

สธ
3
2540
ฉ. 2

๓๕ ช

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
๕ เมษายน ๒๕๔๐

ศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งแรกในส่วนภูมิภาค

เมืองสงขลา

ร. 10.8. 2534

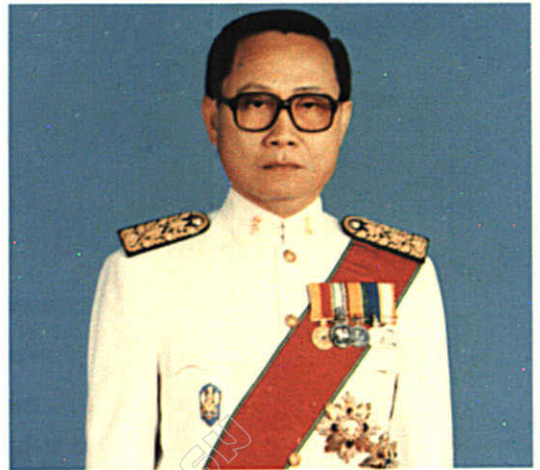
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบ พระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ตามโบราณราชประเพณีเมื่อ วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ในการพระราชพิธีอันเป็นมหามงคลนี้ ได้พระราชทาน พระปฐมบรมราชโองการว่า "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อเป็นประโยชน์สุข แห่งมหาชนชาวสยาม" แล้วทรงหลั่งทักษิโณทก ตั้งพระราชสัตยาธิฐาน เสด็จทรงปกครอง ราชอาณาจักรโดยทศพิธราชธรรม

พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

คณะกรรมการตุลาการ

กรรมการตุลาการ
โดยตำแหน่ง
ตามมาตรา
34(1)

นายศักดิ์ดา โมกขมรรคกุล
ประธานศาลฎีกา ประธาน ก.ต.

กรรมการตุลาการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ตามมาตรา
34(2) (ก)

นายตัน เวทไว
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1

กรรมการตุลาการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ตามมาตรา
34(2) (ข)

นายบัญญัติ สุชีวะ

นายอุดม เพื่องพุง
รองประธานศาลฎีกา

นายเกียรติ จาตนิลพันธุ์
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

นายกุเกียรติ สุนทรบุระ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นายปนิธิ สุจริตกุล
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3

นายเพ็ง เพ็งนิต
อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง

นายประดิษฐ เอกมณี
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา

นายโสภณ รัตนการ

นายสุรัตน์ ศรีอรุณพันธุ์

นายสมบูรณ์ บุญกันท์

สาส์นจากประธานศาลฎีกา

ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความคุ้มครองแก่เด็กและเยาวชน ด้วยการช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศ เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า ส่วนในด้านครอบครัวก็จะมีวิธีการเป็นพิเศษที่จะช่วยเหลือคุ้มครองสถานภาพของการสมรส สามีภรรยาและบุตรได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เพื่อปรับปรุงคุณภาพและเสริมสร้างค่านิยมทางจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของเด็กและเยาวชน ตลอดจนลดปัญหา ความแตกแยกของครอบครัว รวมทั้งปัญหาเด็กและเยาวชนที่เกิดจากครอบครัวไม่ปกติสุข ดังนั้น ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว ตลอดจนผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ร่วมพิจารณา พิพากษาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว จึงจำเป็น ที่จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาของเด็กและเยาวชน ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวและตัวบทกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว รวมทั้งวิธีพิจารณาคดีเช่นว่านี้ด้วย เพื่อให้วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว สามารถดำเนินไปโดยถูกต้องสมบูรณ์

การที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาจัดพิมพ์ "หนังสือที่ระลึกในโอกาสครบรอบ 35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา" ขึ้น โดยมีคำอธิบายพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ศึกษาแบบเรียงมาตรา โดย อาจารย์พัลลภ พิสิษฐ์สังฆการ และจะแจกจ่ายศาลเยาวชนและครอบครัว ผู้พิพากษาสมทบทุกท่าน ตลอดจนประชาชนและนักกฎหมายทั่วไปจะได้ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ดังกล่าวข้างต้น

ผมขอขอบคุณท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ช่วยเหลือให้การจัดพิมพ์หนังสือนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขออวยพรให้ทุกท่าน จงประสบแต่ความสุขความเจริญ ขอให้มีความสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยกันดูแลสถาบันครอบครัว และปกป้องคุ้มครองเด็ก ซึ่งเป็นอนาคตของประเทศชาติให้เติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติสืบไป

สตีท โทททท

(นายศักดิ์ ไมกขมรรคกุล)

ประธานศาลฎีกา

นายศักดิ์ดา โมกขมรรคกุล
ประธานศาลฎีกา

เลขทะเบียน	358
เลขหมู่	ค 3 2540 8-2
วันเข้าเก็บ	8 S.A. 2540

สาส์น

จาก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หลังจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเสด็จพระราชดำเนินเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495 หรือเมื่อ 44 ปีที่ผ่านมา กระทรวงยุติธรรมก็ดำเนินการขยายงานศาลคดีเด็กและเยาวชน หรือศาลเยาวชนและครอบครัวในปัจจุบันตลอดมา แต่แทบไม่น่าเชื่อว่าปัจจุบันมีศาลเยาวชนและครอบครัวเต็มรูปแบบเพียง 9 ศาล เป็นแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดอีก 13 ศาลเท่านั้น รวมพื้นที่ที่ยังไม่เปิดดำเนินการถึง 51 ศาล ส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในจังหวัดที่ยังไม่เปิดดำเนินการดังกล่าวต้องถูกดำเนินคดีเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีนิสัยก้าวร้าวกระด้าง เรียนรู้พฤติกรรมกระทำความผิดจากผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ จนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นอาชญากรโดยอาชีพ และผลสุดท้ายก็ทำให้สังคมและประเทศชาติไม่มีความปลอดภัยจากอาชญากรรม

ดังนั้น การที่ผมได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมอีกวาระหนึ่งในครั้งนี้ จึงได้กำหนดนโยบายขยายงานศาลเยาวชนและครอบครัวออกไปทั่ว ประเทศให้เป็นนโยบายที่มีความสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ โดยจะพยายามผลักดันให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของงานศาลเยาวชนและครอบครัว และให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มมากขึ้น

สำหรับศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาที่ได้เปิดดำเนินการมาครบรอบ 35 ปีแล้วนั้น ผมรู้สึกชื่นชมยินดีกับผลการดำเนินงานของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาที่ผ่านมา และผมขอถือโอกาสนี้อำนวยพรให้ข้าราชการตุลาการ ผู้พิพากษาสมทบ ข้าราชการ และบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจงประสบแต่ความสุขความเจริญและเป็นที่พึงของประชาชนสืบไป

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายสุวิทย์ คุณกิตติ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ศาลัน
จาก
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

'เด็กและเยาวชน' เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาและสืบสานภารกิจในการนำพาประเทศชาติก้าวสู่เวทีการแข่งขันของสังคมโลกในวันข้างหน้า การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิ การให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาครอบครัว และการจัดกระบวนการขัดเกลาทางสังคมใหม่ให้แก่เด็กและเยาวชนภายใต้การเฝ้าระวังคุ้มครองของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการผ่านทาง 'คณะผู้พิพากษาสมทบ' ผู้มีมิติน่าจิต เพื่อยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในมวลหมู่สมาชิกสังคมเดียวกันนั้น นับเป็นผลสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่เกิดจากประสานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา กับชุมชนอย่างแท้จริง เป็นผลงานอีกชิ้นหนึ่งที่กระทรวงยุติธรรมมีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

ในโอกาสที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา เปิดดำเนินการมาครบ 35 ปี และมีผลการปฏิบัติงานที่ประจักษ์ชัดในการสร้างสรรค์คุณค่าประโยชน์ต่อสังคมเช่นนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงปกป้องและอภิบาลให้ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาจงสถิตสถาพร เป็นสถาบันที่จะประสิทธิประสาทความยุติธรรมและพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนตลอดชั่วกาลนาน ทั้งขอให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านประสบแต่ความสุขกายสบายใจ มีพลานามัยสมบูรณ์ และมีจิตราชนภาพอันเข้มแข็ง ในอันที่จะร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยจรรโลงความยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชนด้วยดีตลอดไป

(นายภูเกียรติ สุนทรบุระ)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นายภูเกียรติ สุนทรบุระ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

สำเนา

จาก

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็น “ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา” เปิดทำการมาจนบัดนี้เป็นเวลา 35 ปีแล้วได้อำนวยความยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชนที่หลงผิดตลอดจนแก้ไขให้กลับตัวเป็นผลเมืองดีมาแล้วเป็นจำนวนมาก ทั้งได้คุ้มครองประโยชน์ ของผู้เยาว์ในทางแพ่ง และส่งเสริมความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันของสถาบันครอบครัวเป็นจำนวนไม่น้อย นับได้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศาลนี้ทุกประการ ทั้งนี้ก็ด้วยความร่วมมือร่วมใจของท่านผู้พิพากษา ท่านผู้พิพากษาสมทบ ตลอดจนข้าราชการตุลาการทุกท่านของศาล ในโอกาสที่ได้ดำเนินการมาครบรอบ 35 ปี ผมขออวยพรให้ท่านผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ และข้าราชการตุลาการทุกท่านของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ และมีพลานามัยสมบูรณ์ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการเสริมสร้างสิ่งที่ดีงามแก่เด็กและเยาวชนตลอดไป

(นายจิระ บุญพจนสุนทร)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

นายจිරะ บุญพอนสุนทร
อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

นางดวงมัลย์ ศิลปอาชา
รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

นายวิชา มหาคุณ
รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

นายสุวัฒน์ วรรณะหทัย
รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

นายกำพล ภูสุดแสง
อธิบดีผู้พิพากษามาตร ๙

นายสถิตย์ ทาวุติ
รองอธิบดีผู้พิพากษภาค ๔

นายชัชสิทธิ์ ละเอียด
รองอธิบดีผู้พิพากษภาค ๔

นายอิศเรศ ชัยรัตน์
รองอธิบดีผู้พิพากษภาค ๔

นายบุรณ ฐาปนกุลย์
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแรงงานกลาง
สาขาสงขลา

นายธงชัย เสนามนตรี
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสงขลา

นายเทพ อิงคสิทธิ์
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงสงขลา

คณะผู้พิพากษา

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

นายไมตรี สุเทพากุล

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว

จังหวัดสงขลา

เกิด พ.ศ.2499
 คู่สมรส นางทรรดิน สุเทพากุล
 บุตร-ธิดา ด.ช.นิติธร สุเทพากุล (น้องลอนดอน) อายุ 2 ปีเศษ
 ด.ญ.ธนัชพร สุเทพากุล (น้องมันมัน) อายุ 1 ปีเศษ
 ที่อยู่ 409/121 หมู่บ้านรุ่งเจริญ 2 ซอยประวิทย์และเพื่อน
 สุขุมวิท 103 (อุดมสุข) เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
 โทร. 7489922

การศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2522
 เนติบัณฑิตไทย พ.ศ.2522 (สมัยที่ 31)
 Postgraduate Diploma in Intellectual Property Law, University of London
 Master of Laws (LLM), University of London, England
- เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 Master of Public Administration (MPA), NIDA

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2525 ผู้ช่วยผู้พิพากษา (รุ่นที่ 23)
 พ.ศ.2527-2531 ผู้พิพากษาศาลจังหวัดตรัง
 พ.ศ.2531-2534 ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ช่วยราชการในกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
 พ.ศ.2534 เข้ารับการอบรมในหลักสูตร "ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล 2534"
 พ.ศ.2535-2537 สอบได้ทุน Foreign and Commonwealth Office Scholarship (FCO) ของรัฐบาลอังกฤษ
 ไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ
 พ.ศ.2537-2538 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยราชการในกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา
 พ.ศ.2538-2540 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
 พ.ศ.2540 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสงขลา

นายสมมาตร ยศธาสุโรดม
ผู้พิพากษา

นางนงนภา จันทศักดิ์ ลิ้มไพบูลย์
ผู้พิพากษา

นางอัจฉรา สุระกำแหง
ผู้พิพากษา

นายสรณชัย สะมะแอ
เจ้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

คณะกรรมการตุลาการศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

นางโสภา คำแพง

รักษาการผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

นายจำ กงสม

หัวหน้าสถานฝึกและอบรม

คณะข้าราชการ
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

คณะข้าราชการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

คณะข้าราชการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

คณะข้าราชการสถานฝึกและอบรม
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

คณะข้าราชการสถานฝึกและอบรม

คณะข้าราชการสถานฝึกและอบรม

สารบัญ

- คณะกรรมการตุลาการ 6
- คณะผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว
จังหวัดสงขลา 23
- ทำเนียบคณะผู้พิพากษาสมทบ
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา 35
- คณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับ
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา 61
- 35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา 75
- ศูนย์ลั่นทมพร้าวที่สงขลา 90
- การป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน
โดย นายอธิราช มณีภาค 96
- แนวคิดและทิศทางการพัฒนาศาลเยาวชนและครอบครัว
และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
และการแก้ไขฟื้นฟูสงเคราะห์เด็กและเยาวชน
โดย นายวิชา มหาคุณ 99
- คำอธิบายพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว 111
- โดย นายพัลลภ พิสิษฐ์สังฆการ
- ผู้มีอุปการะคุณ 281

ประกาศศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
เรื่อง รับสมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการตุลาการ ครั้งที่ ๑/๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๙
อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ในฐานะประธานอนุกรรมการของ ก.ต. ขอประกาศรับสมัคร
ผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบประจำศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและ
ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๓๔ ประกอบด้วย

- (๑) มีอายุไม่น้อยกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
- (๒) มีหรือเคยมีบุตรมาแล้วหรือเคยทำงานเกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์หรืออบรม เด็กมาแล้ว
ไม่น้อยกว่าสองปี
- (๓) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ และ
มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญหรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า
- (๔) ไม่เป็นข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา หรือทนายความในวันยื่น
ใบสมัคร

ข้อ ๒. ให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือก ยื่นใบสมัครตามแบบของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
โดยให้ขอใบสมัครและยื่นพร้อมหลักฐานที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา ถนนราชดำเนินนอก อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ถึงวันศุกร์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๙ ในเวลาราชการ
หลักฐานที่ต้องยื่นพร้อมใบสมัคร

๒.๑ หลักฐานการศึกษาแสดงพื้นความรู้ชั้น ม.๖ หรือ ม.ศ.๓ เดิม หรือ ม.๓ หลักสูตรปัจจุบัน

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๒๖ ของกระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หากเป็นวุฒิการศึกษาสายอาชีพหรือต่างประเทศต้องมีหนังสือรับรองการเทียบวุฒิการศึกษาในประเทศมาประกอบ

๒.๒ สูติบัตรหรือสำเนาทะเบียนบ้านหรือบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบทหารกองเกิน

๒.๓ หลักฐานแสดงการเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล (ถ้ามี)

๒.๔ ใบทะเบียนสมรส หรือใบหย่า (ถ้ามี)

๒.๕ สูติบัตรหรือสำเนาทะเบียนบ้านของบุตรหรือหลักฐานอื่นใดซึ่งแสดงว่ามีหรือเคยมีบุตรมาแล้ว

๒.๖ ในกรณีไม่มีบุตร ต้องมีหลักฐานแสดงว่าได้เคยทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์หรืออบรมเด็กมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๒.๗ ใบรับรองแพทย์แสดงว่าไม่เป็นโรคต้องห้ามตามกฎหมาย ก.พ.ฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๓๕) ซึ่งออกให้ไม่เกิน ๑ เดือนก่อนวันสมัคร

ข้อ ๓. ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติและพื้นความรู้ครบถ้วน จะได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลเยาวชนและครอบครัว หน้าที่ตุลาการโดยทั่วไปและหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบ และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนและคดีครอบครัวก่อนและหลังคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ข้อ ๔. เมื่อคณะกรรมการของ ก.ต. ได้พิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกตามความในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๓๔ แล้ว จะได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกให้ทราบ โดยจะปิดประกาศไว้ ณ อาคารศาลเยาวชน และครอบครัวจังหวัดสงขลา

ข้อ ๕. เป็นหน้าที่ของผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกที่จะจัดการให้ทราบประกาศดังกล่าวด้วยตนเอง จะไม่มีการแจ้งให้ทราบเป็นรายบุคคล

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ก.พ. ๒๕๓๔

(ลงชื่อ)

(ศาสตราจารย์เรีงธรรม ลัดพลี)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

ประธานอนุกรรมการของ ก.ต.

ที่ ยธ 0213/9241

ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
ถนนราชินี กทม. 10200

๒๔ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง การแต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

เรียน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ ๐๕๐๒/๒๗๕๐๓ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา จำนวน ๔๒ คน เป็นชาย ๒๕ คน หญิง ๑๗ คน ตามรายชื่อที่แจ้งไปนั้น

บัดนี้ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา จำนวน ๔๒ คนแล้ว ปรากฏตามสำเนาประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางดวงมัลย์ ศิลปอาษา)

รองอธิบดีฯ ทำการแทน

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

โทร. ๒๒๔๐๗๔๓

โทรสาร. ๒๒๒๑๘๑๗

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง แต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้

๑. นายเกษม	จันทร์เกษมพร	๒๒. นางมัลลิกา	เจริญพานิช
๒. นายจารุ	ชูวาณิชย์	๒๓. นายมานะ	ศรีพิทักษ์
๓. นายจินดา	เมฆาอภิรักษ์	๒๔. นายเมธี	อยู่วัฒนพงศ์
๔. นายเฉลิมเกียรติ	เจริญวิศาล	๒๕. นายระวี	ผดุงมาศ
๕. นางโฉมยง	ประทีปอุษานนท์	๒๖. นางสาวรัตน์	ประธานราษฎร์นิกร
๖. นางชลลักษณ์	จันทนินทร	๒๗. นางวรรณิ	โชติ
๗. ร้อยเอกชวลิต	กะลัมพะเหติ	๒๘. ว่าที่ร้อยตรีวิจิตร	วิจิตรสงวน
๘. นายชอบ	สุวรรณวงศ์	๒๙. นายแพทย์วิทยา	พิชนไพบูลย์
๙. นายชัยวุฒิ	มคกิตติกาล	๓๐. นายวีระ	สุคันธรัต
๑๐. นายชาญชัย	สุขสวี่	๓๑. นางศิริณี	แขวงโสภา
๑๑. นายธานี	คณาวุฒิ	๓๒. นางสมจิตต์	ไพศาลสถาน
๑๒. นายนพนนท์	นฤปิยะกุล	๓๓. นายสมพงษ์	ศิริคติธรรม
๑๓. แพทย์หญิงนวลปราง	ณ สงขลา	๓๔. นางสมพร	คงมัน
๑๔. นายนันทวัฒน์	วงศ์พันธุ์	๓๕. นายสิทธิศักดิ์	ตันมงคล
๑๕. นายบุญช่วย	จันศิริวัฒนธำรง	๓๖. นางสาวสุธิมาสน์	ชัยขวัญ
๑๖. นางบุญมี	จิตติถาวร	๓๗. นายสุรัชย์	จิตภักดีบดินทร์
๑๗. นายบุญเลิศ	ลาภาโรจน์กิจ	๓๘. นางสาวรัตน	สิทธิอาจารย์
๑๘. นางบุญอยู่	ศุภสินธุ์	๓๙. นางสาวรรณา	เงินศรีตระกูล
๑๙. นางประณีต	สัตยารักษ์	๔๐. นายสุวัฒน์	เวชชาภินันท์
๒๐. นางดุสิต	เจริญพงศ์	๔๑. นายอรุณชัย	วีระชาญณรงค์
๒๑. นายพิสิฐ	กิจรุ่งโรจน์	๔๒. นางอารีรัตน์	ภูษาภิรมย์

เป็นผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์
รองนายกรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง

(นางสุจิตตรา นรสิงห์)

บุคลากร ๖

คณะผู้พิพากษาสมทบ

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

นายเกษม จันทรเกษมพร

เกิด 12 มีนาคม 2480

คู่สมรส นางวรรณิ จันทรเกษมพร อาชีพ แม่บ้าน

บุตร-ธิดา นายพักรัง จันทรเกษมพร วศบ.ผู้จัดการ บจก.จักรวาลลิซซิ่ง
น.ส.หงษ์ฟ้า จันทรเกษมพร MBA ผู้จัดการ บจก.ยูนิเวอร์แซล ออนโทม
นายฟ้าแสง จันทรเกษมพร Dip.E.Ing. ผู้จัดการ บจก.หาดใหญ่ลิซซิ่ง
น.ส.หยกฟ้า จันทรเกษมพร (กำลังศึกษา)

ที่อยู่ 141 นิพัทธ์อุทิศ 1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทร. (074) 244978, 354921-4

การศึกษา DIPLOMA (ELECTRONICS) LIKA COLLEGE SABAH, MALAYSIA

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2529

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ ชั้นที่ 4 จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)

งานธุรกิจ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล จักรยนต์ บริษัท หาดใหญ่ลิซซิ่ง จำกัด
บริษัท จักรวาลลิซซิ่ง จำกัด บริษัท ยูนิเวอร์แซล ออนโทม จำกัด

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา, กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา, อดีตผู้ว่าการภาคไลออนส์สากล ภาค 310 B, ประธานฝ่ายสมาชิกภาพ ไลออนส์สากลภาครวม 310, ประธานกิตติมศักดิ์ชมรมตระกูลจันทรแห่งภาคใต้

นายจารุ ชูวานิชย์

เกิด 15 พฤษภาคม 2502

คู่สมรส นางอุบลวรรณ ชูวานิชย์ (สมุห์บัญชี)

บุตร-ธิดา 1. เด็กหญิงกรวิภา ชูวานิชย์ อายุ 5 ปี
2. เด็กชายวงศธร ชูวานิชย์ อายุ 3 ปี

ที่อยู่ 163/2 ถ.วิถิการ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทร.(074)348701-2 แฟกซ์ (074) 245380

การศึกษา อนุปริญญา คณะโยธา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ หจก.เจร์อาร์ ก่อสร้าง (ผู้จัดการ)

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา

นายจินดา เมฆาอภิรักษ์

เกิด 30 ธันวาคม 2495
 कुสมรส นางพรณี เมฆาภิรักษ์ กรรมการผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด จินดาชนสง
 บุตร-ธิดา 1. เด็กหญิงจินดา เมฆาภิรักษ์ อายุ 15 ปี นักเรียน
 2. เด็กหญิงฉัตรภรณ์ เมฆาภิรักษ์ อายุ 12 ปี นักเรียน
 3. เด็กชายสุทธิพงษ์ เมฆาภิรักษ์ อายุ 7 ปี นักเรียน
 ที่อยู่ 33/27 ถ.ประชายินดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
 การศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยาศาสตร์)

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ ประกอบกิจการขนส่ง
 ห้างหุ้นส่วนจำกัดจินดาชนสง

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 รองนายกนักเรียนรู้เกมท้าวชีราวุธ

นายเฉลิมเกียรติ เจริญวิศาล

เกิด 30 กรกฎาคม 2492
 कुสมรส ร้อยโทหญิงเกศศิริ เจริญวิศาล รับราชการเป็นอาจารย์
 คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 บุตร-ธิดา 1. เด็กหญิงชญาธร เจริญวิศาล อายุ 2 ปี
 2. เด็กชายชยกิจ เจริญวิศาล อายุ 1 ปี
 ที่อยู่ 5 ถ.ปรีดารมย์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทร. 230100-4 แฟกซ์ 230105
 การศึกษา เศรษฐศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

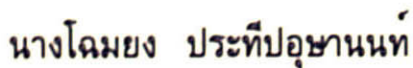
ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ ปีพ.ศ.2533 (จ.ม.)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย

งานธุรกิจ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจริญวิศาล

ห้างหุ้นส่วนจำกัดนิวเวิลด์โยเตล

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา, กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับ
 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา, กรรมการหอการค้าจังหวัดสงขลา
 อุปนายกสมาคมโรงแรมหาดใหญ่-สงขลา, กรรมการมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตึ้ง)
 ที่ปรึกษาสโมสรไลออนส์หาดใหญ่

บุตร-ธิดา ร้อยเอกอรรคเดช ประทีปอุษานนท์ กำลังทำปริญญาเอกที่ สหรัฐฯ
นางสาวรณนทพรพรณ ประทีปอุษานนท์ กำลังทำปริญญาโทที่แมริแลนด์ สหรัฐฯ

ที่อยู่ โรงแรมราชธานี ๑ ถนนบุญวิถี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

ประกาศนียบัตรด้านโรงแรมและท่องเที่ยวจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงแรมราชธานี, อาหาร-เครื่องดื่มรถไฟเหนือ ใต้ อีสาน

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา, กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา, กรรมการสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย, กรรมการสมาคมสตรีสงขลา, กรรมการกาชาดสงขลา

คู่สมรส นายสนอง จันทนิมิต อาชีพรับราชการตำแหน่งผู้อำนวยการ
อ.ค.ป.ต. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล กทม.

บุตร-ธิดา 1. นางสาวภัสสร จันทนินทร อายุ 15 ปี กำลังเรียนชั้น ม.4
โรงเรียนวรนาโรเฉลิม สงขลา
2. เด็กชายสิริวัฒน์ จันทนินทร อายุ 13 ปี กำลังเรียนชั้น ม.1
โรงเรียนเซนต์ควาเบรียล กทม.

ที่อยู่ 149 ถนนนครใน ต.บ่อทราย อ.เมือง จ.สงขลา 90100

การศึกษา ปริญญาโทสาขการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยจอร์เจีย ประเทศ
สหรัฐอเมริกา

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นแม่ทัพภาคสามหนเมื่อ พ.ศ.2525

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

งานธุรกิจ - ผู้รับใบอนุญาต ร.ร.จุลสมัย, - กรรมการบริหารบริษัทอวรรณโณ จำกัด

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
ประธานชมรมอนุบาลศึกษามาศิไต, ประธานกลุ่ม ร.ร.เอกชนกลุ่มที่ 1 อ.เมือง
อุปนายกสมาคมสหพันธ์ ร.ร.ราษฎร์ กทม.

ร้อยเอกชวลิต กะลัมพะเทติ

เกิด 21 กุมภาพันธ์ 2474

คู่สมรส นางวิมลรัตน์ กะลัมพะเทติ อาชีพแม่บ้าน

บุตร-ธิดา 1. นายภัทราวุธ กะลัมพะเทติ น.บ.กำลังศึกษาต่อปริญญาโทบริหารธุรกิจ
ณ สหรัฐอเมริกา อายุ 25 ปี
2. นางสาวพรรัตน์ กะลัมพะเทติ น.บ. (เกียรตินิยม)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำงานที่กองแพ่ง กรมบังคับคดี
กระทรวงยุติธรรม อายุ 22 ปี

ที่อยู่ 19/89 ซอย 8 ถ.ราชบุรียี่สิบ 4 ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทร.(074) 342950-2 แฟกซ์ (074) 245374

การศึกษา โรงเรียนวิศวกรรมไฟฟ้า, โรงเรียนนายร้อยตำรวจทหารบก,
โรงเรียนนายอำเภอ, โรงเรียนนักปกครองระดับสูง วิทยาลัยการปกครอง

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)

งานธุรกิจ ข้าราชการบำนาญ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, กรรมการผู้จัดการ บริษัทสุรเสียง (ประเทศไทย) จำกัด

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
สมาชิกก่อตั้งสโมสรโรตารีเบตง, นายกก่อตั้งสโมสรไลออนส์เสเตา,
หน่วยแพทย์ ผอ.สว. เลขประจำตัว 786

นายชอบ สุวรรณวงศ์

เกิด 8 กุมภาพันธ์ 2495

คู่สมรส นางวาทัญญ์ สุวรรณวงศ์ ผู้จัดการบริหารโรงเรียนสุวรรณวงศ์ หาดใหญ่

บุตร-ธิดา 1. นายณัฐวุฒิ สุวรรณวงศ์ อายุ 17 ปี นักศึกษาชั้นปีที่ 1
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. นายศิววัฒน์ สุวรรณวงศ์ อายุ 16 ปี นักเรียนชั้น ม.6
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย

ที่อยู่ 180/14 ถ.ประชาธิปไตย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทร. (074) 343093

การศึกษา พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ (พบ.ม (รัฐประศาสนศาสตร์))

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ ผู้จัดการ - ธนาคารนครธน จำกัด (มหาชน) สาขาหาดใหญ่

ผู้จัดการ - โรงเรียนสุวรรณวงศ์ หาดใหญ่

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
กรรมการชมรมธนาคารพาณิชย์หาดใหญ่

นายชัยวุฒิ มัคคิตกัล

เกิด 5 พฤษภาคม พ.ศ.2485
 คู่สมรส นางปาวณี มัคคิตกัล (วีระแก้ว) อาชีพแม่บ้าน
 บุตร-ธิดา 1. นางสาวพินทุ์สุดา มัคคิตกัล (ศึกษาม.อ.ป.3 (ว.จก.ก.))
 2. นางสาวพรปรีณัน มัคคิตกัล (ศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ม.6)
 3. เด็กชายวุฒิพล มัคคิตกัล (ศึกษาอนุบาลสงขลา) ป.2
 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 184-188 ถ.นางงาม อ.เมือง จ.สงขลา
 โทร. 074-312342 มือถือ 01-9599270
 การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ ปี พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก

งานธุรกิจ บริษัท สถานสงขลา จำกัด (กรรมการบริหาร)

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา, คณะกรรมการบริหารกีฬาจังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 กรรมการบริหารมูลนิธิวิทยาลัยบรมราชชนนี จ.สงขลา, อุปนายกสมาคมกีฬาจังหวัดสงขลา,
 ที่ปรึกษาการกีฬาแห่งประเทศไทยสาขากอล์ฟสงขลา, คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา
 กรรมการบริหารมูลนิธิกีฬาจังหวัดสงขลา (ซีดี นิลพานิช), สมาชิกสโมสรไลออนส์จังหวัดสงขลา

นายชาญชัย สุขสวี

เกิด 10 เมษายน 2501
 คู่สมรส นางระพีพรรณ สุขสวี
 บุตร-ธิดา เด็กหญิงพิมพ์สุข สุขสวี
 ที่อยู่ 20 ถ.ไทรบุรี อ.เมือง จ.สงขลา
 การศึกษา อนุปริญญา วิทยาลัยสแตนฟอร์ด ประเทศสิงคโปร์
 ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539
 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -
 งานธุรกิจ บริษัทสงวนพาณิชย์ มอเดอร์ จำกัด
 บริษัทสงวนพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 กรรมการสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ

นายชานี คณาวุฒิ

เกิด 18 กันยายน 2482
 คู่สมรส นางวันเพ็ญ คณาวุฒิ คณะบดีคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏสงขลา
 บุตร-ธิดา นายวิชัยชนก คณาวุฒิ กำลังศึกษาปริญญาโท
 นางสาววินิตา คณาวุฒิ กำลังศึกษาปริญญาตรี
 ที่อยู่ 9/2 ถ.ซีอุทิศ ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
 การศึกษา พานิชยศาสตร์บัณฑิต, บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ. 2536
 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ กรรมการผู้อำนวยการบริษัทเงินทุนทักษิณธนากิจ จำกัด

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา

นายพนนท นฤปิยะกุล

เกิด 2 ธันวาคม 2489
 คู่สมรส นางเยาวลักษณ์ นฤปิยะกุล อาชีพแม่บ้าน
 บุตร-ธิดา 1. นายนครินทร์ นฤปิยะกุล สถาบันราชภัฏวชิรวิทยาดงใต้
 2. นายธนากร นฤปิยะกุล มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 3. เด็กหญิงศุภธิดา นฤปิยะกุล โรงเรียนธิดานุเคราะห์
 ที่อยู่ 117/5-6 ถ.นิพัทธ์อุทิศ 3 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
 โทร. (074) 246643, 429520-1 แฟกซ์ (074) 429521
 การศึกษา ปวส.พาณิชย์การธนบุรี
 ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ. 2531
 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

งานธุรกิจ ห้างรุ่งฟ้า, บริษัทโซนพรีนท์ จำกัด

งานสังคมสงเคราะห์ - ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
 - กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา
 - กรรมการเลขานุการมูลนิธิสงเคราะห์เด็กศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 - อดีตนายกสโมสรไลออนส์หาดใหญ่
 - กรรมการบริหารไลออนส์สากลภาค 310 ปี (ประเทศไทย)
 - กรรมการหอการค้าจังหวัดสงขลา

แพทย์หญิงนวลปราง ณ สงขลา

เกิด 23 มีนาคม 2474

คู่สมรส นายฉลุ ณ สงขลา ข้าราชการบำนาญกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

บุตร-ธิดา 1. นางสาวอภิศมา ณ สงขลา อายุ 30 ปี
ตำแหน่งนักวิชาการสมาคมบริษัทหลักทรัพย์
2. นางสาววริศยา ณ สงขลา อายุ 26 ปี
ฝ่ายการตลาดเงินฝาก บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ตะวันออกฟายแนนซ์
1991 (มหาชน)

ที่อยู่ 1 ถ.สุนทรวดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทร. (074) 252411

การศึกษา แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์)

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2536

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ ประถมภรณ์ มงกุฎไทย (ป.ม.)

งานตุรกีจ คลินิกแพทย์หญิงนวลปราง 97 ถ.ศุภสารรังสรรค์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
สมาชิกแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย, สมาชิกราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย
สมาชิกสมาคมแพทย์สตรีแห่งประเทศไทย

นายันทวัฒน์ วงษ์พันธุ์

เกิด 25 พฤษภาคม 2501

คู่สมรส นางวิศนีย์ วงษ์พันธุ์ อาชีพธุรกิจการค้า

บุตร-ธิดา 1. เด็กชายวราภุทธิ์ วงษ์พันธุ์ เรียนที่ Sydney Australia Years.8
2. เด็กหญิงวิชุดา วงษ์พันธุ์ เรียนที่ โรงเรียนอนุบาลสงขลา ป.5

ที่อยู่ 79 ถนนสาร อ.เมือง จ.สงขลา โทร. 441818-9 (01-9369610) FAX 321678

การศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ. 2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานตุรกีจ ทุนส่วนผู้จัดการทางหุ้นส่วนจำกัดเซลล์สิงหนคร

จำหนายน้ำมันเชื้อเพลิงของบริษัทเซลล์ (ค้าส่ง)

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
สมาชิกสโมสรโรดาร์สงขลา

นายบุญช่วย จังศิริวัฒนธำรง

เกิด 10 สิงหาคม 2487
คู่สมรส นางสิริมล จังศิริวัฒนธำรง
 ผู้จัดการฝ่ายการเงินและบัญชีบริษัทบ้านชูชุก จำกัด
บุตร-ธิดา 1. นายดุรงค์ จังศิริวัฒนธำรง อายุ 19 ปี นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 2. นายทรงพล จังศิริวัฒนธำรง อายุ 17 ปี นักเรียน
 3. เด็กชายเทิดพงษ์ จังศิริวัฒนธำรง อายุ 14 ปี นักเรียน
 4. เด็กชายพัลลภ จังศิริวัฒนธำรง อายุ 9 ปี นักเรียน
ที่อยู่ 60/62 ถนนวชิรวิทย์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

การศึกษา ปริญญาตรีวิศวกรรมโยธา วัย 908, ปริญญาตรีวิศวกรรมสุขาภิบาล B.S.S.E.

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2531

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

งานตุรกี กรรมการผู้จัดการบริษัทบุญช่วย ซีวิลเอ็นจิเนียริ่ง จำกัด, กรรมการผู้จัดการบริษัทภาคใต้คอนกรีต จำกัด
 กรรมการผู้จัดการบริษัทเพนตาไฟโอดี จำกัด, กรรมการบริหารบริษัทเซาท์เทิร์นฮิล กอล์ฟ แอนด์ คันทรี่คลับ หาดใหญ่
งานสังคมสงเคราะห์ ประธานผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา, กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน
 สำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา, ประธานคณะผู้พิพากษาสมทบ สงขลา,
 ประธานหอการค้าจังหวัดสงขลา, ประธานวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย (ภาคใต้), ประธานชมรมผู้ประกอบการและครุภัณฑ์ นศท. มทบ. 42,
 กรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่, ผู้ทำคุณประโยชน์พุทธศาสนาดำเนินประจำปี 2539

นางบุญมี จิตติถาวร

เกิด 7 พฤศจิกายน 2491
คู่สมรส นายการุณ จิตติถาวร (ถึงแก่กรรม)
บุตร-ธิดา นายแพทย์วรัญญู จิตติถาวร อายุ 24 ปี ประจำโรงพยาบาล
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา (มอ.) พ.ช.ท. ศัลยกรรม
 นางสาวสุวิชา จิตติถาวร อายุ 19 ปี นักศึกษาแพทย์ปี 2
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา
ที่อยู่ 37/27-28 ถ.ศรีภูวนารถ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทร. 232793
การศึกษา วิชาการบัญชีชั้นสูง

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2527

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)

งานตุรกี -

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 สมาชิกเหล่ากาชาดจังหวัดสงขลา, สมาชิกสภาสตรีสงขลา, สมาชิกสมาคมสตรีจังหวัดสงขลา
 กรรมการมูลนิธิสงเคราะห์เด็กศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

นายบุญเลิศ ลาภาโรจน์กิจ

เกิด 13 มิถุนายน 2482

คู่สมรส นางบุญณี ลาภาโรจน์กิจ อาชีพแม่บ้าน

- บุตร-ธิดา
1. นายบุญศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ อายุ 33 ปี รองกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท บ้านซูซู จำกัด
 2. นายถนอมศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ อายุ 32 ปี กรรมการผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ บริษัท ไตโยต้า สงขลา จำกัด
 3. นางสาวสิริมาลัย สุขสวัสดิ์ อายุ 31 ปี ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล บริษัท ไตโยต้า สงขลา จำกัด
 4. นางสาวคันสนีย์ ลาภาโรจน์กิจ อายุ 29 ปี ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล บริษัท บ้านซูซู จำกัด

5. นายอาทิตย์ ลาภาโรจน์กิจ อายุ 27 ปี ผู้จัดการทั่วไป บริษัท เซาท์เทอร์นคอมพิวเตอรส์เซ็นเตอร์ จำกัด

ที่อยู่ 371 ถ.สามชัย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทร. (074) 342800

การศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2527

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)

งานธุรกิจ - บริษัท บ้านซูซู จำกัด ผู้จำหน่ายรถจักรยานยนต์ "ซูซู" 14 จังหวัดภาคใต้, - บริษัท ไตโยต้าสงขลา ผู้จำหน่ายไตโยต้า จำกัด

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา, กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา, ประธานมูลนิธิสงเคราะห์เด็กศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา, อดีตนายกสโมสรไลออนส์หาดใหญ่, อดีตผู้ว่าการไลออนส์สากลภาค 310 บี (ประเทศไทย), อดีตประธานหอการค้า-จังหวัดสงขลา, กรรมการมูลนิธิมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, กรรมการชมรมผู้ปกครองครูโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย

นางบุญอยู่ ศุภสินธุ์

เกิด 14 สิงหาคม 2488

คู่สมรส นายชวลิต ศุภสินธุ์ ธุรกิจการค้า

- บุตร-ธิดา
1. นายวราวุธ ศุภสินธุ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 2. นายยุทธศักดิ์ ศุภสินธุ์ โรงเรียนมหาวชิราวุธ

ที่อยู่ ร้านธรรมพานิช 107 ถนนครโน อ.เมือง จ.สงขลา

โทร. (074) 311534, 440345, (01) 9635758

การศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ ปีพ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ ธุรกิจการค้าเครื่องสำอางค์, ร้านธรรมพานิช

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
กรรมการสมาคมผู้ปกครอง-ครูและศิษย์เก่า ร.ร.อนุบาลสงขลา
กรรมการมูลนิธิโรงเรียนอนุบาลสงขลา
สมาชิกสภาจังหวัดสงขลา
กรรมการศึกษาโรงเรียนอนุบาลสงขลา

นางประณีต สัตยารักษ์

เกิด 21 พฤษภาคม 2481

คู่สมรส ร.ต.ธนุ สัตยารักษ์ รับราชการ (เกษียณ)

บุตร-ธิดา นางสาวศรินรักษ์ สัตยารักษ์ อายุ 29 ปี ปริญญาโทสหรัฐฯ
นางสาวกชณิธร สัตยารักษ์ อายุ 28 ปี ปริญญาโทสหรัฐฯ
นายวิวัฒน์ สัตยารักษ์ อายุ 26 ปี ปริญญาโทสหรัฐฯ
นางสาวรัศมีมาน สัตยารักษ์ อายุ 24 ปี ปริญญาโทสหรัฐฯ
นายราชพรรษ สัตยารักษ์ อายุ 22 ปี กำลังศึกษาต่อปริญญาโท สหรัฐฯ

ที่อยู่ 10/1 ถ.ผดุงภักดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทร. 237796

การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2536

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)

งานธุรกิจ เจ้าของโรงเรียนเอกชน,โรงเรียนหาดใหญ่อานวยวิทยัพนิชยการ, หาดใหญ่อานวยวิทยัพบริหารธุรกิจ

งานสังคมสงเคราะห์ รองประธานผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

กรรมการสงเคราะห์สำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสงขลา

เป็นประธานหมู่บ้านเด็กโสสะ สงขลา, อดีตนายกสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพในพระบรมราชูปถัมภ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จ.สงขลา

นางผุสดี เจริญพงศ์

เกิด 14 กุมภาพันธ์ 2464

คู่สมรส นายสุธน เจริญพงศ์ ข้าราชการบำนาญสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
(มหาวิทยาลัยทักษิณ)

บุตร-ธิดา 1. ดร.ฐานิศวร์ เจริญพงศ์ อายุ 49 ปี อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นายภูรี เจริญพงศ์ อายุ 48 ปี ปริญญาโทอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัย
แคนซัส และปริญญาโทคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเท็กซัส อเมริกา
ประกอบอาชีพทางคอมพิวเตอร์ ที่เมืองซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา
3. ดร.ชนินทร เจริญพงศ์ อายุ 46 ปี ผู้เชี่ยวชาญอาหารและยา
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

4. ดร.สุวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา อายุ 44 ปี อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่อยู่ 15 ซอย 4 ถ.ชายเขา อ.เมืองสงขลา จ.สงขลา

การศึกษา ประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ ปีพ.ศ.2527

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.), ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา

กรรมการศึกษาโรงเรียนวนารังเฉลิม, โรงเรียนวิเชียรชม จ.สงขลา, กรรมการที่ปรึกษาเหล่ากาชาดจังหวัดสงขลา,

กรรมการที่ปรึกษานักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย, ประธานกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมสมาคมสตรีจังหวัดสงขลา,

กรรมการมูลนิธิสมบุรณ์-ชูชาติ โรงเรียนวิเชียรชม, กรรมการมูลนิธิอนุบาลสงขลา

นายพิสิฐ กิจรุ่งโรจน์

เกิด 8 มกราคม พ.ศ.2490
คู่สมรส นางสาวสุกัญญา กิจรุ่งโรจน์ อาชีพแม่บ้าน
บุตร-ธิดา นายศักดิ์เกษม กิจรุ่งโรจน์ นักศึกษา มหาวิทยาลัยปี 2
 นางสาวสุพิชญา กิจรุ่งโรจน์ นักศึกษา มหาวิทยาลัยปี 1
 เด็กหญิงพัชญาพร กิจรุ่งโรจน์ นักเรียนโรงเรียนวรนาธิเฉลิม สงขลา
ที่อยู่ 1 ถนนพะเนาะ อ.เมือง จ.สงขลา 90000
การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนชาญเวทย์สงขลา
ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมาทบเมื่อ พ.ศ.2532

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จัตุรถาภรณ์ มงกุฎไทย (จ.ม.)

งานธุรกิจ ค้าขาย,

ห้างหุ้นส่วนจำกัด พ.โชคเจริญ จำหน่ายสินค้าเกษตร อาหารสัตว์ ฟาร์มเลี้ยงสุกร ไก่ไข่ แก๊สหุ้งต้ม เต้าแก๊ส และอุปกรณ์แก๊ส เครื่องใช้ไฟฟ้า

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมาทบทศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 ประธานชมรมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวรนาธิเฉลิม สงขลา, สมาชิกหอการค้าจังหวัดสงขลา,
 ชมรมผู้เลี้ยงสุกรภาคใต้, ชมรมพ่อค้าสงขลา, ชมรมผู้เสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย

นางมลลิกา เจริญพานิช

เกิด 4 กรกฎาคม 2487
คู่สมรส นายวิโรจน์ เจริญพานิช อาชีพ ผู้จัดการทั่วไปโรงแรมแหลมทอง,
 เจ้าของห้องอาหารบงกช
บุตร-ธิดา 1. นางสาวณัฐธมน เจริญพานิช อนุปริญญาการโรงแรมและท่องเที่ยว
 ปัจจุบันทำงานเป็นผู้จัดการฝ่ายบุคคล, ฝ่ายบัญชีโรงแรมแหลมทอง
 2. นางสาวบุษบัน เจริญพานิช ปริญญาตรีวิทยาการจัดการ
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา เป็นเลขานุการผู้จัดการ
 บจก.แก๊สลิโธ เวลคัม (ประเทศไทย)
 3. นายโอฬาร-นางวิราวรรณ เจริญพานิช ปริญญาตรีวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และ
 ไฟฟ้ากำลัง (ตามลำดับ) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา เป็นวิศวกร บจก.TT&T (ทั้งคู่)
 4. นางสาวนพวรรณ เจริญพานิช ปริญญาตรีกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยมหิดล
 กำลังศึกษาปริญญาโทกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยมหิดล

หลาน 1. เด็กหญิงมนชนก เจริญพานิช อายุ 8 เดือน

ที่อยู่ 44 ถนนบุญญวิถี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทรศัพท์ (074) 352301-7 โทรสาร (074) 237574, 162-076300, 01-9575959
การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 8 วิทยาศาสตร์ โรงเรียนเบญจมราชวิทยาลัย

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมาทบเมื่อ ปี พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

งานธุรกิจ กรรมการผู้จัดการโรงแรมแหลมทอง, เจ้าของห้องอาหารบงกช

งานสังคมสงเคราะห์ นายกสมาคมโรงแรมหาดใหญ่-สงขลา ปี 2531-2533

กรรมการเลขาธิการหอการค้าจังหวัดสงขลา ปี 2533-ปัจจุบัน เป็นสมัยที่ 3

นายมานะ ศรีพิทักษ์

เกิด 16 กุมภาพันธ์ 2494
 คู่สมรส นางสุรางค์ ศรีพิทักษ์ อาชีพธุรกิจการค้า
 บุตร-ธิดา เด็กหญิงสุนา ศรีพิทักษ์ อายุ 4 ปี
 เด็กชายณัฐวิทย์ ศรีพิทักษ์ อายุ 3 ปี
 ที่อยู่ 77/1 ต.นาสาร อ.เมือง จ.สงขลา
 การศึกษา วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2536
 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ กรรมการผู้จัดการบริษัทแบะแซ สงขลา
 กรรมการผู้จัดการแมนเอฟเอสเซนส์ฟูดส์

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 รองประธานสภาอุตสาหกรรม จ.สงขลา, นายกสมาคมผู้ค้าสัตว์น้ำ จ.สงขลา
 กรรมการสมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย
 กรรมการสมาคมประมงนอกน่านน้ำไทย

นายเมธี อุยวัฒน์พงศ์

เกิด 20 พฤษภาคม 2491
 คู่สมรส นางสศินี อุยวัฒน์พงศ์ อายุ 45 ปี นักธุรกิจ
 บุตร-ธิดา 1. เด็กหญิงอุษณีย์ อุยวัฒน์พงศ์ มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธิดานุเคราะห์
 2. เด็กชายกฤษฎา อุยวัฒน์พงศ์ ประถมศึกษาปีที่ 6
 โรงเรียนแสงทองวิทยา
 3. เด็กหญิงจันทิมา อุยวัฒน์พงศ์ ประถมศึกษาปีที่ 3
 โรงเรียนธิดานุเคราะห์
 ที่อยู่ 71 ซ.9 ถ.นิพัทธ์สงเคราะห์ 1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 (074) 246061

การศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ ปี 2533

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

งานธุรกิจ นักธุรกิจ

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา, กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับ
 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา, สมาชิกสโมสรไลออนส์สมิทธาตต์ใหญ่ (อดีต-
 นายกสโมสรก่อตั้ง), คณะกรรมการบริหารสมาคมหอการค้าจังหวัดสงขลา, ที่ปรึกษาสมาคมนิติศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ภาคใต้

นายระวี ผดุงมาศ

เกิด 26 มิถุนายน พ.ศ.2480

คู่สมรส นางอุทัย ผดุงมาศ อาชีพแม่บ้าน

บุตร-ธิดา 1. นายชัยสิทธิ์ ผดุงมาศ รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. นายदनัย ผดุงมาศ บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. นางสาวนพพรรณ ผดุงมาศ บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ที่อยู่ 232/32 ถ.ศุภสารรังสรรค์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
โทร. 234617, 246987 แฟกซ์ 342092

การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2533

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

งานตุรกีจ สำนักงานระวีการบัญชี

งานสังคมสงเคราะห์ รองประธานผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา
นายกสโมสรไลออนส์หาดใหญ่ ปีบริหาร 2534-2535
ประธานภูมิภาคไลออนส์สากลภาค 310 ปี พ.ศ.2536-2537

นางสาวรัตน์ ประธานราษฎร์นिर

เกิด 19 กรกฎาคม 2463

คู่สมรส -

บุตร-ธิดา -

ที่อยู่ 221 ถนนนครใน ต.บ่อหย่าง อ.เมือง จ.สงขลา

การศึกษา บัณฑิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2527

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ สูงสุด ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

งานตุรกีจ -

งานสังคมสงเคราะห์ สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อนุมัติปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน พ.ศ.2534
สภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ พ.ศ.2535
ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
ประธานมูลนิธิต่างๆ 21 มูลนิธิ
ประธานกรรมการการศึกษาและกรรมการโรงเรียน 5 โรงเรียน
กรรมการการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

นางวรรณิ์ โซติ

เกิด 6 กรกฎาคม 2489

คู่สมรส นายสุทิน โซติ รับราชการตำแหน่งผู้ช่วยผ.อ. ร.ร.วิเชียรชมสงขลา

บุตร-ธิดา 1. นายณัฐวุฒิ โซติ อายุ 24 ปี กำลังศึกษา ม.มหานคร กทม.
2. นางสาวลักขมีย์ โซติ อายุ 23 ปี ทำงาน บ.สมาร์ทพรีนทาดใหญ่
3. นายวิษณุ โซติ อายุ 22 ปี ทำงาน บ.รัตนโกสินทร์ กทม.

ที่อยู่ 38/1 ถ.ชัยมงคล อ.เมือง จ.สงขลา โทร. 324489, 313171, 01-9699490

การศึกษา 1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
2. MINI MBA. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา
3. RECU PSU. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ. 2536

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

งานธุรกิจ จัดสรรบ้านและที่ดิน, ทุนส่วนบริษัทสินไพบูลย์พัฒนาที่ดิน จำกัด สงขลา,
ทุนส่วนบริษัท เอฟ จี คอนกรีต จำกัด สงขลา, ทุนส่วนบริษัทมีศักดิ์ก่อสร้าง สงขลา

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จ.สงขลา
กรรมการสงเคราะห์ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
สมาชิกสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

ว่าที่ร้อยตรีวิจิตร วิจิตรสงวน

เกิด 25 กันยายน 2478

คู่สมรส นางจริยา วิจิตรสงวน อาชีพ อาจารย์โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวูธสงขลา

บุตร-ธิดา 1. แพทย์หญิงกัณท์รัตน์ สุนทรพันธ์ คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ จ.สงขลา
2. นายวัชรพงศ์ วิจิตรสงวน กำลังศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่อยู่ 4/1 ซอย 6 ถ.ทะเลหลวง ต.บ่อทราย อ.เมือง สงขลา 90000
โทร. 312411, 313410

การศึกษา กศ.บ., พ.ม., M.S. (Maths) I.S.U. (U.S.A.) Grad. Dip. in Ed. Adm.
U. of A (CANADA)

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ. 2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ ป.ม., ท.ช.

งานธุรกิจ ข้าราชการบำนาญ

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
สมาชิกสมาคมไทยอเมริกัน, สมาชิกสมาคมจิตวิทยาความมั่นคงแห่งประเทศไทย
สมาชิกคุรุสภาประเภทสามัญตลอดชีพ, สมาชิกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย

นายแพทย์วิทยา พิชนไพบูลย์

เกิด 8 พฤศจิกายน 2491
 कुสมรส แพทย์หญิงพินทุมาศ พิชนไพบูลย์ โรงพยาบาลสงขลา
 บุตร-ธิดา นางสาวจิตติภรณ์ พิชนไพบูลย์ ม.5 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 เด็กหญิงศศิกร พิชนไพบูลย์ ม.2 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 ที่อยู่ 99/70 ซ.สวนสน 5 ถ.กาญจนวนิช ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา
 การศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต, แพทยศาสตรบัณฑิต, วุฒิบัตรผู้เชี่ยวชาญ
 สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป, อนุมัติบัตร ผู้เชี่ยวชาญสาขาศัลยศาสตร์
 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, แพทยสภา)

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ ท.ช.

งานธุรกิจ อาชีพอิสระ

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา, กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับ
 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา, กรรมการมูลนิธิชยันดี ดินสุสานนท์,
 กรรมการสโมสรโรตารีสงขลา, อดีตนายกล้านามเทนนิส สงขลา, อุปนายกสมาคมครูผู้ปกครองโรงเรียน
 วรนาเรเฉลิม, กรรมการมูลนิธิยาชุมชน เทศบาลสงขลา, สมาชิกสภาวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย,
 สมาชิก-สมาคมนักเรียนเก่าโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ, กรรมการการศึกษาโรงเรียนเทศบาลเมืองสงขลา,
 กรรมการปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนวรนาเรเฉลิม

นายวีระ สุกันธรัตน์

เกิด 24 สิงหาคม 2498
 कुสมรส -
 บุตร-ธิดา นางสาวสรวิญญา สุกันธรัตน์ อายุ 17 ปี
 ทำงานบริษัทมาสเตอร์พีช แอพพารัล จำกัด
 ที่อยู่ 38/51 ซ.ธรรมบุญวิทย์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทร. 01-4513323
 การศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 การบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ บช. บม.

งานธุรกิจ - บริษัทภูนิวานิช น้ำมันปาล์ม จำกัด กิจการอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม และสวนปาล์มน้ำมัน
 - โรงงานผลิตน้ำแข็งวิน อาครสินธุกาญจน์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
 - โรงแรมบ้านอ่าวนาง จ.กระบี่

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 ผู้อุปถัมภ์โครงการสนับสนุนการศึกษาเยาวชนที่ด้อยโอกาส วัดจุฬาราม อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

นางศิรินรี แสงโสภา

เกิด 31 สิงหาคม 2489
คู่สมรส พล.ต.ต.สมศักดิ์ แสงโสภา ผบก.ตชด.ภาค 4 ค่ายรามคำแหง จ.สงขลา
บุตร-ธิดา 1. ร.ต.ท.ศารุติ แสงโสภา ผบ.หมวด กก, ตชด 32 จ.พะเยา
 2. นายสวรา แสงโสภา วิศวกรเคมี บริษัทเคมีภัณฑ์ ซีเมนต์ไทย จ.ระยอง
 3. เด็กชายอิสรินทร์ แสงโสภา ม.4 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จ.สงขลา
ที่อยู่ 432/3 บ้านพัก ผบก.ตชด.ภาค 4 ค่ายรามคำแหง ถ.ไทรบุรี อ.เมือง จ.สงขลา

การศึกษา วารสารศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 ประธานชมรมแม่บ้านตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4
 กรรมการสมาคมธรรมศาสตร์สงขลา
 กรรมการชมรมชาวสุราษฎร์ธานี จังหวัดสงขลา

นางสมจิตต์ ไพศาลสถาน

เกิด 19 มีนาคม 2479
คู่สมรส นายแพทย์สามารถ ไพศาลสถาน พ.บ. FICS
บุตร-ธิดา 1. ปณิธิ ไพศาลสถาน ปริญญาตรีวิศวกรรมศาสตร์
 ปริญญาโทมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
 2. นางสาวจิตินันท์ ไพศาลสถาน
 ปริญญาโท Mootor of Apply Art Rochester of Tecnology ที่สหรัฐฯ
 3. แพทย์หญิงชนันเนตร ไพศาลสถาน
 กำลังศึกษาต่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่สหรัฐอเมริกา
ที่อยู่ 20 ถ.จะนะ อ.เมือง จ.สงขลา

การศึกษา พยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยวิทยาลัยพยาบาล (วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณ) วิชาครูพยาบาล
 วิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2529

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จม., จช.

งานธุรกิจ ธุรกิจการแพทย์, ธุรกิจโรงแรม

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จ.สงขลา, กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา, กรรมการ-สมาชิกเหล่ากาชาดจังหวัดสงขลา, กรรมการ-สมาชิกสมาคมสตรี-จังหวัดสงขลา, กรรมการมูลนิธิพลเอกเปรมดิณสุลาภนที วิทยาลัยพยาบาลพระราชชนนี จังหวัดสงขลา, อนุกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประชาสงเคราะห์จังหวัดสงขลา (ในตำแหน่งสตรีผู้ทรงคุณวุฒิ)

นายสมพงษ์ ศิริคดิธรรม

เกิด 25 สิงหาคม 2490
คู่สมรส นางสมศิลป์ ศิริคดิธรรม อาชีพรับราชการ
บุตร-ธิดา -
ที่อยู่ 130/8 ถ.เพชรเกษม ซ.27 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
การศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ บริษัทเอ็มแอนด์โอบ้านและที่ดิน จำกัด
โครงการบ้านเดี่ยววนรันทิพย์ธานี
โครงการสโมสรอพิต

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
นายกสมาคมการค้าอสังหาริมทรัพย์ จ.สงขลา
กรรมการสมาคมเงินภาคใต้

นางสมพร คงมัน

เกิด 12 กุมภาพันธ์ 2504
คู่สมรส นายวีระพล คงมัน เจ้าของกิจการ หจก.คงมันการช่าง
บุตร-ธิดา 1. เด็กชายอรรถกร คงมัน อายุ 9 ปี ร.ร.แสงทองวิทยา
2. เด็กหญิงวิภากร คงมัน อายุ 7 ปี ร.ร.ธิดานุเคราะห์
3. เด็กชายวิชชากร คงมัน อายุ 2 ปี
ที่อยู่ 38/35 ถ.ธรรมบุญวิถี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
การศึกษา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ กรรมการผู้จัดการหจก.คงมันการช่าง (รับเหมาก่อสร้าง)
กรรมการบริษัทยูริคตีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (บ้านและที่ดิน)
กรรมการบริษัทเซาร์เทิร์นกล๊าวไนซ์ จำกัด (ซูเปอร์โล่)

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
สมาชิกสภาภาคใต้

ว่าที่ร้อยตรีสิทธิศักดิ์ ตันมงคล

เกิด 3 ตุลาคม 2500

คู่สมรส นางสุรีย์ ตันมงคล อายุ 40 ปี นักธุรกิจ

บุตร-ธิดา 1. เด็กชายวันพญา ตันมงคล อายุ 10 ปี นักเรียนทวิรัตน์ ป. 5
2. เด็กชายพันฤทธิ์ ตันมงคล อายุ 7 ปี นักเรียนทวิรัตน์ อ.3
3. เด็กชายสัณห์พงศ์ ตันมงคล อายุ 5 ปี นักเรียนทวิรัตน์ อ.3

ที่อยู่ 2/11-12 ม.ชวนชื่นนครินทร์ ถ.กาญจนาภิเษก ต.นันทนัย อ.หาดใหญ่
จ.สงขลา 90110 โทร. 211211 Fax. 212244 152 เรียก 367887

การศึกษา สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร (2523)

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ บริษัทโยธาลาชา จำกัด (ประธานฯ), บริษัท ชันกริต จำกัด (กก.ผจก.), บริษัทสตาร์กริต จำกัด (กก.ผจก.)

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
ประธานกรรมการสถาปนิกทักซิณ สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
กรรมการสมาคมราชวิทยาลัย, บรรณาธิการวารสาร สารเสวต (ตั้งแต่ฉบับปีที่ 98)
อดีตรองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา (2537-2539)

นางสุทธิมานัส ชัยขวัญ

เกิด วันที่ 10 มกราคม พ.ศ.2495

คู่สมรส พล.ต.ต.สุนทร ชัยขวัญ อายุ 53 ปี ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ

บุตร-ธิดา นายสุทธิสุนทร ชัยขวัญ อายุ 20 ปี นักศึกษาปี 3
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ปัตตานี
นายชระสิงห์ ชัยขวัญ อายุ 19 ปี นักศึกษาปี 1
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นายพิงคะรัตน์ ชัยขวัญ อายุ 17 ปี นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร.ร.ภปร.ราชวิทยาลัย

นางสาวพัทพธ ชัยขวัญ อายุ 15 ปี นร.ม.4 ร.ร.วัฒนาวิทยาลัย

ที่อยู่ 1 ถนนแหลมทราย ต.บ่อทราย อ.เมือง จ.สงขลา 90000 โทร. (074) 312363

การศึกษา พานิชย์ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
กรรมการเหล่ากาชาดจังหวัดสงขลา, ประธานชมรมแม่บ้านตำรวจภาค 9,

นายสุรัชย์ จิตกิตติปตินทร์

เกิด 18 ตุลาคม 2498
คู่สมรส ผู้ช่วยศาสตราจารย์เภสัชกรหญิงสมฤทัย จิตกิตติปตินทร์
 อาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
บุตร-ธิดา 1. เด็กชายฤทธิชัย จิตกิตติปตินทร์ ชั้น ป. 5 โรงเรียนแสงทองวิทยา
 2. เด็กชายชัยฤทธิ จิตกิตติปตินทร์ ชั้น ป. 2 โรงเรียนแสงทองวิทยา
ที่อยู่ 422 ถ.ศุภสารชัยสวรรค์ ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
 โทร. (074) 235320-1, 01-9597900
การศึกษา วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคนิคการแพทย์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2536

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ กรรมการผู้จัดการ-บริหาร ; บริษัทเทคนิคอลชาแนลแอนด์เซอร์วิส (เครื่องมือแพทย์และวิทยาศาสตร์), ห้างหุ้นส่วน
 สามัญ (เครื่องปรับอากาศ, ไฟฟ้า), ห้างหุ้นส่วนจำกัดสยามบริภัณฑ์ (วัสดุทางการแพทย์), ห้างหุ้นส่วนสามัญ
 รัตนพฤษฯ (อสังหาริมทรัพย์)

งานสังคมสงเคราะห์ เลขาธิการผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา, กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน
 สำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา, ประธานอนุกรรมการฝ่ายกิจการพิเศษ-
 หอการค้า จ.สงขลา, อุปนายกสมาคมนักศึกษาเก่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่, กรรมการสมาคมวิทยาศาสตร์
 และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

นางสุรตนา สิทธาจารย์

เกิด 15 เมษายน 2482
คู่สมรส นายสมพงษ์ สิทธาจารย์ รับราชการกระทรวงศึกษาธิการ
 สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวง
บุตร-ธิดา นายจักริน สิทธาจารย์ อายุ 27 ปี ทำงานที่บริษัทซีเกท (ประเทศไทย)
 จังหวัดสมุทรปราการ
 นายกฤษ สิทธาจารย์ อายุ 26 ปี ทำงานที่บริษัท ทีพีโอ (ประเทศไทย)
 (มหาชน) จังหวัดระยอง
ที่อยู่ 57/134 หมู่ที่ 3 ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา 90100 โทร. (074) 312208

การศึกษา อักษรศาสตรบัณฑิต (อ.บ.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานธุรกิจ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนบริหารธุรกิจวิทยาสงขลา

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ เมษายน 2529

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)

งานสังคมสงเคราะห์ เภรณูญิกผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา

นางสุวรรณา เงินศรีตระกูล

เกิด 29 กรกฎาคม 2497
คู่สมรส นายแพทย์ชาญวิทย์ เงินศรีตระกูล อายุ 43 ปี (ข้าราชการ)
 อาจารย์ระดับ 7 คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
บุตร-ธิดา นายถาวร เงินศรีตระกูล อายุ 16 ปี (หาดใหญ่วิทยาลัย)
 เด็กชายโอวาท เงินศรีตระกูล อายุ 13 ปี (แสงทองวิทยา)
ที่อยู่ 24/30 ถ.ผดุงภักดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
 โทร. 01-4652000 แฟกซ์ 212080-1 ต่อ 3666
การศึกษา บัณฑิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ ปีพ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ บริษัท ไดอานาดีพาร์ทเมนท์สโตร์ จำกัด (มหาชน) ตำแหน่งที่ปรึกษาฝ่ายพัฒนาระบบฐาน

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 สมาชิกสมาคมนักเรียนนักศึกษาคริสเตียนไทย
 สมาชิกสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

นายสุวัฒน์ เวชชาภินันท์

เกิด 4 มิถุนายน 2490
คู่สมรส นางกมลรัตน์ เวชชาภินันท์ กรรมการผู้จัดการบริษัทฟาร์มกุ้งทอง จำกัด
บุตร-ธิดา นายธเรศ เวชชาภินันท์ นายช่างวิศวกรโยธา
 นายสาโรช เวชชาภินันท์ นักศึกษาคณะวิศวกรรมไฟฟ้า
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ปีที่ 4
 นายภินันท์ เวชชาภินันท์ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์
 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีที่ 1
ที่อยู่ 40/2 ถ.มนตรี 1 ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
 โทร. (074) 245420 - 243719 แฟกซ์ 344225 มือถือ 01- 9577477
การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ. 2536

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ กรรมการผู้จัดการห้างขายยาภินันท์เภสัช, กรรมการบริษัทเทคนิคคอล ชายน แอนด์ เซอร์วิส จำกัด (เครื่องมือ-
 แพทย์และวิทยาศาสตร์), กรรมการบริหารบริษัทฟาร์มกุ้งทอง จำกัด

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
 กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา
 รองประธานชมรมร้านขายยาแห่งประเทศไทย, อดีตประธานชมรมร้านขายยาจังหวัดสงขลา,
 รองประธานฝ่ายการศึกษา สมาคมรวมมิตรป็นชั้นคึกแห่งประเทศไทย, สมาชิกสภานิติบาต สภาอากาศไทย

นายอรุณชัย วีระชาญณรงค์

เกิด 20 กรกฎาคม 2500

คู่สมรส นางวิไล วีระชาญณรงค์ อาชีพธุรกิจการค้า

บุตร-ธิดา เด็กหญิงขวัญฤทัย วีระชาญณรงค์

ที่อยู่ ร้านยินดีฟาร์มฯ 91 ถ.ราษฎร์ยินดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

โทร. (074) 253287, 425281-2 (01) 9630710

การศึกษา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA รุ่น 4), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ. 2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ -

งานธุรกิจ - กรรมการบริหารบริษัทแอมมี เอเชีย จำกัด

- เจ้าของร้านยินดีฟาร์มฯ

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา

กรรมการชมรมร้านขายยาจังหวัดสงขลา

กรรมการสงเคราะห์เด็กของโรงเรียนโสตศึกษา

นางอารีรัตน์ กุชภาภิรมย์

เกิด 16 พฤษภาคม 2500

คู่สมรส นายพิพัฒน์ กุชภาภิรมย์ รับราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด

บุตร-ธิดา ด.ญ.สุพัฒน์ กุชภาภิรมย์ ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนธิดานุเคราะห์ หาดใหญ่

ที่อยู่ 592/2 ถ.เพชรเกษม ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

การศึกษา บริญญาตรี (การจัดการ) วิทยาลัยศรีโสภณ นครศรีธรรมราช

ได้รับโปรดเกล้าฯแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบเมื่อ พ.ศ.2539

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

งานธุรกิจ โรงเรียนอนุบาลสุพัฒน์ (ผู้รับใบอนุญาต, ผู้จัดการ)

งานสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา

คณะกรรมการผู้พิพากษาสมทบ

ประธาน	นายบุญช่วย	จัสติวิวัฒนธารง
รองประธาน	๑. นางสาวสุทธีมานัส	ชัยขวัญ
	๒. นายระวี	ผดุงมาศ
	๓. นางปราณีต	สัตยารักษ์
เลขานุการ	นายสุรัชย์	จิตภักดีบดินทร์
เหรัญญิก	นางสุรัตนา	สิทธิอาจารย์
กรรมการ : ประธานศูนย์ศึกษาปัญหาครอบครัว		
	ร.อ.ชวลิต	กะลัมพะเหติ
: ประธานศูนย์สงเคราะห์หลังปล่อย		
	นายสุรัชย์	จิตภักดีบดินทร์
: ประธานศูนย์ส่งเสริมอาชีพ		
	นายพิสิฐ	กิจรุ่งโรจน์
: ประธานศูนย์อบรมศีลธรรมและจริยธรรม		
	นางสาวรัตน์	ประธานราษฎร์นิกร
: ประธานศูนย์อบรมการกีฬาและบันเทิง		
	นายชัยวุฒิ	มักกิตติกาล
กรรมการ	๑. นายเกษม	จันทรเกษมพร
	๒. นายจาร์	ชวณิชย์
	๓. นายจินดา	เมฆาอภิรักษ์
	๔. นายเฉลิมเกียรติ	เจริญวิศาล
	๕. นางโฉมยง	ประทีปอุษานนท์
	๖. นางชลลักษณ์	จันทนินทร
	๗. นายชอบ	สุวรรณวงศ์

กรรมการ

๘. นายชาญชัย	สุขสวี่
๙. นายชำนาญ	คณาวุฒิ
๑๐. นายพนนท	นฤปิยะกุล
๑๑. พ.ญ.นวลปราง	ณ สงขลา
๑๒. นายนันทวัฒน์	วงษ์พันธุ์
๑๓. นางบุญมี	จิตติถาวร
๑๔. นายบุญเลิศ	ลาภาโรจน์กิจ
๑๕. นางบุญอยู่	ศุภสินธุ์
๑๖. นางสุสดี	เจริญพงศ์
๑๗. นางมัลลิกา	เจริญพานิช
๑๘. นายมานะ	ศรีพิทักษ์
๑๙. นายเมธี	อุยวัฒน์พงศ์
๒๐. นางวรรณิ	โชติ
๒๑. วาที่ร้อยตรีวิจิตร	วิจิตรสงวน
๒๒. น.พ.วิทยา	พีชนไพบูลย์
๒๓. นายวีระ	สุคันธรัตน์
๒๔. นางศิริณี	แขวงโสภา
๒๕. นางสมจิตต์	ไพศาลสถาน
๒๖. นายสมพร	คงมัน
๒๗. นายสมพงษ์	สิริคดิธรรม
๒๘. นายสิทธิศักดิ์	ตันมงคล
๒๙. นางสาวรณนา	เงินศรีตระกูล
๓๐. นายสุวัฒน์	เวชชาภินันท์
๓๑. นายอรุณชัย	วีระชาญณรงค์
๓๒. นางอารีย์รัตน์	ภูชฎาภิรมย์

กิจกรรม

พิธีปฐมนิเทศน์คณะผู้พิพากษาสมทบแห่ง
ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่
31 ตุลาคม 2539

คณะผู้พิพากษาสมทบร่วมพิธีบวงสรวงพระรูปกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์กับคณะผู้พิพากษา

ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา

การอบรมและคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบ โดยมีศาสตราจารย์เรีงธรรม ลัดพลี อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นประธาน

การประชุมวิชาการวิธี
การชุมชนบำบัดโดย
นายวิชา มหาคุณ รอง
อธิบดีผู้พิพากษาศาล
เยาวชนและครอบครัว
กลาง

คณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน

สำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

สำนักงานคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

นายกฤษณ์ อารยานุมาศ

นายกิตติ ภัทรวังรอง

นายกิตติ อนุพษานุกุล

นางขวัญใจ จารุวัฒนา

นางจัญญศรี อุตตโรพร

นางจรรยา ถิ่นพั่งงา

นางเจริญรัตน์ สุขุม

นายจรัญ จารุวัฒนา

นายชนรรักษ์ ปราณีจิตต์

นางชุติมา คูบุรัตน์

นายชูชาติ อินทฤทธิ์

นายชालิ นพวงศ์ ณ อยุธยา

นายณรงค์ บุญชู

นางดวงพร ธนลาภานันท์

นายเถลิง จำนง

นางถนอมศรี กาญจนเมธากุล

นายทรงชัย ใจมีมิตร

นางทิพย์สุดา สุนธากิรมย์ ณ พัทลุง

นายธนา อานุประโยชน์

นายธีระ ศิริวงศ์

นายนิกร จำงค์

นายนพพร สุชาติานนท์

นายบำรุง อินทรสมบัติ

นายบุญช่วย กฤตย์ประชา

นางเบญจมาส ทัศนกุล

นางปราณี อังควันนการะวี

นายปรีชา บุญคมรัตน์

นายประยูร วงศ์ปรีชากร

นายประวิทย์ ดีไชยเศรษฐ

นางปรางแก้ว ไสวแสนยากร

นางห้องศรี โสติดิพันธ์

นางหงเพ็ญ จิตต์เสนา

นางพวงขวัญ จันทนวรรณ

นางพวงเล็ก วงศ์สุคนธ์

นายพีระพัฒน์ เจริญรักษ์

นายภัทรชัย พุทธวิบูลย์

นางภัทรา เจริญทรัพย์

นายมนต์ศักดิ์ พงศนฤเดช

นางสาวมัทนา เมฆาภิรักษ์

นายมาตุภูมิ แสงจันทร์ทะนุ

นางมยุรี ศานิตพจมาน

นายแมน สุขสวัสดิ์

นางระรวย วิทยกุล

นายลั่น สาระวโรจน์

นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ

นางลดาวัลย์ เข้มขัน

นางวนิดา ธีรคุปต์

ร.ต.อ.วชิระ ชูเมือง

นายวารกิจ สันติเมธา

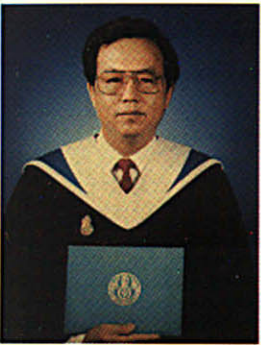
นายวาทเทพ อรุณจรัสธรรม

นางวันเพ็ญ คณาวุฒิ

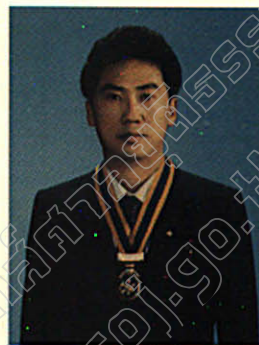
นายวิชัย รุจิระวิไล

นายวินิจ พงษ์ธนาภิกร

นายวิรัตน์ อนันต์วรณิษฐ์

นายวิสุทธิ์ กาลเนาวกุล

นายวีระพงศ์ เอกอินทุมาศ

นายวีระพงษ์ สุจริตธรรมกุล

นางวิชชุดา จันทโร

นางสาวสมจิตต์ จอมเกตุ

นายสมชัย ตันตินราววัฒน์

นางสาวสมปอง จันทรลำภู

นายสมพงษ์ บุญสม

นายสมศักดิ์ สุทธิธรรม

นายสรภูมิ โลหเจริญวนิช

ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา

นางสุกัญญา กิจรุ่งโรจน์

นายสิทธิพงษ์ ธีรคุปต์

นางสุพัตรา อยู่วัฒนพงศ์

นายสุเมธ ชัยกิเร

นางเสงี่ยม ยศพล

นางโสภา แก้วสนิท

นางสิริพร ฤงสูวรรณ

นายสุวิทย์ รังสฤษดิ์กุล

นายอัศกล ธนลาภานันท์

นายอนุวัช เศวตตานุสรณ์

นายอยุธยา ทิพนกร

นายอารินทร์ เจียมจรรุภา

นายอดุล เตละวานิช

นางอุไรวรรณ อารีคาน

นางอาภรณ์ สาครินทร์

ทำเนียบคณะกรรมการสงเคราะห์ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์
นายกฤษณ์ อารยานุมาศ	60 ถ.ดวงจันทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	220961-2 บ.244501, 233931
นายกิตติ ภัทรรังรอง	108 ถ.นิพัทธ์อุทิศ 3 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	220215-8 บ.230189
นายกิตติ อนุพจนานุกูล	50/3 ถ.นิพัทธ์สงเคราะห์ 1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	511033,01-9575971 บ.239152
นางขวัญใจ จารุวัฒนา	25 ถ.จะนะ อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311125, บ.312063
นางจรรยา อุตตโรพร	21 ถ.นางงาม อ.เมือง จ.สงขลา 90000	312465
นางจรรยา ถิ่นพังกา	140/3 ถ.กาญจนวนิช ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311859
นางเจริญรัตน์ สุขุม	9 ถ.จตุรทิศ 2 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	233058 บ. 246758
นายเจริญ จารุวัฒนา	25 ถ.จะนะ อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311125 บ. 313593
นายชนรภ ปรานีจิตต์	76 ถ.แสงอาทิตย์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	233109, 231892, บ.244006
นางชุติมา คูบุรัตน์	ร้านคลังศิลป์ 79/81 ถ.นิพัทธ์อุทิศ 3 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	244322, 232136
นายชูชาติ อินทฤทธิ์	530/3 ถ.เพชรเกษม ต.ควนลัง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	233204
นายชาลี นพวงศ์ ณ อยุธยา	สำนักงานบ้านนพวงศ์ ตรงข้ามซอยรณภูมิ ถ.ราษฎร์ยินดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	01-9592192 บ.9577911, 233012
นายณรงค์ บุญชู	55 ถ.ถนัดอุทิศ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	238226, 236523
นางดวงพร ธนลาภานันท์	19/102 ถ.ราษฎร์ยินดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	235196,01-9326999
นายเฉลิม จ่านง	14/7 ถ.วิเชียรชม อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311647, 313140
นางณอมศรี กาญจนเมธากุล	18/13 ถ.ราษฎร์อุทิศ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	252050 บ.252861
นายทรงชัย ใจมีมิตร	110/3 ถ.เพชรเกษม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	246992
นางทิพย์สุดา สุนธากิรมย์ ณ พัทลุง	93 ถ.ดำรงพัฒนา ม.2 ต.บ้านนา อ.จะนะ จ.สงขลา	379023 บ.397143
นายธนา อนุโณประโยชน์	270 ถ.สุขาภิบาล 2 ต.พะตง ม.1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	291841
นายธีระ ศิริวงศ์	1/5 ถ.วุฒิมูมิ อ.เมือง จ.สงขลา 90000	322708
นายนิกร จ่านง	633 ถ.ไทรบุรี อ.เมือง จ.สงขลา 90000	324372, 311984
นายพนพร สุชาติานนท์	8 ซ.1 ถ.นางงาม อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311946, 313729, 01-6901229
นายบำรุง อินทรสมบัติ	463/6 ถ.นครนอก อ.เมือง จ.สงขลา 90000	313592
นายบุญช่วย กฤตย์ประชา	75-75/1 ถ.รักการ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	234867-8, 246449, 01-9577345
นางเบญจมาศ ทศนกุล	123/19 ถ.เพชรเกษม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	364025
นางปราณี อังควัฒนากระวี	38 ถ.จันทร์วิโรจน์ ซ.1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	244865, 245718
นายปรีชา บุญคมรัตน์	281 ถ.นครนอก อ.เมือง จ.สงขลา 90000	321635

ทำเนียบคณะกรรมการสงเคราะห์ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์
นายประยูร วงศ์ปรีชากร	147 ถ.ธรรมบุญวิถึ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	245756, 246910 บ.232886
นายประวิทย์ ดีไชยเศรษฐ	37-38 ถ.มนตรี 1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	246812 บ. 231673, 9571810
นางปรางแก้ว ไสวแสนยาก	17 ถ.ปละท่า อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311355, 312733 บ.312753
นางผ่องศรี โสติพันธ์	63/1 ถ.กาญจนวนิช ต.เขารูปช้าง ม.1 อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311702-8
นางพงเพ็ญ จิตต์เสนา	โรงเรียนพลวิทยา 19 ถ.เพชรเกษม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	252380
นางพวงขวัญ จันทนวรรณ	2 ซ.29 ถ.ไทรบุรี อ.เมือง จ.สงขลา 90000	313555
นางพวงเล็ก วงศ์สุคันธ์	63 ถ.นครนอก อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311194
นายพีระพัฒน์ เจริญรักษ์	90-94 ถ.นิพัทธ์อุทิศ 1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	245242, 243051 บ.243489
นายแพทย์ภัทรชัย พุทธิวิบูลย์	คลินิกโรคตา 137 ถ.จตุนิสรณ์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	238003, 234623
นางภัทรา เจริญทรัพย์	120 ถ.กาญจนวนิช ต.ท่าข้าม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	333546
นายมนต์ศักดิ์ พงศ์นฤเดช	93 ถ.นาสาร อ.เมือง จ.สงขลา 90000	323826, 311764 บ.313732
นางสาวมัทนา เมฆาอภิรักษ์	92/60 ถ.กาญจนวนิช อ.เมือง จ.สงขลา 90000	01-9631282
นายมาตุภูมิ แสงจันทร์ทะนุ	98-100 ถ.นิพัทธ์อุทิศ 3 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	243062, 243363
นางมยุรี ฝานิตพจมาน	23 ถ.เชื่อมรัฐ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	245702
นายแมน สุขศรี	104/1 ถ.ราษฎร์ยินดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	231096-7, 323273 บ.238472
นางระวย วิทยกุล	6 ซ.7 ถ.ไทรบุรี อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311947
นายสัน สาระวิโรจน์	116 ถ.เพชรเกษม ม.3 ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	232310
นายลากศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ	139-141 ถ.นิพัทธ์อุทิศ 2 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	235020
นางลดาวลัย เข้มขัน	35/31 ถ.กาญจนวนิชย์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	211357 บ. 211357
นางวนิดา ธิรคุปต์	21/4 ถ.แสงศรี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	243765
ร้อยตำรวจเอกวิชระ ชูเมือง	200/3 ม.6 ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส	-
นายวรกิจ สันติเมธา	24/2 ถ.หอยมุกด์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	231022, 244744 บ.232615
นายวรเทพ อรุณจรัสธรรม	บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จีเอฟ สาขาหาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ สงขลา	235440-7 บ.212299
นางวันเพ็ญ ฅณาวุฒิ	149 ถ.นครโน อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311157
นายวิชัย รุจิระวิไล	9 ถ.รามัญ อ.เมือง จ.สงขลา 90000	321703-4

ทำเนียบคณะกรรมการสงเคราะห์ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์
นายวินิจ พงษ์ธนานิกร	142-144 ถ.เพชรศรี อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311259 บ.321487
นพ.วิรัตน์ อนันต์วรณชัย	133 ถ.วิเชียรชม อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311226
นายวิสุทธิ์ กาลเนาวกุล	9/1-2 ถ.นิพัทธ์อุทิส 1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	244290, 234930-1
นายวีระพงศ์ เอกอินทุมาศ	486 ถ.เพชรเกษม ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	233483, 245169
นายวีระพจน์ สุจริตธรรมกุล	3/3-4 ถ.ไทรบุรี อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311819 บ.311657
นางวิษชุดา จันทโร	124 ถ.สามชัย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	245721 บ.244007
นางสมจิตต์ จอมเกตุ	29/19-21 ถ.ศรีภูวนารถ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	233101, 233625, 236624
นายสมชัย ตันดินราววัฒน์	66-70 ถ.นิพัทธ์อุทิส 1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	243941
นางสมปอง จันท์ลาภ	รพ.วังจันทร์ 22 ถ.กาญจนวนิช ต.บ้านพรุ ม.4 อ.หาดใหญ่ สงขลา	210224 บ.210244
นายสมพงษ์ บุญสม	2/5-9 ถ.นครใน อ.เมือง จ.สงขลา 90000	234231-2, 324832, 2799972
นายสมศักดิ์ สุทธิธรรม	129/8 ถ.รัตการ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	349345
นายสรภูมิ โลหเจริญนิช	50 ถ.ดวงจันทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	244394, 245325
นางสุกัญญา กิจรุ่งโรจน์	1 ถ.จะนะ อ.เมือง จ.สงขลา 90000	312684, 324416 บ.311325
นายสิทธิพงษ์ ธีรคุปต์	21/4 ถ.แสงศรี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	243765
นางสุพัตรา อยู่วัฒนพงศ์	44/10 ถ.ศรีภูวนารถ ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	231437, 232590
นายสุเมธ ยังภิระ	9 ซ.1 ถ.นิพัทธ์สงเคราะห์ 1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	237632
นายเสงี่ยม ยศพล	34 ถ.แสงจันทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	243752
นางโสภา แก้วสนธิ	บ้านสวนโสภา 17/3 ถ.กาญจนวนิช ม.7 ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	210602, 210676
นางสิริพร ฤงสูรณ	547 ถ.นครนอก ต.บ่อหยาง อ.เมือง จ.สงขลา 90000	322833 บ.311338
นายสุวิทย์ รังสฤทธิกุล	143/1 ถ.วิเชียรชม อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311740, 313581 บ.311831
นายอัศกล ธนลาภานันท์	19/102 ถ.ราษฎร์ยินดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	239484-5, 01-9326999
นายอนุวัช เศวตตานุสรณ์	133/25 ถ.วิเชียรชม อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311048
นายอุทัย ทินกร	56 ถ.ทักษิณเมืองทอง ซ.6 ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	211215, 01-9571226
นายอุตล เตละวานิช	99/38 ถ.กาญจนวนิช ม.2 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000	312028, 323754
นายอารินทร์ เจริญจารุภา	60/11 ถ.กาญจนวนิช ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000	321919
นางอุไรวรรณ อารีคาน	204 ถ.เพชรเกษม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110	231916
นางอารณ์ สาครินทร์	209 ถ.นางงาม อ.เมือง จ.สงขลา 90000	311200

ศาลเยาวชน และครอบครัว

ว ะราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในพระบรมราชวโรกาส เสด็จพระราช
ดำเนินทรงเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง
และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง วันที่ ๒๘
มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

"ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาเปิดศาลคดีเด็กและ
เยาวชนกลาง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางใน วัน
นี้อากาศของชาติทุกชาติย่อมชื่นอยู่แก่เด็กเพราะเด็กคือ
ผู้ใหญ่ในเวลาข้างหน้า ถ้าบุคคลได้รับการอบรมบ่มนิสัย
ให้เป็นพลเมืองดี อยู่ในศีลธรรม เคารพต่อบทกฏหมาย
ของบ้านเมืองเสียตั้งแต่ยังเยาว์เมื่อเติบโตขึ้นพลเมืองของ
ประเทศก็จะมีแต่คนดี และประเทศจะเจริญก้าวหน้าต่อไป
ก็โดยต้องมีพลเมืองดีตั้งงว้านี้ ข้าพเจ้าจึงมีความพอใจที่
รัฐบาลของข้าพเจ้า อันมีกระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าหน้าที่
โดยเฉพาะได้มีความ สนใจในปัญหาเกี่ยวกับการที่เด็กและ
เยาวชนกระทำความผิด และพยายามคิดหาทางที่จะอบรมบ่มนิสัย
บุคคลเหล่านี้ให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ข้าพเจ้าตระหนักดีว่า
งานนี้เป็นงานใหญ่งานใหม่และเป็นงานยุ่งยาก เพราะไม่ใช่
เป็นเรื่องของการศาลเท่านั้น แต่หากมีความสัมพันธ์กับปัญหา
การศึกษา ปัญหาทางเศรษฐกิจและปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพ
ของประชาชน (Public Welfare) อยู่ด้วย บัดนี้งานขั้นต้น
ได้ลุกล่วงไปตอนหนึ่งแล้ว ข้าพเจ้าหวังว่าเจ้าหน้าที่กระทรวง
ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะได้ร่วมมือประสานกันในเรื่องนี้ต่อไป

จนเราสามารถเปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนได้ทั่ว
ประเทศ ตามโครงการของกระทรวงยุติธรรมเพื่อเป็นความ
เจริญแก่ชาติบ้านเมืองของเรา บัดนี้ได้อุดมฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้า
จะได้เปิดป้ายที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และ
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางเพื่อดำเนินงานต่อไป

ขอให้ศาลและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กซึ่งได้
ทำการเปิดป้ายนี้ จงเป็นศูนย์กลางและบ่อเกิดแห่งกิจการศาล
คดีเด็กและเยาวชน เพิ่มพูนหิตานุหิตประโยชน์แก่ประชาชาติ
สืบไป เทอญ."

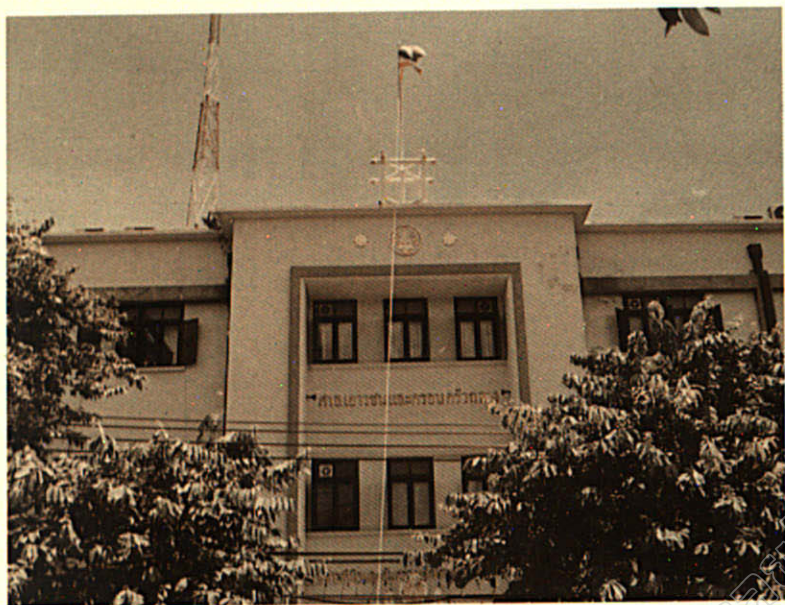
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักดีว่า
ปัญหาเกี่ยวกับการที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด และ
การพยายามคิดหาทางที่จะอบรมบ่มนิสัยบุคคลเหล่านี้ให้
กลับตนเป็นพลเมืองดีนี้เป็นงานใหญ่

เหตุนี้เอง จึงเกิดแนวความคิดที่จัดตั้งศาลคดีเด็กและ
เยาวชนขึ้นมาในประเทศไทย จากการพิจารณาเห็นว่า "เด็ก"
คือบุคคลที่มีอายุเกินกว่า ๗ ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน ๑๔ ปี
บริบูรณ์ และ "เยาวชน" หมายถึงบุคคลที่มีอายุเกินกว่า ๑๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางและสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กกลางเป็นแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2495 พร้อมทั้งพระราชทานพระราชนิพนธ์ให้ศาลฯ และสถานพินิจฯ ได้ยึดถือเป็นหลักและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตลอดมาจนบัดนี้ เป็นระยะเวลาถึง 44 ปีแล้ว

ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ พึงได้รับความคุ้มครองในสวัสดิภาพ "ให้ศาลคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็ก ซึ่งควรจะได้รับการศึกษาอบรมสั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในคดีแพ่งยังมุ่งที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ในสิทธิและทรัพย์สินของผู้เยาว์" รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งและวิธีพิจารณาคดีศาลคดีเด็กและเยาวชนแห่งแรกในประเทศไทยคือศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางขึ้นที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๔๙๕

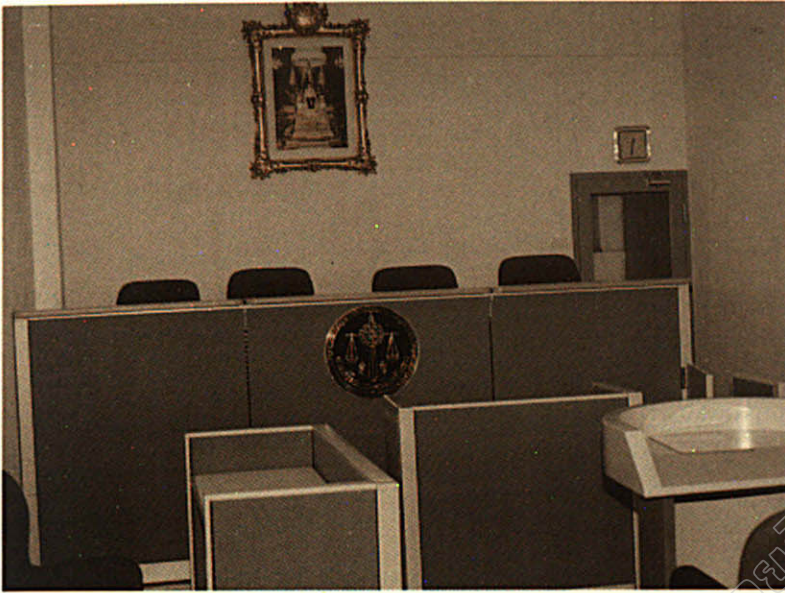
ศาลคดีเด็กและเยาวชน จึงเป็นศาลพิเศษแตกต่างกว่าศาลชั้นต้นอื่นๆ โดยมีหลักการและวิธีพิจารณาคดีแตกต่างจากศาลธรรมดาหรือศาลผู้ใหญ่กล่าวคือ ในคดีอาญาก็ให้มีวิธีการที่มุ่งไปทางค้นหาสาเหตุ ที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด แล้วจึงดำเนินการแก้มูลเหตุนั้นๆ รวมทั้งจัดการอบรม บำบัดพฤติกรรมและสงเคราะห์ให้เด็กและเยาวชนกลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าที่จะลงโทษแบบผู้ใหญ่ ส่วนคดีแพ่งมีหลักการดำเนินการเพื่อรักษาประโยชน์ในสิทธิและทรัพย์สินของผู้เยาว์ให้เป็นไปโดยถูกต้อง ด้วยหลักการดังกล่าวกฎหมายจึงได้บัญญัติให้มีผู้พิพากษาสมทบขึ้นในศาลคดีเด็กและเยาวชน เป็นองค์คณะในการพิจารณาคดี

เพื่อต้องการให้มีบุคคลธรรมดาภายนอกที่ไม่ใช่พนักงานช่วยกันค้นหา ข้อมูลเหตุของปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด เช่นเดียวกับมองปัญหาของบุตรหลานตนเอง พิจารณาสาเหตุและแนวทางแก้ไขตามสภาพและความรู้สึกของ บุคคลธรรมดา เพื่อช่วยผู้พิพากษาได้ใช้ดุลยพินิจในการมีคำสั่งหรือคำพิพากษาได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีศาลคดีเด็กและเยาวชนได้มากขึ้น

ต่อมา จากการทำงานค้นหามูลเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนพบว่าสาเหตุใหญ่เกิดจากสภาพปัญหาทางครอบครัวของเด็กและเยาวชน ฉะนั้นการคุ้มครองครอบครัวของเด็กและเยาวชนจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดได้ จึงมีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นแทนศาลคดีเด็กและเยาวชน โดยนำบทบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๗๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๙๔ มาปรับปรุงแก้ไขพร้อมกับเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟ้องการพิจารณาและพิพากษาคดีเกี่ยวกับครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕ มารวมเข้าไว้ โดยจัดทำเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้น และประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๔

ปัจจุบันมีศาลเยาวชนและครอบครัวกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เปิดทำการแล้วรวม ๒๒ แห่งคือ

๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางที่กรุงเทพมหานคร
๒. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา
๓. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา

และครอบครัว กับสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพระ
นครศรีอยุธยา

๑๓. ศาลจังหวัดพิษณุโลก
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวกับสถาน
พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด
พิษณุโลก

๑๔. ศาลจังหวัดนครศรีธรรม-
ราช แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนจังหวัดนครศรีธรรมราช

กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา

๔. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่
กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

๕. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี
กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

๖. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง กับ
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง

๗. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานี
กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

๘. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์
กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์

๙. ศาลจังหวัดสมุทรปราการแผนกคดีเยาวชน
และครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดสมุทรปราการ

๑๐. ศาลจังหวัดนนทบุรี แผนกคดีเด็กและเยาวชน
และครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดนนทบุรี

๑๑. ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น
กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น

๑๒. ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แผนกคดีเยาวชน

๑๕. ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ แผนกคดีเยาวชน
และครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดอำนาจเจริญ

๑๖. ศาลจังหวัดชลบุรี แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชลบุรี

๑๗. ศาลจังหวัดตรัง แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตรัง

๑๘. ศาลจังหวัดนครปฐม แผนกคดีเยาวชนและ
ครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดนครปฐม

๑๙. ศาลจังหวัดนราธิวาส แผนกคดีเยาวชนและ
ครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดนราธิวาส

๒๐. ศาลจังหวัดปทุมธานี แผนกคดีเยาวชนและ
ครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดปทุมธานี

๒๑. ศาลจังหวัดร้อยเอ็ด แผนกคดีเยาวชนและ
ครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดร้อยเอ็ด

๒๒. ศาลจังหวัดอุดรธานี แผนกคดีเยาวชนและ

ครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดอุดรธานี

ต่อจากนี้จะเปิดดำเนินการศาลเยาวชนและครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเต็มรูปแบบ ขึ้นที่ศาลในภาค ๑ และภาค ๗ คือ ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดลพบุรี กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดราชบุรี เมื่อเปิดดำเนินการศาลเยาวชนกับสถานพินิจ เต็มรูปแบบครบทุกภาคแล้ว จึงจะเปิดดำเนินการศาลจังหวัด แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนให้ครบทุกจังหวัดทั่วประเทศต่อไป ซึ่งจะถูกลงตาม ประสงค์โดยเร็วหรือไม่ปัญหาขึ้นอยู่กับงบประมาณ เป็นสำคัญ

ความแตกต่างระหว่างศาลเยาวชนและ ครอบครัวจังหวัดกับศาลจังหวัด แผนกคดีเยาวชน และครอบครัว

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด เป็นศาลที่มีสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแบบเต็มรูปแบบ ซึ่งมีโครงสร้างขนาดใหญ่ มีทั้งสถานแรกรับสำหรับ ควบคุมเด็กและแรกรับ (ก่อนศาลมีคำพิพากษา) และมี สถานฝึกและอบรมสำหรับควบคุมเด็กและเยาวชนที่ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ฝึกและอบรม

นอกจากนี้สถานแรกรับและสถานฝึกและอบรม ดังกล่าวยังมีหน้าที่ในการรับตัวเด็กและเยาวชนจากสถานแรกร ับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดแบบไม่เต็มรูปแบบ ซึ่งมีโครงสร้างขนาดกลาง และ โครงสร้างขนาดเล็กมาควบคุมและฝึกอบรมตามคำพิพากษา หรือคำสั่งศาลอีกด้วย

ศาลจังหวัด แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เป็น ศาลที่มีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแบบ ไม่เต็มรูปแบบ ซึ่งมีโครงสร้างขนาดกลางหรือขนาดเล็ก

ขนาดกลาง หมายถึงมีสถานแรกรับเด็กและ เยาวชนสำหรับควบคุมตัวเด็กและเยาวชนในระหว่างการ สอบสวนหรือพิจารณาคดีและมีหน้าที่ในการรับตัวเด็กและ เยาวชนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด ที่ไม่มีสถานแรกรับเด็กและเยาวชนไว้ควบคุมดูแลอีกด้วย

ขนาดเล็ก หมายถึง ไม่มีสถานแรกรับเด็กและ เยาวชนสำหรับควบคุมเด็กและเยาวชนไว้ในระหว่างการ ดำเนินคดีแต่มีห้องควบคุมชั่วคราวสำหรับควบคุมตัวเด็กและ เยาวชนก่อนที่จะนำส่งยังสถานแรกรับเด็กและเยาวชน ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ใกล้ที่สุด

บัดนี้ ศาลเยาวชนกับสถานพินิจได้ก่อกำเนิดมาเป็น เวลา ๔๔ ปีเศษแล้ว จากศาลคดีเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลง ชื่อเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวกับสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กเป็นสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แต่ หลักการที่ไม่เปลี่ยนแปลงคือ หลักการคุ้มครองผลประโยชน์และ ส่วนได้เสียของ ผู้เยาว์ในคดีแพ่ง และหลักการเลือกใช้ วิธีการที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนในคดีอาญาเป็นแต่ละ รายไปนั่นเอง การอำนวยความสะดวกไปสู่เด็กและเยาวชน ในคดีอาญากับผู้เยาว์และสถาบันครอบครัว จะดำเนินไปโดย เรียบร้อยลุล่วงดังพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพียงใด จึงขึ้นอยู่กับพวกเราทุกคนทั้งภาครัฐและ เอกชน เพราะไม่ว่าเด็กและเยาวชนในคดีอาญาหรือผู้เยาว์และ สถาบันครอบครัวในคดีแพ่งหรือครอบครัว ล้วนแล้วแต่เป็น ผู้เกี่ยวข้องประกอบกันเป็นสถาบันสังคมที่ สำคัญยิ่งด้วยการ ทั้งนั้น การร่วมมือร่วมใจกันเข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของ สังคมดังกล่าว เป็นการสร้างสังคมที่สงบสุขและเจริญก้าวหน้า ของชาติบ้านเมืองไทยในอนาคต □

๓๕ ปี ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา

คาลเยาวชน และครอบครัวจังหวัดสงขลาจัดตั้งขึ้นด้วยเจตนารมณ์ที่จะช่วยแก้ไข เยียวยาเด็กและเยาวชน ที่ต้องหว่ากระทำความผิด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งควรจะได้รับการศึกษาอบรมสั่งสอนสงเคราะห์ให้กลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการลงโทษคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ ภาวะแห่งจิตซึ่งแตกต่างกันเป็นคณๆไป อีกทั้งใช้วิธีการที่เหมาะสมกับตัวเด็กและเยาวชนและพฤติกรรมเฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกันก็ตาม

ในส่วนของคดีครอบครัวได้มีหลักดำเนินการเพื่อรักษามลประโยชน์สิทธิและทรัพย์สินของผู้เยาว์ คำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรส การช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะขณะที่ครอบครัวนั้นต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่บุตรที่เป็นผู้เยาว์ รวมทั้งมาตรการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภรรยาให้ปรองดอง ปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา เป็นศาลเยาวชนและสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นเป็นแห่งที่ ๒ ของประเทศไทยและเป็นแห่งแรกของต่างจังหวัด เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๐๕ ตั้งอยู่ที่ถนนราชดำเนินนอก อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ ๖๒ ไร่

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณค่าจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา ซึ่งมีสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลาตั้งอยู่ด้วยเป็นเงิน ๑,๒๓๖,๐๐๐ บาท ส่วนที่ดินได้รับความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงคมนาคม มอบที่ดิน ๖๒ ไร่ ให้ใช้เป็นที่ตั้งศาลและสถานพินิจ

ลักษณะอาคารของศาล เป็นตึก ๒ ชั้น

ชั้นล่าง เป็นห้องธุรการศาล

ชั้นบน เป็นห้องพิจารณาคดีอาญา ๓ ห้อง, คดีแพ่ง ๑ ห้อง, ห้องทำงานผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ๑ ห้อง,

ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา

ห้องทำงานผู้พิพากษา ๑ ห้อง, และห้องผู้พิพากษาสมทบ ๑ ห้อง

เขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดสงขลา โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีต่อไปนี้

๑. คดีอาญาที่มีข้อกล่าวหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด

๒. คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ออามาตามตรา ๖๑ วรรค ๑

๓. คดีครอบครัว ได้แก่ คดีแพ่งที่ฟ้อง หรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใดๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์ หรือครอบครัวแล้วแต่กรณี ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๔. คดีที่ศาลจะต้องพิพากษาหรือสั่งเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชน ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว

นายอริราช มณีภาค
พ.ศ.๒๕๒๒ - ๒๕๒๕

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์
พ.ศ.๒๕๒๗ - ๒๕๒๘

นายชัยยันต์ สุขโชติ
พ.ศ.๒๕๓๓ - ๒๕๓๔

นายวิรัช ชินวินิจกุล
พ.ศ.๒๕๓๔ - ๒๕๓๖

การดำเนินการของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลาตั้งแต่ปี ๒๕๐๕-ปัจจุบัน มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเรียงตามลำดับ ดังนี้

๑. นายวัฒนา	จิตวารี	พ.ศ.๒๕๐๕-๒๕๐๙
๒. นายสุทิน	เลิศวิรุฬห์	พ.ศ.๒๕๐๙-๒๕๑๑
๓. นายประสพชัย	ยามาลี	พ.ศ.๒๕๑๑-๒๕๑๓
๔. นายเดือน	จิตกร	พ.ศ.๒๕๑๓-๒๕๑๕
๕. นายอุดม	เดชอุดม	พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๖
๖. นายอนันต์	ยินดีผล	พ.ศ.๒๕๑๖-๒๕๑๙
๗. นายสุชาติ	สุขสุมิตร	พ.ศ.๒๕๑๙-๒๕๒๐
๘. นายประครอง	มากมิ่ง	พ.ศ.๒๕๒๐-๒๕๒๒
๙. นายอริราช	มณีภาค	พ.ศ.๒๕๒๒-๒๕๒๕
๑๐. นายประสาร	ปทุมบาล	พ.ศ.๒๕๒๕-๒๕๒๗
๑๑. นายอภิชาติ	สุขัคคานนท์	พ.ศ.๒๕๒๗-๒๕๒๘
๑๒. นายพิชิต	คำแผ้ว	พ.ศ.๒๕๒๘-๒๕๓๐
๑๓. นางเปรมใจ	กิตติคุณไพโรจน์	พ.ศ.๒๕๓๐-๒๕๓๓
๑๔. นายชัยยันต์	สุขโชติ	พ.ศ.๒๕๓๓-๒๕๓๔
๑๕. นายวิรัช	ชินวินิจกุล	พ.ศ.๒๕๓๔-๒๕๓๖
๑๖. นางวาสนา	หงส์เจริญ	พ.ศ.๒๕๓๖-๒๕๓๘
๑๗. นายไมตรี	สุเทพากุล	พ.ศ.๒๕๓๘-ปัจจุบัน

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว

สถิติคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา ย้อนหลัง ๑๐ ปี มีดังนี้

พ.ศ.	คดี		หมายเหตุ
	อาญา	แพ่ง	
๒๕๓๐	๓๓	๑๙๙	
๒๕๓๑	๑๙	๒๔๖	
๒๕๓๒	๓๔	๒๐๙	
๒๕๓๓	๓๔	๒๔๓	
๒๕๓๔	๒๗	๒๗๕	
๒๕๓๕	๘๕	๓๒๓	
๒๕๓๖	๑๑๕	๔๐๑	
๒๕๓๗	๕๐๔	๑๒๒	
๒๕๓๘	๖๓๖	๑๑๔	
๒๕๓๙	๗๔๘	๑๑๔	

นายพิชิต คำแฝง
พ.ศ.๒๕๒๘ - ๒๕๓๐

นางเปรมใจ กิติคุณไพโรจน์
พ.ศ.๒๕๓๐ - ๒๕๓๓

นางวาสนา หงส์เจริญ
พ.ศ.๒๕๓๖ - ๒๕๓๘

นายไมตรี สุเทพากุล
พ.ศ.๒๕๓๘ - ปัจจุบัน

จังหวัดสงขลา ปีพ.ศ.๒๕๒๒ - ปัจจุบัน

อัตรากำลังของศาลเยาวชนและครอบครัว

จังหวัดสงขลาในปัจจุบันผู้พิพากษามี ๕ คน คือ

๑. นายไมตรี สุเทพากุล	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
๒. นายสมมาตร ยศสาสุโรดม	ผู้พิพากษา
๓. นางนงนภา จันทรศักดิ์ ลิ่มไพบูลย์	ผู้พิพากษา
๔. นางอัจฉรา สุระคำแหง	ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษาสมทบ มี ๔๒ คน คือ

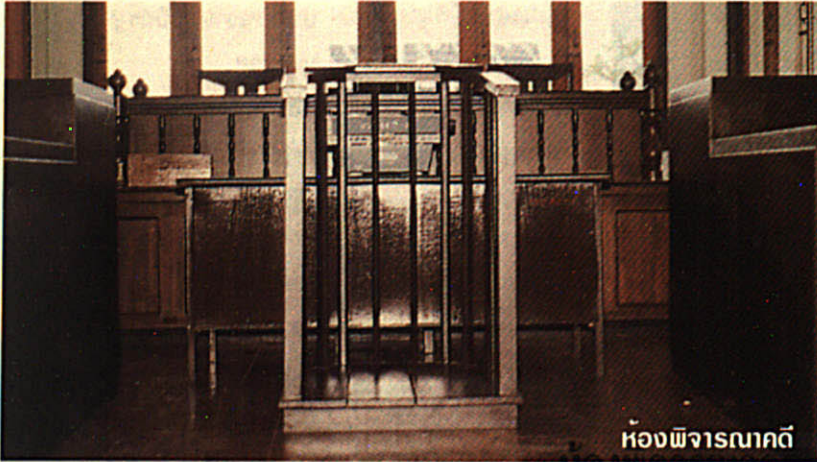
๑. นายเกษม	จันทรเกษมพร
๒. นายเฉลิมเกียรติ	เจริญวิศาล
๓. นางโฉมยง	ประทีปอุษานนท์
๔. นายพนพนนท์	นฤปิยะกุล
๕. นายบุญช่วย	จักรวิวัฒนาอารัง
๖. นางผุสดี	เจริญพงศ์
๗. นายพิสิฐ	กิจรุ่งโรจน์
๘. นายเมธี	อุยวัฒนพงศ์
๙. นายชยลักษณ์	จันทนินทร

๑๐. ดร.รัตน์	ประธานราชฎ์นิก
๑๑. นายระวี	ผดุงมาศ
๑๒. นางสาวรัตนา	สิทธิอาจารย์
๑๓. นางสาวสมจิตต์	ไพศาลสถาน
๑๔. นายชานี	คณาวุฒิ
๑๕. นางนวลปราง	ณ สงขลา
๑๖. นางบุญมี	จิตติถาวร
๑๗. นายจารุ	ชวณิชย์
๑๘. นายจินดา	เมฆาภิรักษ์
๑๙. ร้อยเอชชวลิต	กะลัมพะเทติ
๒๐. นามขอบ	สุวรรณวงศ์
๒๑. นายชัยวุฒิ	มัทกิตถาล
๒๒. นายชาญชัย	สุขสวัสดิ์
๒๓. นายนันท์วัฒน์	วงศ์พันธุ์
๒๔. นางบุญอยู่	ศุภสินธุ์
๒๕. นางมิลลิกา	เจริญพานิช
๒๖. ว่าที่ร้อยตรีวิจิตร	วิจิตรสงวน
๒๗. นายแพทย์วิทยา	พิชิตไพบูลย์
๒๘. นายวีระ	สุคันธรัตน์
๒๙. นางศิริณี	แขวงโสภะ
๓๐. นายสมพงษ์	ศิริศิริธรรม
๓๑. นางประณีต	สัทยาภิรักษ์
๓๒. นายมานะ	ศรีพิทักษ์
๓๓. นางวรรณิ	โชติ
๓๔. นายสุรัชย์	จิตกัฏฐิตินทร
๓๕. นายสุวัฒน์	เวชชาภินันท์
๓๖. นายบุญเลิศ	ลาภาโรจน์กิจ
๓๗. นางสาวพร	คงมัน
๓๘. นางสาวสุทธานันท์	ชัยขวัญ
๓๙. นางสาวธรรมา	เงินศรีตระกูล
๔๐. นายอรุณชัย	วิระชาญณรงค์
๔๑. นางอารีรัตน์	ภูษฎาภิรมย์
๔๒. นายสิทธิศักดิ์	ตันมงคล

ข้าราชการตุลาการ มี ๑๔ คน ตามตำแหน่งหน้าที่ต่อไปนี้

เจ้าหน้าที่ตุลาการ ๑๑ คน

๑. นายศรัณย์ สะมะแอ	จำศาล
๒. นายสายันต์ ดาวเรือง	รองจำศาล

ห้องพิจารณาคดี

ห้องประชุม

๑. นางโสภา คำแฝง
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
๒. นายฉ่ำ คงสม
ตำแหน่งหัวหน้าสถานฝึกและอบรม

การปฏิบัติงานของสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน

งานด้านคดีแพ่ง เมื่อศาลมีคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจฯ เป็นผู้กำกับการใช้อำนาจปกครองเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ เช่น การอุปการะเลี้ยงดู และการให้การศึกษา การรักษาทรัพย์สินของผู้เยาว์เกี่ยวกับปัญหาด้านต่างๆ

งานด้านคดีอาญา วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวใช้อยู่ในปัจจุบันมี ๒ ประการ

๓. นายประสิทธิ์ ขวัญแก้ว	นิติกร ๕
๔. นางกัญญา อาญาพิทักษ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ ๔
๕. นางอานวย เทพโอสถ	เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๔
๖. นางสาวมนทิวา จันทระ	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑
๗. นางอานวย แสนนาได้	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๒
๘. นางสาวเรณู แซ่จิว	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๔
๙. นางรัตนา จันทวงศ์	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓
๑๐. นางสาวกฤษฏี ลาภวงศ์	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓
๑๑. นางละออง ดาวเรือง	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

ลูกจ้างประจำ ๓ คน

๑. นายประสิทธิ์ ยอดจตุการ	นักการ
๒. นายบุญลือ นุธรรมโชติ	นักการ
๓. นายมงคล เตชะโต	พนักงานขับรถ

อัตรากำลังของข้าราชการและลูกจ้างสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา มี ๔๕ คนโดยมี

๑. วิธีการไม่ตัดอิสระภาพ เช่น ว่ากล่าวตักเตือนแล้วปล่อยตัวไป หรือปล่อยตัวโดยวางเงื่อนไขคุมประพฤติ

๒. วิธีการตัดอิสระภาพ คือ เอาเด็กไว้ฝึกและอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การวางเงื่อนไขคุมประพฤติ เป็นการให้โอกาสเด็กและเยาวชนแก้ไขพฤติกรรมภายนอก โดยมีผู้ปกครองควบคุมดูแลไว้วางใจได้ว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เช่น ห้ามออกจากบ้านที่อยู่ในเวลาค่ำคืนวันแต่ได้รับอนุญาตจากบิดามารดา ห้ามคบเพื่อนชั่ว ให้ศึกษาเล่าเรียนหรือทำงานเป็นกิจจะลักษณะ ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติตามระยะเวลาที่กำหนด หากมีการปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วน สถานพินิจฯ ก็จะรายงานศาลขอพ้นการคุมประพฤติ หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่วางไว้หรือมีความประพฤติเสียหายเพิ่มขึ้นก็จะรายงานศาลทราบ เพื่อจะได้ใช้วิธีการอื่นที่เหมาะสม เช่น การฝึกอบรมต่อไป

การฝึกและอบรม ใช้สำหรับรายที่มีความประพฤติเสียหาย อันอาจจะเป็นภัยต่อตนเองและสังคม บิดามารดา

หรือผู้ปกครองไม่สามารถจะปกครองดูแลด้วยตนเองได้ ประกอบสถานภาพแวดล้อมภายนอกจะเป็นโทษมากกว่าให้คุณ การฝึกอบรมจะเป็นโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนา ได้ศึกษาทั้งในวิชาสามัญและวิชาชีพ ตลอดจนจริยธรรม สถิติของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๔-๒๕๓๘

คดีอาญา

พ.ศ.	รับคดีจาก พงส.และศาลสั่งคุมประพฤติ	
	คดี / เรื่อง	คุมประพฤติ / ราย
๒๕๓๔	๕๔๗	๒๐๓
๒๕๓๕	๕๑๐	๒๒๑
๒๕๓๖	๖๓๘	๒๗๘
๒๕๓๗	๘๑๒	๓๓๑
๒๕๓๘	๙๗๕	๔๔๘

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา เป็นหน่วยงานที่ตั้งควบคู่กับ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา ได้จัด แบ่งหน่วยงานดังนี้

อาคารเรียนและฝึกวิชาชีพ

อาคารหอประชุม

ห้องวิชาสามัญ

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มเทคนิคบริการ
- ฝ่ายคดี - สายที่ ๑ งานคดีอาญา
- สายที่ ๒ งานคดีแพ่ง
- สถานฝึกและอบรม
- สถานแรกรับเด็กและเยาวชน

อำนาจและหน้าที่ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา มีดังนี้

- สืบเสาะและพินิจเรื่อง อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหาการศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะความเป็นอยู่ของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่า กระทำผิด, ขอบิตามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือ เยาวชนนั้นอาศัยอยู่ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็ก หรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุการกระทำความผิดเพื่อ รายงานต่อศาล
- สอดส่องความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนตาม คำสั่งศาล
- ควบคุมเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความ ผิดไว้ ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี หรือตามคำ พิพากษาหรือคำสั่งศาล
- สงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนในระ หว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อย
- จัดให้มีการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือ เยาวชนในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี หรือในระ หว่างการควบคุมตัวในสถานพินิจ
- จัดการศึกษาฝึกอบรม ดูแลและอบรมสั่งสอนเด็ก และเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม
- สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัว รวมทั้ง จัดให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจร่างกาย สุขภาพหรือจิตใจ ของคู่ความในกรณีศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๑๑๒

๘. ประมวลและรายงานข้อเท็จจริง รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลในคดีครอบครัว

๙. ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดโดยทั่วไป จัดทำสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและเผยแพร่วิธีป้องกันหรือทำให้ลดน้อยลงซึ่งการกระทำความผิดนั้น

๑๐. ดำเนินการอื่นตามคำสั่งศาล

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด

สงขลา มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานพินิจฯ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันดังนี้

๑. นายประพิศ พิกุล (พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๑๓)
๒. นายสระ โพธิ์สุวรรณ (พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๒๑)
๓. นายณรงค์ หุตะโกวิท (พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๒๘)
๔. นางสาวนิภาณีย์ ชัมพานนท์ (พ.ศ. ๒๕๒๘-๒๕๓๘)
๕. นางโสภา คำแฝง รักษาการณตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๘ ถึงปัจจุบัน

การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนหลังปล่อย

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา มีสถานสงเคราะห์หลังปล่อย ซึ่งก่อสร้างโดยเงินของผู้มีจิตศรัทธาในจังหวัดสงขลาและแห่งอื่น มีชื่อ "อาคารร่มพฤกษ์" ใช้เป็นสถานที่พักอาศัยชั่วคราวของเยาวชนผู้ได้รับการปลดปล่อยและประสงค์จะเรียนต่อหรือทำงานในจังหวัดสงขลา อีกทั้งยังมี "มูลนิธิสงเคราะห์เด็กศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา" ซึ่งเป็นอีกองค์กรหนึ่ง ตั้งขึ้นโดยเงินบริจาคของผู้มีจิตศรัทธาช่วยให้การสงเคราะห์ทุนการศึกษาตลอดความเป็นอยู่ ของ

เยาวชนหลังปล่อย

เด็กและเยาวชนที่ครบกำหนดปล่อยตัวกลับบ้านไม่ถือว่ามีความประพฤติดีตามอาชญากรรม จึงขอให้ทุกท่านโปรดเข้าใจด้วยว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดไม่ใช่อาชญากร แต่เป็นเด็กที่มีปัญหาควรได้รับการเยียวยา ขอให้ท่านโปรดมีจิตเมตตาเอ็นดูเด็ก อย่าตั้งข้อรังเกียจเด็กที่กระทำผิด ถ้าเราทอดทิ้งเขา ไม่ช่วยกันแก้ไข เขาอาจจะกลายเป็นอาชญากรที่ชั่วร้ายในอนาคต บ้านเมืองก็จะหาความสงบสุขไม่ได้

ตลอดเวลา ๓๕ ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา กับ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

เป็นสถานที่ฝึกและอบรมและพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพให้แก่เด็กและเยาวชนที่มีปัญหาเหล่านี้จำนวนมาก และช่วยแก้ไขเด็กและเยาวชนที่เป็นปัญหาของสังคมได้ในระดับหนึ่ง โดยได้รับความร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือด้วยกำลังกาย กำลังความคิด และกำลังทรัพยากรจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น สโมสรไลออนส์ช่วยสร้าง "อาคารไลออนส์ เมตตา" ให้เป็นอาคารฝึกวิชาชีพตัดผม หรือ "อาคารรัตน ประธานราษฎร์นิกร" สร้างโดย ดร.รัตน ประธานราษฎร์นิกรใช้เป็นเรือนพยาบาล นอกจากนี้ยังมีผู้มีจิตศรัทธาเข้าไปให้การสงเคราะห์ในด้านต่างๆ เช่น อาหารเสริม, อุปกรณ์ การเรียนการสอน รวมทั้งการเยี่ยมเยียนให้ความอบอุ่น ล้วนเพื่อช่วยกันสงเคราะห์แก้ไขเด็กหรือเยาวชนผู้หลงผิดให้กลับตนเป็นคนดี นับเป็นสิ่งที่ดีที่ควรช่วยกันกระทำต่อไปอย่างต่อเนื่อง โปรดอย่าลืมว่า ปัญหาของเด็กและเยาวชนทุกคนต้องรวมใจกันแก้ไข □

กิจกรรม

นายจิระ บุญพจนสุนทร อธิบดีผู้พิพากษาศาล
เยาวชนและครอบครัวกลางและคณะตรวจเยี่ยมศาล
เยาวชนและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดสงขลา ในโอกาส เข้ารับตำแหน่ง

คณะผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาให้การต้อนรับและถ่ายภาพร่วมกัน

พิธีเปิดศูนย์กีฬาและนันทนาการ เพื่อส่งเสริม
การกีฬาและสุขภาพให้แก่เด็กและเยาวชน

อธิบดีผู้พิพากษา
ศาลเยาวชนและครอบครัว
กลางตรวจเยี่ยมสถาน พินิจฯ
และค่ายมวยของศูนย์กีฬา
และนันทนาการ

ศูนย์อบรมศีลธรรมและจริยธรรม เปิดอบรมศีลธรรม
และจริยศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน โดยมีวิทยากรทั้งพระสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ

พิธีเปิดศูนย์ส่งเสริมอาชีพ โครงการ
ฝึกอบรมอาชีพเด็กและเยาวชน ร่วมกับ
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนล่าง
สงขลา

ศาลจังหวัดตรังแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัว นำคณะ
ผู้พิพากษาสมทบเยี่ยมชมสถาน
พินิจฯ และให้การสงเคราะห์ทำ
ฟันให้แก่ เด็กและเยาวชน

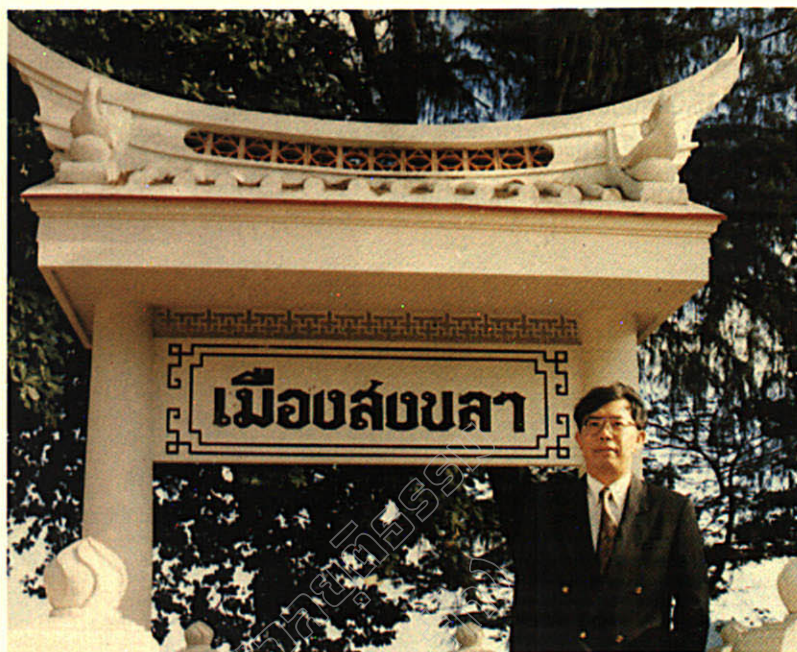
ศาลจังหวัดนราธิวาสแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัว นำคณะผู้พิพากษา
สมทบ และผู้ปกครองของ เยาวชนมาพบปะ
เยี่ยมเยียนเยาวชน ในสถานพินิจฯ สงขลา

คณะแม่บ้าน ต.ช.ด. ค่ายรามคำแหง จ.สงขลา
เลี้ยงอาหารและนำวงดนตรี ต.ช.ด. มาให้ความบันเทิง
แก่เด็กและเยาวชนวันปีใหม่

จากหัวหน้าศาล เยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา

นายไมตรี สุเทพากุล

ววันที่ 5 เมษายน 2540 เป็นวันครบรอบ 35 ปี ของการก่อตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นศาลเยาวชนแห่งแรกในส่วนภูมิภาค และเป็นอันดับ 2 รองจากศาลเยาวชนฯกลาง ปัจจุบันศาลเยาวชนฯ สงขลา มีบุคลากรทั้งสิ้น 151 คน มีผู้พิพากษา 4 คน ผู้พิพากษาสมทบ 42 คน เจ้าหน้าที่ศาลและสถาน พินิจ 105 คน เด็กและเยาวชนใน สถาน ผูกอบรมประมาณ 400 คน เด็กประมาณครึ่งหนึ่งเป็นเด็กที่มาจากจังหวัดสงขลา ส่วนที่เหลือมาจากจังหวัดตรัง จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดอื่นๆ ในภาค 9 สาเหตุที่จังหวัดสงขลามีคนมากกว่าจังหวัดอื่น เนื่องมาจากจังหวัดสงขลาเป็นเมืองเศรษฐกิจ มีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาทำงานกันมาก ประกอบกับมีสถานเริงรมย์อยู่ทั่วไป แม้ว่าในปีที่ผ่านมาศาลเยาวชนฯ สงขลาจะสามารถพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จไป 95.27% ก็ตาม แต่สถิติคดีที่ค้างน้อยก็มีได้ แสดงถึงความสำเร็จของศาลแต่ประการใด

เป้าหมายหลักของศาลเยาวชนและสถานพินิจคือการแก้ไข ฟื้นฟูเด็ก

และเยาวชนที่กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดีเพื่อเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต ผู้พิพากษาสมทบและกรรมการสงเคราะห์จึงเป็นผู้มีบทบาทมากในหน้าที่ส่วนนี้ อาจกล่าวได้ว่าการสงเคราะห์เด็กของผู้พิพากษาสมทบมีความสำคัญยิ่งกว่าการมานั่งบัลลังก์เพื่อพิจารณาคดีเสียอีก ฉะนั้นการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบในสมัยที่ผ่านมาจึงได้ทำการคัดเลือกอย่างจริงจังเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความตั้งใจมาสงเคราะห์เด็กอย่างแท้จริง มีจำนวนผู้สมัครสอบทั้งสิ้น 85 คน สามารถสอบผ่าน ข้อเขียนและสัมภาษณ์ เพียง 42 คน จากอัตราที่สามารถรับได้ 50 คน ซึ่งเป็นเครื่องประกันได้ว่าผู้ที่จะมาเป็นผู้พิพากษาสมทบมิใช่ต้องเป็นผู้ที่ร่ำรวย หากพิจารณาจากผู้พิพากษาสมทบชุดปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าศาลเยาวชนฯ ได้คัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานหรือครอบครัว และมีประสบการณ์ชีวิตมาสงเคราะห์เด็ก และเยาวชนในสถานพินิจ อย่างไรก็ตาม การที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ศาลเยาวชนฯ วางไว้จำเป็นต้องมีการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้พิพากษา

หัวหน้าศาล ผู้พิพากษาสมทบ กรรมการสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯ

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลที่ผ่านมามักคนต่างมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศาลให้มีความเจริญก้าวหน้าและได้ดำเนินการโครงการต่างๆ ไปแล้วหลายโครงการในช่วงปี 2538 ถึง 2539 ศาลเยาวชนฯ สงขลา **มีนโยบายที่จะปรับเปลี่ยนสถานพินิจให้เป็นโรงเรียนประจำ** โครงการต่างๆ ที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุนโยบายดังกล่าว มีดังนี้

โครงการแรก คือโครงการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเด็ก ศาลเยาวชนฯ สงขลาได้ทำการเปลี่ยนแปลงชุดเสื้อผ้าเด็กจากชุดเดิม ซึ่งคล้ายชุดนักเรียนคือเสื้อคอกลม กางเกงดำ รองเท้าแตะเป็นเด็กผู้ชายสวมเสื้อเชิ้ตสีขาว กางเกงขาสั้นสีดำ เข็มขัดหนัง รองเท้าผ้าใบถุงเท้าขาว ส่วนเด็กผู้หญิงเปลี่ยนเป็นสวมเสื้อนักเรียนสีขาว กระโปรงนักเรียนสีน้ำเงิน เข็มขัดหนัง รองเท้าหนังสีดำถุงเท้าขาว เด็กจะใส่ชุดนักเรียนทุกคนในวันทำการ การเปลี่ยนเสื้อผ้าเด็กดังกล่าว นอกจากจะทำให้บรรยากาศในสถานผึกอบรมคล้ายโรงเรียนแล้ว ยังช่วยให้เด็กรู้สึกว่าได้กลับมาเป็นนักเรียนและมี

หน้าที่ต้องศึกษาเล่าเรียนหรือฝึกอาชีพให้สมกับวัย งบประมาณที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกายเด็กทั้งหมดเป็นเงิน 278,050 บาท ได้รับการสนับสนุนจาก มูลนิธิสงเคราะห์เด็กฯ สงขลา

โครงการที่ 2 คือ โครงการพ่อแม่บุญธรรม เนื่องจากมีเด็กอยู่ในสถานพินิจจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีพ่อแม่หรือมีแต่พ่อแม่แยกกันไม่สนใจมาดูแลเยี่ยมเยียนลูก เพื่อให้เด็กได้รับความอบอุ่นเหมือนอยู่กับครอบครัวที่บ้านศาลเยาวชนฯ สงขลา ได้มอบหมายให้ผู้พิพากษาสมทบทุกคน เป็นพ่อแม่บุญธรรมเด็กที่ถูกควบคุม อยู่ในสถานพินิจ โดยผู้พิพากษาสมทบ 1 คน จะมีลูก ๆ ที่ต้องดูแลประมาณ 6-7 คน พ่อแม่บุญธรรมมีหน้าที่ต้องมาเยี่ยมเยียนให้คำปรึกษาตลอดจน ช่วยเหลือสิ่งจำเป็นแก่เด็กอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง และบันทึกความ ก้าวหน้าหรือปัญหาของเด็กแต่ละคนไว้ ซึ่งศาลได้รับความร่วมมือจากผู้พิพากษาสมทบทุกท่านเป็นอย่างดี จากการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการทำให้ทราบว่าครั้งแรกเด็กยังไม่ไวใจ แต่เมื่อมีการพบกันบ่อยขึ้นเด็กเริ่ม ไวใจและเล่าปัญหาของตนให้พ่อแม่บุญธรรมทราบ ซึ่งช่วยให้ศาลได้ข้อมูลและทราบปัญหาของเด็กแต่ละคนอย่างละเอียด โครงการนี้สอดคล้องกับโครงการชุมชนบำบัด (THERAPEUTIC COMMUNITY หรือ T.C.) ของท่านรองวิชา มหาคุณ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนฯ กลาง (ฝ่ายวิชาการ) ซึ่งเป็นรูปแบบการฝึกอบรมแบบใหม่ที่มีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและพัฒนาศักยภาพทางด้านสติปัญญาของเด็ก เพื่อให้เด็กส่วนใหญ่ซึ่งขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว มีโอกาสทั้งรับและให้ความรัก ความห่วงใย ซึ่งกันและกันจากสมาชิกในชุมชนบำบัดซึ่งเปรียบเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน สมาชิกจะดักเตือนและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

โครงการพ่อแม่บุญธรรม และโครงการชุมชนบำบัด เมื่อผสมผสานกันแล้วมีประสิทธิผลมากกว่าการฝึกอบรมแบบเก่าที่ยึดอบรมหน้าแถวที่หลายร้อยคนโดยไม่ทราบปัญหาของเด็กแต่ละคนว่าแตกต่างกันอย่างไร การให้เด็กได้แสดงออกเป็นการสื่อสารแบบ TWO WAY COMMUNICATION ช่วยให้ทราบลึกไปถึงสาเหตุที่แท้จริงที่เด็กได้กระทำผิด เมื่อทราบสาเหตุแล้วก็สามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาลูกเด็กแต่ละคนได้ถูกต้องและต่อเนื่อง ทำให้เด็กเข้าใจตนเองและมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมมากขึ้น

โครงการที่ 3 ศูนย์สงเคราะห์เด็กและครอบครัว ศาลเยาวชนฯ สงขลา ได้จัดตั้งศูนย์ขึ้นมา 5 ศูนย์ ประกอบด้วย

1. ศูนย์กีฬาและนันทนาการ
2. ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ
3. ศูนย์จริยธรรมและศีลธรรม
4. ศูนย์สงเคราะห์หลังปล่อย
5. ศูนย์ปรึกษาปัญหาครอบครัว

ศูนย์ทั้ง 5 ศูนย์ ดำเนินการโดยผู้พิพากษาสมทบ และกรรมการสงเคราะห์ มีประธานศูนย์เป็น ผู้บริหารงานภายในศูนย์ ผลงานของศูนย์ที่ดำเนินการไปแล้ว คือ

ศูนย์กีฬา ได้ส่งเสริมให้เด็กหันมาสนใจการเล่น กีฬามากขึ้น ช่วย

ให้เด็กได้ออกกำลังกาย และช่วยให้เด็กมีระเบียบวินัย รู้แพ้ รู้ชนะ และให้อภัย การก่อตั้งศูนย์กีฬาในเบื้องต้นได้รับการสนับสนุนจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ท่านบัญญัติ จันทนเสน และมูลนิธิชิต นิลพานิช เป็นเงิน 100,000 บาท การกีฬาแห่งประเทศไทยภาคใต้ เป็นเงิน 60,000 บาท เพื่อซื้ออุปกรณ์กีฬาและเพื่อก่อตั้งค่ายมวยให้เด็กได้ฝึกซ้อมอย่างถูกต้องตามหลักวิชา โดยประธานศูนย์ได้ติดต่อขอให้ครูพลจากสถาบันราชภัฏสงขลา มาช่วยฝึกสอน

ด้านนันทนาการ เด็กได้รับความอนุเคราะห์จากท่านสมพร คงมัน ผู้พิพากษาสมทบในการทำห้องมินิ-เธียเตอร์ โดยบริจาคเป็นเงิน 250,000 บาท ชื่อ PROJECTOR ยี่ห้อโซนี่ที่มีจอภาพขนาด 250 นิ้ว ให้เด็กได้ชมภาพยนตร์และสารคดี เพื่อเพิ่มความรู้และให้ความบันเทิง แก่เด็กและช่วยให้เด็กไม่คิดฟุ้งซ่านและได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ ได้รับความร่วมมือจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนล่างจังหวัดสงขลาในการส่งครูและอุปกรณ์มาฝึกสอนให้เด็ก

ศูนย์จริยธรรมและศีลธรรม เป็นศูนย์ที่มีความสำคัญ มากศูนย์หนึ่งเนื่องจากเด็กที่กระทำผิดส่วนใหญ่มาจาก

ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่ไม่มีเวลาหรือไม่สนใจดูแลลูก ทำให้เด็กต้องไปคบเพื่อนหรือมั่วสุมกับเพื่อนที่มีความประพฤติเสียหยาและกระทำความผิดขึ้น จากรายงานของสถานพินิจฯ มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน หรือมีอาชีพและมีรายได้ แต่ชอบเที่ยวเตร่มั่วสุมทางเพศหรือยาเสพติด ศูนย์นี้จึงช่วยขัดเกลานิยัความประพฤติของเด็กให้กลับตนเป็นพลเมืองดี และสามารถกลับเข้าไป อยู่ร่วมกับสังคมได้

ศูนย์สงเคราะห์หลังปล่อย

เป็นศูนย์ที่ช่วยสงเคราะห์เด็กที่ได้รับการปล่อยตัวจากสถานพินิจฯ แล้ว กิจกรรมที่ทำมีการช่วยหางานให้เด็กหรือช่วยให้ทุนการศึกษาแก่เด็กที่ประสงค์จะศึกษาต่อ

จากการดำเนินการของศูนย์ทั้ง 5 ศูนย์ดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินการในแนวตั้งรับ กล่าวคือเมื่อเด็กกระทำความผิดมาแล้ว จึงมาช่วยแก้ไขฟื้นฟูเด็ก ศาลเยาวชนฯ สงขลา ยังได้ดำเนินการในลักษณะเชิงรุก คือแนวป้องกันมิให้เกิดขึ้น เช่น การออกไปให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน นักศึกษา โดยนำประสบการณ์จากการนั่งพิจารณาคดีไปตักเตือนเด็ก เช่น คดีข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งคดีส่วนใหญ่ผู้เสียหายมักถูกหลอกข่มขืน รดจกัรยานยนต์แล้วพาไปข่มขืนในที่เปลี่ยว การออกไปเล่าประสบการณ์ของการนั่งพิจารณาคดี ช่วยให้เด็กที่อาจตกเป็นเหยื่อ สามารถป้องกันตนเองได้ หรือคดีข่มขืนรูดจกัรยานยนต์โดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การเล่าถึงผลเสียหายที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุ และโทษที่จะได้รับ ช่วยให้เด็กเกิดความกลัวและมีความระมัดระวังในการขับขี่รถมากขึ้น

การดำเนินการในแนวรุกอีกแนวหนึ่งคือ การจัดตั้งศูนย์ปรึกษาปัญหาครอบครัว ซึ่งเป็นศูนย์ที่ 5 จากประสบการณ์การพิจารณาคดีครอบครัวที่ผ่านมาทำให้เห็นได้ว่ากว่าที่สามีภรรยา

จะนำคดีมาฟ้องร้องกันต่อศาล มักจะเป็นกรณีที่ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถอดทนกันได้อีกแล้ว เมื่อคดีมาถึงศาล จึงยากที่จะให้คู่กรณีปรองดองหรือกลับคืนกันได้ เช่น เมื่อสามีถูกฟ้อง สามีจะรู้สึกเสียศักดิ์ศรีที่ถูกภรรยาฟ้อง ศูนย์ปรึกษาปัญหาครอบครัว จึงช่วยลดความขัดแย้งก่อนถึงชั้นรุนแรงดังกล่าว โดยให้บริการแก่สามีภรรยาที่เริ่มมีปัญหาครอบครัวมาขอคำปรึกษาตั้งแต่เริ่มมีปัญหาขัดแย้งกัน เพื่อให้ผู้พิพากษาสมทบหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายช่วยเหลือให้คำแนะนำ ผลงานของศูนย์เมื่อเดือนที่ผ่านมามี ได้ให้คำปรึกษาแก่คู่สมรสที่ภรรยาขอแบ่งสินสมรสจากสามี 40 ล้านบาท จากความพยายามของท่านชวลิต กะลัมพะเหติ และท่านสุรตนา สิทธิอาจารย์ ผู้พิพากษาสมทบ ที่ช่วยไกล่เกลี่ย ทำให้คู่กรณีตกลงกันได้โดย

ไม่มีการฟ้องร้องต่อศาล ช่วยให้คู่กรณีประหยัดค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลาที่ต้องสู้คดีกันถึง 3 ศาล และที่สำคัญคู่กรณีไม่ต้องเสียสุขภาพจิตที่ต้องทนทุกข์ทรมานระหว่างที่มีคดีอยู่ในศาล นอกจากปัญหาขัดแย้งระหว่างสามีและภรรยาซึ่งมักกระทบกระเทือนต่อบุตรโดยเฉพาะที่เป็นผู้เยาว์อย่างมากแล้ว ยังมีบางครอบครัวที่เด็กในครอบครัวเริ่มมีปัญหาเรื่องความประพฤติอันจะนำไปสู่การกระทำความผิดได้ ผู้ปกครองก็สามารถขอคำปรึกษาและแนะนำจากศูนย์ปรึกษาปัญหาครอบครัวได้

อนึ่ง การดำเนินงานของศูนย์ทั้ง 5 ศูนย์ดังกล่าว ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากท่านชาญชัย สุขสวี่ ท่านสมพงษ์ ศิริคติธรรม ท่านเชน สุขสวี่ ผู้พิพากษาสมทบและคณะในการจัดคอนเสิร์ตการกุศลของคุณอัญชลี

จงคดีกิจ โดยผู้พิพากษาสมทบทุกคน ช่วยจำหน่ายบัตร รายได้ทั้งหมดโดยไม่หักค่าใช้จ่ายประมาณ 250,000 บาท มอบให้เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของ ศูนย์ทั้ง 5 ศูนย์

นอกจากการโครงการทั้งสาม ดังกล่าวแล้ว ผู้พิพากษาสมทบและ กรรมการสงเคราะห์ยังได้ช่วยพัฒนาศาล ด่านอาคารสถานที่โดยในช่วงปี 2537 ถึง 2539 ได้ร่วมกันบริจาคเงินประมาณ 1 ล้านบาทในการปรับปรุงอาคารร่มพฤกษ์ ซึ่งแต่เดิมสร้างเพื่อให้เด็กหลังปล่อย พักอยู่อาศัยชั่วคราว แต่เมื่อสร้างเสร็จ เด็กไม่ยอมอยู่ ปล่อยให้อาคารทิ้งร้างไว้ เกือบ 10 ปี ประกอบกับอาคารศาล ซึ่ง สร้างมา 35 ปี คับแคบ เนื่องจากจำนวน ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ เจ้าหน้าที่ ศาลและสถานพินิจฯ มีมากขึ้น ทำให้ ทุกคนต้องอยู่กันอย่างแออัด เจ้าหน้าที่ บางคนต้องนั่งคนละมู่โต๊ะ เมื่อได้ ปรับปรุงอาคารร่มพฤกษ์ ขึ้นบนเป็น ห้องประชุมซึ่งบรรจุคนได้ประมาณ 120 คน และมีสำนักงานผู้พิพากษาสมทบ

ชั้นล่างทั้งชั้นปรับปรุงเป็นที่ทำการของ สถานพินิจฯ เมื่อย้ายสถานพินิจฯ ไป อยู่ที่อาคารร่มพฤกษ์แล้ว ช่วยลดความ แออัดในอาคารศาลไปได้มาก นอกจากนี้ ภายในสถานฝึกอบรมยังได้รับความ อนุเคราะห์จากท่านวีระ สุคันธรัตน์ ในการบริจาคเงินทำลานอาบน้ำ รวด ตากผ้า และล็อกเกอร์ส่วนตัวให้เด็ก ทุกคน มูลค่ากว่า 300,000 บาท

การพัฒนาของศาลและสถาน พินิจฯ ที่ได้ดำเนินการไปดังกล่าว สำเร็จ ได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจ ความเสียสละ ของผู้พิพากษาสมทบและกรรมการ สงเคราะห์ทุกคน จึงอาจกล่าวได้ว่าหาก ขาดซึ่งการสนับสนุนจากบุคคลดังกล่าว แล้วลำพังแต่งบประมาณและบุคลากร ของทางราชการ ย่อมไม่สามารถทำให้ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศาล เยาวชนและครอบครัวได้

ในท้ายที่สุดนี้ กระผมในฐานะ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและ ครอบครัวจังหวัดสงขลา ต้องขอกราบ ขอบพระคุณท่านอาจารย์พัลลภ

พิสิฐสังฆการ อดีตอธิบดีผู้พิพากษา ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ที่ อนุญาตให้เผยแพร่คำอธิบายของท่าน เพื่อเป็นวิทยาทาน ขอขอบคุณผู้มี อุปการะคุณในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดลบันดาลให้ท่านผู้พิพากษาสมทบ กรรมการสงเคราะห์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง กิจการของศาล จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ มีครอบครัวที่อบอุ่น ตลอดไป □

(นายไมตรี สุเทพากุล)

มูลนิธิสงเคราะห์เด็ก

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

มูลนิธิสงเคราะห์
เด็กศาลเยาวชน
และครอบครัวจังหวัด
สงขลาก่อตั้งเมื่อวันที่ 27
พฤศจิกายน 2518 มีทรัพย์สิน
เริ่มแรกคือ ทุนจำนวน
128,650 บาท (หนึ่งแสน
สองหมื่นแปดพันหก
ร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

นายบุญเลิศ ลาภาโรจน์กิจ
ประธานมูลนิธิ

วัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์เด็กและเยาวชนทั้งในขณะ
ที่รับการฝึกอบรม หรือหลังจากที่ได้รับการปลดปล่อยใน
สวัสดิการ การศึกษาอบรม การฝึกวิชาชีพ จัดหางาน ให้ที่อยู่
ชั่วคราว โดยร่วมมือและประสานงานกับหน่วยราชการ
องค์กรต่างๆรวมทั้งเอกชนในการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน
ดังกล่าว

การเพิ่มทุน มีการเพิ่มทุนในลักษณะต่างๆ เช่น
รับบริจาค หรือมีผู้ยกให้โดยพินัยกรรม หรือนิติกรรมอื่นๆ
รวมทั้งดอกผลอันเกิดจากทรัพย์สิน ซึ่งเป็นทุนของมูลนิธิ
ปัจจุบันมียอดเงินในบัญชี 3,654,231 (สามล้าน
หกแสนห้าหมื่นสี่พันสองร้อยสามสิบเอ็ดบาทถ้วน)

การจัดสรรเงิน เพื่อสงเคราะห์เด็กและเยาวชนปี
2538-2539 เป็นจำนวนเงิน 589,799 (ห้าแสน
แปดหมื่นเจ็ดร้อยเก้าสิบเจ็ดบาทถ้วน)

คณะกรรมการมูลนิธิ ชุดปัจจุบันมีรายนามดังต่อไปนี้

ประธานกรรมการ	นายบุญเลิศ	ลาภาโรจน์กิจ
รองประธานกรรมการ	นางสาวรัตน์	ประธานราษฎร์นิกร
รองประธานกรรมการ	นายณพพร	สุชาติฉันท
เลขานุการ	นายพนนท	นฤปิยะกุล
เหรัญญิก	นายเมธี	อู่วัฒนพงศ์
กรรมการ	นายเกษม	จันทร์เกษมพร
กรรมการ	นายสืบสวัสดิ์	สาครินทร์
กรรมการ	นายสุวิทย์	รังสฤษดิ์กุล
กรรมการ	นายสุธี	เจริญวงศ์
กรรมการ	นางจรรยาศรี	อุตโรพร
กรรมการ	นางบุญมี	จิตติถาวร
กรรมการ	นางสุรัตนา	สิทธิอาจารย์
กรรมการ	นายพิสิฐ	กิจรุ่งโรจน์
กรรมการ	นายพีระพัฒน์	เจริญรักษ์
กรรมการ	นางชยลักษณ์	จันทร์นันท

ผู้มีจิตศรัทธาที่จะช่วยสงเคราะห์เด็กและ
เยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา
บริจาคเงินให้มูลนิธิสงเคราะห์เด็กศาลเยาวชนและครอบครัว
จังหวัดสงขลาได้ที่

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ถนนราชดำเนินนอก อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

โทร. (074) 311261, 313204

รายชื่อผู้สนับสนุนการจัดทำหนังสือที่ระลึก 35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

1. นางชยลักษณ์	จันทนินทร	20,000 บาท
2. นายมานะ	ศรีพิทักษ์	20,000 บาท
3. นายบุญช่วย	จิงศิริวัฒนธำรง	10,000 บาท
4. นางผุสดี	เจริญพงศ์	6,000 บาท
5. นายสุรัช	จิตภักดีดินทร	6,000 บาท
6. นายจินดา	เมฆาภิรักษ์	6,000 บาท
7. นายนันทวัฒน์	วงศ์พันธุ์	6,000 บาท
8. นายชัยวุฒิ	มคกิตกาล	6,000 บาท
9. นางสาวรณนา	เงินศรีตระกูล	6,000 บาท
10. ดร.รัตน์	ประธานราษฎร์นิกร	6,000 บาท
11. นายเกียรติพงษ์	ตรังคานนท์	6,000 บาท
12. ร.อ.ชวลิต	กะลัมพะเทติ	5,000 บาท
13. นางพวงเพ็ญ	จิตต์เสนา	5,000 บาท
14. นายบุญช่วย	กฤตย์ประชา	5,000 บาท
15. นายวรกิต	สันติเมธา	5,000 บาท
16. นายโสภณ	จันทร์โชติ	3,000 บาท
17. นางวรรณิ	โชติ	3,000 บาท
18. นายธนา	อรุโณประโยชน์	3,000 บาท
19. นายวิชัย	รุจิระวิไล	3,000 บาท
20. นายวีระพจน์	สุจิตธรรมกุล	3,000 บาท
21. นายกฤษณ์	อารยานุมาศ	3,000 บาท
22. นางพวงเล็ก	วงศ์สุคนธ์	2,000 บาท
23. นายวิสุทธิ	กาลเนากุล	1,500 บาท
24. นายสิทธิศักดิ์	ตันมงคล	1,000 บาท
25. นายศรินทร์	แขวงโสภา	1,000 บาท
26. นายสรภูมิ	โลทเจริญวนิช	1,000 บาท
27. ว่าที่ ร.ต. วิจิตร	วิจิตรสงวน	1,000 บาท
28. นายธรรมศักดิ์	ว่องเรืองมาศ	1,000 บาท
29. นายสิทธิพงษ์ - วนิดา	ศิริคุปต์	1,000 บาท
30. นางสุทธิมานัส	ชัยขวัญ	1,000 บาท
31. นายอุทัย	ทินกร	1,000 บาท
32. นางวันเพ็ญ	คณาวุฒิ	1,000 บาท
33. นางสมปอง	จันทร์ลำภู	1,000 บาท
34. นางพวงขวัญ	จันทนวรรณ	500 บาท
35. นางระรวย	วิทย์กุล	500 บาท
36. นางภัทรา	เจริญทรัพย์	500 บาท
37. นายมาตุภูมิ	แสงจันทร์ทะนุ	500 บาท
38. นางจรรยา	ถิ่นพั่งงา	500 บาท
39. นายสุเมธ	ยังกิเร	500 บาท

สู่คลื่นลมพริ้ว

ที่สงขลา

ยามเย็น ขณะ
พระอาทิตย์กำลัง
จะลับจากขอบ
ฟ้าชายหาดแหลม
สมิหลา บริเวณ

อันร่มรื่นจากทิวสนเป็นแนวยาว ที่ชายหาดแห่งนี้
กลายเป็นที่พักผ่อนสำหรับทุกคนใน ครอบครัว ไม่ว่า
เด็กเล็ก วัยรุ่น หรือแม้แต่คุณย่าคุณยาย ภาพของ
คุณแม่คอยดูแลหาของรับประทานให้ลูกสาว ส่วน
คุณพ่อก็พาลูกชายลงว่ายน้ำ ทุกคนดูจะพอใจกับ
เสียงคลื่นลมจากทะเล ฟองคลื่นขาวที่แตกซาลง
ที่ชายหาด ความละเอียดเนียนขาวสะอาดของเม็ด
ทรายในทัศนียภาพที่มีเกาะหนู เกาะแมว สัญลักษณ์
ลักษณะของทะเลสงขลาเป็นฉากหลังภาพ เป็นความ
ประทับใจของชาวสงขลา และทำให้แหลมสมิหลานี้
เป็นขวัญใจของคนที่นี่แทบทุกยามเย็น

ถ้าใครเคยเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลอย่าง
ยากลำบาก และใช้เวลาเดินทางนาน ๆ เพียงเพื่อ
ไปชมธรรมชาติ ของหาดทรายสวยงามและน้ำใส
ที่เกาะสมุยแล้ว ก็คงมีความเห็นพ้องกันว่าไม่ต้อง
เดินทางขึ้นรถลงเรือขนาดนี้ ก็สามารถพบหาด
ทรายสวยและทะเลงามได้ที่แหลมสมิหลาโดยเฉพาะ
ในยามเช้าที่แสงตะวันค่อย ๆ ขึ้นจากขอบฟ้าท้องฟ้า
ยามนี้จึงเหมือนมีภาพวาด ที่อวดฝีมือโดยจิตรกร
ธรรมชาติโชว์ความงามให้เห็นกันอยู่เนือง ๆ

เงือกน้อยที่ปล่อยผมยาวสลวยนั่งเกยหาด
ที่มีคำจารึกว่า "เงือกทอง" นั้น ก็เป็นสิ่งที่ดึงดูด
ใจนักท่องเที่ยวให้ไปชื่นชมอยู่ไม่น้อย นางเงือกที่

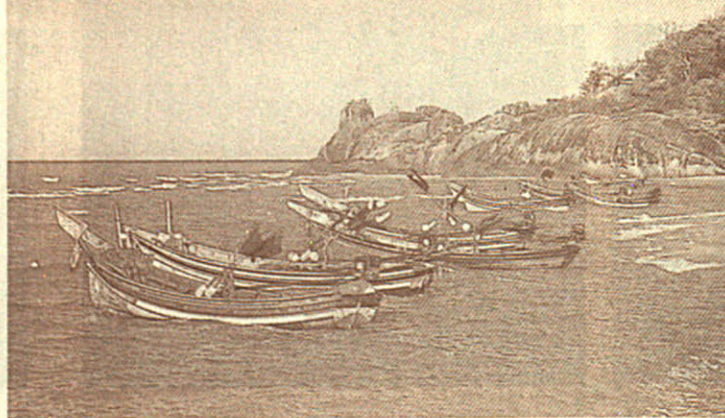
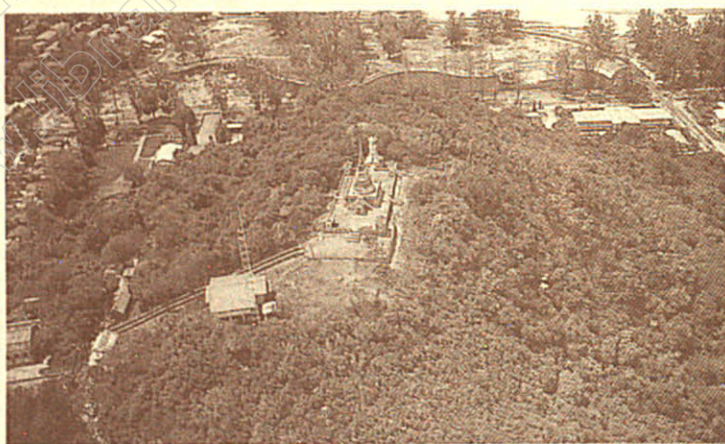
แหลมสมิหลาของสงขลา มีความงดงามและตั้งอยู่ในทำเลที่โดดเด่น เพราะเขื่อนกั้นหาดอยู่บนโขดหิน อยู่ทั่วแหลม โดยมีเกาะหนู เกาะแมวเป็นแบคราว

สงขลาไม่เพียงแต่มีชายหาดสวยงาม และมีความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์เท่านั้น หากเพราะความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์นี้เอง ได้ทำให้สงขลาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อีกมาก อาทิ

เขาดังกวัน เป็นเขาสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2,000 ฟุต กำลังอยู่ในระหว่างการปรับปรุงบันไดทางเดินขึ้น เมื่อเดินขึ้นไปได้ประมาณครึ่งทางก็มีศาลาพักร้อนที่เป็นพระตำหนักเก่าแก่เรียกกันว่า "พระตำหนักแดง" ซึ่งเคยเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จประพาสสงขลา ปัจจุบันได้รับการปฏิสังขรณ์ให้งดงามน่าชม หากเดินต่อไปถึงบนยอดเขา จะพบรอยพระพุทธรูปจำลอง และพระเจดีย์ทรงลังกาองค์ใหญ่ชื่อ พระเจดีย์หลวง ซึ่งบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ด้วย ใกล้ ๆ กันมีประภาคารและเสาธงสูง ซึ่งเดิมใช้ส่งสัญญาณธงให้กับเรือเดินทะเล บนยอดเขานี้เอง จะเห็นทัศนียภาพของเมืองสงขลาได้อย่างไกลสุดลูกหูลูกตาเห็นทั้งด้านอำเภอไทยเกาะหนู เกาะแมว เห็นด้านทะเลสาบเกาะยอ เรียกว่าได้บรรยากาศงดงามทีเดียวคู่กับการไต่บันไดนับร้อยขั้น ขึ้นไปชมความงามที่บนยอดเขา

สำหรับที่เขาน้อย ซึ่งอยู่ติดกับเขาดังกวันบริเวณเชิงเขา ทางเทศบาลเขาจัดไว้เป็นที่สำหรับเล่นกีฬา ออกกำลังกาย ส่วนบนเขาก็มีศาลาที่พักชมวิวทัศน์ได้

เก้าเส้ง หรือที่แผลงมาจากเก้าแสนนี้ ก็เป็นสถาปัตยกรรมทางธรรมชาติ ที่งดงาม และน่าสนใจ เพราะมีก้อนหินที่ดูคล้าย ๆ หัวคน ตั้งอยู่หมื่น ๆ

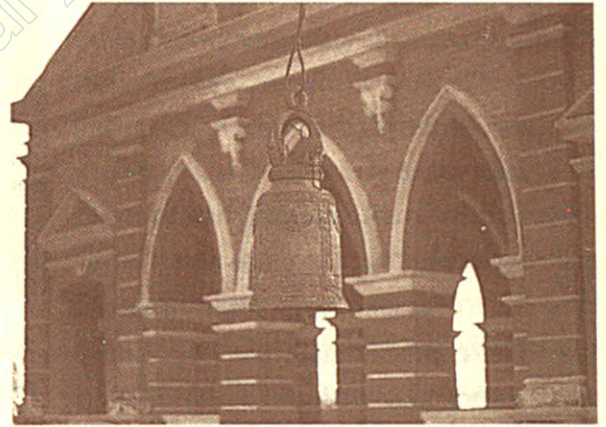

8 อุทยานนกน้ำ คุซุด เป็นอุทยานนกน้ำที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย

4

7

6

5

- 1 ยอดเขาดังกวน
2 แก้วแสง
3,4,5,6 วัดมณีมาวาส
7 พระตำหนักแดง

คล้ายจะตกทะเลจึงเป็น
เรื่องเล่าขานกันต่อมา
ว่า... นายแรงชนทรัพย์
สมบัติของตนใส่เรือมา
เพื่อหวังจะร่วมทำบุญ
สร้างพระบรมธาตุเมือง
นครศรีธรรมราช พอเรือ

แล่นมาถึงบริเวณชายทะเลสงขลาตรงนี้ก็ทราบว่
พระบรมธาตุเมืองนครศรีธรรมราชได้สร้างเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว แกจึงเสียใจมากที่ไม่ได้ร่วมทำบุญ
ตามที่ตั้งใจไว้ จึงได้นำทรัพย์สมบัติจำนวนเก้าแสน
มาฝังไว้ในโพรงหน้าผาริมทะเลแล้วเชือกก้อนหิน
ก้อนใหญ่นี้มาปิดโพรงไว้ และได้อธิษฐานว่า หาก
ปรากฏว่าแกมีญาติพี่น้อง หรือมีผู้มาแก้ปมปริศนา
ที่แกผูกไว้ได้ ก็ขอให้สามารถลักก้อนหินนี้ และ
นำทรัพย์สมบัติไปได้ จากนั้นแกก็กลืนใจตาย แม้ว่า
เรื่องนี้จะเป็นเรื่องเล่ากันมาเล่น ๆ แต่กระนั้น
ก็ยังมีผู้อดคิดไม่ได้ว่าเป็นเรื่องจริง เพราะมีผู้
เคยลองมาผลักก้อนหินนี้ เพื่อได้สมบัติเก้าแสน
ของนายแรงอยู่หลายต่อหลายคนทีเดียว

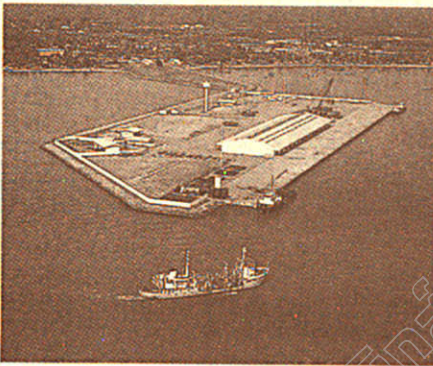
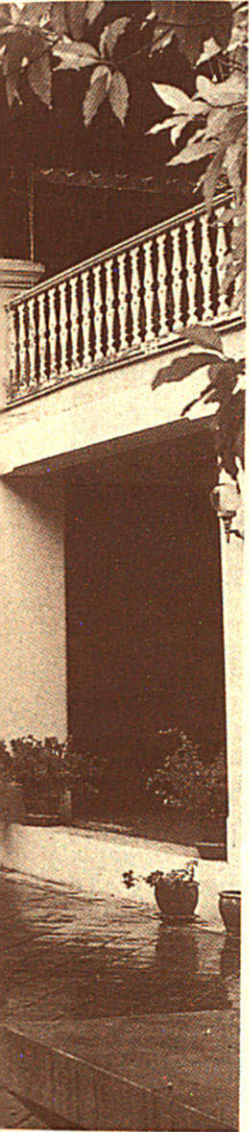
สงขลาเป็นเมืองเก่าแก่ที่มีร่องรอยของ
ประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยยุคหิน ผู้ที่ชื่นชอบศิลป
วัฒนธรรมเก่าแก่ น่าที่จะได้มีโอกาสมาเยี่ยมชม
วัดมัสยิดมิมาวาส บนถนนไทรบุรีกลางเมืองสงขลา
อันเป็นวัดโบราณอายุกว่า 400 ปี ซึ่งเดิมเรียก
กันว่า "วัดยายศรีจันทร์" สิ่งที่น่าสนใจของที่นี่
ก็คือ ภาพเขียนโบราณหรือจิตรกรรมฝาผนังที่
แสดงชาดกเรื่องทศชาติ และยังสอดแทรกเรื่องราว
ที่แสดงถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสมัยนั้น
ไว้ด้วย ดังจะเห็นได้จากภาพเรือกลไฟ ขนส่งสินค้า
ของชาวตะวันตก ภาพชาวต่างชาติในชุดประจำ
ชาติของตน ที่สะท้อนให้เห็นว่า ในสมัยนั้นได้มี
การติดต่อค้าขายกับชาวต่างประเทศแล้ว เป็นต้น

สถานที่ที่น่าสนใจของเมืองสงขลาอีกแห่ง
ก็คือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา ซึ่งตัวอาคาร
พิพิธภัณฑฯ มีอายุถึง 113 ปีมาแล้ว ลักษณะ
อาคารเป็นแบบสถาปัตยกรรมจีน ซึ่งสันนิษฐาน
ว่าเป็นฝีมือช่างจีนจากเมืองจีนโดยแท้ แม้ในขณะ
ที่ปัจจุบัน กำลังเวลาทำให้อาคารนี้ดูจะเก่าแก่

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา

ลงไปแต่ภาพแห่งความงดงามยังซ่อนเร้นอยู่ใน
ทุกมุมมอง อาคารนี้เดิมเป็นบ้านส่วนตัวของ
พระยาสุนทรานุรักษ์ (เนตร ณ สงขลา)
ผู้ช่วยราชการเมืองสงขลา สร้างไว้เมื่อปี พ.ศ. 2421
ในสมัยรัชกาลที่ 5 และใช้เป็นบ้านประจำตระกูล
ณ สงขลา เป็นเวลา 16 ปี ต่อมาจึงใช้เป็นจวน
ข้าหลวงพิเศษ, ศาลาว่าการมณฑลนครศรีธรรมราช
และศาลากลางจังหวัดสงขลาตามลำดับ จนเมื่อปี
พ.ศ. 2516 กรมศิลปากรจึงได้ขึ้นทะเบียนเป็น
โบราณสถานสำหรับชาติ ซึ่งในระหว่างปี
พ.ศ. 2517-2520 ก็ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน
บูรณะซ่อมแซมอาคารหลังนี้ เพื่อใช้เป็นพิพิธ-
ภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา

รสชาติถึงเครื่อง บางร้านที่ขึ้นชื่อมาก ๆ ขนาดไปหลบมูมอยู่ตามตรอกซอกซอย คนก็ยังไปเสาะหากันบนถนนนางงาม มีร้านอาหารขึ้นชื่อหลายร้าน เช่นร้านแต้ ของอร่อยที่ร้านนี้ ก็มีปลากะบอกทอด ยำมะม่วง ฯลฯ

นอกจากนี้ของอร่อยของสงขลาก็มี ขนมไข่เต่าคั่ว ลูกชิ้นข้าวเกรียบกุ้ง กะละแมกวน มากมาย จิปาถะจนจระไนไม่ทั่ว ถ้าอยากชมแบบบ้าน เก้า ๆ สวย ๆ ก็ต้องเดินเที่ยวชมบ้านเรือนสองข้างทางบนถนนนครนอก และถนนนครใน แต่ถ้าจะหาหม้อไม่ว่าเป็นหม้อตา หม้อกระดุก หม้อเด็ก หม้อสุติ แล้วละก็ คงต้องไปที่ถนนพัทลุงเพราะเป็นถนนที่รวมคลินิก แพทย์แทบทุกสาขาอาชีพ เลยทีเดียว

สิ่งที่แปลกอย่างหนึ่งของเมืองสงขลา คือ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอหนึ่งของจังหวัดสงขลาที่น่าจะเป็นเมืองเล็กกว่าอำเภอเมืองเหมือนจังหวัดอื่น ๆ แต่หาดใหญ่กลับกลายเป็นอำเภอที่คึกคักด้วยธุรกิจมากกว่าอำเภอเมืองสงขลา เขาเล่ากันว่าเจ้าของแหล่งเงินทุนของนักธุรกิจหาดใหญ่เหล่านี้ กลับเป็นเศรษฐีอำเภอเมืองสงขลา ที่อยู่แบบผ้าขาวหัวทอง

ปัจจุบันเมืองสงขลาเริ่มขยายเป็นเมืองธุรกิจเหมือนกัน ตั้งแต่มีการสร้างท่าเรือน้ำลึกที่จังหวัดสงขลา ทำให้มีเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ของต่างประเทศ เข้าจอดเทียบท่าขนถ่ายสินค้าอยู่มากมาย อีกทั้งยังมีการสร้างศูนย์และสถานี การบริการด้านการขุดเจาะน้ำมันของบริษัท ยูโนแคล และปตท. และมีข่าวว่ากำลังมีบริษัทใหญ่อื่น ๆ เริ่มมาลงทุนขุดเจาะน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติอีกเป็นจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้มีการ สร้างสะพานดินสู่ลานที่ช่วยย่นระยะการเดินทางจาก นครศรีธรรมราชไปหาดใหญ่ โดยไม่ต้องให้รถลงแพอย่างแต่ก่อน

หากท่านที่มีเวลาว่างหยุดพักผ่อนสัก 3-4 วัน และมีแผนจะไปเที่ยวในแถบภาคใต้สงขลา ก็จะพบกับความประทับใจในธรรมชาติริมทะเล แผ่นดินประวัติศาสตร์อันยาวนาน หรือแม้แต่การได้ขอบึงชื่อของฝากคนรักจากหาดใหญ่... สงขลา คงไม่ไกลจนเกินไปสำหรับการท่องเที่ยวจากกรุงเทพฯ เพียง 1,291 กิโลเมตรเท่านั้น □

เมื่อมาถึงที่นี่ ก็จะทราบร่องรอยทางประวัติศาสตร์ของสงขลาได้อย่างลึกซึ้งขึ้น เพราะภายในเก็บโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่น่าสนใจไว้มากมาย

เมืองสงขลาเป็นอำเภอเมืองที่ค่อนข้างเงียบสงบ ผิดกับอำเภอเมืองของจังหวัดอื่น ๆ บ้านเมืองก็เป็นบ้านแบบโบราณ เป็นศิลปการก่อสร้าง แบบเก่าแก่อิทธิพลยุคผสมแบบจีน ญวนยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งแถวบริเวณถนนนครนอก ถนนนครใน

แต่ถ้าจะพูดถึงเรื่องอาหารการกินแล้วละก็สงขลาก็มีอาหารอร่อย ๆ รสชาติดี ๆ ทั้ง ร้านเล็กร้านใหญ่แทบทุกถนน ที่ปรุงโดยฝีมือคนเก่า

๒ การป้องกันการกระทำ ความผิดของเด็กและเยาวชน

โดย นายอิทธิราช มณีภาค
ผู้พิพากษาศาลฎีกา

I มีเด็กและเยาวชนที่มีอายุ
เกิน 7 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี
บริบูรณ์ กระทำผิดอาญาในท้องที่
ที่มีศาลเยาวชนและครอบครัว
ให้ดำเนินคดีที่ศาล เยาวชนและ
ครอบครัว ถ้าในท้องที่นั้นไม่มีศาล
เยาวชนและครอบครัว ก็ให้ดำเนิน
คดีที่ศาลแขวงหรือศาลจังหวัดแล้ว
แต่กรณี

ถ้าศาลพิพากษาว่าเด็กและ
เยาวชนซึ่งเป็นจำเลยได้กระทำความ
ผิดตามที่ถูกฟ้องแล้ว ศาลจะ
พิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการ

เพื่อความปลอดภัย หรือใช้วิธีการ
สำหรับเด็กและเยาวชนดังนี้

1. ศาลอื่นที่มีศาลเยาวชน
และครอบครัวมีโทษที่จะลงคือ
ประหารชีวิตจำคุก กักขังปรับ
ทรัพย์สิน มีวิธีการเพื่อความปลอดภัย
คือกักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด
เรียกประกันทัณฑ์บน คุมตัวไว้ใน
สถานพยาบาล ห้ามประกอบอาชีพ
บางอย่าง

2. ศาลเยาวชนและครอบครัว
(เดิมมีชื่อว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชน
ต่อมา พ.ศ.2534 ได้เปลี่ยนมาเป็น

ศาลเยาวชนและครอบครัว) นอก
จากมีโทษและวิธีการเพื่อความ
ปลอดภัยดังที่ศาลอื่นมีแล้ว ศาล
เยาวชนและครอบครัวยังมีอำนาจใช้
วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทน
การลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความ
ปลอดภัยได้ดังนี้

(1) เปลี่ยนโทษจำคุกหรือ
วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นกัก
และอบรมซึ่งจะต้องกักและอบรม
ในสถานกักและอบรมและสถาน
พินิจตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่
ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือ เยาวชน
นั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(2) เปลี่ยนโทษจำคุกเป็น
การส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและ
อบรมยังสถานพินิจสถานศึกษา
หรือสถานฝึกและอบรม หรือ
สถานแนะนำทางจิต ตามเวลา
ที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าเด็ก
หรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบ
สี่ปีบริบูรณ์

(3) เปลี่ยนโทษปรับเป็น
การคุมความประพฤติโดยกำหนด
เงื่อนไขข้อเดียวกันหรือ หลาย ข้อ
ในกรณีที่ศาลได้พิจารณาความ
หนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์
แห่งคดีแล้วเห็นว่าควรจะกักตัวหรือ
ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนตาม (1)
หรือ (2) ต่อไป หลังจากที่เด็ก
หรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปี
บริบูรณ์แล้วให้ศาลระบุในคำพิพากษา
ให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตาม
เวลาที่ศาลกำหนด

คดีอาญาที่เด็กและเยาวชน กระทำผิดมีมากมายหลายฐาน ความผิด เช่น ข่มขู่ผู้อื่นทำร้ายผู้อื่น ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักทรัพย์ อนาคต ช่มชู้นกระทำชำเรา มีอาวุธปืน มียาเสพติดมกขาว (เฮโรอีน) ผิ่น กัญชา เล่นการพนัน เติร์ดเตร ค้าประเวณี เป็นต้น เนื่องจากแนว โน้มในการกระทำผิดอาญา ของเด็ก และเยาวชนมีเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง จึงสมควร ที่รัฐบาลต้องค้นคว้าหา สาเหตุ แห่งการกระทำผิดและวิธีป้องกัน และแก้ไข โดยด่วนที่สุด

สาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระ ทำผิดอาญามีดังนี้

1. ความหิวเมื่อขาดแคลน ข้าวปลาอาหารแล้วเมื่อทนความหิวไม่ได้ จะลักขโมยข้าวปลาอาหารหรือลัก เอาเงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่อจะ มาซื้อหรือแลกข้าวปลาอาหารกิน

2. ความจน เมื่อขาด แคลนในสิ่งที่ต้องการ เช่น ข้าว ปลาอาหาร เสื้อผ้าอาภรณ์ เครื่อง-เสียงแสงหรือสิ่งอื่นที่ตนไม่อาจ หาได้แล้วจะต้องชวนช่วยหามาโดย การกระทำผิด

3. ความโง่เมื่อขาดการศึกษา แล้วก็ขาดความรู้สึกลึกซึ้งดี และไมคำนึงถึงผลร้ายแห่งการกระ ทำผิดนั้น

4. สภาพครอบครัว เมื่อพ่อแม่มีลูกมากเกินไป 2-3 คน ขึ้นไป และมีฐานะยากจนด้วยแล้ว ทำให้ดูแลเลี้ยงดูให้การศึกษาลูกไม่ทั่วถึงและบางครั้งทำให้เด็กและ เยาวชนหิวเบื่อหน่ายชีวิตหนี ออกจากบ้านในที่สุดก็ไปกระทำ ผิดขึ้น

5. ความร่ำรวย เมื่อเด็ก และเยาวชนอยู่ในครอบครัวที่ร่ำรวย เมื่ออยากได้สิ่งใดก็ได้ดังประสงค์

โดยขาดการดูแลเอาใจใส่แล้วก็จะ ทำให้ตกอยู่ในความประมาทและ คึกคะนอง เมื่อขับซิ่งจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ก็กระทำผิด ฐาน ประมาทชนคนอื่น รถอื่น ทรัพย์สินอื่น จนอีกฝ่ายถึงบาดเจ็บ ล้มตายและเสียหายและนับวันจะ มีการกระทำผิด เช่นนี้มากขึ้น

6. สิ่งแวดล้อม การกินอยู่ หลับนอนในที่อยู่อาศัยอันแออัด ยัดเยียดเสื่อมโทรมสกปรกอากาศ เป็นพิษ ทำให้เด็กและเยาวชนร่วม กันเติร์ดเตร่วมกันเล่นการพนัน เสพยาเสพติด ค้าประเวณี และ กระทำผิดอาญาร้อยแปดพันเก้าชนิด

7. เห็นตัวอย่างที่ไม่ดี เมื่อ ผู้ใหญ่ทำผิดกฎหมายให้เห็นและ ไม่ได้รับโทษ ทำผิดจารีตประเพณี และศีลธรรมอันดีก็ได้รับ การยกย่อง สรรเสริญ หลงเชื่อ งมงาย ก็มี ผู้ให้การสนับสนุนเด็กและเยาวชน จึงทำตามและเกิดเป็น คดีอาญาขึ้น

การป้องกันและแก้ไข

1. ด้านครอบครัว รัฐบาล ต้องจัดให้แต่ละครอบครัวอยู่ใน ฐานะที่ช่วยเหลือตัวเองได้คือ ถ้ามีสภาพ ยากจนก็ให้มีลูก 1 หรือ 2 คน ต้องให้ความรู้เรื่องการคุมกำเนิด ชี้ให้เห็นสภาพของเด็กและเยาวชน ที่พ่อแม่ไม่อาจเลี้ยงดูได้ดีว่าจะ ประสบ ชะตากรรมอย่างไรเป็น ภัยต่อสังคมอย่างไรต้องจัดให้แต่ละ ครอบครัวมีความอบอุ่น อย่าให้มี

ความแตกแยกกัน ทะเลาะกัน หย่าร้างกัน เมื่อเป็นครอบครัวที่อบอุ่นแล้วเด็กและเยาวชนจะไปกระทำผิดอาญาน้อยลง

2. ขจัดความหิวและยากจน รัฐบาลต้องจัดให้มีอาหารการกินเครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ให้เพียงพอกับทุกคน ครอบครัว และทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือชนบท หากขจัดความหิวและยากจนได้ถ้วนทั่วแล้วเด็กและเยาวชนก็จะไม่ขาดแคลนสิ่งที่ต้องการในการดำรงชีวิตประจำวันนั้น

3. ให้การศึกษา รัฐบาลต้องให้เด็กและเยาวชนเรียนหนังสือและวิชาชีพจนช่วยตัวเองได้ คืออย่างน้อยต้องจบชั้นประถมศึกษา 9 หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนต้องบังคับทุกคนอย่าได้อ้างว่าไม่มีงบประมาณที่จะจัดทำหรืออ้างว่าเด็กและเยาวชนคงไม่อยากเรียนเมื่อเรียนจบชั้นดังกล่าวแล้วเด็กและเยาวชนจะรู้สึกผิดชอบชั่วดีและช่วยตัวเองได้ ซึ่งเมื่อมีการศึกษา

แล้วก็จะกระทำผิดอาญาน้อยลง

4. จัดหาอาชีพ ให้เมื่อรัฐบาลจัด ให้เด็กและเยาวชนเรียนจบชั้นประถมศึกษา 9 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วรัฐบาลก็อย่าทอดทิ้งเขา

ต้องจัดหาอาชีพให้ทุกคน ถ้าอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ เสี่ยงสัตว์ก็ต้องจัดหา แหล่งน้ำในการประกอบอาชีพให้พวกเขาอย่างเพียงพอ หากไม่มี แหล่งน้ำให้เพียงพอแล้วพวกเขาจะท้อถอยและเลิกอาชีพดังกล่าว แล้วจะอพยพหลั่งไหลเข้าไปในเมืองใหญ่หรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งเมื่อประสบกับความขาดแคลน แล้วพวกเขาก็จะกระทำผิดอาญาขึ้น

5. จัดให้มีตัวอย่างที่ดีให้ดู รัฐบาลต้องยกย่องเชิดชูผู้ใหญ่ที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็น คนดีมีศีลธรรมในทุกอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ นักธุรกิจ พ่อค้า นักการเมือง เกษตรกร ศิลปิน เป็นต้น

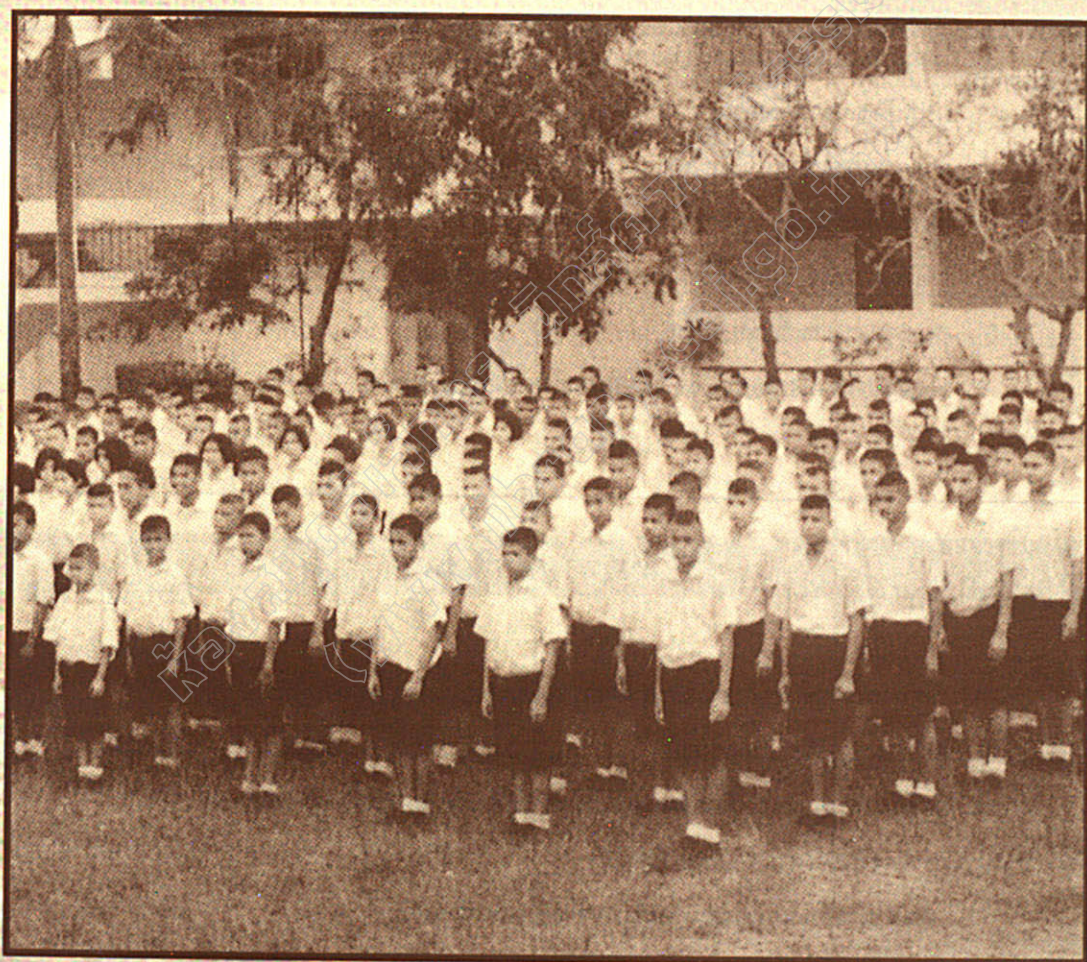

ให้เด็กและเยาวชนเห็นเพื่อจะได้ยึดถือเป็นต้นอย่าง หรือแบบอย่างในการดำรงตน หรือประกอบอาชีพ ซึ่งจะเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้เด็กและเยาวชน เห็นว่าเมื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีแล้วจะได้รับการยกย่องเชิดชูและมีเกียรติในครอบครัว สังคม และประเทศชาติและของโลกเลยทีเดียว อันจะทำให้เด็กและเยาวชน เกิดความกระตือรือร้นในการทำความดีไม่ฝ่าฝืนกฎหมายและศีลธรรมอันดีของบ้านเมือง ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งที่จะป้องกัน การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้

นอกจากผู้ใหญ่ ต้องไม่กระทำผิดกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนให้เด็กและเยาวชนเห็นแล้วผู้ใหญ่ต้องยึดถือแลมีความเชื่อถือในเหตุผลในการดำรงชีวิตและประกอบวิชาชีพ คือต้อง เชื่อเหตุและผลตามหลักวิทยาศาสตร์ ตามความเป็นจริงของธรรมชาติ อย่าได้ชักจูง โน้มน้าวเด็กและเยาวชน ให้หลงเชื่องมงายในเครื่องรางของขลัง หรือเวทมนต์คาถา ที่จะช่วยเหลือ

หรือคุ้มครองตัวเองได้เป็นอันขาดเพราะเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอาญส่วนมากล้วนแล้วแต่มีเครื่องรางของขลังติดที่กายและที่ตัวและที่นอกตัวด้วย □

แนวคิดและทิศทางการพัฒนา
ศาลเยาวชนและครอบครัว
และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
และการแก้ไขฟื้นฟูสงเคราะห์เด็กและเยาวชน

โดย นายวิชา มหาคุณ
รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
ฝ่ายวิชาการ

แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ศาลเยาวชนและครอบครัว และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
และการแก้ไขฟื้นฟูสังคมสำหรับเด็กและเยาวชน

ปัญหา

1. ระบบศาลยุติธรรมที่มีขั้นตอนมาก ใช้เวลานานเป็นเหตุให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์
2. สถานพินิจฯ ยึดติดกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ขาดความคล่องตัว โครงสร้างเดิมไม่ยืดหยุ่น ไม่สนองตอบต่อชุมชนและการแก้ไขปัญหามุมชน
3. ผู้ปฏิบัติงานขาดคุณภาพ ขาดแรงจูงใจ ขาดความเข้าใจในบทบาทของตน
4. ขาดความต่อเนื่องในนโยบาย และแผนงาน ขาดแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมทั้งระบบ ขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างศาลฯ และสถานพินิจ
5. คดีเพิ่มมากขึ้น การกระทำผิดของเยาวชนมีความซับซ้อน ปัญหาของเยาวชนและครอบครัวมีความรุนแรงและเรื้อรังมากขึ้น
6. ขาดงบประมาณสนับสนุนที่ต่อเนื่องและเต็มทั้งกระบวนการ

แนวทางการพัฒนา

- ก. พัฒนาระบบการทำงาน of ศาลเยาวชนและครอบครัวและสถานพินิจฯ
- ข. พัฒนาผู้ปฏิบัติงานในโครงการ
- ค. จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบการยุติธรรม สำหรับเยาวชนและครอบครัว
- ก. พัฒนาระบบการทำงาน of ศาลฯ และสถานพินิจฯ

(1) พัฒนาการจำแนกเยาวชนเข้าสู่ระบบศาลฯ และสถานพินิจฯ

- 1.1 เพื่อกลั่นกรองเยาวชนตามความรุนแรงของการกระทำ และประวัติของการทำความผิด
- 1.2 เพื่อลดความแออัดในสถานแรกรับ และสถานฝึกและอบรม
- 1.3 เพื่อการบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูเยาวชนเป็นรายบุคคล
- 1.4 เพื่อให้ชุมชนและครอบครัวมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

- (2) ใช้กระบวนการกำกับดูแลแบบเข้ม ซึ่งมีชุมชนเป็นพื้นฐาน
(community-based intensive supervision programs) ในรายที่มีปัญหามาก แต่ยังไม่ควรส่งฝึกอบรม
- (3) เปลี่ยนกระบวนการฝึกอบรม เป็นกระบวนการชุมชนบำบัด
(Therapeutic Community) เพื่อบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูเยาวชนที่มีปัญหามาก และไม่อาจใช้วิธีคุมประพฤติได้
- (1) พัฒนาการจำแนกเยาวชนเข้าสู่ระบบศาลฯ และสถานพินิจฯ

ตารางการจำแนกเยาวชน

ประวัติการกระทำผิด	ขั้นต่ำ	ขั้นกลาง	ขั้นสูง
1. ความผิดร้ายแรงมาก กระทำรุนแรงและมี ประวัติกระทำผิด รุนแรงมาก่อน	ดูแลในสถานฝึกและอบรม ระยะสั้น	ดูแลในสถานฝึกและอบรม ระยะปานกลาง	ดูแลในสถานฝึกและอบรม ระยะยาว
2. ความผิดร้ายแรง แต่ไม่รุนแรง หลายคดี	กำกับดูแลแบบเข้ม/ดูแลใน สถานฝึกและอบรมระยะสั้น	กำกับดูแลแบบเข้ม/ดูแลใน สถานฝึกและอบรมระยะ ปานกลาง	ดูแลในสถานฝึกอบรม ระยะยาว
3. ความผิดร้ายแรง คดีเดียว หรือมีประวัติ กระทำผิดอื่นที่ไม่รุนแรง มาก่อน	กำกับดูแลแบบเข้ม/ คุมประพฤติ	กำกับดูแลแบบเข้ม	กำกับดูแลแบบเข้ม/ ดูแลในสถานฝึกอบรม
4. ความผิดไม่ร้ายแรง และมีประวัติกระทำผิด อื่นมาก่อนหลายคดี	กำกับดูแลแบบเข้ม	กำกับดูแลแบบเข้ม	กำกับดูแลแบบเข้ม
5. ความผิดไม่ร้ายแรงและ มีประวัติกระทำผิด อื่นที่ไม่รุนแรงมาก่อน	คุมประพฤติ	คุมประพฤติ	กำกับดูแลแบบเข้ม
6. ความผิดไม่ร้ายแรง	คุมประพฤติ	คุมประพฤติ	คุมประพฤติ

(2) ใช้กระบวนการกำกับดูแลแบบเข้มซึ่งมีชุมชนเป็นพื้นฐาน

1. ขั้นตอนของวิธีการ (12-18 เดือน)

1.1 ดูแลในสถานแรกรับหรือค่ายเยาวชน 15-45 วัน

1.2 กลับไปพักที่บ้าน สถานสงเคราะห์ บ้านกึ่งวิถี โดยห้ามออกจากสถานที่อยู่ในเวลาค่ำคืน และต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ ในตอนกลางวัน ประมาณ 6 ชั่วโมง เช่น ศึกษาเล่าเรียน ฝึกอาชีพ นันทนาการ รับคำแนะนำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ เข้ารับการฟื้นฟูสภาพจิตใจและร่างกาย ทำงานบริการสังคม โดยมีอาสาสมัครสถานพินิจ และองค์กรชุมชนกำกับดูแลและติดตามอย่างใกล้ชิด ใช้เวลา 4-6 เดือน กิจกรรมต่าง ๆ อาจจัดได้ทั้งในสถานแรกรับหรือสถานฝึกและอบรม ศูนย์ฝึกอบรม หรือชุมชน

1.3 ต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 2 เยาวชนพักอยู่ที่บ้านหรือสถานที่อยู่แห่งอื่น โดยทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เรียนต่อ หรือทำงานเต็มเวลาด้วยการผ่อนคลายความเข้มงวดในการควบคุม แต่ต้องเข้าโครงการรับคำแนะนำปรึกษา และร่วมกิจกรรมตามที่องค์กรในชุมชนได้จัดขึ้น ทั้งเยาวชนและครอบครัว 3-4 เดือน

1.4 กำกับดูแลปกติ 2-3 เดือน

1.5 พันกระบวนการกำกับดูแล แต่อยู่ในระหว่างคุมประพฤติ 1-2 เดือน

การวางแผนและการจัดการคดีเพื่อใช้วิธีกำกับดูแลแบบเข้ม

1. การคัดเลือกเยาวชนตามโครงการ

1.1 เยาวชนที่มีสภาพครอบครัวมั่นคง แต่มีปัญหาในด้านอารมณ์

1.2 เยาวชนที่มีสภาพครอบครัวไม่มั่นคง

1.3 เยาวชนที่มีปัญหาในด้านสติปัญญา

1.4 เยาวชนที่มีปัญหาในด้านความก้าวร้าว รุนแรง

2. การวางแผนและการทำงาน

2.1 การวิเคราะห์ และการค้นหาประวัติย้อนหลัง

2.2 การสัมภาษณ์ และการกำหนดแผน

2.3 การปฏิบัติตามแผน

3. ผู้ปฏิบัติงาน

3.1 ผู้จัดการคดี : พนักงานคุมประพฤติ, นักจิตวิทยา, นักสังคมสงเคราะห์

3.2 ครู และผู้ช่วยครู

3.3 นักจัดกิจกรรม, อาสาสมัครสถานพินิจ

3.4 ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ

ทั้งนี้โดยมีผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ และกรรมการสงเคราะห์ เป็นที่ปรึกษาตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ

(3) เปลี่ยนกระบวนการฝึกและอบรมเป็นกระบวนการชุมชนบำบัด

เหตุผล

1. กระบวนการฝึกอบรมตามที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้ใช้มาเป็นเวลานานถึง 44 ปี บางส่วนล้าสมัย ไม่ตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของเยาวชนและครอบครัว
2. กระบวนการฝึกอบรมไม่สามารถบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูเยาวชนที่มีปัญหาซับซ้อนและรุนแรงได้
3. ปัญหาเยาวชนและครอบครัวในปัจจุบัน มีความรุนแรง และซับซ้อน ยากที่จะแก้ไขได้ด้วยการให้ความรู้และการสั่งสอนในรูปแบบของการฝึกอาชีพ

วัตถุประสงค์ของชุมชนบำบัด

1. สร้างบรรยากาศของการบำบัด (Therapeutic environment) โดยสร้างครอบครัวขึ้นใหม่ในสถานแรกรับและสถานฝึกอบรม ซึ่งเยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือเปิดเผยความในใจได้โดยปราศจากความรุนแรงและความหยาบกระด้างด้วยกระบวนการประชุมกลุ่ม การให้คำแนะนำปรึกษาและความสะอาดเรียบร้อย
2. มีกระบวนการอบรมและฝึกหัดอาชีพ ที่เน้นการขัดเกลาในด้านจิตใจ อารมณ์ และความคิด ให้มีความอ่อนโยน และมีระเบียบยิ่งขึ้น
3. นำครอบครัวของเยาวชนเข้าสู่กระบวนการบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูพร้อมกับเยาวชน

วิธีการดำเนินการ

1. จัดการฝึกอบรมผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ
2. ปรับเปลี่ยนระบบการควบคุมแบบเข้มงวดตามแบบราชทัณฑ์ (Correctional system) เป็นระบบการบำบัดแก้ไขและฟื้นฟู (Treatment and rehabilitation system) ต่อเนื่องจากการจำแนกเยาวชน ตาม (1)
3. ปรับเปลี่ยนตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานจากพนักงานควบคุมเป็น ตำแหน่งครู ผู้ช่วยครู และนักวิชาการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู
4. เปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการออกแบบสถานแรกรับ และสถานฝึกอบรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของการบำบัด
5. ปรับเปลี่ยนกระบวนการฝึกอบรมเป็นกระบวนการชุมชนบำบัดให้สอดคล้องกันทั่วประเทศ
6. ประสานงานกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาและฝึกอาชีพ ให้เข้าสู่ระบบการบำบัดแก้ไขและฟื้นฟู

ข. พัฒนาผู้ปฏิบัติงานในโครงการ

ผู้ปฏิบัติงานในโครงการพัฒนาระบบการทำงานของศาลฯ และสถานพินิจฯ ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษา จำศาล ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา แพทย์ พยาบาล ผู้พิพากษาสมทบ กรรมการสงเคราะห์ และอาสาสมัคร ฯลฯ จะต้องผ่านโครงการพัฒนาบุคลากรของศาลฯ และสถานพินิจฯ ทุกระดับชั้น อย่างต่อเนื่อง ทั้งในและนอกประเทศ โดยเน้นการทำงานเป็นทีม และมีปรัชญาการทำงานอย่างเดียวกัน คือ

1. บำบัดแก้ไขและฟื้นฟูเยาวชนและครอบครัว

2. คืนชีวิตเยาวชนให้แก่เยาวชน (return the childhood to the child)
3. ปกป้องความปลอดภัยให้แก่สาธารณชน

ค. แผนปฏิบัติการพัฒนากระบวนการยุติธรรมสำหรับเยาวชนและครอบครัว

เป้าหมาย

1. แก้ไขปัญหาเยาวชนที่ตกจากระบบครอบครัว
2. แก้ไขปัญหาเยาวชนที่ตกจากระบบโรงเรียน
3. แก้ไขปัญหาเยาวชนที่ไม่เคยผ่านพัฒนาการตามขั้นตอนของเยาวชน

แผนปฏิบัติการ

1. แผนพัฒนาระบบการทำงานของศาลฯ และสถานพินิจฯ
2. แผนพัฒนาบุคลากรในระบบและนอกระบบ
3. แผนการของงบประมาณและอัตรากำลังให้สอดคล้องกับแผน 1 และ 2

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลากับความเปลี่ยนแปลงอันน่าชื่นใจภายใต้ระบบชุมชนบำบัด

หลังจากได้รับการฝึกอบรมเรื่องวิธีการชุมชนบำบัดเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2539 โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนกลางมาถ่ายทอดวิชาการให้แล้ว สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา ได้นำวิธีการดังกล่าวมาปรับใช้กับระบบการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนตั้งแต่วันที่ 28 พฤศจิกายน 2539 โดยเริ่มจากการจัดกิจกรรมประชุมแล้ว (Morning Meeting) ให้กับเด็กและเยาวชนในหน่วยหญิงก่อน ซึ่งผลปรากฏว่าบรรยากาศการประชุมค่อนข้างดี เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออกพอสมควรจึงได้ขยายผลไปยังเด็กและเยาวชนที่รับการฝึกอบรมวิชาสามัญและวิชาชีพหน่วยต่าง ๆ ในต้นเดือนธันวาคม 2539 โดยจัดตารางให้เด็กและเยาวชนในหน่วยต่าง ๆ ประชุม เข้าวรรณกันครั้งละ 2 หน่วย และปรับเปลี่ยนเป็นการจัดประชุมเข้าวรรณกันทั้งหมดที่หน้าแถวตอนเช้าตั้งแต่วันจันทร์ - ศุกร์ เป็นลำดับ

ในการจัดประชุมเช้า จะมีเด็กและเยาวชนอาสาสมัครเป็นผู้รับผิดชอบทุกรายการ นับแต่การเป็นพิธีกร รายงานข่าวธุรการในสถานฝึกและอบรม ดักเตือนและทวงโย เสนอข่าวทั่วไปและพยากรณ์อากาศ ข้อคิดประจำวัน เล่นเกมส์ และเพลงต่าง ๆ ตลอดจนการเป็นผู้สังเกตการณ์ แม้ว่าขณะนี้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา ยังไม่ได้ใช้วิธีการชุมชนบำบัดอย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากข้อจำกัดบางประการ อาทิ ความรู้ความเข้าใจและทักษะของเจ้าหน้าที่ งบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น แต่จากการนำกิจกรรมบางส่วนมาปรับใช้ สะท้อนให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความกล้าแสดงออกของเด็กและเยาวชนซึ่งเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น เด็กและเยาวชน บางกลุ่มที่เคยมีพฤติกรรมก้าวร้าว และชอบกลั่นแกล้งเด็กและเยาวชนอื่น ก็ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาเป็นผู้นำในทางที่สร้างสรรค์ เช่น การกระตือรือร้นสมัครใจเป็นผู้นำในการจัดประชุมเช้า เป็นผู้นำเพื่อน ๆ ในการจัดสวนหย่อมภายในบริเวณสถานฝึกและอบรม เป็นต้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ นับเป็นมิติใหม่ of สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา และอาจกล่าวได้ว่าเป็นความเปลี่ยนแปลงอันน่าชื่นใจภายใต้ระบบชุมชนบำบัด

ทำไมจึงต้องเป็น "ชุมชนบำบัด"

โดย ปรานีดี ปิยสิรานนท์ *

I นื่องด้วยท่านวิชา
มหาคุณรองอธิบดี
ผู้พิพากษาศาล
เยาวชนและครอบครัวกลาง
(ฝ่ายวิชาการ) ได้เล็งเห็น
ว่า วิธีการชุมชนบำบัด
(Therapeutic Com-
munity) เป็นวิธีการแก้ไข
ฟื้นฟูผู้ที่มีปัญหาความ
ประพฤติ และทางจิตใจได้
ดีที่สุดขณะนี้หาก มี

การนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม จึงได้เกิดเป็นนโยบายของศาล
เยาวชนและครอบครัวกลางที่จะนำวิธีการชุมชนบำบัดมาปรับใช้
โดยในระยะแรกได้นำมาปรับใช้ในการบำบัดรักษา และฟื้นฟู
สมรรถภาพเด็กและเยาวชนผู้ติดยาเสพติดที่สถานบำบัด
รักษากันอกบก และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพบ้านอกบก
เท่านั้น ซึ่งปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ จึงได้มีนโยบายขยายผล
การนำวิธีการชุมชนบำบัด มาประยุกต์ใช้กับเด็กและเยาวชน
ทุกคน ไม่ว่าจะทำผิดมาด้วยคดีใดๆ และเกิดเป็นโครงการ
ปรับปรุงระบบการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกระทำผิด
ด้วยวิธีการชุมชนบำบัดขึ้นในสถานฝึกและอบรมเด็กและ
เยาวชนทั้ง ชายและหญิงของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนกลาง โดยเริ่มที่สถานฝึกฯ บ้านปรานีและติดตาม
ด้วยสถานฝึกฯ บ้านอื่นๆ ด้วย ทั้งยังได้มีการขยายผลไปสู่
สถานพินิจฯ ในภูมิภาคโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชนจังหวัดสงขลาเป็นสถานพินิจฯ ในภูมิภาคเป็นแห่งแรก

ที่ได้เปิดโครงการฯ ไปเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2539
โดยความเป็นจริงแล้ว เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแล
ของสถานพินิจฯ ล้วนมีปัญหาความประพฤติตั้งแต่ระดับน้อย
เช่น สุบบุรี่ ต้มสุรา ค้างคินนอกบ้าน มีเรื่องทะเลาะวิวาท
หนีโรงเรียน ฯลฯ (ร้อยละ 80.7, 58.7, 56.3, 49.7, 35.1
ตามลำดับ ในปี 2538) จนถึงระดับรุนแรง เช่น หนีออกจากบ้าน
ทำร้ายผู้อื่น ทำร้ายตนเอง ติดยาเสพติด เช่น สุบ หรือฉีดเฮโรอีน
เป็นต้น (พบร้อยละ 24.0, 19.7, 17.9, 56.8, 23.7 ตาม
ลำดับ) อีกประการหนึ่งมีจำนวนเด็กและเยาวชนของสถาน
พินิจฯ อย่างน้อย 3 ใน 4 ที่มีปัญหาครอบครัวเพราะแม่จะ
มีเยาวชนจำนวนหนึ่ง ที่มีบิดาและมารดาอยู่ด้วยกันก็ตาม
(ร้อยละ 46.5 ในปี พ.ศ.2538) แต่ก็เป็สภาพครอบครัว
ที่ไม่ปกติสุขนัก เพราะบิดามารดาไม่สนใจหรือไม่เข้าใจในการ
อบรมเลี้ยงดูบุตร ร้ายยิ่งกว่านั้นบิดาหรือมารดาบางรายไม่เป็น
แบบอย่างที่ดี ให้ แก่บุตร เช่น บิดาเจ้าชู้ ติดผู้หญิง ติดสุรา
ติดยาเสพติด ไม่รับผิดชอบในการงานอาชีพ และครอบครัวไม่
สนับสนุนและเอาใจใส่ในการศึกษาของบุตร ฯลฯ มารดาบาง
รายติดการพนัน ติดสุรา เสพติดและจำหน่ายยาเสพติด บิดา

* นักจิตวิทยา 8ว หัวหน้าฝ่ายจิตวิทยา กองแพทย์
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง

หรือมารดาบางรายถึงกับใช้หรือบังคับให้บุตรจำหน่ายยาเสพติด โดยไม่คำนึงว่าจะทำลายอนาคตของบุตร และยังมี ความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัว ทั้งโดยการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายกันระหว่างบิดาและมารดา และการลงโทษบุตร อย่างรุนแรงเกินกว่าที่บิดามารดาจะพึงปฏิบัติต่อบุตร ดังนั้นแม้ สถานภาพการสมรสของบิดามารดาจะยังอยู่ด้วยกันก็ จังก็ มิได้หมายความว่า จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์จิตใจให้ แก่เยาวชน เพราะพฤติกรรมรุนแรงต่างๆ นานาที่เกิดขึ้นใน ครอบครัวนั้น ล้วนไม่ก่อให้เกิดความรัก ความอบอุ่น ความผูก พันห่วงใยกันและกัน อันเป็นพื้นฐานของการสร้างความสัมพันธ์ ในสังคมต่อไปได้ ในรายที่บิดามารดาแยกทางกันจะเพราะด้วย เหตุใดก็ตาม โดยต่างมีคู่สมรสใหม่และทอดทิ้งบุตรไว้ให้อยู่ใน ความอุปการะของผู้อื่นก็ดี หรือบุตรต้องอยู่กับบิดาและมารดา เลี้ยง หรืออยู่กับมารดาและบิดาเลี้ยง ซึ่งเป็นเหตุให้เยาวชน หลายรายไม่สามารถปรับตัวได้ ต้องหนีออกจากบ้านไปเร่ร่อน ปกครองตนเอง และยังมีเยาวชนจำนวนไม่น้อย ที่ต้องอยู่ ในสภาพที่มีเพียงแต่ พ่อหรือแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (Single Parent) ซึ่งในจำนวนนี้ มีรายงาน ว่าเด็กๆทั่วไป ที่ถูกเลี้ยงดูโดยมารดา แต่เพียงผู้เดียว มีมากเป็น 4-5 เท่า ของจำนวนเด็กที่อยู่กับ บิดาแต่เพียงผู้เดียว ดังนั้นสภาพ ของครอบครัวล่มสลาย ในสถานการณ์ต่างๆ ดังที่กล่าว มาแล้วจึงทำให้เด็กมีปัญหาทางจิตใจขาด ความรักความอบอุ่น ต้องออกไปแสวงหาทดแทนจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งกว่าครึ่งหนึ่งของเยาวชน ในสถานพินิจ ได้รายงานว่าพวกเขาคบเพื่อน ที่มีความประพฤติเลวร้าย คือ เสพยาเสพติด

ในสภาวะเช่นนี้จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เมื่อเยาวชนมีปัญหาหรือคับข้องใจ พวกเขาจึงมักปรึกษากับเพื่อน หรือคนอื่น มากกว่าจะปรึกษากับบิดามารดา ดังเช่นข้อความต่อไปนี้ที่เยาวชนคนหนึ่งเขียน เกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งสะท้อนให้ทราบถึงความเจ็บปวดใน จิตใจของเขายิ่งนัก

"ผมไม่เคยอยู่กับพ่อแม่เลย ผมอยู่กับย่ามาตั้งแต่เล็ก ๆ ผมมีย่าที่คอยดูแลผมเสมอ พ่อกับแม่ของผมเลิกกันตั้งแต่ผมยังเด็กอยู่ ผมจึงไม่ค่อยมีความใกล้ชิดกับพ่อแม่เท่าไร พ่อก็มีแฟนใหม่ ไม่ค่อยสนใจผม แม่ก็มีแฟนใหม่ ไม่ค่อยมีเวลาให้ผมเท่าไรนัก ผมจึงน้อยใจ เมื่อเวลาที่ผมเห็นเด็กคนอื่นเดินมากับพ่อแม่อย่างมีความสุข ผมเก็บเอามาคิด คิดว่าทำไมผมจึงไม่มีพ่อแม่เหมือนกับคนอื่น ๆ ตั้งแต่ผมเกิดมา ผมไม่เคยได้อะไรจากพ่อแม่มาก่อนเลย อยู่ใกล้กันก็ไม่เคยเจอกันมาก่อน ไม่เคยทักผมเลย ผมจึงน้อยใจมาก

ผมโตขึ้น ผมจะมีครอบครัวที่ดี ผมจะไม่ให้ครอบครัวของผมเป็นเหมือนผมเด็ดขาด เพราะผมรู้ว่า การที่พ่อแม่เลิกกัน ทำให้ลูกต้องขาดความอบอุ่นทำให้เด็กต้องคบเพื่อนที่ไม่ดี ผมจะสอนให้เด็กทุกคนรู้ว่า การติดยาเสพติดมันไม่ดีต่อตัวเราและคนอื่น ๆ ผมโตขึ้นผมจะเป็นคนดีต่อทุกๆ คน ทำความดีตลอดไป"

ความสัมพันธ์ที่เสื่อมลงเช่นนี้ของครอบครัวในปัจจุบัน จึงเป็นจุดกำเนิดของปัญหาสังคมจำนวนมากที่ติดตัวเด็กและเยาวชนเข้ามาในสถานพินิจ นอกจากปัญหาอาชญากรรมแล้วยังมีปัญหาโสเภณี ปัญหายาเสพติด ปัญหาเอดส์ ปัญหาเด็กเร่ร่อน ปัญหาความรุนแรง ลักษณะต่างๆ ในครอบครัว รวมทั้ง

ปัญหาที่วัยรุ่นนิยมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โดยเฉพาะระหว่างเพื่อนกันเอง ทำให้วัยรุ่นหญิงจำนวนหนึ่งเกิดตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น ต้องยุติการเรียนก่อนจบการศึกษา หรือแก้ปัญหาด้วยวิธีผิดๆ และทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคที่ติดต่อโดยเพศสัมพันธ์ เช่น ไวรัสตับบี และเอดส์ในหมู่เยาวชนมากขึ้น (สถิติของกองแพทย์ ปี 2538 พบไวรัสตับบีร้อยละ 7.08 และเอดส์ร้อยละ 3.23) ในด้านพฤติกรรมแห่งคดียังมีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะปรากฏว่า มีการกระทำความผิดบางคดีที่มีพฤติกรรมรุนแรง และโหดเหี้ยมมากขึ้นจนไม่น่าเชื่อว่าเด็ก และเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่อ่อนเยาว์ต่อโลก จะสามารถกระทำความรุนแรงและอุกฉกรรจ์ ได้ถึงเพียงนี้แสดงถึงความผิดปกติทางจิตใจเป็นอย่างมาก

ปัญหาต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนนำ

ติดตัวเข้ามา อยู่ใน ความดูแลของสถานพินิจ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วทั้งหมดนั้นเป็นผลมาจากความล้มเหลวของครอบครัวและความเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรมของสังคม สังคมมุ่งแต่พัฒนาให้เจริญด้วยวัตถุ และเทคโนโลยีมาตลอด จนลืมพัฒนาจิตใจของคนในสังคม ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2540-2544) ที่ได้ประกาศใช้ไปเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2539 จึงระบุให้เน้นการพัฒนาคน พัฒนาค่านิยมของสังคมใน สังคมให้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ ไม่ใช่เน้นในลัทธิปัจเจกชน (Individualism) สนใจแต่ตัวเอง ต่างคนต่างแก่งแย่งแข่งขันกัน เพื่อสร้างเศรษฐกิจ ตามลัทธิวัตถุนิยมโดยลืมนึกถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างสมาชิกในสังคม โดยเฉพาะในครอบครัว การพัฒนาประเทศต่อจากนี้ไปจะต้องเน้น การพัฒนาจิตใจของคนให้เรียนรู้ที่จะพัฒนา ความเข้าใจผู้อื่น ยอมรับในศักยภาพและคุณค่าแห่ง ความเป็นมนุษย์ของ ผู้อื่นเช่นเดียวกับของตน ให้เวลาและความสำคัญในการทำกิจกรรมร่วมกัน เอาใจใส่ให้ความรัก เอื้ออาทร ห่วงใยและดกเตือนกันและกัน ก็จะก่อให้เกิดความผูกพันทางใจของสมาชิก ในครอบครัว ในสังคม สายใยแห่งความรักความผูกพัน ในครอบครัวจะเป็นพื้นฐาน

โน้มนำให้สมาชิกในสังคมก้าวเดินไป ด้วยกันในครรลองแห่งธรรมะ ด้วยจิตใจที่เปี่ยมสุขจะไม่เกิด ปัญหาที่มีผู้ที่ถูกทอดทิ้งจากครอบครัวถูกปฏิเสธจากสังคมเป็นผลให้เขาต้องแสดงความเป็นปฏิกิริยาต่อสังคม เช่น ดิตยาเสพติด และก่อปัญหาอาชญากรรม

เนื่องด้วยการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ของสถานพินิจ เป็นงาน "พัฒนาคน" โดยตรง จึงจำเป็นต้องเน้นการพัฒนาจากข้างในของจิตใจ เน้นให้เยาวชนได้พัฒนาการเรียนรู้ที่จะเอาใจใส่คนอื่น เรียนรู้ที่จะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างถูกต้อง เรียนรู้ที่จะรักตนเองและผู้อื่นเพราะเมื่อแสดงความรัก ความหวังดีต่อผู้อื่นแล้วย่อมจะได้รับความรักความหวังดีตอบแทนจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน เกิดจิตใจผูกพันรักใคร่ห่วงใยกันและกัน ทั้งระหว่างเจ้าหน้าที่และเยาวชนเสมือนหนึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน เปิดใจกันไม่มีความลับต่อกันดกเตือนกันและให้ภัยกัน มีความมุ่งมั่นที่จะทำดีเพื่อจะได้รับการยกย่องชมเชย และได้รับ การเลื่อนฐานะซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการได้รับการตอบสนอง ความต้องการ การได้รับการยอมรับและยกย่องซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานทางจิตใจของมนุษย์ปุถุชนโดยธรรมชาติ และในความเป็นจริงแล้ว เด็กและเยาวชนของเราส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานไม่ว่าทางร่างกาย และทางจิตใจมาจากครอบครัวอย่างเพียงพอ ขาดความรักความอบอุ่นขาดแม้กระทั่งบุคคลที่จะเป็นแบบอย่าง (Identification Figure) เพราะเขาไม่มีครอบครัว ขาดพ่อ ขาดแม่ บางรายแม้จะ

มีพ่อ มีแม่ แต่พ่อหรือแม่ก็ไม่ได้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างให้เขาสามารถเลียนแบบได้

การนำวิธีการชุมชนบำบัดมาปรับใช้ในการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสถานพินิจฯ นั้น สถานแรกรับ หรือสถานฝึกและอบรม จะต้องปรับปรุงให้มีสภาพเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ทดแทนให้แก่เขา เจ้าหน้าที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เพราะจะต้องเป็นเสมือนพ่อ แม่ พี่ชาย พี่สาวเป็นแบบอย่างให้เขาประพฤติเลียนแบบตามเยี่ยงอย่างได้ เมื่อบรรยากาศของสถานฝึกฯ เป็นบ้านที่มีความสุข สงบ สะอาด เป็นระเบียบ สดชื่น สวยงาม สมาชิกทุกคนในบ้าน (ทั้งเจ้าหน้าที่และเยาวชน) ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบวินัยของบ้านเหมือนๆ กันทุกคนมีภาระหน้าที่ มีความรับผิดชอบตามบทบาทของตน และของสมาชิกทุกคน รับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินชีวิตของทุกคน และทุกสิ่งทุกอย่างที่ดำเนินไปในชุมชน คือ บ้านนั้นๆ ด้วยความรู้สึกเป็นสมาชิกที่แท้จริงเป็นเจ้าของบ้านนั้นๆ ร่วมกันทุกคน สถานแรกรับ หรือสถานฝึกฯ บ้านนั้นๆ ก็จะเป็นบ้านที่มีความสุข ความรักผูกพันห่วงใยกันและกันเป็นสายใยพื้นฐานที่จะติดตา ตรึงใจ ให้เยาวชนสามารถออกไปสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคมภายนอกได้ ต่อไป

เนื่องด้วยชุมชนบำบัด ช่วยพัฒนาคนให้เป็นคนอย่างสมบูรณ์แบบ มีจิตวิญญาณที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันสามารถให้ความรัก ความเอาใจใส่ ห่วงใยบุคคลอื่นอย่างจริงจัง มีความรักในศักดิ์ศรี และยอมรับในศักยภาพของผู้อื่นและของตนเอง มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง มีทักษะในการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเผชิญปัญหา โดยเฉพาะปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของมนุษย์ปุถุชน เพราะถ้าไม่สามารถควบคุมอารมณ์หรือไม่สามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกได้อย่าง เหมาะสมก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เกิดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน ไปจากทำนองคลองธรรมเป็นพฤติกรรมผิดปกติ ไม่ว่าในรูปแบบของการต่อต้านสังคม(อาชญากรรม) หรือถอยหนีจากสังคม (โรคจิต, โรคประสาท) โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งยังอยู่ในวัยของการพัฒนาทุกๆ ด้าน ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (Maturity) ทางอารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญา จึงเป็นประโยชน์และความจำเป็นอย่าง

ยิ่งที่จะต้องนำวิธีการชุมชนบำบัด มาปรับใช้ในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนของสถานพินิจฯ โดยทั่วถึงกัน

ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจึงมีนโยบายขยายผลการนำวิธีชุมชนบำบัดไปปรับใช้ในสถานพินิจฯ ภูมิภาคด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา และกองแพทย์สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง จึงได้ร่วมกันจัดประชุมวิชาการ เปิดโครงการปรับปรุงระบบการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกระทำผิด โดยวิธีการชุมชนบำบัด (Therapeutic Community) ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2539 โดยได้รับเกียรติจากท่านวิชา มหาคุณ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ฝ่ายวิชาการ ผู้ริเริ่มนำวิธีการชุมชนบำบัดมาปรับใช้ไปเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม โดยมี ท่านไมตรี สุเทพากุล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา เป็นผู้กล่าวรายงาน หลังจากพิธีเปิดการประชุมฯ แล้ว ท่านรองอธิบดีฯ วิชา มหาคุณ ยังได้กรุณาบรรยายพิเศษในหัวข้อ "นโยบายในการปรับปรุงระบบการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกระทำผิด" และตามด้วยการบรรยายของวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และมากด้วยประสบการณ์เกี่ยวกับชุมชนบำบัด ในนานาประเทศคือ มิสเตอร์ เฟอร์นันโด เฟอร์ฟาส ผู้อำนวยการศูนย์ทอปปานาชาติ ประจำภูมิภาคเอเชีย และที่ปรึกษาด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในหัวข้อเรื่อง "วิธีการชุมชนบำบัด" และ "การปรับใช้วิธีการ ชุมชนบำบัดกับเด็กและเยาวชนกระทำผิด" โดยมีนางปราณีต ปิยสิรานนท์ นักจิตวิทยา 8ว และนางสาวอรพรรณ เล่าหัดพงษ์บุรี นักจิตวิทยา 6ว เป็นผู้แปลคำพูดการบรรยาย ตลอดจนการตอบคำถาม และ

การให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของมิสเตอร์เพอร์ฟาส และ นักจิตวิทยาทั้ง 2 ได้ร่วมกันเป็นวิทยากรในการชี้แจงเรื่อง ต่างๆเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อการใช้วิธีการของชุมชนบำบัด ทั้งด้านสถานที่ บุคลากร และความพร้อมด้านอื่นๆ รวมทั้ง อธิบายและสาธิตเครื่องมือต่างๆ (Tools of the House) ของชุมชนบำบัด โดยใช้เยาวชนของสถานพินิจฯ สงขลา เป็นผู้แสดงด้วยความคิดและคำพูดของเยาวชนเอง สร้างความ ประทับใจ ความชื่นชมและความสนใจจากผู้เข้าร่วมประชุมฯ ทั้งผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ และเจ้าหน้าที่ของ สถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา โดยทั่วกัน และ เนื่องจากในวันที่ 16-20 ธันวาคม 2539 จังหวัดยะลาจะ จัดอบรมให้ความรู้ เรื่องชุมชนบำบัด โดยวิทยากร 3 ท่าน จากศูนย์ทอปปินวอร์ค คณะวิทยากรร่วมกับวิชาการผู้อำนวยการ สถานพินิจฯ สงขลา จึงเดินทางไปประสานความร่วมมือ กับนายชูชาติ พูลศิริ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดยะลาขอความ อนุเคราะห์ให้เจ้าหน้าที่ของสถานพินิจฯ สงขลาจำนวนหนึ่ง

ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น จำนวน 94 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว 4 ท่าน ผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา 29 ท่าน ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ 4 ท่าน พนักงานคุมประพฤติ 8 ท่าน เจ้าหน้าที่ในกลุ่มเทคนิคบริการ 4 ท่าน กลุ่มงานแรก รับ 3 ท่าน และของสถานฝึกและอบรม 36 ท่าน ตอบแบบ ประเมินผลฯ ได้รับคืน 82 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.23 ซึ่ง วิเคราะห์แล้วปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

ข้อมูลเบื้องต้น

ผู้ตอบแบบประเมินเป็นเพศชายจำนวน 53 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 64.7 มีเพศหญิง 28 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 34.2 กลุ่มอายุของผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.5 (จำนวน 34 ท่าน) รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.3 ส่วนกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.3 ที่เหลือได้แก่กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.9 มีผู้ไม่ตอบกลุ่มอายุ จำนวน 5 ท่าน

ไปเข้าร่วมรับการอบรมดังกล่าวด้วย ซึ่งท่านผู้ว่าฯ ก็ได้ให้ ความกรุณาตามที่ขอ เพราะท่านชื่นชมในความริเริ่มและ นโยบายของศาลเยาวชนฯ ที่จะนำวิธีการชุมชนบำบัดมาปรับ ใช้กับเด็กและเยาวชนกระทำผิดทุกคดี อันเป็นก้าวใหม่ใน กระบวนการยุติธรรม

และจากการขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมเปิดโครงการปรับ ประรงระบบการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกระทำผิด โดยวิธีการชุมชนบำบัด ณ สถานพินิจฯ จังหวัดสงขลา

ความคิดเห็นต่อการประชุมวิชาการครั้งนี้

1. สถานที่จัดการประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ 35 เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว และ มีร้อยละ 20.7 เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากสถานที่คับแคบ อากาศร้อน และไม่สะดวกในการจดบันทึกเพราะไม่มีโต๊ะ

2. ระยะเวลาการจัดประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ 61 เห็นว่ายังไม่เหมาะสมเพราะ ระยะเวลาที่จัดน้อยไปควรจัดอย่างน้อย 2-3 วัน หรือมากกว่า

นั้น ส่วนอีกร้อยละ 39 เห็นว่าเหมาะสมแล้ว

3. ความเหมาะสมของวิทยากร (Mr. Fernando Perfas) กับเนื้อหาที่เสนอ

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ร้อยละ 46.3 เห็นว่ามีความเหมาะสมมาก รองลงมา ร้อยละ 29.3 เห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดและร้อยละ 21.9 เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

4. ความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอ

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ร้อยละ 47.6 คิดว่ามีความชัดเจนมาก รองลงมา ร้อยละ 32.9 คิดว่าชัดเจนปานกลาง และร้อยละ 17.1 เห็นว่ามีความชัดเจนมากที่สุด

5. ความน่าสนใจของวิธีการที่นำเสนอ

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ร้อยละ 54.9 เห็นว่ามีความน่าสนใจมาก รองลงมา ร้อยละ 24.4 เห็นว่าน่าสนใจปานกลาง และร้อยละ 19.5 เห็นว่าน่าสนใจมากที่สุด

6. การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ 46.3 เห็นว่ามีการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมาก รองลงมา ร้อยละ 24.4 เห็นว่าเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมปานกลาง และที่เห็นว่าการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากที่สุด และน้อยมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.6

7. การนำความรู้ที่ได้จากการประชุมไปใช้

ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ 18.8 และร้อยละ 43.9 คิดว่าสามารถนำไปใช้ได้มากกับหน่วยงาน และเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ และร้อยละ 41.5 คิดว่าสามารถนำไปใช้ได้มากที่สุดกับครอบครัว

8. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

8.1 การจัดประชุมครั้งนี้มีประโยชน์มาก และสมควรนำมาใช้กับเด็กเยาวชนต่อไป

8.2 ควรจัดให้มีการประชุมวิชาการเช่นนี้อีกอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและจัดในรูปแบบที่ให้มีการฝึกภาคปฏิบัติจริงด้วย

8.3 คณะผู้บริหาร และผู้พิพากษาสมทบ ต้องการให้คณะวิทยากรได้แก่ Mr. Fernando Perfas และฝ่ายจิตวิทยา กองแพทย์ ไปจัดการอบรมให้ต่อเนื่องทุก 6 เดือน

8.4 ขอให้ฝ่ายจิตวิทยา กองแพทย์ได้ติดตามและประเมินผลการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติ

8.5 ควรให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงานกับเด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมการประชุมเช่นนี้ด้วย

8.6 ควรจัดให้มีการประชุมระหว่างบุคลากรระดับบริหาร กับระดับปฏิบัติก่อนที่จะนำมาใช้ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานต่อไป

8.7 ควรมีการถ่ายทอดวิธีทัศน์ เกี่ยวกับวิธีการชุมชนบำบัด เพื่อนำเสนอให้ชมประกอบด้วย

8.8 ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานต่างๆ และมีการสัมมนาร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมด้วย

8.9 การถอดความเป็นภาษาไทย ควรให้วิทยากรบรรยายให้จบก่อนเพื่อให้มีความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

น.พ.วิทยา-พญ.พินทุมาศ พิษไพบูลย์

วิทยาการแพทย์

14-18 ถ.นางงาม อ.เมือง จ.สงขลา 90000

☎ (074) 312196

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

บริษัท เงินทุนทักษิณธนกิจ จำกัด
THAKSIN FINANCE COMPANY LIMITED

9/2 ถ.ซีอุทิศ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90000

☎ (074) 233275

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

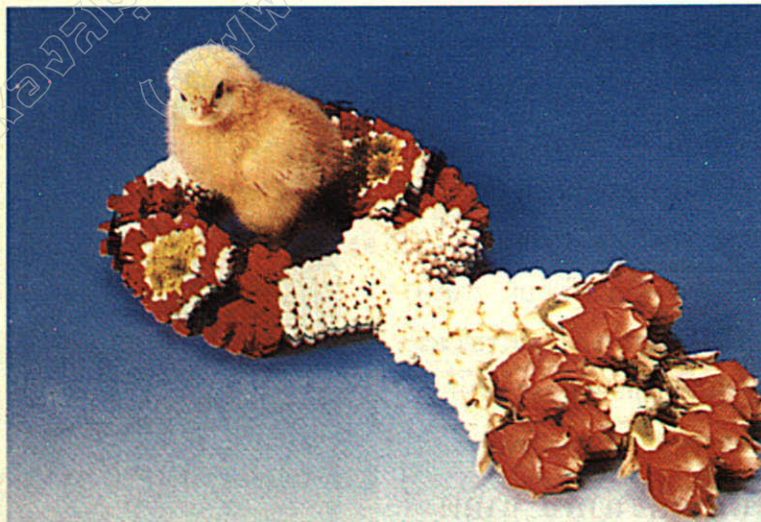

บริษัท ไทยพลาสติก คิว.ซี. จำกัด

18 ถนนจตุรทิศ ซอย 3 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

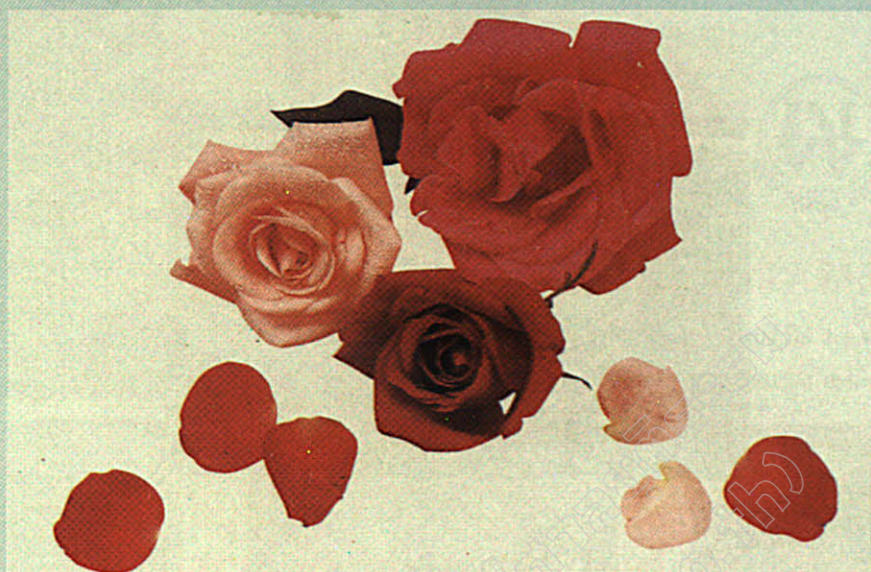

บริษัท ยูนิวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด

258 ถ.อ่าวลึก อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ 81110 ☎ (01) 4513323

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ร้านหาดใหญ่วิศวกรรม

102/1 ถนนเพชรเกษม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

พลอากาศเอกเจलय วารินทราคม

ประธานกรรมการบริษัท อัสเทิร์น เอเชีย แอนด์ แปซิฟิก คอนสตรัคชั่น จำกัด

2909 ซอย 101/1 ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

☎ (02) 3701665-6, 3702773 แฟกซ์ 3703265

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

โรงแรมอินเตอร์ หาดใหญ่
HAADYAI INTERNATIONAL HOTEL

42-44 ถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 © (074) 231022, 244744 โทรสาร (074) 232539

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

นายแพทย์สามารถ-คุณสมจิตต์ ไพศาลสถาน
และธุรกิจในเครือ

คลินิกหมอสามารถ สงขลา

© (074) 311330

โรงแรม รอยัลคราวน์ สงขลา

© (074) 312174

บริษัท โปรโตไทพ์ เอ็นจิเนียริง จำกัด

© (074) 368230

บริษัท เอสคิวแอล แอนด์ ดีบีเอ็มเอส จำกัด

© (074) 368231

โรงเรียน สามารถคอมพิวเตอร์ หาดใหญ่

© (074) 368232

สมอลเลอร์ แอนด์ เบทาเทอร์ ดีไซน์

© (02) 2431859

Royal Crown Hotel

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส
35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

โรงแรม นิวเวิลด์ หาดใหญ่

152-156 ถนนพัทลุง 2 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
โทร. 230100-4 แฟกซ์ 230105

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

บริษัท ทาตไทยชุมพลดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด

บ้าน
วังไผ่

อาณาจักรกลางเมือง เพื่อคนมีระดับ

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส
35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

โรงเรียนหาดใหญ่อำนวยการ

โทรศัพท์ (074) 253231-2

โรงเรียนหาดใหญ่บริหารธุรกิจ

โทรศัพท์ (074) 425247-8

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจราร์ก่อสร้าง

ขอแสดงความยินดี

คุณรุ่ง-คุณยุพิน สิริเจริญ

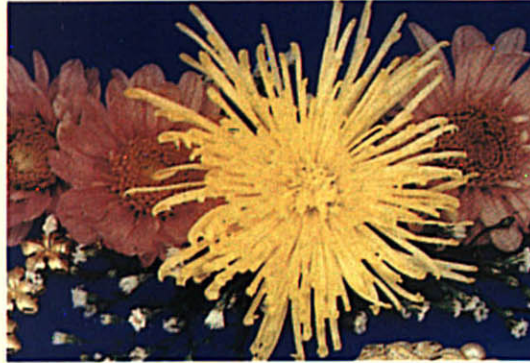
ร้านหาดใหญ่บรรณาการ

ถนนรัตการ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

☎ (074) 244828

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

"ประพุดงาม ความรู้ดี มีวินัย ใจรู้งาน บริการสังคม"

โรงเรียนพาณิชยการพัทลุง

เปิดสอนบริหารธุรกิจ ระดับ ปวช., ปวส.

72 ถ.ไชยบุรี อ.เมือง จ.พัทลุง 93000 ☎ 613352

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

บริษัท สงขลานคร จำกัด

180/1 ถนนสาครมงคล อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 ☎ (074) 231270

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

C, E และ S-CLASS ทุกรุ่นราคาพิเศษ

บริษัท สงวนวัฒนาเอนเตอร์ไพรส์ จำกัด

เลขที่ 156/2 ถนนเพชรเกษม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

โทร. (074) 365650-6

ตัวแทนจำหน่ายรถยนต์เมอร์เซเดสเบนซ์แต่ผู้เดียว

ในจังหวัดสงขลา

พร้อมศูนย์บริการมาตรฐาน 42 ช่องซ่อมและศูนย์อะไหล่

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

ประธานพร ถวัลย์วงศ์

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

ร้านธรรมพานิช

107 ถ.นครไโน อ.เมือง จ.สงขลา 90000

☎ (074) 440345, 311534

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

พ่นกันสนิม-เคลือบสีรถยนต์-อาร์-9000

ใส-สะอาด-ไร้กลิ่น ใหม่ล่าสุด

ที่ให้การรับประกันนานแสนนาน

บริษัท อาร์-9000 จำกัด

เลขที่ 156/2 ถ.เพชรเกษม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

☎ (074) 365650-6

บริษัท อาร์-9000 จำกัด

สุราษฎร์ธานี 077-288880-2

ภูเก็ต 076-218297-8

กระบี่ 075-621234

ทุ่งสง 01-9179625, 01-6063158

นครศรีธรรมราช 075-317818

พัทลุง 074-621700

ตรัง 075-242251-3

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

โรงแรมบีพี แกรนด์ทาวเวอร์ หาดใหญ่

เลขที่ 74 ถนนเสน่หานุสรณ์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

☎ (074) 239051-60 แฟกซ์ (074) 239767

บริษัท บ้านสุzuki จำกัด ในฐานะผู้จัดจำหน่าย
รถจักรยานยนต์รุ่นต่างๆ ตั้งแต่ปี 14 จังหวัดภาคใต้
เพราะประสบการณ์กว่า 28 ปีที่เราสั่งสมจนเกิดความชำนาญ
เราจึงสามารถเข้าใจตลาดผู้บริโภคได้ดีที่สุดเราไม่เคยหยุดนิ่งใน
การพัฒนาคุณภาพการให้บริการให้แก่ลูกค้าจึงได้ชื่อว่า....

"ผู้นำ" ที่ก้าวไกลบนโลกธุรกิจรถจักรยานยนต์

BAH SUZUKI

บริษัท บ้านสุzuki จำกัด 371 ถ.สามชัย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทร.(074) 342800 (ยึดโมโต20 เลขหมาย)

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

"วิมล วิจิตรมदन เน้นทักษะ"

โรงเรียนอนุบาลสุพัฒน์

592/2 ถนนเพชรเกษม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 ☎ (074) 232304

ISA... สร้างสรรค์งานพิมพ์ด้วยระบบทันสมัย
เพื่อให้ได้งานคุณภาพอย่างทั่วถึง
และอย่างที่เราตั้งใจ

C O P Y
D E S I G N
P R I N T

บริษัท ไชนมรินทร์ จำกัด

495152/55, ต. วิทยะเขต 3 ต. สงขลา อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา 90110 TEL (074) 423620-1 FAX (074) 423621

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

บริษัท สุรเสียง (ประเทศไทย) จำกัด

จำหน่าย : พลูสี-เสียง ประเภทสวยงาม
ตัวอักษรข้อความตามต้องการ น้ำตก ดอกไม้ไฟ
รับบริการ จัดและจุด ตามสั่ง

26/20 ถนนราษฎร์ยี่นดี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

☎ (074) 342950-2 โทรสาร (074) 245374

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

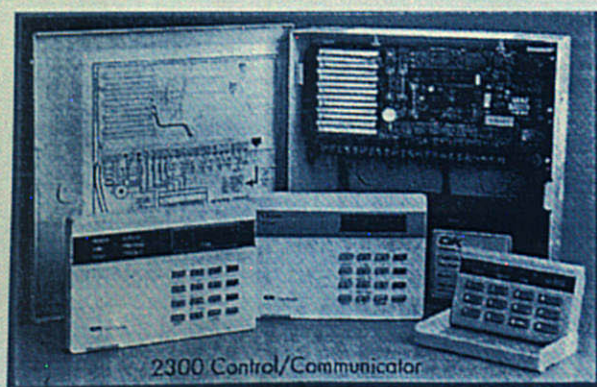
35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

หจก.หาดใหญ่ พี.ซี. ธุรกิจ

จำหน่าย : ติดตั้ง

- ระบบตรวจจับ และเตือนอัคคีภัย สำหรับโรงแรม อพาร์ทเมนต์ อาคารสำนักงาน
- ระบบกันขโมยสำหรับบ้าน (C&K จาก U.S.A.)

- ระบบประตูรีโมทสำหรับบ้าน (JAEGER)
- คีย์การ์ด และประตูอัตโนมัติ สำหรับอาคารสำนักงาน, โรงแรม

ติดต่อได้ที่ หจก.หาดใหญ่ พี.ซี.ธุรกิจ

23 ซอย 2 ถ.ประชายินดี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 364277, 01-9574956

หรือ คุณอรุณชัย วีระชาญณรงค์

(074) 253287, 01-9630710

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

อาจารย์โสภา แก้วสนิท

ผ.อ.โรงเรียนสทิงพระชนูปถัมภ์ จ.สงขลา

กรรมการสงเคราะห์ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

แม่ดีเด่นของจังหวัดสงขลาประจำปี 2539

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

คลังสินไหมไทย

จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองไทย

ผ้าไหมทุกภาค ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม

เครื่องเบญจรงค์ เครื่องทองเหลือง

เครื่องประดับเพชร พลอย

เลขที่ 79-81 ถ.นิพัทธ์อุทิศ 3 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 244322, 232136

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

โรงเรียนพณิชยการหาดใหญ่

182 ถ.เพชรเกษม ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 364948-9, 232310

เปิดสอนคณะบริหารธุรกิจหลักสูตรปวช., ปวส. และ ปวส. (พิเศษ)
เปิดสอนสาขาวิชาการบัญชี การขาย การตลาด การโรงแรม
การท่องเที่ยว คอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ มีการสอน
ภาษาจีนทุกระดับชั้น (โรงเรียนมีโครงการนำครูต่างประเทศ เช่น
จากประเทศจีน และอังกฤษ) มาทำการสอนเป็นประจำตลอดมา
ในบริเวณโรงเรียนขณะนี้ มีเนื้อที่ 14 ไร่ และอีกไม่ช้าจะขยายเป็น
22 ไร่ติดต่อกับถนนเพชรเกษม เพื่อขยายเปิดทำการสอน
ถึงขั้นปริญญาตรี

ครูลั่น สารวิโรจน์

เจ้าของโรงเรียน

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

MRC

มิตซูรุ่ทรัพย์ อีกทางเลือกสำหรับคุณ

บริษัท มิตซูรุ่ทรัพย์ จำกัด

44/6 ถ.ศรีภูวนารถ ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

☎ (074) 231437, 234202, 235469 Fax.(074) 232590

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

ห.จ.ก. ชุ่นเฮงก่อสร้าง

137 ถนนเพชรเกษม ต.คอหงษ์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 244058, 233549, 233479, 234822

แฟกซ์ 234823

จำหน่าย : ซีเมนต์บล็อก ท่อบ่อ ท่อ คสล.

หินทราย รับเหมาถมดิน

เครื่องจักรให้เช่า : รถเครน รถดัน รถเกรด รถบดสันสะเทือน

รถตัก รถขุด รถดั้มพ์ รถเทเลอร์ เครื่องเจาะคอนกรีต

เครื่องลม เครื่องปั่นไฟ

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

สู่ปีที่

ธนาคารไทยพาณิชย์

ก้าวหน้าเพื่อไทย ก้าวไกลเพื่อประชา

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

บริษัท สยามคอมพิวเตอรส์แอนด์ซอฟต์แวร์ จำกัด

309, 311 ถ.สุภสารรังสรรค์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

☎ (074) 238590, 364224-7 Fax. 220775

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

พิมน หน่อพรหม

ที่ปรึกษารัฐกิจการประกันชีวิต M D R T

บริษัท อเมริกันอินเตอร์เนชั่นแนลเอสชีวันส์ จำกัด

สำนักงาน : 94-95 ถ.จุติอนุสรณ์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

☎ (074) 346114 บ้าน โทร. (074) 322208

มือถือ : 01-9599850

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

บ้านศรีวนา

โครงการห้าแยกสะพานติณฯ

สำนักงานขาย

10/4 ม.2 ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา 90100

โทร.(074) 333043-5 FAX.333046

เจ้าของโครงการ

ท.จ.ก.บ้านศรีวนา

4-6 ถนนภาสวง 7 ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่
จ.สงขลา 90110

นางอัมภา ศิริบุพผะ และนายวนา ศรีนิล

ผู้จัดการร่วม

ทุนจดทะเบียน 54 ล้านบาทชำระเต็ม

กรรมสิทธิ์ที่ดิน ท.จ.ก.บ้านศรีวนา

อนุญาตจัดสรรที่ดิน

เลขที่ มท. 0605/12941 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม
2538 ครั้งที่ 16/2538

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

บริษัท สวงวนพาณิชย์ จำกัด

20 ถ.ไทรบุรี อ.เมือง จ.สงขลา 90000 © (074) 311799

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส 35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

โรงเรียนสุวรรณวงศ์

เปิดสอนระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมปีที่ 6
โรงเรียนเอกชนดีเด่น ระดับอนุบาลศึกษา ปีการศึกษา 2534 จากกระทรวงศึกษาธิการ

"ร่ำเรียนแจ่มใส ภายใจพัฒนา วิชาเด่น เน้นคุณธรรม"

180/1 ถนนประชาธิปไตย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

☎ (074) 246649, 343229

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ตัวแทนจำหน่าย พร้อมศูนย์บริการในเขต 14 จังหวัดภาคใต้

- เครื่องจักรกลการเกษตร	- รถแทรกเตอร์ (ล้อยาง)
- เครื่องยนต์	FORD
- ปั๊มน้ำทุกชนิด	KUBOTA
- เครื่องตัดหญ้าและอื่นๆ	MESSEY
- รถบดถนน	- รถชุดไฮโดรลิก
- รถ Forklift	- รถตักหน้าชุดหลัง
- และอุปกรณ์อื่นๆทั้งประเภทอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

บริษัท มิตรแท้จักรกลการเกษตร(1979) จำกัด

สำนักงานใหญ่ 29/20-21 ถนนศรีภูวนารถ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 233101, 236624-5 FAX : 233625

โชว์รูมหาดใหญ่ 416/4 ถนนเพชรเกษม ต.ควนลัง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 230799, 422646 FAX : 230799

สาขาสราบุรีธานี 33/12 ถนนสราบุรี-นคร อ.เมือง จ.สราบุรีธานี

☎ (077) 273449, 225286-7 FAX : 225284

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ตัวแทนจำหน่าย พร้อมศูนย์บริการ

รถยนต์	รถขับเคลื่อน 4 ล้อ LAND ROVER
- 800 Series	- Range Rover 4.6 HSE
- 600 Series	- Discovery
- Rover Mini	- Defender

สุดยอดแห่งยนตรกรรมนำเข้า จากต่างประเทศ

บริษัท เอ็ม.ที.ซี. ออโตเซลส์ จำกัด

สำนักงานใหญ่ 7/26 ถนนศรีภูวนารถ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 246970, 428564-5, 239341

สาขากูเก็ด 18/4 ถนนเทพกษัตรี อ.เมือง จ.ภูเก็ต

☎ (076) 211979, 238983-4 FAX : 238985

ในเครือบริษัทมิตรแท้จักรกลการเกษตร (1979) จำกัด

คำอธิบาย

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พ.ศ.๒๕๓๔

ศึกษาแบบเรียงมาตรา โดย พัลลภ พิสิษฐสังฆการ

อดีตอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

อดีตผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา

อาจารย์พิเศษคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์สอนเสริมคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์พิเศษคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัยสยาม

อาจารย์พิเศษคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

คำอธิบาย
พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
พ.ศ.๒๕๓๔

ศึกษาแบบเรียงมาตรา โดย พัลลภ พิธิษฐังฆการ

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ ๑)

จากประสบการณ์ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง กับตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เป็นระยะเวลา ๒ ปี ตลอดจนในระหว่างที่ไปทำหน้าที่ชี้แจงข้อกฎหมายต่าง ๆ ตามร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวต่อคณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ทำให้ข้าพเจ้าพอเข้าใจเนื้อหาสาระตลอดจนแง่มุมต่าง ๆ ในแต่ละตัวบทมาตราของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้พอสมควร

นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังได้รับเชิญไปเป็นอาจารย์พิเศษในคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยให้ทำหน้าที่อธิบายพระราชบัญญัติดังกล่าวมาระยะหนึ่ง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำคำอธิบายพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้สะดวกในการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง ปรับปรุง แก้ไข และเอื้อต่อการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสะดวกแก่บุคคลที่ทำงานด้านคดีเด็กและเยาวชนและคดีครอบครัว

อย่างไรก็ตาม การทำอธิบายพระราชบัญญัติดังกล่าว ขอมขจัดข้อบกพร่องให้หมดไปได้ยาก จึงขอความกรุณาผู้ที่พบเห็นข้อบกพร่องได้โปรดชี้แนะด้วยเพื่อจะได้แก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไปหวังว่าหนังสือเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษานักกฎหมายและผู้สนใจโดยทั่วกัน

พลเอก พิชินธุ์สังขการ

๑ มีนาคม ๒๕๓๘

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ หลักทั่วไป

- ความเบื้องต้น
- ความสำคัญของเด็กและเยาวชน
- ลักษณะความเกี่ยวข้องของเด็ก เยาวชนและผู้เยาว์กับกฎหมาย
- สาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน
- วิวัฒนาการของกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

๑
๑
๒
๓
๔
๑๐

บทที่ ๒ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและ ครอบครัวฯ

- ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้
- คำปรารภ
- ชื่อของพระราชบัญญัตินี้
- การใช้บังคับ
- การยกเลิกกฎหมายเดิม

๑๔
๑๔
๑๕
๑๕
๑๕
๑๖

หมวด ๑ บททั่วไป

- บทนิยามที่ควรทำความเข้าใจ
- หลักในเรื่องอายุเด็กหรือเยาวชน
- หลักกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ผู้รักษาการและออกกฎกระทรวงมี ๔ คน

๑๗
๑๗
๒๒
๒๒
๒๖

หมวด ๒ ศาลเยาวชนและครอบครัว

- รูปแบบการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
- การรับโอนคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลคดีเด็กและเยาวชน
- การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวในอนาคต
- อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว
- การชี้ขาดปัญหาว่าคดีใดอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลอื่น
- การโอนคดี
- ความต่อเนื่องของอำนาจพิจารณาพิพากษา
- เมื่อข้อเท็จจริงในเรื่องอายุหรือการบรรลุนิติภาวะผิดไป

๒๖
๒๖
๒๘
๒๙
๓๐
๓๔
๓๔
๓๕
๓๕

	หน้า
- จำนวนผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบในแต่ละศาล	๔๐
- อธิปไตยและความประพฤติพิเศษของผู้พิพากษา	๔๑
- ตำแหน่งผู้พิพากษาบางตำแหน่งในศาลเยาวชนและครอบครัวต่าง ๆ	๔๒
- ในกรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาบางตำแหน่งว่างลงหรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้	๔๓
- ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง	๔๔
- อำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง	๔๖
- อำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาศาลในส่วนที่เกี่ยวกับศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งอยู่ภายใต้เขตอำนาจของตน	๔๗
- อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว	๔๘
- องค์คณะปกติของศาลเยาวชนและครอบครัว	๔๙
- การกำหนดองค์คณะเพิ่มขึ้นจากองค์คณะปกติ	๕๐
- คุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ	๕๑
- ฐานะของผู้พิพากษาสมทบ	๕๔
- การพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ	๕๔
- กรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบว่างลงก่อนครบวาระ	๕๕
- การกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบมาปฏิบัติหน้าที่	๕๕
- วินัยสำหรับผู้พิพากษาสมทบ	๕๗
หมวด ๓ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	๕๗
- ฐานะของสถานพินิจ	๕๗
- การจัดตั้งสถานพินิจ	๕๘
- อำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ	๕๙
- หน้าที่ของคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ	๖๓
- พนักงานต่าง ๆ ของสถานพินิจ	๖๔
- อำนาจหน้าที่ทั่วไปของผู้บัญชาการสถานพินิจ	๖๗
- อำนาจหน้าที่ของผู้บัญชาการสถานพินิจในส่วนที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมของตน	๖๗
- ทัณฑ์ที่จะลงแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุม	๖๙
- การแยกเด็กและเยาวชนหญิงกับชายออกต่างหากจากกัน	๖๙
- การรับเด็กและเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมแบบเข้ามาเย็นกลับ	๗๐
- การรายงานในเรื่องต่าง ๆ ที่ศาลต้องการทราบหรือที่เห็นว่าศาลควรทราบ	๗๐
- อำนาจหน้าที่ทั่วไปของพนักงานคุมประพฤติ	๗๐
- อำนาจอย่างพนักงานสอบสวนและอำนาจพิเศษอย่างอื่นของพนักงานคุมประพฤติ	๗๒
- อำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ	๗๓

	หน้า
- อำนาจหน้าที่ทั่วไปของพนักงานสังคมสงเคราะห์	๓๓
- อำนาจอย่างพนักงานสอบสวนและอำนาจพิเศษอย่างอื่นของพนักงานสังคมสงเคราะห์	๓๔
- การแสดงบัตรประจำตัวในการปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง	๓๕

หมวด ๔ การสอบสวนคดีอาญา ๓๕

- ขอบเขตการจับกุมเด็ก	๓๕
- การดำเนินการต่อไปรวมทั้งการปล่อยชั่วคราวเมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนแล้ว	๓๖
- กำหนดระยะเวลาขึ้นฟ้องและการมัดฟ้อง	๓๘
- กรณีที่เด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาหลบหนี	๔๑
- การขออนุญาตฟ้องคดีจากอัยการสูงสุด	๔๑
- วิธีการควบคุมเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหา	๔๒
- การดำเนินการของผู้อำนวยการสถานพินิจเมื่อได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาแล้ว	๔๒
- อำนาจศาลในการคิดหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุม	๔๔
- อำนาจศาลในการสั่งเพิ่มกำหนดเวลาที่ต้องฝึกและอบรมในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนหลบหนีไป	๔๕

หมวด ๕ อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา ๔๕

- หลักเรื่องศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด	๔๕
- กรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชน	๔๖
- กรณีที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีตั้งแต่สองศาลขึ้นไป	๔๘
- การโอนคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาไปยังศาลเยาวชนและครอบครัวและโดยนัยกลับกัน	๔๙
- การโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	๕๐

หมวด ๖ การฟ้องคดีอาญา ๕๑

- อำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนเพราะเห็นว่าอาจกลับตนเป็นคนดีได้	๕๑
- หลักเรื่องห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาต่อศาลเยาวชนและครอบครัว	๕๒
- วิธีการพิเศษก่อนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้อง	๕๓
- พนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด	๕๔

หมวด ๗ การพิจารณาคดีอาญา ๕๕

- การสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา	๕๕
- หลักเรื่องห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็ก	๕๖
- การแจ้งให้ผู้อำนวยความสะดวกสถานพินิจและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนทราบวันเวลานัดพิจารณา	๕๖

หน้า

- การกำหนดให้ผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นเจ้าของสำนวน	๕๗
- การเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัว	๕๘
- ลักษณะห้องพิจารณาคดีอาญา	๕๘
- การพิจารณาให้กระทำการลับ	๕๕
- อำนาจพิเศษของศาลในการสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้	๕๕
- อำนาจพิเศษของศาลในการสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งออกไปนอกห้องพิจารณาได้	๑๐๐
- อำนาจพิเศษของศาลในการเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเป็นพยาน	๑๐๑
- วิธีพิจารณาคดีอาญาที่แตกต่างไปจากคดีธรรมดา	๑๐๑
- ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจำเลยและของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณา	๑๐๒
- อำนาจในการสั่งให้สืบเสาะข้อเท็จจริงที่ไม่มีการสืบเสาะ	๑๐๓
- อำนาจในการสั่งให้สืบเสาะข้อเท็จจริงเพิ่มเติม	๑๐๔
- กรณีที่ศาลจะรับฟังรายงานของสถานพินิจเป็นผลร้ายแก่จำเลย	๑๐๔
- หลักในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา	๑๐๕
- การแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้จำเลย	๑๐๖
- คุณสมบัติของที่ปรึกษากฎหมาย	๑๐๖
- การจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมาย	๑๐๗
- ค่าป่วยการสำหรับที่ปรึกษากฎหมาย	๑๐๗
- ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย	๑๐๘
- การสั่งเพิกถอนที่ปรึกษากฎหมาย	๑๐๘
- วิธีการพิเศษในการส่งคำร้องขอให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราว	๑๐๙
- กรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา	๑๑๐
- วิธีการให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมาสถานพินิจหรือศาล	๑๑๐
- การควบคุมเด็กหรือเยาวชนจะปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ไม่ได้	๑๑๑
- ขอบเขตการโฆษณาเกี่ยวกับคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด	๑๑๒
หมวด ๘ การพิพากษาคดีอาญา	๑๑๒
- การพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน	๑๑๒
- ในกรณีที่ศาลเห็นว่าความผิดคดีนี้ยังไม่สมควรจะมีคำพิพากษา	๑๑๓
- การประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง	๑๑๔
- การอ่านคำพิพากษาให้กระทำการลับ	๑๑๔
- หลักการห้ามโฆษณาคำพิพากษาหรือคำสั่ง	๑๑๕
- อำนาจพิเศษของศาลในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่ง	๑๑๖
- อำนาจพิเศษของศาลในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไม่มีความผิด	๑๑๗

	หน้า
- กรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติ	๑๑๕
- การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติในกรณีที่ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชน	๑๒๐
- ผู้ที่มีอำนาจตรวจสอบสถานพินิจหรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งเด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไป ควบคุมไว้	๑๒๑

หมวด ๕ การเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็ก และเยาวชน

- วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน	๑๒๒
- การปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในระหว่างระยะเวลานับต่ำและขั้นสูงที่ศาลกำหนดไว้	๑๒๕
- หลักในการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษซึ่งแตกต่างจากคดีธรรมดา	๑๒๕
- กรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ	๑๒๖

หมวด ๑๐ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว

- หลักการเปรียบเทียบให้คู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมกัน	๑๒๗
- การกำหนดองค์คณะในคดีครอบครัว	๑๒๘
- การตั้งบุคคลอื่นมาให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ย	๑๒๙
- กรณีต่าง ๆ ที่คู่ความไม่อาจประนีประนอมกัน	๑๓๐
- การสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวและการให้แพทย์ตรวจสุขภาพของคู่ความ	๑๓๑
- ขอบเขตการโฆษณาเกี่ยวกับคดีครอบครัว	๑๓๒
- ข้อยกเว้นเรื่องความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี	๑๓๒

หมวด ๑๑ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์ มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย

- หลักในการพิจารณาพิพากษา	๑๓๓
- การกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานอัยการ	๑๓๓
- การแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบว่าคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์ หรือส่วนได้เสียมาฟ้องร้อง	๑๓๔
- การฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจก่อนทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง	๑๓๕
- การตั้งผู้กำกับปกครอง	๑๓๕
- การตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้ปกครองหรือผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์	๑๓๖

หมวด ๑๒ อุทธรณ์

- หลักเรื่องอุทธรณ์ได้เหมือนคดีธรรมดา	๑๓๖
- การอนุญาตให้อุทธรณ์	๑๔๑
- แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค	๑๔๒

	หน้า
หมวด ๑๓ ฎีกา	๑๔๓
- หลักเรื่องฎีกาได้เหมือนคดีธรรมดา	๑๔๓
- แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลฎีกา	๑๔๔
หมวด ๑๔ บทกำหนดโทษ	๑๔๕
- ฐานขัดขืนไม่ยอมให้เจ้าพนักงานสถานพินิจเข้าไปในสถานที่ที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง	๑๔๕
- ฐานเจ้าของสถานที่ ฯลฯ ไม่ยอมตอบคำถามของเจ้าพนักงานสถานพินิจหรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ	๑๔๕
- ฐานครู ไม่ยอมตอบคำถามของเจ้าพนักงานสถานพินิจหรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ	๑๔๕
- ฐานไม่ยอมทำรายงานตามมาตรา ๔๔(๓) หรือทำรายงานเท็จ	๑๔๖
- ฐานไม่มายังสถานพินิจ ไม่ยอมสาบานหรือปฏิญาณตัว ไม่ยอมให้ข้อมูลหรือไม่ยอมส่งวัตถุหรือเอกสาร	๑๔๖
- ฐานฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๑๑๓	๑๔๗
- ฐานเปิดเผยความลับของผู้อื่นซึ่งคนได้รู้มาเพราะการปฏิบัติการตามหน้าที่	๑๔๗
- ฐานช่วยเหลือให้เด็กหรือเยาวชนหลบหนี	๑๔๘
บทเฉพาะกาล	๑๔๘
- การแปรสภาพแผนกคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม	๑๔๘
- การแปรสภาพสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม	๑๔๘
- ความต่อเนื่องของอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นต้นที่รับฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๑ ไว้พิจารณาตามกฎหมายเดิม	๑๔๘
- การโอนอำนาจหน้าที่ของศาลและเจ้าหน้าที่ของศาลคดีเด็กและเยาวชน	๑๕๐
- การโอนอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม	๑๕๐
- การโอนกิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของศาลคดีเด็กและเยาวชน	๑๕๑
- การโอนกิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม	๑๕๑
- การแปรสภาพตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้พิพากษาในศาลคดีเด็กและเยาวชนกับการขยายวาระดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชน	๑๕๑
- กรณีที่มีการอ้างถึงศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม	๑๕๓
- การมีผลใช้บังคับของพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งที่ออกตามกฎหมายเดิม	๑๕๓
บรรณานุกรม	๑๕๕

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พ.ศ.๒๕๓๔

บทที่ ๑ หลักทั่วไป

ความเบื้องต้น

การอยู่รอด การเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กและเยาวชนอันมีสภาพที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนมีสุขภาพดี ตลอดจนมีอุปนิสัยและความประพฤติดี เป็นพื้นฐานที่จะทำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต ซึ่งเป็นความประสงค์ของพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ พัฒนาการของเด็กและเยาวชนอาจจำแนกได้เป็น ๔ อย่าง คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม กับพัฒนาการด้านการศึกษา และฝึกอาชีพ ครอบครัวเป็นสถาบันแรกและมีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดามารดาและผู้ใกล้ชิดที่ต้องรับผิดชอบในการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชน นับตั้งแต่มีการปฏิสนธิในครรภ์ วยทารก วยก่อนเรียน และวัยเรียน ครอบครัวที่ขาดความพร้อมในการอุปการะเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนเพราะความยากจน ครอบครัวที่แตกสลายหรือแตกแยก ครอบครัวที่ขาดความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ ครอบครัวที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการของเด็กและเยาวชน หรือครอบครัวที่เป็นแบบอย่างของการกระทำผิด เช่น ครอบครัวที่ประกอบอาชีพไม่สุจริต ค้ายาเสพติดหรือเป็นแหล่งอบายมุขหรือช่องโหว่ ฯลฯ เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เด็กหรือเยาวชนมีอารมณ์จิตใจ และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจนถึงขั้นกระทำความผิด ดังนั้นครอบครัวที่มีคุณภาพต้องตระหนักในบทบาทของตนในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กหรือเยาวชนและส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของเด็กหรือเยาวชนโดยร่วมมือกับสถาบันอื่น ๆ ในการป้องกันปัญหาและส่งเสริมศักยภาพดังกล่าวอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันโดยใกล้ชิดทุกขั้นตอน จึงจะเป็นทางเสริมสร้างให้เด็กหรือเยาวชนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

ปัจจุบันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมของประเทศ ซึ่งมีบางอย่างที่มีส่วนในการช่วยผลักดันให้เด็กหรือเยาวชนมีปัญหาหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น การส่งเสริมค่านิยมในการฟุ้งเฟ้อกระตุ้นให้เด็กหรือเยาวชนมีความต้องการวิถีชีวิตที่หรูหรา

สะดวกสบายเกินความจำเป็นและเกินกว่าความสามารถของตนเองและครอบครัวที่จะแสวงหามาได้ นอกจากนี้สถานเริงรมย์ แหล่งอบาขมุขมอมเมา ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากก็เป็นแหล่งชั่วๆให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ แม้ว่าจะมีความพยายามจากภาครัฐและเอกชนในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ แต่ก็ปรากฏว่าไม่เพียงพอและไม่สามารถดึงดูดเด็กหรือเยาวชนส่วนใหญ่ได้เท่าทันกับสภาพแวดล้อมทางสังคมดังกล่าวข้างต้น สภาพปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ไม่ว่าปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาด้านการเรียนรู้ ปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรม หรือ ปัญหาอื่น ๆ โดยทั่วไปแตกต่างกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับผู้ใหญ่เพราะเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีร่างกายและจิตใจไม่เหมือนผู้ใหญ่ กล่าวคือ ยังห้อยโนในด้านสติปัญญา ความรู้สึกลึกซึ้งซับซ้อน เนื่องจากได้รับการศึกษาอบรมและมีประสบการณ์น้อยกว่าผู้ใหญ่ ทั้งยังมีความรู้สึกลึกซึ้งน้อยกว่าผู้ใหญ่ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนถูกชักจูงให้กระทำความผิดได้ง่ายยิ่งกว่านั้นเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนไม่น้อยเกิดมาไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ทะนุถนอมความรักหรือความอบอุ่นจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เนื่องจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองบางคนบางครอบครัวบิดามารดาแตกแยกหรือเลิกร้างกัน ขาดความสัมพันธ์ในครอบครัว หรือบิดามารดาขาดกลายเป็นลูกกำพร้า หรืออาจเป็นลูกไม่มีพ่อ หรือแม่ตายพ่อมีเมียใหม่ พ่อตายแม่มีสามีใหม่ ต้องประสบเคราะห์กรรมและสิ่งที่เศร้าหมอง ไม่ได้ได้รับความรักความอบอุ่นความสุขภาพสบายใจเหมือนเด็กและเยาวชนในครอบครัวอื่น มีแต่ความอดหยากหิวโหยตลอดเวลา บ้านแตกสาแหรกขาด ได้รับความกระทบกระเทือนทางร่างกายและจิตใจตลอดมา บางคนต้องเร่ร่อนจรจัดเผชิญโลกโดยลำพังตั้งแต่ยังเป็นเด็กเพื่อความอยู่รอดไปวันๆ ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา เมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดถ้าทางการมิได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง เหตุการณ์อาจจะสายเกินแก้ โดยอาจจะทำให้เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้นมีอุปนิสัยและความประพฤติเสื่อมทรามยิ่งขึ้น จนอาจกลายเป็นอาชญากรที่ชั่วช้าทารุณได้ง่าย ซึ่งย่อมเป็นภัยต่อสังคมและกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความมั่นคงของประเทศไทย^(๑)

ความสำคัญของเด็กและเยาวชน

จากสถิติจำนวนประชากรในประเทศไทยที่ปรากฏทางทะเบียนทั่วราชอาณาจักรในปี พ.ศ.๒๕๓๕ ปรากฏว่ามีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๕๑.๑๘ ล้านคน (สถิติกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) ในจำนวนประชากรทั้งหมดนี้เป็นเด็กและเยาวชนประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ หรือครึ่งหนึ่งของจำนวนพลเมืองทั่วประเทศ ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ปรากฏจากหลักฐานทางทะเบียนเท่านั้น ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วเราต้องยอมรับว่า จำนวนประชากรของประเทศที่ไม่ปรากฏหลักฐานทางทะเบียนนั้นมีอยู่อีกจำนวนหนึ่งจึงเชื่อว่ามีจำนวนประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชนมากกว่าที่ปรากฏตามสถิติดังกล่าว ในจำนวนประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชนซึ่งมี

(๑) ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่องบทบาทศาลคดีเด็กและเยาวชนกับความมั่นคงแห่งชาติ : พ.ศ.๒๕๑๖ หน้า๑

จำนวนมากนี้ล้วนกำลังเติบโตเจริญวัยขึ้นมาทดแทนผู้ใหญ่และจะเป็นกำลังอันสำคัญของชาติต่อไปในอนาคต จึงเป็นทรัพยากรบุคคลของชาติ หากเด็กและเยาวชนในวันนี้มีการศึกษาดี มีความประพฤติดี สุขภาพพลานามัยและร่างกายแข็งแรง มีสัมมาชีพ มีคุณธรรมและวัฒนธรรมประจำใจแล้ว ก็เป็นที่เห็นได้ชัดว่าพลเมืองของชาติในอนาคต จะต้องประกอบด้วยผู้ที่มีจิตความสามารถและมีคุณค่าสูง ส่งผลให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองมั่นคงและพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งในภายหน้า แต่ถ้าเด็กหรือเยาวชนในวันนี้ขาดการศึกษาอบรม มีความประพฤติไม่ดี มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ ไม่ดำรงชีพโดยสุจริต อนาคตของชาติก็จะเต็มไปด้วยพลเมืองที่มีปัญหาแก่สังคมในชาติและเป็นตัวถ่วงความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ไม่สามารถที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญไปได้เท่าที่ควร โดยจะต้องมาคอยแก้ปัญหาประชาชนพลเมืองของตนเองเป็นส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนในทุกวันนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่สมควรจะได้รับการดูแลเอาใจใส่ ประคับประคองส่งเสริมสนับสนุนในทุกวิถีทางเพื่อให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีของชาติในภายภาคหน้าต่อไป ซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้เริ่มต้นในอารยประเทศก่อนและได้มีการดำเนินการกันอย่างจริงจังในปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน พอสรุปแนวทางการดำเนินงานออกเป็นสองประการด้วยกัน ประการแรกเป็นการดำเนินการในส่วนของเด็กและเยาวชนที่ไม่มีปัญหา ซึ่งได้แก่การส่งเสริมในเรื่องของการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้นการส่งเสริมในเรื่องของสุขภาพอนามัยให้มีร่างกายแข็งแรง โดยสนับสนุนการกีฬาประเภทต่าง ๆ และการบริการในด้านของการดูแลสุขภาพพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ประการที่สองเป็นการดำเนินการในส่วนของเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และร่างกาย เป็นต้นว่า ปัญหาความยากจนของครอบครัว ปัญหาเด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยก ปัญหาเด็กพิกار รวมทั้งเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา โดยมีการศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ หากแนวทางแก้ไขและป้องกัน ให้การช่วยเหลือสงเคราะห์และเฝ้าระวังรักษาพยาบาลเพื่อให้พยาบาลเพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ต่อไปและไม่สร้างภาระหรือปัญหานี้ขึ้นอีก การดำเนินการทั้งสองประการรัฐเป็นผู้ยื่นมือเข้ามาดำเนินการด้วยตนเองโดยให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมด้วย ซึ่งต่อมาหลายประเทศทั่วโลกได้เล็งเห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนและยอมรับแนวความคิดดังกล่าวไปปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับสภาพประเทศของตน รวมทั้งในประเทศไทยด้วย

ลักษณะความเกี่ยวข้องของเด็ก เยาวชนและผู้เยาว์กับกฎหมาย

เนื่องจากเด็กเยาวชนและผู้เยาว์เป็นพลเมืองของประเทศจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายที่บัญญัติออกมาใช้ในประเทศนั้น ๆ ด้วย ซึ่งอาจเป็นด้วยกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ทั่วไป หรืออาจจะเป็นกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้กับผู้ที่เป็นเด็ก เยาวชนหรือผู้เยาว์โดยเฉพาะก็ได้ สำหรับในประเทศไทยเราอาจแยกลักษณะความเกี่ยวข้องดังกล่าวออกได้ ๓

ประเภทด้วยกัน คือ ในทางแพ่ง ในทางอาญา และในเรื่องอื่น ๆ

ก. ในทางแพ่ง มีบทบัญญัติที่ระบุถึงสิทธิหน้าที่และความสามารถของผู้เยาว์ไว้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์เป็นส่วนใหญ่

ข. ในทางอาญา มีบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดชอบในทางอาญาของเด็กหรือเยาวชนไว้ และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดไว้โดยเฉพาะ

การพิจารณาปัญหาเรื่องเด็กหรือเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น อาจแยกพิจารณาได้เป็น ๒ ประการ คือ

๑. พิจารณาในแง่ที่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดนั้นเอง ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่เด็กหรือเยาวชนไปกระทำความผิดเอง เช่น ไปลักทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ผู้อื่น หรืออาจเป็นเรื่องที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดโดยเป็นเครื่องมือของผู้ใหญ่ เช่น ผู้ใหญ่ใช้ให้เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ขายหรือส่งยาเสพติดแทนผู้ใหญ่ ซึ่งถึงแม้เด็กหรือเยาวชนจะต้องหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกันก็ตามแต่ความหนักเบาของพฤติกรรมแห่งคดีอาจจะแตกต่างกันออกไป

๒. พิจารณาในแง่เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ถูกกระทำโดยการกระทำนั้นเป็นความผิดซึ่งอาจจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาที่เกิดขึ้น เช่น ในเรื่องเด็กหรือเยาวชนถูกบังคับให้เป็นโสเภณี หรือในเรื่องการทารุณและทอดทิ้งเด็ก (ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๐๖, ๓๐๗) ฯลฯ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดโดยมีเด็กหรือเยาวชนเป็นผู้เสียหาย การพิจารณาปัญหาในทางอาญาแม้ว่าเด็กหรือเยาวชนจะไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดก็ตามแต่ ก็มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย โดยเป็นผู้เสียหายเช่นนี้ จำเป็นจะต้องพิจารณาหาทางช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนให้พ้นจากการกระทำความผิดโดยผู้อื่นอีกด้วย

ค. ในเรื่องอื่น ๆ ที่กฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่เป็นการป้องกันพิทักษ์ รวมทั้งช่วยเหลือหรือสงเคราะห์เด็กและเยาวชน เช่น ในเรื่องการดำเนินการสงเคราะห์เด็กเร่ร่อนหรือจรจัด

สาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็ก และ เยาวชน

ปัจจุบันนักจิตวิทยาและนักอาชญาวิทยามีความสนใจเรื่องสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน และพบว่าเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดเนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจประกอบกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ช่วยให้ประพฤติดังนั้นในการศึกษาปัญหานี้จะกล่าวถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในบางประการที่สำคัญ คือ

๑. สาเหตุจากความบกพร่องทางร่างกายจิตใจหรือบุคลิกภาพของเด็กหรือเยาวชน
๒. สาเหตุจากความบกพร่องทางครอบครัวของเด็กหรือเยาวชน
๓. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม

๔. สาเหตุทางด้านเศรษฐกิจ

๕. สาเหตุจากความประมาทเลินเล่อหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์

สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้จะได้พิจารณาเป็นลำดับไป

๑. สาเหตุจากความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ หรือนุคลิกภาพของเด็กหรือเยาวชน ได้แก่

๑.๑ พันธุกรรมหรือสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดโดยได้รับถ่ายทอดมาจากบิดามารดา เช่น โรคปัญญาอ่อนหรือมีระดับสติปัญญาค่าต่ำกว่าคนปกติ ร่างกายพิการพิการ หรือมีความบกพร่องทางบุคลิกภาพอย่างอื่น ทำให้เด็กหรือเยาวชนที่มีลักษณะเช่นนั้น รู้สึกว่าตนมีปมด้อย น้อยเนื้อต่ำใจ มักจะหาทางออกโดยวิธีการที่ไม่เหมาะสมโดยการกระทำความผิดหรือก้าวร้าวผู้อื่นเพื่อเป็นการชดเชยให้แก่ตน

๑.๒ ความพิการและโรคภัยไข้เจ็บ โรคบางอย่างถึงแม้จะมีได้เกิดจากพันธุกรรม ก็อาจก่อให้เกิดความพิการทางร่างกายหรือจิตใจ เช่น โรคระบบประสาทพิการ หรือความพิการทางร่างกายเนื่องจากประสบอุบัติเหตุ หรือโรคบางอย่างซึ่งทำให้เด็กหรือเยาวชนเกิดความรู้สึกว่าตนไม่สมประกอบมีปัญหาทางอารมณ์ ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ มีปมด้อย และมักจะหาทางออกโดยการแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสมหรือโดยกระทำความผิดเพื่อเป็นการชดเชยให้แก่ตนเองเช่นเดียวกัน

๑.๓ ภาวะแห่งจิต เด็กหรือเยาวชนโดยทั่วไปมีภาวะแห่งจิตแตกต่างกับผู้ใหญ่ เพราะจิตใจของเด็กหรือเยาวชนยังไม่เจริญเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่อยู่ในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง กึกก่นอง ฉุนเฉียว ขาดความอดทนต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อม มีปัญหาทางอารมณ์เช่นความวิตกกังวล ความเครียด เป็นต้น นอกจากนี้ไม่ชอบถูกบังคับ ชอบเที่ยวเตร่เป็นวัยที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและฮอร์โมนที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางด้านสังคมได้เช่น การแสดงพฤติกรรมแบบก้าวร้าวในสังคม ใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ปัญหา พุดจาหยาบคาย ทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น ประชดประชันทำทายเป็นต้น

๑.๔ จิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน คำว่า “จิตบกพร่อง” หมายความว่าความถึงคุณสมบัติของมันสมองบกพร่องจึงทำให้ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้คำว่า “โรคจิต” หมายความว่าความถึงมันสมองเป็นโรค ส่วนคำว่า “จิตฟั่นเฟือน” หมายความว่าความมีจิตพิการ ที่เรียกว่าบ้า ๆ บอ ๆ ซึ่งไม่ใช่เป็นเพราะโรคจิต การที่บุคคลใดไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตฟั่นเฟือนเช่นนี้ อาจจะเป็นเหตุให้บุคคลนั้นกระทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ ได้

๑.๕ สัญชาตญาณ เป็นพฤติกรรมที่ทำให้มีความรู้สึกและกระทำได้เองโดยไม่ต้องมีผู้อื่นสั่งสอน เช่น สัญชาตญาณทางกามารมณ์ ความอยากรู้อยากเห็น ความอยากผจญภัย เป็นต้น

หากเด็กหรือเยาวชนปล่อยคนไปตามสัญชาตญาณโดยไม่มีการควบคุมอารมณ์ตนเองให้ตีมี
พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ก็อาจจะเป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นได้ เช่นความผิดเกี่ยว
กับเพศ เป็นต้น

๑.๖ สถิติปัญหาและประสบการณ์ โดยทั่วไปเด็กหรือเยาวชนยังมีสถิติปัญหาและ
ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมน้อยกว่าผู้ใหญ่ จึงอาจถูกผู้อื่น
ดูให้ประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสม แต่มีรายได้ดีหรืออาจถูกชักจูงให้กระทำความผิดได้โดยง่าย

๑.๗ การศึกษา เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาต่ำไม่
กระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ไม่สามารถคิดหรือนำความรู้มาแก้
ปัญหาด้วยเหตุผล จึงอาจจะแก้ปัญหามิในการดำเนินชีวิตอย่างไร้เหตุผล หรือโดยพฤติกรรมที่
เบี่ยงเบนจนถึงขั้นกระทำความผิด

๒. สาเหตุจากความบกพร่องทางครอบครัวของเด็กหรือเยาวชน ครอบครัวเป็นสถาบัน
ขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดทางสังคมมีอิทธิพลต่อการสร้างบุคลิกภาพและอุปนิสัยของเด็กและเยาวชน
บิดามารดาเป็นเสมือนครู เสมือนเพื่อนและเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กและเยาวชนได้พบเห็นตั้งแต่จำ
ความได้ ดังนั้นถ้าบิดามารดาให้ความสนใจในธรรมชาติและความต้องการของเด็กหรือเยาวชนมี
ความประพฤติที่ดีงาม มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน เป็นผู้ที่มีเหตุผลและความคิดสร้างสรรค์ ก็
จะปรับพฤติกรรมเด็กหรือเยาวชนได้อย่างเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็น
บุตรปฏิบัติตาม สาเหตุจากความบกพร่องทางครอบครัวที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด
ได้แก่

๒.๑ ความไม่ปรองดองกันในครอบครัว ถ้าบิดามารดาทะเลาะวิวาทคำทอหรือทำร้ายร่างกาย
กันเสมอ จะทำให้เด็กเกิดความเบื่อบ่น และอาจจะกลายเป็นผู้ที่มักจะพูดจาหยาบคาย
ชอบทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น หรือมีนิสัยเกะกะระรานบุคคลทั่วไป มีอารมณ์จิตใจและพฤติกรรม
เบี่ยงเบน

๒.๒ ครอบครัวที่บิดาหรือมารดาเป็นโรคประสาท บิดาหรือมารดาที่เป็นโรคประสาท
อาจจะเป็นผู้ที่ชอบบ่นจู้จี้จุกจิกมากจนเด็กหรือเยาวชนทนไม่ไหวหนีออกจากบ้านไปเที่ยวเตร่ที่อื่น
ไม่ยอมกลับบ้าน ในที่สุดอาจจะถูกชักจูงให้กระทำความผิดได้

๒.๓ ครอบครัวที่บิดามารดาหรือทั้งบิดามารดาติดยาเสพติด สุราหรือการพนัน ไม่มี
เวลาดูแลเอาใจใส่ให้ความรักความอบอุ่นหรือให้คำปรึกษาแก่บุตร ซึ่งนอกจากจะเป็นเหตุให้
บุตรขาดความรักและความอบอุ่นแล้วการกระทำเช่นนั้นยังเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่บุตรที่เป็นเด็ก
หรือเยาวชนด้วย

๒.๔ ครอบครัวที่แตกแยกหรือบิดามารดาหย่าร้างกัน ทำให้เด็กหรือเยาวชนต้องขาดบิดา
หรือมารดาหรือขาดทั้งบิดาและมารดา ต้องไปอาศัยอยู่กับคนอื่นเป็นเหตุให้เด็กหรือเยาวชนขาด

ความอบอุ่น เกิดปมด้อยสภาพจิตใจเสื่อมโทรม พยายามหาสิ่งชดเชยและอาจแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่เป็นปัญหาหรือไม่สมควร จนถึงขั้นที่เป็นการกระทำความผิดก็ได้

๒.๕ ครอบครัวที่บิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดาและมารดาตาย ทำให้เด็กหรือเยาวชนขาดความรักและความอบอุ่นเท่าที่ควร และพยายามแสวงหาสิ่งอื่นมาชดเชยสิ่งที่ขาดไปโดยวิธีการที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในอนาคต เช่น อาจจะไปมั่วสุมกับเพื่อนฝูงที่มีรสนิยมคล้ายคลึงกัน แต่มีพฤติกรรมที่ไม่ดีเลวถูกชักชวนให้กระทำความผิด เช่น ชักชวนไปประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย แต่มีรายได้ดี ฯลฯ

๒.๖ ครอบครัวที่เข้มงวดกับเด็กหรือเยาวชนมากเกินไป โดยบิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายตั้งความคาดหวังให้เด็กหรือเยาวชนเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ จึงใช้วิธีการบังคับอย่างเข้มงวดต่าง ๆ ซึ่งเกินกว่าสภาพหรือความสามารถของเด็กและเยาวชนนั้นจะกระทำได้เมื่อเด็กหรือเยาวชนไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้บิดามารดาก็มักจะใช้วิธีการลงโทษเด็กหรือเยาวชนก่อให้เกิดความกดดันทางด้านอารมณ์ซึ่งส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนมีภาวะอารมณ์และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การกระทำความผิด^(๒)

๒.๗ บิดามารดาผู้ปกครองหรือครอบครัวที่ปล่อยปละละเลยในการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน การตามใจบุตรซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมากเกินไปจนเกินสมควร ไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนต้องการสิ่งใดบิดามารดาก็สรรหาให้ตามความต้องการทุกครั้ง ทำให้เด็กหรือเยาวชนในครอบครัวดังกล่าวมีพฤติกรรมที่ผิดแตกต่างจากเด็กหรือเยาวชนในที่ได้มาตรฐานของสังคมเช่น เด็กหรือเยาวชนมักจะใช้จ่ายฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ ชอบเที่ยวสถานเริงรมย์แหล่งอบายมุข เป็นต้น จนกลายเป็นนิสัยซึ่งหากไม่สามารถกลับตัวได้และไม่มีเงินใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยเช่นเคยก็อาจจะร่วมกับผู้อื่นกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อต่อไปก็ได้

๒.๘ ครอบครัวที่มีบุตรมากเกินไปและยากจน บิดามารดาอาจจะประกอบอาชีพคนงานถูกจ้างที่ไร้แรงงาน หรือขวนขวายไร้ยางอาย ต้องหาเช้ากินค่ำ ไม่มีเวลาเอาใจใส่ หรือให้ความรักและความอบอุ่นอย่างเพียงพอแก่บุตรซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนอาจเป็นสาเหตุแห่งการกระทำความผิดได้ เช่น เด็กหรือเยาวชนมีอาชีพค้าขายเสพยาเสพติดหรือลักทรัพย์ผู้อื่น เป็นต้น

๓. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม นักสังคมวิทยามีแนวทางการศึกษาปัญหาของเด็กและเยาวชนที่แตกต่างจากแนวทางอื่น เพราะพยายามที่จะรวมหรือประสานแนวทางอื่น ๆ เข้าด้วยกัน^(๓) และเห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมมาก โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมีความสามารถในการเลียนแบบได้สูง ฉะนั้นหากสิ่งแวดล้อมทางสังคมไม่ดีก็จะเป็นแบบอย่างให้เด็กและเยาวชนในสังคมนั้นมีพฤติกรรมที่ไม่ดีด้วย สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมแยกออกพิจารณาได้ดังนี้

๓.๑ สาเหตุจากการที่ประชากรเพิ่มจำนวนขึ้น ทำให้มีปัญหาต่าง ๆ ตามมา ได้แก่

(๒) รองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนาพาณิชย์ กฎหมายเกี่ยวกับความผิดของเด็กฯ, พิมพ์ครั้งที่ ๑ : เมษายน ๒๕๓๐ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และท่าปกเจริญพล), หน้า ๗๑

(๓) รองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนาพาณิชย์ กฎหมายเกี่ยวกับความผิดของเด็กฯ, พิมพ์ครั้งที่ ๑ : เมษายน ๒๕๓๐ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และท่าปกเจริญพล), หน้า ๕

ปัญหาในเรื่องที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ ปัญหาในเรื่องการว่างงาน ปัญหาในเรื่องการบริการด้านสาธารณสุขและอื่น ๆ ซึ่งรัฐไม่สามารถบริการให้ทั่วถึงได้ ทำให้ประชากรบางส่วนไร้ที่อยู่อาศัย ไม่มีงานทำ ไม่ได้รับการบริการด้านสาธารณสุขหรือด้านอื่น ๆ จากรัฐซึ่งเป็นแรงกดดันที่อาจทำให้เด็กหรือเยาวชนซึ่งขาดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมีปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย เช่น เป็นโรคผิวหนัง โรคขาดอาหาร ดิเคเซียซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการแพร่เชื้อ เด็กขาดการออกกำลังกาย สุขภาพอ่อนแอไม่มีความคล่องตัวและขาดความกระตือรือร้น วนเวียนอยู่กับปัญหาเหล่านี้โดยไม่มีพัฒนาการของการแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

๓.๒ สาเหตุจากการศึกษาอบรมที่บกพร่องหรือไม่ได้มาตรฐาน การกระทำความคิดของเด็กหรือเยาวชนบางส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาอบรมที่ไม่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของเด็กหรือเยาวชน นอกจากนี้การศึกษาอบรมที่บกพร่องหรือไม่ได้มาตรฐานซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับมาทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้จริงในอนาคต บางโรงเรียนอาจจะปล่อยปละละเลยไม่อบรมในเรื่องระเบียบวินัยให้ดี หรือบางโรงเรียนอาจจะเข้มงวดกวดขันในเรื่องระเบียบวินัยมากเกินไป ทั้งสองกรณีนี้นอกจากจะทำให้เด็กหรือเยาวชนขาดความสนใจในการศึกษาอบรมแล้วยังอาจทำให้เด็กหรือเยาวชนหนีโรงเรียนไปเที่ยวเตร่ในห้างสรรพสินค้าหรือไปมั่วสุมกันในที่อื่นโดยบิดามารดาหรือผู้ปกครองและทางโรงเรียนไม่ทราบ การที่เด็กหรือเยาวชนไปรวมกลุ่มมั่วสุมกันเช่นนี้อาจมีพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นปัญหาต่าง ๆ หรือที่ไม่เหมาะสม เช่น ก่อการทะเลาะวิวาทกับเด็กหรือเยาวชนกลุ่มอื่น ลักลอบเสพยาเสพติด ให้โทษ ละเมิดกฎระเบียบต่าง ๆ และอาจจะรุนแรงมากขึ้นจนถึงขั้นกระทำความผิดโดยเจตนาในคดีร้ายแรงก็ได้

๓.๓ สาเหตุจากสภาพถิ่นที่อยู่อาศัย ครอบครัวซึ่งอยู่อาศัยในชุมชนแออัด นอกจากจะไม่ถูกสุขลักษณะแล้ว ยังอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีอีกด้วย เพราะในชุมชนแออัดมักจะมีแหล่งมั่วสุมของพวกมิจฉาชีพต่าง ๆ ตลอดจนพวกคดียาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง ซึ่งเด็กและเยาวชนในชุมชนดังกล่าวมักจะได้พบเห็นอยู่เป็นประจำ จนรู้สึกรู้ว่าเป็นของธรรมดา ประกอบกับเด็กและเยาวชนพื้นฐานจิตใจที่อ่อนไหวแปรปรวนง่ายไม่สามารถแยกแยะว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่ และมักจะเลียนแบบการกระทำต่าง ๆ ที่ไม่ถูกต้องที่ละน้อยแล้วเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงขั้นการกระทำความผิด

๓.๔ สาเหตุจากสถานเริงรมย์และแหล่งอบายมุข เช่น ไนต์คลับ โรงน้ำชา ซ่องโสเภณี สถานอาบอบนวด โรงแรมม่านรูด สถานโบว์ลิ่ง บ่อนการพนัน และสถานบริการอย่างอื่นซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกัน แม้สถานที่เหล่านี้บางแห่งจะจำกัดอายุของบุคคลที่จะเข้าไปเที่ยวก็ตาม แต่ยังมีเยาวชนบางส่วนซึ่งมีอายุอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องห้ามมิให้เข้าไปเที่ยวได้ฝ่าฝืนเข้าไปเพราะความอยากรู้อยากเห็นโดยเจ้าของสถานประกอบการดังกล่าวปล่อยปละละเลยให้เข้าไปได้ เมื่อเข้าไปเที่ยวแล้วเด็กหรือเยาวชนรู้สึกสนุกสนาน อาจชักชวนเด็กหรือเยาวชนอื่น ๆ เข้าไปเที่ยวด้วย

กรณีไม่มีเงินไปเที่ยวในสถานที่ดังกล่าวอีก เด็กหรือเยาวชนอาจชักชวนกันไปประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมหรือกระทำความผิดบางอย่างเพื่อให้ได้เงินไปเที่ยวในสถานที่ดังกล่าวอีก

๓.๕ สาเหตุจากการที่ผู้ใหญ่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กและเยาวชน การที่ผู้ใหญ่ไม่ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น เสพยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง ก้าวร้าวทะเลาะวิวาททำร้ายกัน หมกมุ่นในการเล่นการพนันหรือสำส่อนทางเพศ เด็กหรือเยาวชนซึ่งมีความรู้สึกผิดชอบและสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับตน (เช่น อายุ สติปัญญา การศึกษาอบรม และประสบการณ์ เป็นต้น) คอยกว่าผู้ใหญ่ไม่อาจแยกแยะความดีกับความชั่วได้อย่างถูกต้อง อาจจะกระทำความผิดแบบอย่างที่ไม่ดีต่าง ๆ ดังกล่าวได้

๓.๖ สาเหตุจากการคบเพื่อน เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ชอบรวมกลุ่มกับเพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกันไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน เพราะเป็นวัยที่ต้องการมีเอกลักษณ์ของตนเอง จึงได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งเข้ามามีบทบาทแทนที่ครอบครัวในกระบวนการทางสังคม (SOCIALIZATION) โดยเฉพาะในสังคมเมือง หากคบเพื่อนที่ไม่ดีหรือมีทัศนคติที่ฝ่าฝืนกฎหมายแล้วอาจถูกเพื่อนที่ไม่ดีชักจูงหรือแนะนำไปในทางที่ไม่ดี เด็กหรือเยาวชนอาจจะประพฤติดนไปตามวิถีทางที่ไม่ดีเช่นเดียวกับเพื่อน จนในที่สุดอาจจะกลายเป็นผู้ที่กระทำความผิด

๓.๗ สาเหตุจากสื่อสารมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร นวนิยาย วิทยุ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ซึ่งเสนอข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมซึ่งเป็นความผิดในลักษณะต่าง ๆ เช่น ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ สิ่งเหล่านี้อาจเป็นปัจจัยชักจูงจิตใจ หรือมีส่วนโน้มน้าวให้เด็กหรือเยาวชนเอาอย่างในการกระทำความผิดเช่นนั้น

๔. สาเหตุทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

๔.๑ ภาวะเศรษฐกิจในสังคม ซึ่งมีช่องว่างหรือความเหลื่อมล้ำกันอย่างมากระหว่างครอบครัวที่ร่ำรวยกับครอบครัวที่ยากจน ทำให้เด็กหรือเยาวชนในครอบครัวที่ยากจนมีความรู้สึกและทัศนคติที่ไม่ดีว่าตนมิได้รับความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งอาจจะมีส่วนผลักดันหรือกระตุ้นให้เด็กหรือเยาวชนในครอบครัวที่ยากจนกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินต่อครอบครัวที่ร่ำรวย และอาจขยายขอบเขตของการกระทำไปถึงความผิดอย่างอื่นด้วยก็ได้

๔.๒ ความยากจนเฉพาะบุคคล ในครอบครัวที่ยากจน มีปัญหาทางการเงิน หรือขาดปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีพ คือ อดคัดขาดสนอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค แม้แต่ที่อยู่อาศัยก็คับแคบโกรโโกสอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม เด็กหรือเยาวชนในครอบครัวที่ยากจนซึ่งอดอยากหิวโหย หรือขาดปัจจัยที่สำคัญดังกล่าวจึงลักขโมยทรัพย์สินของผู้อื่นเพื่อความอยู่รอดของตน บางครั้งเด็กหรือเยาวชนนั้นอยากได้ทรัพย์สินบางอย่างที่เด็กหรือเยาวชนอื่นมี แต่ตนไม่มี เพราะความยากจน ก็ลักขโมยของผู้อื่นเพราะความอยากได้ ซึ่งเมื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินบ่อยครั้งอาจทำให้กลายเป็นผู้ที่มักจะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และอาจขยายขอบเขต

ของการกระทำออกไปสู่การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดอย่างอื่นก็ได้ เช่น ใช้จ่าย เพื่อให้เมาหรือสลับแล้วลักทรัพย์และข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายเป็นต้น

วิวัฒนาการของกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

การศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนตั้งแต่สมัยโบราณมานับว่าเป็นประโยชน์ที่จะช่วยให้เรามองเห็นภาพรวมและภูมิหลังพร้อมทั้งรากเหง้าความเป็นมาของความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดและการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน และแม้ว่าวิวัฒนาการเกี่ยวกับระบบความยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจะเพิ่งเป็นที่นิยมกันในตอนปลายศตวรรษที่ ๑๘ และศตวรรษที่ ๑๙ ก็ตาม แต่การพิจารณาถึงกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่มีมาแต่อดีตเท่าที่จะทำได้จะเป็นแนวทางช่วยให้เราสามารถเข้าใจในรายละเอียดของความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีต่อเด็กและเยาวชนได้ดีขึ้น

กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสมัยโบราณมีขอบเขตจำกัดมากเนื่องจากถือหลักในการลงโทษผู้กระทำความผิดให้สมมูลกับความผิดที่กระทำลงไป บทบัญญัติที่เกี่ยวกับความผิดของเด็กหรือเยาวชนมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเจาะจง จึงไม่ทราบแน่ชัดว่าเด็กหรือเยาวชนถูกลงโทษโดยครอบครัวของตนหรือโดยกฎหมาย อย่างไรก็ตามได้เริ่มมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนในทางแพ่งแล้ว เช่น การรับทรัพย์สินจากเด็กหรือเยาวชนโดยปราศจากความยินยอมของบิดามารดาเด็กเป็นความผิดอาชญากรรม

ต่อมาในศตวรรษที่ ๑๒ ได้มีบทบัญญัติในกฎหมายโรมันซึ่งบัญญัติให้เด็กที่มีอายุไม่เกินเจ็ดปีไม่ต้องรับผิดชอบโดยสันนิษฐานว่าเด็กอายุอยู่ในเกณฑ์ที่ว่ำนี้อย่างขาดความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ จึงไม่สามารถกระทำความผิดได้ การคุ้มครองเด็กอย่างสมบูรณ์นี้เป็นที่มาของกฎหมายคอมมอนลอว์ของอังกฤษ และยังคงเป็นหลักการที่สำคัญของกฎหมายอังกฤษและอเมริกา ส่วนเด็กที่มีอายุเกินกว่าเจ็ดปีก็ยังอยู่ในข่ายที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเมตตาปรานี จนกระทั่งถึงวัยหนุ่มสาว ในช่วงอายุระหว่างความเป็นเด็กกับวัยหนุ่มสาวนั้น ความรับผิดชอบในทางอาญาจะได้วินิจฉัยโดยอาศัยมูลฐานดังนี้ คือ อายุและการเจริญเติบโตทางร่างกาย ลักษณะความผิดและสภาวะทางจิตใจของผู้กระทำความผิด

ประเทศไทยแต่เดิมมา ได้มีวิธีการพิเศษที่นำมาใช้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยให้ได้รับการสงเคราะห์เยียวยาและแก้ไขแทนที่จะถูกลงโทษจำคุก ทั้งมีการให้การศึกษาระบบและฝึกฝนอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตที่ดีงามต่อไป แทนที่จะส่งตัวเด็กและเยาวชนไปคุมขังไว้ในเรือนจำซึ่งเป็นการลงโทษที่ทำให้เด็กและเยาวชนได้รับความอับอายและชินชากับสภาพการบีบคั้นทารุณทางจิตใจ นอกจากนี้ยังได้เห็นและมักจะได้รับการถ่ายทอด

อุปนิสัยตลอดจนพฤติกรรม และบทเรียนที่เลวร้ายจากผู้ต้องขังหรือนักโทษที่เป็นผู้ใหญ่ทั้งยังก่อให้เกิดปมด้อยแก่เด็กและเยาวชนไปจนตลอดชีวิตอีกด้วย ทางราชการจึงจัดส่งเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไปยังโรงเรียนฝึกอาชีพตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.๒๔๖๘ หรือสถานฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ.๒๔๖๘ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ก่อนมีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.๒๔๖๘ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ส่งเด็กที่มีอายุในเกณฑ์บังคับ (อายุยังไม่ครบ ๑๕ ปี) ที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรไปยังโรงเรียนฝึกอาชีพได้ ซึ่งต่อมากรมราชทัณฑ์ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ.๒๔๖๘ เพื่อทำการฝึกอบรมเด็กจำพวกนี้และเด็กอื่นตามพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวกฯ นั้นด้วย

สำหรับพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.๒๔๖๘ และพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ.๒๔๖๘ ได้บัญญัติวิธีการปฏิบัติต่อนักโทษซึ่งรวมทั้งเด็กและเยาวชนนี้ต้องคำพิพากษา ให้เน้นหนักไปในทางฝึกอบรม ไม่ใช่ในทางลงโทษเช่นแต่ก่อน และกรมราชทัณฑ์ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่อายุยังไม่ครบ ๑๘ ปี และแยกควบคุมผู้ต้องโทษครั้งแรกที่มีอายุต่ำกว่า ๒๕ ปีไว้เป็นพิเศษแล้วได้จัดตั้งสถานที่ควบคุมผู้ต้องโทษครั้งแรกดังกล่าวขึ้นเรียกว่า ทัณฑสถานวัยหนุ่ม ต่อมากรมราชทัณฑ์ได้โอนกิจการโรงเรียนฝึกอาชีพไปให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการ ณ เยาวชนสถานบ้านห้วยโป่ง จังหวัดระยอง ตามพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๑ ส่วนทัณฑสถานวัยหนุ่มยังคงสังกัดอยู่ในกรมราชทัณฑ์

หลังจากนั้น ได้มีพระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียน พ.ศ.๒๔๘๑ ซึ่งบัญญัติให้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่จัดการกับเด็กนักเรียน หรือเด็กอนาถาที่ประพฤติตนไม่สมควรแก่วัยและให้ศาลมีอำนาจสั่งถอนอำนาจปกครองของบิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กที่ใช้อำนาจปกครองโดยมิชอบเสียบางส่วนหรือทั้งหมดได้ แล้วตั้งกรมเจ้าหน้าที่เป็นผู้ปกครองแทน (ยังไม่ปรากฏว่าได้เคยมีการร้องขอเช่นนี้) พระราชบัญญัตินี้ได้ใช้เฉพาะในกรุงเทพมหานครเท่านั้นโดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีสรวัดนักเรียนออกทำการตรวจควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนในกรุงเทพมหานครที่เร่ร่อน หรือประพฤติไม่สมควรนอกโรงเรียนเพื่อว่ากล่าวตักเตือนและแจ้งเหตุไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนกรมประชาสงเคราะห์ได้จัดตั้งสถานสงเคราะห์สำหรับการเลี้ยงดูและอบรมเด็กและเยาวชนขึ้น เช่น สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน โรงเรียนชาติสงเคราะห์ โรงเรียนประชาสงเคราะห์ที่อำเภอปากเกร็ด วิทยาลัยพินุลประชาสรรค์ เยาวชนสถานทุ่งมหาเมฆ และเยาวชนสถานบ้านบางละมุง ที่จังหวัดชลบุรี (ปัจจุบันมีประกาศคณะปฏิวัติยกเลิกพระราชบัญญัตินี้และบัญญัติใหม่ คือประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๓๒ เรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาซึ่ง

ให้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๐๕ เป็นต้นมา)

เมื่อได้พิจารณาบัญญัติกฎหมายดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ายังมีข้อบกพร่องและอุปสรรคอยู่หลายอย่างเพราะเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้สำหรับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนหลังจากศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ส่วนวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกจับกุมและในระหว่างพิจารณาคดีของศาล ไม่มีกฎหมายบัญญัติวิธีการไว้เด็กและเยาวชนจึงได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสม และมีผลเสียหายแก่เด็กและเยาวชนได้

อนึ่ง ในสมัยที่ยังใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.๑๒๗ ซึ่งเพิ่งมาถูกยกเลิกเมื่อใช้ประมวลกฎหมายอาญาแทนตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๐ นั้น การปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ศาลก็ได้แต่พิจารณาถึงความรู้สึกผิดชอบของเด็กหรือเยาวชน ประกอบกับลักษณะของความผิดที่เด็กหรือเยาวชนได้กระทำลงแล้วกำหนดโทษไปตามความเหมาะสมกับความผิดและความรู้สึกผิดชอบของเด็กหรือเยาวชนเท่านั้น หลักการที่จะค้นหาสาเหตุที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้วพยายามแก้ไขสาเหตุดังกล่าวซึ่งกว่าที่จะมุ่งลงโทษนั้นยังไม่อาจปฏิบัติได้ในศาลธรรมดา (ศาลผู้ใหญ่) เพราะขาดหน่วยงานพิเศษที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลเพื่อทราบสาเหตุที่กระทำความผิด ตลอดจนการสงเคราะห์และบำบัดแก้ไขให้เด็กหรือเยาวชนกลับตนเป็นพลเมืองดี ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๙๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๙๔ เพื่อสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน โดยในทางอาญามิบทบัญญัติให้ศาลคำนึงถึงสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนซึ่งควรจะได้รับการศึกษา อบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษทั้งในการพิพากษาคดีอาญานั้น ให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กและเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็น คน ๆ ไป และลงโทษหรือใช้วิธีการให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน (ตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๙๔) ส่วนในทางแพ่งมิบทบัญญัติที่แสดงเจตนารมณ์ให้เห็นว่ามุ่งที่จะคุ้มครองผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียบางประการของผู้เยาว์ (ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๔๙๔)

เมื่อได้ใช้พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ไปได้ระยะหนึ่งปรากฏว่ายังขาดความเหมาะสมบางประการจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๖ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๖ เพื่อปรับปรุงอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งของศาลคดีเด็กและเยาวชนในกรณีเกี่ยวกับผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปโดยเหมาะสม เป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนยิ่งขึ้น ทั้งกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาเสียใหม่ให้เหมาะสม

และแก้ไขวิธีการดำเนินงานในศาลคดีเด็กและเยาวชนบางประการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนยิ่งขึ้น นอกจากนี้เพื่อปรับปรุงการสอบสวนคดี การสืบเสาะข้อเท็จจริง การแต่งตั้งที่ปรึกษาทนายความ ตลอดจนการควบคุมและการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นไปโดยรัดกุม และให้คดีดำเนินไปโดยรวดเร็ว อันจะเป็นผลให้เด็กและเยาวชนได้รับความคุ้มครองดีขึ้น

ต่อมาได้มีการประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๖๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนบางมาตรา เนื่องจากปรากฏว่าในระหว่างนั้นมีเยาวชนที่มีอายุเกินกว่าสิบหกปีบริบูรณ์ ได้กระทำความผิดอาญาในลักษณะร้ายแรงมากขึ้นและโดยที่เยาวชนประเภทนี้มีความรู้สึกผิดชอบพอสมควรแล้ว จึงให้ความผิดและเยาวชนดังกล่าวได้รับการพิจารณาพิพากษาจากศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา (ศาลผู้ใหญ่) เพื่อเป็นการปราบปรามและป้องกันอาชญากรรม

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ กระทรวงยุติธรรมเห็นว่า การที่จะคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ เพราะเด็กหรือเยาวชนต้องอยู่กับครอบครัว คือบิดามารดา ฉะนั้นถ้าครอบครัวแตกสลายหรือครอบครัวแตกแยก (Broken home) เช่น บิดามารดาหย่าร้างกัน ทอดทิ้งบุตรหรืออยู่ด้วยกันอย่างไม่ราบรื่น ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ ย่อมมีผลกระทบต่อกระเทือนจิตใจเด็กหรือเยาวชน ทำให้เด็กหรือเยาวชนเบื่อบ้าน จึงออกไปมั่วสุมกับเพื่อน หันเข้าหายาเสพติด และอาจจะกลายเป็นอาชญากรในภายหน้าได้ ดังนั้นการมุ่งประสงค์ที่จะคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างเดียวนั้นโดยไม่ได้คุ้มครองครอบครัวด้วยนั้นย่อมไม่เป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างเพียงพอ โดยเหตุนี้จึงมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นโดยยกเลิกพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกฉบับ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนทุกฉบับ และประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๖๓ เสีย

บทที่ ๒

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลชำนาญพิเศษที่ไม่อิงหย่อนไปกว่าศาลชำนาญพิเศษอื่น ๆ บทบาทอันสำคัญของศาลเยาวชนและครอบครัวในกระบวนการที่เกี่ยวกับเด็ก “เยาวชน” ผู้เยาว์ และครอบครัว คือ การคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนในคดีอาญาและการคุ้มครองประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ในคดีแพ่ง ตลอดจนการช่วยเหลือและคุ้มครองสถานภาพของสมรส สามี ภริยาและผู้เยาว์ กล่าวคือในทางอาญายังคงยึดถือหลักที่ให้คำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับการฝึกอบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ ให้กลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการพิพากษาคดีอาญานั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิก ลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่องแม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน (ตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. ๒๕๓๔) ส่วนในทางแพ่งก็เพื่อให้มีวิธีการเป็นพิเศษที่จะช่วยเหลือและคุ้มครองสถานภาพของการสมรส สามี ภริยา และบุตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เยาว์ได้อย่างเต็มที่ทั้งเพื่อให้คดีเกี่ยวกับครอบครัวซึ่งมีปัญหะละเอียดอ่อนเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับคดีเด็กและเยาวชนรวมทั้งผู้เยาว์ได้รับการพิจารณาในศาลที่มีวิธีพิจารณาเป็นพิเศษแตกต่างจากคดีธรรมดา (ตามหมายเหตุบางตอนท้ายพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว)

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวได้ใช้เวลาพิจารณาหลายปี ในที่สุดได้ตราเป็นพระราชบัญญัติและใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๕ เป็นต้นไป

การแยกออกเป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบด้วยตัวบท รวม ๑๔๓ มาตรา โดยมีคำปรารภอยู่ในตอนต้นของพระราชบัญญัติ มีชื่อของพระราชบัญญัติอยู่ในมาตรา ๑ มีบทบัญญัติซึ่งกำหนดวันที่ให้พระราชบัญญัติใช้บังคับอยู่ในมาตรา ๒ และมีบทบัญญัติที่ให้อภัยบรรดากฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นซึ่งมีมาก่อนแล้วอยู่ในมาตรา ๓ ต่อจากนั้นเป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ถึง หมวด ๑๔ อันว่าด้วยบท

ทั่วไป ศาลเยาวชนและครอบครัว สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การสอบสวนคดีอาญา อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา การฟ้องคดีอาญา การพิจารณาพิพากษาคดีอาญา การพิพากษาคดีอาญา การเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย อุทธรณ์ ฎีกา และบทกำหนดโทษ ตามลำดับส่วนตอนสุดท้ายของพระราชบัญญัติเป็นบทเฉพาะกาล ดังจะได้อธิบายเรียงตามลำดับมาตราต่อไป

คำปรารภ

สำหรับคำปรารภของพระราชบัญญัตินี้มีข้อความว่า “โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนและกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาพิพากษาคดีเด็กและเยาวชน และให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นแทนศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น...”

ในคำปรารภของพระราชบัญญัตินี้ มีการอ้างเหตุผลในการตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นใช้บังคับไว้อย่างชัดเจนว่า กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนและกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาพิพากษาคดีเด็กและเยาวชนมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมหลายประการสมควรปรับปรุงใหม่โดยให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน และให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นแทนศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวด้วย คำปรารภดังกล่าวเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการตีความพระราชบัญญัตินี้ด้วย เพราะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติ ^(๔)

ชื่อของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑ “พระราชบัญญัตินี้เรียกว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔”

คำอธิบาย อันที่จริงแล้วพระราชบัญญัตินี้น่าจะมีชื่อเต็มว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเด็กเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาพิพากษาคดี เด็ก เยาวชนและครอบครัว” แต่เห็นว่าถ้าใช้ชื่อเต็มดังกล่าวแล้วจะยืดเยื้อเกินไป จึงได้ละคำว่า “เด็ก” ไว้ในฐานะที่เป็นที่เข้าใจได้ว่าคำว่า “เยาวชน” ย่อมมีความหมายรวมถึงเด็กด้วย ชื่อของพระราชบัญญัตินี้ เป็นเครื่องมือในการช่วยตีความพระราชบัญญัตินี้เหมือนกัน ^(๕)

การใช้บังคับ

มาตรา ๒ “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

(๔) ส่วนเหตุผลโดยละเอียดในการตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นใช้บังคับปรากฏอยู่ในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๒๐๓ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ ในตอนท้ายพระราชบัญญัติในฐานะเป็นหมายเหตุ แต่ไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คำปรารภ

(๕) นายธานินทร์ กรัยวิเชียร, นายวิชา มหาคุณ, การตีความกฎหมาย พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๓ หน้า ๑๕

คำอธิบาย พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๒๐๓ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ (หน้า ๑-๖๗) จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๔ เป็นต้นไป เหตุที่ต้องกำหนดวันใช้บังคับไว้ล่วงหน้าเป็นเวลานานถึง ๖๐ วัน เนื่องจากโดยสภาพของพระราชบัญญัตินี้เองทำให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้จำเป็นต้องศึกษาพระราชบัญญัตินี้เสียก่อน เพื่อจะได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

การยกเลิกกฎหมายเดิม

มาตรา ๓ “ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๕๔
- (๒) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๖
- (๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕
- (๔) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๕๐๕
- (๕) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๐๗
- (๖) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๓
- (๗) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๓
- (๘) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๒๖
- (๙) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๓๐
- (๑๐) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๓๐
- (๑๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๓๓
- (๑๒) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๕๔
- (๑๓) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๖

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน”

คำอธิบาย การยกเลิกบรรดากฎหมาย ตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งระบุชื่อกฎหมายเดิมที่จะไม่ใช้ต่อไปเช่นนี้เป็นการยกเลิกกฎหมายโดยชัดแจ้ง เป็นวิธีที่ดีที่สุด และไม่ทำให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นได้^(๖)

ส่วนตามวรรคสองเฉพาะข้อความที่ว่า “ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ มีความหมายกว้างกว่าการยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เพราะแม้กฎหมายเก่าจะไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้แต่เมื่อกรณีเช่นนั้นได้มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้

(๖) เอช. เอช. การยกเลิกกฎหมายอาชญากรรม, ธรรมศาสตร์ (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ : ๒๕๓๗), หน้า ๒๐๔

ก็จะนำกฎหมาย กฎ และข้อบังคับเก่ามาใช้บังคับไม่ได้ขอให้เทียบมูลค่าอธิบายประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอนที่ ๑ หน้า ๘ เป็นต้นไป ^(๑)

หมวด ๑ บททั่วไป

บทนิยาม

มาตรา ๔ “ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบสี่ปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

“คดีธรรมดา” หมายความว่า คดีอื่นๆ นอกจากคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ
ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“คดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า คดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจ
พิจารณาพิพากษาคตามพระราชบัญญัตินี้

“ศาลเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาล
เยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้น
ตามพระราชบัญญัตินี้

“ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและ
ครอบครัว ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและ
ครอบครัวและศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้อำนวยการสถานพินิจ” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ
สถานพินิจให้ปฏิบัติราชการแทน

“พนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้มีอำนาจหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็ก
และเยาวชน ควบคุมและสอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชน ประมวลและรายงานข้อ
เท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ในคดีแพ่ง และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า บุคคลที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและ
ครอบครัวกลางแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติ

“พนักงานสังคมสงเคราะห์” หมายความว่า ผู้มีอำนาจหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
เด็กและเยาวชน ควบคุมและสอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชน ให้คำแนะนำและ

^(๑) คำพิพากษาศาลฎีกา ประจําพุทธศักราช ๒๔๘๘, จัดพิมพ์โดยเนติบัณฑิตยสภา, หน้า ๘

สงเคราะห์เด็กและเยาวชนตลอดจนครอบครัวของเด็กและเยาวชน รวมทั้งมีอำนาจสืบเสาะภาวะ
ความเป็นอยู่ของครอบครัวและใกล้เคียงประณีประนอมข้อพิพาทตามที่บัญญัติไว้ในพระราช
บัญญัตินี้”

คำอธิบาย มาตรา ๔ เป็นบทนิยามเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งอื่น ๆ โดยเฉพาะ จึงต้องถือ
ว่าคำที่มีบทนิยามไว้มีความหมายตามนั้นโดยเคร่งครัด ซึ่งอาจแยกอธิบายได้ดังต่อไปนี้

(ก) เด็กและเยาวชน

คำว่าเด็กและเยาวชนในความหมายทั่วไปแล้วหมายถึงบุคคลที่เป็นชายหรือหญิงที่ยังเป็น
ผู้มีอายุน้อยอยู่ การที่จะแบ่งว่าบุคคลใดเป็นเด็กหรือบุคคลใดเป็นเยาวชนก็โดยพิจารณาจากอายุ
มากน้อยเป็นเกณฑ์สำคัญ โดยถือว่าผู้ที่มีอายุน้อยมากยังเป็นผู้ที่ด้อยในประสบการณ์และความรู้
ความสามารถต่าง ๆ จัดว่าเป็นเด็ก หากมีวัยน้อยลงไปอีกจนไม่สามารถรับผิดชอบตนเองได้
เลยก็เรียกว่าเด็กทารก หากมีวัยสูงขึ้นมาเห็นได้ว่าพอที่จะมีความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบ
บ้างแล้วก็จัดอยู่ในจำพวกเยาวชน แต่อย่างไรก็ตามก็ยังถือว่าทั้งเด็กและเยาวชนยังเป็นผู้ที่
ด้อยในความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบต่าง ๆ กว่าบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ และยังไม่
สามารถช่วยเหลือดูแลตนเองได้ ยังต้องการบุคคลอื่นคอยดูแลช่วยเหลือ แนะนำในการดำรง
ชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป การที่จะกำหนดอายุลงไปว่าบุคคลควรมีอายุเท่าใดจึงเป็นเด็กหรือเยาวชน
ให้แน่นอนเป็นเรื่องยาก เพราะในกิจการบางอย่างเด็กหรือเยาวชนก็อาจจะกระทำการงานนั้นได้
ทัดเทียมกับบุคคลที่ถือว่าเป็นผู้ใหญ่เช่นกัน ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์อายุของบุคคลจึงต้องเพ่ง
เล็งถึงวัตถุประสงค์ในเรื่องนั้น ๆ ด้วย สำหรับในประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวกับ
เด็กและเยาวชนออกมาประกาศใช้เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ถือว่าบุคคลอายุยังไม่เกิน
๒๐ ปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส เป็นผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งตาม
กฎหมายไม่มีความสามารถในการประกอบกิจการงานของตนเองได้ เรียกว่าผู้เยาว์ อันรวมถึง
เด็กและเยาวชนอยู่ด้วย ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๔ ที่มุ่งหมายไปในทางรักษาความ
สงบเรียบร้อยหรือความสวยงามของสังคมบัญญัติคำว่า “เด็ก” ว่าหมายถึงผู้ซึ่งอายุไม่ครบ ๑๘
ปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส หรือ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและ
ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๑ บัญญัติว่า “เยาวชน” หมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกิน
๒๕ ปีเป็นต้น ดังนั้นการที่จะถือว่าบุคคลใดเป็นเด็กหรือเยาวชน จึงต้องดูเกณฑ์อายุที่กฎหมาย
กำหนดไว้ในเรื่องนั้นโดยเฉพาะ สำหรับศาลคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๓๔
ที่ยกเลิกไปแล้ว บัญญัติว่า “เด็ก” หมายถึงความถึง บุคคลอายุเกินกว่า ๑ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๔
ปีบริบูรณ์ ส่วน “เยาวชน” หมายถึง บุคคลอายุเกินกว่า ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปี
บริบูรณ์แต่ไม่ให้ความหมายถึงบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส และมีคำนิยามคำว่า

“ผู้ใหญ่” หมายความว่าบุคคลอายุสิบแปดปีบริบูรณ์แล้ว

แต่มีข้อสังเกตว่าคำว่า “เยาวชน” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว มีบทนิยามแตกต่างกับคำว่า “เยาวชน” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ เพราะ “เยาวชน” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ไม่ว่าบุคคลนั้นจะบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสหรือไม่ เหตุที่บัญญัติใหม่เช่นนี้เนื่องจากการบรรลุนิติภาวะหรือไม่นั้นเป็นเหตุทางแพ่ง ซึ่งไม่อาจจะกระทบถึงความรับผิดชอบทางอาญา นอกจากนี้ตามบทบัญญัติในการประมวลกฎหมายอาญาก็มิได้ถือเอาการบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสมาเป็นข้อพิจารณาในการที่จะไม่ลดโทษให้จำเลย (มาตรา ๘๓ ถึง ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา)

ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ไม่มีคำนิยามว่า “ผู้ใหญ่” หมายความว่าบุคคลประเภทใด เหมือนอย่างในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ เพราะเห็นว่าเมื่อพิจารณาจากคำนิยามของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ประกอบกันแล้ว ย่อมเข้าใจได้อยู่ในตัวแล้วว่าผู้ใหญ่หมายความว่าบุคคลที่มีอายุครบ สิบแปดปีบริบูรณ์แล้ว

การนับอายุบุคคลเพื่อที่จะรู้ว่าเขาเป็นเด็กหรือเยาวชนตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่นั้น คงนับตามบทบัญญัติทั่วไปซึ่งว่าด้วยการคำนวณระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕๓/๑ ถึง ๑๕๓/๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กล่าวคือวันแรกแห่งระยะเวลานั้นไม่ให้นับรวมเข้าด้วยกัน ตัวอย่างเช่น บุคคลหนึ่งเกิดเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๘ บุคคลนั้นจะมีอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ นับแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๕ ไม่ใช่ นับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕ เพราะไม่ให้นับวันแรก ที่เกิดคือ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๘ รวมเข้าไปด้วย

ส่วนในกรณีที่เป็นกรณีพิพาทที่จะหยั่งรู้เดือนและวันเกิดของบุคคลใด คงทราบแต่เพียง ปีที่บุคคลนั้นเกิดเท่านั้น ต้องถือว่าบุคคลนั้นเกิดในวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่บุคคลนั้นเกิด (ตาม มาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) ส่วนในกรณีที่รู้ว่าเกิดในเดือนปีใดแต่ไม่รู้วันเกิด ต้องถือว่าบุคคลนั้นเกิดในวันที่ ๑ ของเดือนและปีที่บุคคลนั้นเกิด ส่วนในกรณีที่ไม่ทราบเลยว่า เกิดวันเดือนปีใดก็ต้องถือตามรายงานของแพทย์ในชั้นสอบสวน หรือรายงานของแพทย์สถาน พิณิจแล้วแต่กรณี เพราะแพทย์ได้อาศัยหลักนิติเวชวิทยาทำการประมาณอายุของบุคคลนั้น และ โดยปกติแล้วแพทย์จะประมาณอายุเด็กหรือเยาวชนเต็มจำนวนปี ไม่มีเศษของปี เช่น ประมาณ ว่าอายุ ๕ ปี หรือ ๑๑ ปี เป็นต้น แต่ถ้าอายุของบุคคลนั้นตามที่ปรากฏในรายงานของแพทย์มี อายุขึ้นคำและขึ้นสูงไว้ เช่น ระบุว่าอายุประมาณ ๑๑-๑๕ ปี เช่นนี้ ต้องถือว่าอายุ ๑๑ ปีเศษ ยัง ไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ เพราะควรวินิจฉัยในเรื่องอายุให้เป็นคุณแก่เด็กหรือเยาวชน ซึ่งควรจะได้รับ การฝึก อบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับคนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ

ส่วนคำว่า “ผู้เยาว์” ไม่มีบทนิยามไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ หมายความว่ามีความหมายอย่างไร จึงต้องถือว่ามีความหมายดังที่ปรากฏในมาตรา ๑๕ และ ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ผู้เยาว์ หมายความว่าบุคคลที่มีอายุยังไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

(ข) คติธรรมคา

จากบทนิยามของคำว่า “คติธรรมคา” นี้แสดงว่าคติอื่น ๆ ซึ่งมีชื่อกติเยาวชนและครอบครัวนั้นตามปกติไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคติเยาวชนและครอบครัว เหตุผลที่ต้องมีบทนิยามของคำว่า “คติธรรมคา” ด้วย เนื่องจากมีบทบัญญัติบางมาตราที่กำหนดให้คติธรรมคาอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวด้วยเช่นในเรื่องการโอนคดีตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ นอกจากนี้ยังมีกรณีให้อำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคติธรรมคาแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำเกี่ยวกับวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(ค) คติเยาวชนและครอบครัว

จากบทนิยามของคำว่า “คติเยาวชนและครอบครัว” แสดงว่า คติที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษา ได้แก่ คติแพ่ง คติอาญา และคติอื่น ๆ ตามมาตรา ๑๑ (๑) ถึง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(ง) ศาลเยาวชนและครอบครัว

สำหรับบทนิยามของคำว่า “ศาลเยาวชนและครอบครัว” มีความหมายกว้างเพราะหมายความว่าศาลทั้งสามประเภทซึ่งได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด เช่นตามที่จะระบุไว้มาตรา ๖๕, ๗๐, ๑๒๑, ๑๓๗ และ ๑๓๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(จ) ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคติเยาวชนและครอบครัว

บทนิยามของคำว่า “ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคติเยาวชนและครอบครัว” มีความหมายกว้างกว่าศาลเยาวชนและครอบครัว เพราะนอกจากจะหมายความว่าศาลเยาวชนและครอบครัว ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังหมายความว่า ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวด้วย ส่วนการตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลอุทธรณ์ภาค ในศาลอุทธรณ์ หรือในศาลฎีกานั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ออกกฎหมายกระทรวงจัดตั้งขึ้น เพื่อให้ผู้พิพากษาที่มีความสันทัดจัดเจนในคดีเยาวชนและครอบครัวอันเป็นผลให้การพิจารณาได้ดำเนินไปโดยรวดเร็วและละเอียดถี่ถ้วนยิ่งขึ้น

(ง) สถานพินิจ

บทนิยามของคำว่า “สถานพินิจ” มีความหมายกว้างเพราะหมายถึงสถานพินิจทั้งสามประเภท ซึ่งได้แก่ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด

(ข) ผู้อำนวยการสถานพินิจ

คำว่า “ผู้อำนวยการสถานพินิจ” นี้ มิได้มีบทนิยามอยู่ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงเป็นเรื่องที่ศาลจะตีความเองว่าการปฏิบัติราชการใดเป็นการปฏิบัติราชการของผู้อำนวยการสถานพินิจหรือไม่ ส่วนในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวมีบทนิยามไว้ชัดเจนว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจให้ความหมายรวมถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจให้ปฏิบัติราชการแทนด้วย ทั้งนี้เพราะพระราชบัญญัตินี้มีโครงสร้างตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งมีบทบัญญัติอยู่หลายมาตราที่กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานพินิจไว้ ซึ่งผู้อำนวยการสถานพินิจคงจะดำเนินการทุกอย่างด้วยตนเองไม่ได้ พระราชบัญญัตินี้จึงเปิดทางให้มีการมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติราชการแทนได้

(ช) พนักงานคุมประพฤติ

จากบทนิยามของคำว่า “พนักงานคุมประพฤติ” นี้จะเห็นว่าอำนาจและหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติมิได้จำกัดเฉพาะในเรื่องสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ควบคุมและสอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชนในคดีอาญาประมวลและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ในคดีแพ่งเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจและหน้าที่อย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เช่นในมาตรา ๔๓ และ ๔๔

(ณ) ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ

คำว่า “ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ” มิได้มีบทนิยามอยู่ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่ได้บัญญัติขึ้นใหม่ในพระราชบัญญัตินี้ เป็นเอกชนที่อาสาสมัครเข้ามาเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติโดยได้รับแต่งตั้งจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

(ญ) พนักงานสังคมสงเคราะห์

คำว่า “พนักงานสังคมสงเคราะห์” ก็มิได้มีบทนิยามอยู่ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔

แต่ได้บัญญัติขึ้นใหม่ในพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้รับกับทางปฏิบัติที่มีอยู่ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่มีส่วนเพิ่มเติมให้มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวและไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว

หลักในเรื่องอายุเด็กหรือเยาวชน

มาตรา ๕ “คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันทำการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น”

คำอธิบาย ตามมาตรา ๕ บัญญัติไว้เช่นนั้น แสดงว่า พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดหลักการขึ้นใหม่ โดยให้ถือเกณฑ์อายุในวันทำการกระทำความผิดได้เกิดขึ้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากถ้าถือเกณฑ์อายุในวันที่โจทก์ยื่นฟ้องจะมีผลให้การที่เด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องยังศาลใดขึ้นอยู่กับ การที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับดำเนินคดีเมื่อใด ซึ่งไม่น่าจะถูกต้อง การแก้ไขโดยกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่เช่นนี้จะทำให้ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชนสอดคล้องกับความสามารถรู้ผิดชอบในขณะกระทำความผิดมากขึ้น แม้ว่าจะเป็นที่ยอมรับกันว่าหากในระหว่างการพิจารณาพิพากษาเด็กหรือเยาวชนนั้นจะกลายเป็นผู้ใหญ่แล้ว การใช้วิธีการพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชน จะไม่ได้ผลก็ตามแต่ก็ได้บัญญัติในเรื่องให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ตามมาตรา ๖๑ เป็นทางแก้ไขแล้ว ฉะนั้นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๐/๒๔๕๖ และ ๑๓๖๒/๒๔๕๖ ซึ่งวินิจฉัยโดยตีความตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๕๔ มาตรา ๘(๑) ว่าการฟ้องร้องยังศาลคดีเด็กและเยาวชนต้องถือเกณฑ์อายุขณะยื่นฟ้องเป็นสำคัญนั้น จึงถือเป็นหลักในการวินิจฉัยต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้แล้ว

หลักกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๖ “ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้”

คำอธิบาย จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ เป็นกฎหมายพิเศษเรื่องใดที่มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัตินี้จะต้องปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ ส่วนในกรณีที่ไม่บัญญัติไว้ โดยเฉพาะจึงจะนำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ เพราะศาลเยาวชนและครอบครัวมีวิธีพิจารณาคดีที่แตกต่างกับวิธีพิจารณาคดีธรรมดาหลายประการ พอสรุปได้ดังนี้คือ

(ก) ในคดีอาญา มีวิธีพิจารณาคดีเป็นพิเศษซึ่งอาจสรุปให้เห็นเป็นข้อ ๆ ที่สำคัญได้ ๕ ประการ กล่าวคือ

(๑) มีบทบัญญัติไว้เป็นพิเศษว่าในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนให้กระทำโดยละมุนละม่อม เช่น ในเรื่องการจับกุมเด็กตามมาตรา ๔๘ และการควบคุมเด็กตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(๒) มีบทบัญญัติที่มุ่งหมายสงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชน รวมทั้งจัดให้มีการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับการศึกษาอบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีกว่าการที่จะลงโทษ เช่นในเรื่องอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจตามมาตรา ๓๔ (๔) กับ (๕) และในการพิจารณาพิพากษามาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(๓) มีวิธีพิจารณาคดีที่ไม่เป็นการประจานเด็กและเยาวชน เช่น การพิจารณาคดีในศาลให้กระทำการเป็นการลับตามมาตรา ๗๓ การห้ามมิให้บันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูปหรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๕๓ การอ่านคำพิพากษาให้กระทำการเป็นการลับ นอกจากนี้ในการโฆษณาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามมาตรา ๕๗ และ ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(๔) มีบทบัญญัติให้กระทำการสืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติความประพฤติสติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคล ซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้นรวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิดเช่นตามมาตรา ๓๔ (๑), ๗๖ และ ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(๕) มีบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ และมีบทบัญญัติให้ศาลเยาวชนและครอบครัวแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบก่อนที่ศาลจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้อง ทั้งนี้เพื่อให้ศาลรับฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจประกอบการพิจารณาตั้งคำร้องขอถอนฟ้อง เช่น ตามมาตรา ๖๔ และ ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(๖) มีบทบัญญัติที่ให้โอกาสบิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคล ที่ให้การศึกษาหรือให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องด้วย แดงข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็นตลอดจนระบุและซักถามพยานได้ ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณา

คดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย เช่น ตามมาตรา ๖๕, ๗๓, ๗๖, ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(๑) มีบทบัญญัติให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจสอบถามจำเลยเป็นการเฉพาะตัว เพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาและสาเหตุแห่งการกระทำความผิด บุคลิกลักษณะ ท่วงที วาจา และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น เช่น ตามมาตรา ๗๑ และ ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

(๒) มีบทบัญญัติให้การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด และให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจได้ง่ายทั้งการพิจารณาคดีดังกล่าวให้กระทำในห้องที่มีชื่อห้องพิจารณาคดีธรรมดา แต่ถ้าไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้นัดพิจารณาคดีดังกล่าวในห้องสำหรับพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดา (มาตรา ๗๒ และ ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)

(๓) มีบทบัญญัติให้ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งหรือที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้หากปรากฏว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (มาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)

(๔) ในคดีแพ่ง มีวิธีพิจารณาคดีเป็นพิเศษซึ่งอาจสรุปให้เห็นเป็นข้อสำคัญ ๆ ได้ ๑ ประการกล่าวคือ

(๑) คดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบสองคนซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นสตรีหนึ่งคนรวมเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีด้วย แต่ถ้าคดีครอบครัวใดเป็นคดีที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลสอบถามคู่ความว่าประสงค์จะให้มิให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะให้มิให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ให้ผู้พิพากษามิใช่น้อยกว่าสองคนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาได้ (มาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)

(๒) ในการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวนั้น ไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาท โดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว และเพื่อประโยชน์ในการประนีประนอมในคดีครอบครัวศาลอาจตั้งผู้ประนีประนอมประกอบด้วยบุคคลซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควร เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศาลใน

การไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกัน หรืออาจมอบหมายให้พนักงานสังคมสงเคราะห์
หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลใดช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกันก็ได้
(มาตรา ๑๐๘ และ ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)

(๓) ในการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวนั้นให้ศาลคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้เพื่อ
ประกอบดุลพินิจด้วย คือ

(ก) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของ
ชายและหญิงที่สมัครใจเข้ามาอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการ
สมรสได้ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพ
และอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ

(ข) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ครอบครัว
นั้น ต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่บุตรที่เป็นผู้เยาว์

(ค) การคุ้มครองสิทธิของบุตรและส่งเสริมสวัสดิภาพของบุตร และ

(ง) หามาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภริยาให้ปรองดองกันและปรับปรุง
ความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร (ตามมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
เยาวชนและครอบครัวฯ)

(๔) ในระหว่างการพิจารณาคดีศาลมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานสังคมสงเคราะห์หรือ
นักจิตวิทยาดำเนินการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ
ให้คู่ความได้ตกลงหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาท หรือเมื่อเห็นเป็นการสมควรและคู่ความ
ได้ยินยอมแล้ว จะสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจร่างกาย สุขภาพหรือจิตใจของคู่ความฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งก็ได้ (มาตรา ๑๑๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)

(๕) ในการโฆษณาคำคู่ความ ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ใด ๆ ในคดีคำพิพากษาหรือคำ
สั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีครอบครัว ห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความหรือกระทำ
ด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้รู้จักตัวคู่ความ หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณ
ของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือถูกกล่าวถึงในคดี เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล (มาตรา ๑๑๓ แห่ง
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)

(๖) ในการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเพื่อชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่า
เลี้ยงชีพนั้น สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้คำพิพากษา เช่น เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้
และเงินรายได้เป็นคราว ๆ เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ฯลฯ ของข้าราชการหรือลูกจ้างรัฐบาล เงิน
เดือน ค่าจ้าง บำนาญ ฯลฯ ของพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงานที่นายจ้างให้ ย่อมตกอยู่ในความ
รับผิดชอบแห่งการบังคับคดีเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร (มาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจัด
ตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)

(๑) มีบทบัญญัติให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเข้ามามีส่วนปกป้องผลประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้เยาว์ในทุกกรณี และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่น นอกจากนี้ศาลมีอำนาจตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้กำกับการปกครองหรือเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์หรือผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ก็ได้ (ตามมาตรา ๑๑๕ ถึง ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)

ผู้รักษาการและออกกฎกระทรวงมี ๔ คน

มาตรา ๗ “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

คำอธิบาย จะเห็นได้ว่าเหตุผลที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ บัญญัติให้รัฐมนตรีถึงสี่กระทรวงเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตนได้ ก็เพราะในพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งและการดำเนินงานของสถานพินิจ การให้การศึกษาการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับกุมหรือถูกควบคุมตัว ตลอดจนการสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชน ฯลฯ งานต่างๆ เหล่านี้เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ของกระทรวงต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นจึงต้องกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดังกล่าวทั้งสี่กระทรวงเป็นผู้รักษาการ โดยให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน กฎกระทรวงมีผลใช้บังคับเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

หมวด ๒ ศาลเยาวชนและครอบครัว

การจัดตั้งและอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว

รูปแบบการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๘ “ให้จัดตั้ง

(๑) ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร และให้มีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร

(๒) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาขึ้นในจังหวัดสงขลา และให้มีอำนาจ

ตลอดจังหวัดสงขลา

(๓) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมาขึ้นในจังหวัดนครราชสีมา และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดนครราชสีมา

(๔) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่และให้มีอำนาจตลอดจังหวัดเชียงใหม่

(๕) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานีขึ้นในจังหวัดอุบลราชธานี และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดอุบลราชธานี

(๖) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยองขึ้นในจังหวัดระยอง และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดระยอง

(๗) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานีขึ้นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และให้มีเขตอำนาจจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(๘) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์ขึ้นในจังหวัดนครสวรรค์ และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดนครสวรรค์

(๙) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่นขึ้นในจังหวัดขอนแก่น และให้มีอำนาจตลอดจังหวัดขอนแก่น

ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดที่ได้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้จัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัดทุกศาล แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดใดจะเปิดการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

ให้แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดมีเขตอำนาจเช่นเดียวกับศาลที่ตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้น สำหรับจังหวัดที่มีศาลจังหวัดมากกว่าหนึ่งศาล ถ้าจะเปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดเพียงบางศาลจะให้แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดที่เปิดทำการนั้นมีเขตอำนาจตลอดท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจตลอดท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดที่ยังมิได้เปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวก็ได้ ทั้งนี้ ให้ระบุเขตอำนาจดังกล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองด้วย

ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลยุติธรรมชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม”

คำอธิบาย จะเห็นได้ว่ามาตรา ๘ ให้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวกลางขึ้น ๑ ศาล และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้น ๘ ศาล พร้อมกัน ศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งเก้าศาลนี้ เรียกว่าศาลแบบเต็มรูป คือมีทั้งศาลและสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในสถานฝึกและอบรมนั้น มีทั้งการเรียนวิชาสามัญและวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เช่น ช่างก่อสร้าง ช่างไม้ ช่างเหล็ก ช่างศิลป์ ช่างเย็บปักถักร้อย เป็นต้น ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีเขตอำนาจตลอดท้องที่กรุงเทพมหานครทั้งหมดยกซึ่งได้แก่ ท้องที่ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแพ่ง

กรุงเทพฯ ศาลอาญารุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญารธนบุรี และศาลจังหวัดมณฑลบุรีร่วมกัน ส่วนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดในแต่ละจังหวัดดังกล่าวก็มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนั้น ๆ ถึงแม้ว่าในจังหวัดนั้น ๆ จะมีการแบ่งเขตท้องที่ให้อยู่ในอำนาจของศาลต่าง ๆ อยู่แล้ว หลายศาลก็ตาม เช่น ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการแบ่งเขตท้องที่ให้อยู่ในอำนาจของศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศาลแขวงสุราษฎร์ธานี และศาลจังหวัดไชยา แต่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้แก่ท้องที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศาลแขวงสุราษฎร์ธานี และศาลจังหวัดไชยารวมกัน

ส่วนแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดเรียกว่าศาลแบบไม่เต็มรูปคือมีเฉพาะศาลแต่ไม่มีสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนของศาลนั้น ต้องส่งเด็กและเยาวชนไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวอื่นซึ่งอยู่ในจังหวัดที่ใกล้เคียง เช่น เมื่อจัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัดนนทบุรี เราเรียกแผนกนั้นว่าศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ปัจจุบันนี้มีพระราชกฤษฎีกาเปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวแล้วในศาลจังหวัดสมุทรปราการ และในศาลจังหวัดนนทบุรี

ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลยุติธรรมประเภทหนึ่งซึ่งมิได้ระบุชื่อศาลไว้ในเฉพาะในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม เพราะเป็นศาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ จึงต้องกำหนดชั้นของศาลไว้เพื่อให้ทราบว่ามีฐานะเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

การรับโอนคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๕ “ให้โอนบรรดาคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์ หรือศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น แล้วแต่กรณี”

คำอธิบาย โดยที่มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๐๖ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัด

สงขลา พ.ศ. ๒๕๐๕ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๓ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๓ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๒๖ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๓๐ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๓๓ ประกอบกับมาตรา ๘ มีเจตนารมณ์ให้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวกลางตลอดจนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดต่าง ๆ ขึ้นแทนศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ตลอดจนศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งถูกยกเลิกไป จึงอาจกล่าวได้ว่าศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกแห่งได้แปรสภาพเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว บรรดาคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกแห่ง จึงต้องโอนไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งจัดตั้งขึ้นมาแทนที่ศาลนั้น ๆ

การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวในอนาคต

มาตรา ๑๐ “การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นนอกจากที่จะได้จัดตั้งตามมาตรา ๘ ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจศาลนั้นไว้ด้วยและจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

เมื่อได้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นในจังหวัดที่มีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการอยู่แล้ว ให้ยุบเลิกแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้นและให้โอนบรรดาคดีที่ค้างพิจารณาในแผนกดังกล่าวไปค้างพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดที่จัดตั้งขึ้น”

คำอธิบาย ตามที่มาตรา ๑๐ ได้บัญญัติไว้เช่นนี้จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวเพิ่มขึ้นจากที่ได้จัดตั้งไว้แล้ว ๘ ศาลพร้อมกันตามมาตรา ๘ และจะให้มีเขตอำนาจเพียงใดต้องกระทำโดยพระราชบัญญัติเท่านั้น ส่วนจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ไม่ต้องเสนอเป็นพระราชบัญญัติอีก

เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๐ วรรคสองแล้วจะเห็นได้ว่า มาตรา ๑๐ วรรคสองประสงค์จะให้จัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัดทุกศาลก่อน เพราะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มาก ทั้งจะทำให้เด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันทั่วประเทศภายในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากกว่าที่จะจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นโดยใช้เวลาหลายปีจึงจัดตั้งขึ้นได้ทีละศาลคงเช่นในปัจจุบัน ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนในท้องที่ซึ่งยังไม่ได้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นยังคงได้รับการ

ปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เมื่อแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดซึ่งได้จัดตั้งไว้ก่อนแล้วได้แปรสภาพเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเพราะเหตุที่มีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นแทนที่ บรรดาคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดย่อมโอนไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นแทน

อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๑๑ “ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีดังต่อไปนี้

- (๑) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็ก หรือเยาวชนกระทำความผิด
- (๒) คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้โอนมาตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง
- (๓) คดีครอบครัว ได้แก่ คดีแห่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว แล้วแต่กรณี ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- (๔) คดีที่ศาลจะต้องพิพากษาหรือสั่งเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนตามบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว

คำอธิบาย จะเห็นได้ว่ามาตรา ๑๑ ได้กำหนดประเภทของคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งรวม ๔ ประเภท คือ

- (๑) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด โดยมีได้จำกัดว่าคดีอาญาดังกล่าวต้องมีอัตราโทษอย่างสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใด จึงหมายถึงคดีอาญาทั้งปวงตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา เช่น ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ เป็นต้น แต่ให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น (ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)
- (๒) คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้โอนมาตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่งในกรณีที่บุคคลใดอายุยังไม่เกิน ๒๐ ปีบริบูรณ์ กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ตามกฎหมายก็จะชำระคดีที่ศาลธรรมดา แต่ถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิตและนิสัยแล้ว เห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ก็ให้มีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน เช่น จำเลยอายุ ๑๘ ปี กระทำความผิดฐานชิงทรัพย์และถูกฟ้องที่ศาลจังหวัดเชียงใหม่ หากศาลจังหวัดเชียงใหม่พิจารณาถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิตและนิสัยแล้วเห็นว่าจำเลยยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชนเพราะเป็นคนปัญญาอ่อน ศาลจังหวัดเชียงใหม่ก็มีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและ

ครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ได้ทั้งนี้เพราะคนที่มีร่างกาย สติปัญญาและจิตใจไม่เจริญเติบโตอย่าง
คนธรรมดาโดยมีสภาพเหมือนเด็กและเยาวชน ถ้าจะนำมาพิจารณาพิพากษาอย่างผู้ใหญ่ก็ไม่
เป็นการสมควร จึงให้ได้รับการพิจารณาพิพากษาเหมือนเด็กและเยาวชนในศาลเยาวชนและ
ครอบครัวโดยการโอนคดีไป

(๓) คดีครอบครัว ได้แก่ คดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทาง
ศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัวแล้วแต่กรณีซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
เช่น การฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตร การฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู การขอทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์
การขอตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ เป็นต้น คำว่า “ผู้เยาว์” ในคดีแพ่งแตกต่างกับคำว่า “เด็ก” หรือ “เยาวชน”
ในคดีอาญา และไม่มีบทนิยามไว้โดยเฉพาะ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ
จึงถือตามหลักในมาตรา ๑๕ และ ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่า “ผู้เยาว์”
หมายความว่าบุคคลที่มีอายุยังไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

มาตรา ๑๑ เป็นมาตราหลัก เทียบได้กับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดี
เด็กและเยาวชนและมีข้อสังเกตดังนี้

เดิมในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน มาตรา ๘ บัญญัติให้ศาลคดีเด็กและ
เยาวชนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีหลักอยู่ ๒ ประเภท คือ คดีอาญา และ คดีแพ่ง-เฉพาะที่เกี่ยวกับผู้เยาว์
ส่วนพระราชบัญญัตินี้ได้เพิ่มคดีแพ่งที่เกี่ยวกับครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
บรรพ ๕ เข้าไปด้วยอีกประการหนึ่งจึงได้พิจารณาจัดตั้งศาลแพ่งทั้งสองประเภทเข้าด้วยกัน โดยเรียก
ชื่อเสียใหม่ว่า คดีครอบครัว

คดีแพ่งที่เกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัวอันจะถือได้ว่าเป็นคดีครอบครัวนี้ ในชั้นพิจารณา
ของคณะกรรมการบริหารการปกครองและการยุติธรรม สถานิติบัญญัติแห่งชาติผู้แทนกระทรวง
ยุติธรรมได้เสนอให้มีการระบุเลขมาตรา ซึ่งหมายความว่า คดีครอบครัวอันจะรวมถึงคดีแพ่งที่
ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์ หรือครอบครัวแล้วแต่กรณี
ซึ่งจะต้องบังคับใช้มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๔ มาตรา ๕๓ (เดิม)^(๔)
มาตรา ๕๔ (เดิม) มาตรา ๕๕ (เดิม) มาตรา ๖๐ (เดิม) มาตรา ๖๔ (เดิม) มาตรา ๖๖ (เดิม) มาตรา
๑๕๑๐ (เดิม) มาตรา ๑๖๖๑ มาตรา ๑๖๕๒ และบัญญัติในบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ ซึ่งในบรรพ ๕ นั้น จะครอบคลุมถึงมาตรา ๑๕๓๖, ๑๕๔๔, ๑๕๔๘, ๑๕๕๔,
๑๕๕๕, ๑๕๖๔, ๑๕๖๖ (๕), ๑๕๖๗(๕) , ๑๕๗๔, ๑๕๗๕, ๑๕๘๒, ๑๕๘๓, ๑๕๘๕,
๑๕๙๒, ๑๕๙๓, ๑๕๙๕, ๑๕๙๖, ๑๕๙๗, ๑๕๙๘, ๑๕๙๘/๑, ๑๕๙๘/๔, ๑๕๙๘/๘, ๑๕๙๘/๙,
๑๕๙๘/๑๐, ๑๕๙๘/๑๑, ๑๕๙๘/๑๔, ซึ่งมีอยู่ตามกฎหมายเดิมอยู่แล้ว

อย่างไรก็ดีปรากฏว่ายังมีมาตราอื่น ๆ ที่อาจจะกระทบถึงผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย
ของผู้เยาว์อยู่อีก เพื่อตัดปัญหาจึงได้บัญญัติว่าคดีครอบครัวได้แก่ คดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อ

(๔) มาตรา ๕๓ (เดิม) มาตรา ๕๔ (เดิม) มาตรา ๕๕ (เดิม) มาตรา ๖๐ (เดิม) มาตรา ๖๔ (เดิม) มาตรา ๑๕๑๐ (เดิม) แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา
๑๑ แห่งพระราชบัญญัติให้รับบทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตราไว้ใหม่ พ.ศ. ๑๕๑๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม
๑๐๘ ตอนที่ ๔๒ หน้า ๑ วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๕

ศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัวแล้วแต่กรณี ซึ่งจะต้อง
บังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นการบัญญัติกฎหมายอย่างทอดแหตี
วงกว้าง ๆ เพื่อป้องกันการตกหล่นของบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผลประโยชน์หรือส่วน
ได้เสียของผู้เยาว์ในคดีแพ่ง ดังนั้นการตีความหมายของคำว่า “คดีครอบครัว” จึงน่าจะตีความ
ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายตามที่กล่าวข้างต้นนี้ เพราะถ้าตีความตามตัวอักษรอาจทำให้เข้าใจ
คดีแพ่งที่เกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัวเป็นคดีครอบครัวทั้งสิ้นซึ่งไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ
แล้วพอจะมีหลักวินิจฉัยไว้ได้ว่า “คดีครอบครัว” ได้แก่ คดีแพ่งที่มูลคดี (Cause of action)^(๑)
หรือมูลเหตุที่ทำให้เกิดสิทธิฟ้องร้องอันเป็นประเด็นโดยตรงเกี่ยวกับ

(๑) บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕ ทั้งบรรพ

(๒) บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๑ บางมาตราที่เกี่ยวกับสิทธิ
ในครอบครัวสถานะทางกฎหมาย “สิทธิ” ประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ ที่มีบทบัญญัติ
ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ความคุ้มครอง เช่น สิทธิในการที่จะใช้นาม (นามสกุล)
ตามมาตรา ๑๘ ในส่วนที่ ๑ อันว่าด้วยสภาพบุคคลความสามารถของผู้เยาว์ในการประกอบธุรกิจ
หรือการทำงานตามมาตรา ๒๑ การร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลเป็นคนไร้ความสามารถ หรือ
คนเสมือนคนไร้ความสามารถตามมาตรา ๒๘, ๓๒, หรือ ๓๓ ความสามารถในการใช้สิทธิทำ
นิติกรรมของบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถตามมาตรา
๒๕, หรือ ๓๔ การร้องขอให้ศาลสั่งให้จัดการทรัพย์สินของบุคคลผู้ไม่อยู่ไปพลางก่อนตามมาตรา
๔๘ (๕๓ เดิม) ๔๙ (๕๔ เดิม) การร้องขอให้ศาลสั่งให้ตัวแทนผู้รับมอบอำนาจทั่วไปของผู้ไม่
อยู่จัดทำบัญชีทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่ขึ้นตามมาตรา ๕๐ (๕๕ เดิม) การร้องขอให้ศาลสั่งให้ผู้
จัดการทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่หาประกันอันสมควร หรือแถลงความเป็นอยู่แห่งทรัพย์สิน ตลอดจน
จนการร้องขอให้ศาลสั่งถอดถอนผู้จัดการทรัพย์สิน และตั้งผู้อื่นเป็นผู้จัดการทรัพย์สินแทนตาม
มาตรา ๕๖ (๖๐ เดิม) การร้องขอให้ศาลสั่งให้บุคคลที่ไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นคนสาบ
สูญตามมาตรา ๖๑ (๖๔ เดิม) การร้องขอให้ศาลสั่งถอนคำสั่งให้เป็นคนสาบสูญตามมาตรา ๖๓
(๖๖ เดิม)

(๓) บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ บางมาตราที่เกี่ยวกับสิทธิ
ในครอบครัว สิทธิประโยชน์ หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ ที่มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ให้ความคุ้มครอง เช่น การร้องขอให้ศาลตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ ผู้อนุบาล-คู่สมรส
ที่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือผู้พิทักษ์คู่สมรสซึ่งเป็นบุคคลผู้ไม่สามารถจะทำการงานของตนเองได้
ตามมาตรา ๑๖๑๐ อันเป็นคดีที่เกี่ยวกับประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์หรือสิทธิใน
ครอบครัวแล้วแต่กรณีสิทธิและหน้าที่ของผู้ปกครองทรัพย์สินที่ผู้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้แก่ผู้เยาว์

(๑) “มูลคดี” แตกต่างกับ “มูลความแห่งคดี” (Subject matter of the case) เพราะมูลความแห่งคดีหมายถึงความหรือเนื้อความ
แห่งคดี เช่น ก. และข. ร่วมกันยืมเงินของค. ไป 100,000 บาท แล้วไม่ชำระ ก.และข. ย่อมเป็นลูกหนี้ร่วมกันในการที่จะต้องชำระ
เงินคืนแก่ค. โดยค. อาจจะต้องเรียกเงินจากคนทั้งสองหรือคนใดคนหนึ่งได้ ตามด้วยอย่างนี้เรียกว่ามูลความแห่งคดีหรือเนื้อความ
แห่งคดีเป็นการขอให้ชำระหนี้รายเดียวกัน ก. จะฟ้อง ก.และข. เป็นคดีเดียวกันหรือแยกฟ้องเป็นคนละคดีกันก็ได้

หรือคู่สมรสผู้ซึ่งศาลได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือแก่คู่สมรสผู้ซึ่งต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเพราะเหตุวิกลจริตตามมาตรา ๑๖๕๒ การที่ผู้เยาว์หรือคู่สมรสที่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือบุคคลผู้ไม่สามารถจะจัดทำการทำงานของตนเองได้จะสละมรดกหรือจะรับมรดกอันมีค่าการะคิดพันหรือเจ็ดหมื่นบาทตามมาตรา ๑๖๑๑

ตัวอย่างที่ไม่ถือว่าเป็นคดีครอบครัว

คำวินิจฉัยประธานศาลฎีกาที่ ๑/๒๕๓๕ คดีที่โจทก์ทั้งสามฟ้องขอให้บังคับจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกร่วมกับโจทก์ที่ ๑ ดำเนินการจดทะเบียนแบ่งแยกและโอนสิทธิครอบครองที่ดินให้แก่โจทก์ที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้เยาว์ตามสัญญาให้ ซึ่งเจ้ามรดกได้ยกให้ผู้เยาว์ก่อนเจ้ามรดกตาย เป็นคดีที่มีได้เกี่ยวกับสิทธิในครอบครัวหรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ที่มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ความคุ้มครอง จึงมิใช่คดีแพ่งที่ฟ้องเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว อันเป็นคดีครอบครัวตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ วินิจฉัยว่า คดีของโจทก์ไม่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ ๓/๒๕๓๕ คดีที่โจทก์ฟ้องเรียกค่าเลี้ยงดูบุตรซึ่งจำเลยยอมจำยอมให้แก่โจทก์เป็นรายเดือนตามบันทึกทำทะเบียนหย่า เป็นการฟ้องเรียกให้จำเลยชำระหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ มิใช่การฟ้องที่กล่าวอ้างถึงสิทธิของบุตรที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๖๔ คดีของโจทก์จึงมิใช่คดีแพ่งที่ฟ้องต่อศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นคดีครอบครัว วินิจฉัยว่าคดีของโจทก์ไม่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ ๔/๒๕๓๕ คดีที่โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้เยาว์และบิดามารดาของผู้เยาว์เพราะเหตุที่ผู้เยาว์กระทำละเมิดต่อโจทก์ ซึ่งมีได้เกี่ยวกับส่วนได้เสียของผู้เยาว์ที่มีบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ความคุ้มครองผู้เยาว์และมีได้เกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของผู้เยาว์ แม้คดีนี้จะมีการกล่าวอ้างถึงการร่วมรับผิดชอบของบิดามารดาผู้เยาว์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๒๘ แต่บทบัญญัติดังกล่าวหาได้เกี่ยวกับสิทธิในครอบครัวของผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ไม่ จึงมิใช่การเสนอคดีแพ่งต่อศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัวอันจะถือได้ว่าเป็นคดีครอบครัวตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๓) วินิจฉัยว่าคดีของโจทก์ไม่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

ตัวอย่างที่ถือว่าเป็นคดีครอบครัว

คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ ๒/๒๕๓๕ การที่ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งให้สามีของคนเป็นคนไร้ความสามารถและตั้งผู้ร้อง (ภริยา) เป็นผู้อนุบาลนั้น แม้เป็นการร้องขอตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๑ ลักษณะ ๒ (มาตรา ๒๔) แต่ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้สามีเป็นคนไร้ความสามารถ ภริยาจะต้องเป็นผู้อนุบาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๔๖๓ มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใช้อำนาจปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๔๘/๑๖ (ประกอบด้วยมาตรา ๑๕๔๘/๑๕) คำร้องขอของผู้ร้องดังกล่าวจึงเป็นคดีแพ่งที่ร้องขอต่อศาลเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นคดีครอบครัวตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๓) วินิจฉัยว่าคดีของผู้ร้องเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ ๒/๒๕๓๖ กรณีมีปัญหาว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่ พิจารณาแล้วคดีนี้นอกจากโจทก์จะฟ้องขอให้บังคับจำเลยจ่ายเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูและแบ่งสินสมรสตามข้อตกลงในบันทึกท้ายทะเบียนหย่าอันเป็นการฟ้องเรียกให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความแล้วโจทก์ยังฟ้องขอให้บังคับจำเลยจ่ายเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเพิ่มขึ้นจากข้อตกลงในบันทึกท้ายทะเบียนหย่าโดยอ้างว่าการอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรทั้งสองต้องใช้เงินมากกว่าที่จำเลยตกลงจ่าย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการฟ้องขอให้จำเลยจ่ายเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูเพิ่มขึ้นเพราะเหตุที่พฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๔๘/๓๕ วรรคแรก ทั้งโจทก์ยังได้ฟ้องขอแบ่งสินสมรสนอกจากที่ปรากฏในบันทึกท้ายทะเบียนหย่า ซึ่งถือได้ว่าเป็นการฟ้องขอแบ่งสินสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๓๒ และมาตรา ๑๕๓๓ อีกด้วย คำฟ้องของโจทก์มีส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยสิทธิของโจทก์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕ จึงเป็นคดีแพ่งที่ฟ้องต่อศาลเกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นคดีครอบครัวตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๓) วินิจฉัยว่าคดีของโจทก์เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

กรณีที่มูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกัน โดยเหตุหนึ่งเหตุใด และคำฟ้องหรือคำร้องขอนั้นอาจเสนอต่อศาลได้สองศาลหรือมากกว่านั้น โดยศาลเหล่านั้นตั้งอยู่ในจังหวัดเดียวกันและศาลใดศาลหนึ่งเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว (ที่เปิดทำการแล้ว) โจทก์หรือผู้

ผู้ร้องจะเสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอเช่นว่านี้ทั้งคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวก็ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๕ แต่โจทก์หรือผู้ร้องจะเสนอคำฟ้องหรือคำร้องขอเช่นว่านี้ในส่วนที่เกี่ยวกับคดีครอบครัวต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาไม่ได้ เพราะในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว ศาลชั้นต้นอื่นในท้องที่นั้นไม่มีอำนาจรับคดีครอบครัวไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๓ ดังเช่น

คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ ๖/๒๕๓๕ กรณีมีปัญหาว่าคดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาหรือศาลจังหวัดสงขลา พิจารณาแล้วคำฟ้องของโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้เพิกถอนการสมรสระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ โดยอ้างว่าเป็นโมฆียะเพราะเหตุถูกข่มขืนนั้นเป็นการฟ้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๐๑ (ในบรรพ ๕ หมวด ๖) จึงเป็นคดีแพ่งที่ฟ้องเกี่ยวกับครอบครัวอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๓) แต่สำหรับคำฟ้องของโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชดเชยค่าเสียหายที่ถูกจำเลยที่ ๑ ข่มขืนกระทำชำเราเป็นคำฟ้องเรียกค่าเสียหายเพราะเหตุละเมิด จึงมิใช่คดีแพ่งที่ฟ้องเกี่ยวกับครอบครัว ไม่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาแต่อยู่ในอำนาจศาลจังหวัดสงขลาซึ่งเป็นศาลที่จำเลยทั้งสามมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๔ (๑) อย่างไรก็ตามคำฟ้องโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้เพิกถอนการสมรสและคำขอให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชดเชยค่าเสียหาย สืบเนื่องมาจากการที่โจทก์ถูกจำเลยที่ ๑ บังคับขู่เข็ญพาโจทก์ไปข่มขืนกระทำชำเราเช่นเดียวกัน ถือได้ว่ามูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกัน โจทก์มีสิทธิเสนอคำฟ้องในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชดเชยค่าเสียหายต่อศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาได้ด้วยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๕ แต่โจทก์จะเสนอคำฟ้องในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้เพิกถอนการสมรสต่อศาลจังหวัดสงขลาด้วยไม่ได้เพราะในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว ศาลชั้นต้นอื่นในท้องที่นั้นไม่มีอำนาจรับคดีครอบครัวไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๓ วินิจฉัยว่าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของโจทก์ทั้งคดี ส่วนในศาลจังหวัดสงขลา มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของโจทก์เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชดเชยค่าเสียหายเท่านั้น

คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ ๑/๒๕๓๖ กรณีมีปัญหาว่าคดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว (กลาง) หรือไม่ พิจารณาแล้ว โจทก์ฟ้องเรียก

คำอุปการะเลี้ยงดูเด็กหญิง ม. บุตรผู้เยาว์จากจำเลยโดยอ้างว่าจำเลยเคยตกลงให้คำอุปการะเลี้ยงดูบุตรเดือนละ ๕๐๐ บาท โดยทำหนังสือยินยอมให้ฝ่ายการเงินของกรมทหารที่จำเลยทำงานอยู่หักเงินเดือนของจำเลยมอบให้โจทก์รับไปทุกเดือน แต่โจทก์รับเงินได้เพียง ๒ เดือน จำเลยไม่ยอมให้โจทก์รับเงินอีก คงค้างชำระตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๒๕ จนถึงวันฟ้องเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท โจทก์มีฐานะยากจน จำเลยในฐานะบิดามีหน้าที่ตามกฎหมายต้องอุปการะเลี้ยงดูเด็กหญิง ม. ด้วยเช่นนี้ ข้ออ้างที่โจทก์อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา (มูลคดี) ในการฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ จึงมิใช่การเพราะจำเลยผิดข้อตกลงแต่เพียงประการเดียว แต่เพราะจำเลยไม่ทำหน้าที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ตามกฎหมายด้วยข้ออ้างของโจทก์ประการหลังเป็นการกล่าวอ้างถึงสิทธิของบุตรผู้เยาว์ที่จะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยซึ่งเป็นบิดาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๖๔ วรรคแรก และการที่โจทก์นำคดีนี้มาฟ้องก็โดยอาศัยอำนาจในฐานะที่เป็นมารดาของผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๖๕ กติของโจทก์^(๑) (ในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้จำเลยอุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์) จึงเป็นคดีแพ่งที่ฟ้องต่อศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัวซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นคดีครอบครัวตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๓) วินิจฉัยว่าคดีของโจทก์เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

ส่วนกรณีที่กำลังฟ้องหรือคำร้องขอนั้นอาจเสนอต่อศาลได้สองศาลหรือมากกว่านั้น โดยศาลเหล่านั้นตั้งอยู่คนละจังหวัด แต่มูลคดีที่เป็นหลักสำคัญอยู่ในเขตอำนาจของศาลธรรมดา ส่วนมูลคดีที่เกี่ยวข้องอยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวเช่นนี้ โจทก์หรือผู้ร้องมีสิทธิเสนอคำฟ้องหรือคำร้องคดีนั้นทั้งคดีต่อศาลธรรมดาดังเช่น

คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ ๕/๒๕๓๕ กรณีที่มีปัญหาคืออยู่เขตอำนาจของศาลจังหวัดลำพูนหรือของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ พิจารณาแล้วคำฟ้องของโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้แบ่งที่ดินสินสมรสเป็นคำฟ้องเกี่ยวด้วยอสังหาริมทรัพย์ โจทก์มีสิทธิเสนอคำฟ้องต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาลหรือศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๔ ทวิสำหรับคำฟ้องในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้จำเลยจ่ายคำอุปการะเลี้ยงดูบุตร และคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุตรอยู่ในความปกครองของโจทก์เป็นคำฟ้องในกรณีทั่วไปที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมิได้มีบทบัญญัติเป็นอย่างอื่นโจทก์มีสิทธิเสนอคำฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลหรือศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๔ (๑) และคำฟ้องของโจทก์เกี่ยวกับคำขอทั้งสามข้อดังกล่าวยังเป็นคดีแพ่งที่ฟ้องต่อศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัวซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นคดีครอบครัวหากในท้องที่นั้นมี

(๑) คดีนี้ไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่าคำฟ้องในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอให้จำเลยชำระคำอุปการะเลี้ยงดูตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่ค้างชำระอยู่นั้นอยู่ในอำนาจศาลแขวงพระนครเหนือหรือไม่ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าอยู่ในอำนาจศาลแขวงพระนครเหนือ

ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว ศาลชั้นต้นอื่นใดในท้องที่นั้นไม่มีอำนาจรับคดีไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๑ (๓) และมาตรา ๑๓ คดีนี้ที่คดีพิพาทตั้งอยู่ที่จังหวัดลำพูน ซึ่งยังไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ และมูลคดีเกี่ยวกับคำขอสองข้อหลังเกิดขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว โจทก์จึงมีสิทธิเสนอคำฟ้องตามคำขอข้อแรกต่อศาลจังหวัดลำพูนอันเป็นศาลที่ที่คดีพิพาทตั้งอยู่ในเขตศาลหรือศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่อันเป็นศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลก็ได้ ส่วนคำฟ้องตามคำขอสองข้อหลังโจทก์มีสิทธิเสนอต่อศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่อันเป็นศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาและมูลคดีเกิดขึ้นในศาล อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคดีของโจทก์ตามคำขอทั้งสามข้อเป็นคดีที่อาจเสนอคำฟ้องต่อศาลได้สองศาลดังกล่าวมา และในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอสองข้อหลังสืบเนื่องมาจากการสิ้นสุดแห่งการสมรสระหว่างโจทก์กับจำเลยเช่นเดียวกับคำขอข้อแรก ถือได้ว่ามูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๕ โจทก์จึงมีสิทธิเสนอคำฟ้องตามคำขอสองข้อหลังต่อศาลจังหวัดลำพูนซึ่งมีอำนาจรับคดีตามคำฟ้องของโจทก์เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคำขอข้อแรกด้วย วินิจฉัยว่าศาลจังหวัดลำพูนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้

มาตรา ๑๑ (๔) กำหนดให้คดีที่ศาลจะต้องพิพากษาหรือสั่งเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนตามบัญญัติของกฎหมายอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑ (๑) - (๓) เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนตัวอย่าง เช่น ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๕๔ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๘๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๕) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก โดยกำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กเข้ามามีส่วนร่วมด้วยโดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาในเรื่องความประพฤติแต่ยังไม่กระทำความผิด เด็กที่ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือเด็กที่ถูกทอดทิ้ง ทั้งนี้โดยระบุว่าการปฏิบัติการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวถ้ามีการโต้แย้งเกิดขึ้นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว (ซึ่งแต่เดิมเป็นศาลคดีเด็กและเยาวชน) ในท้องที่ที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กที่ถิ่นที่อยู่หรืออยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้วินิจฉัยข้อโต้แย้งที่ว่านี้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยของศาลเป็นที่สุด นอกจากนี้ในเรื่องการรับบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๒๒ และ ๒๓ วรรค ๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ระบุว่า เมื่ออธิบดีกรมประชาสงเคราะห์หรือผู้ว่าราชการจังหวัดได้พิจารณารายงานการสอบสวนคุณสมบัติและข้อเท็จจริงหรือเอกสารแสดงข้อเท็จจริงแล้ว ให้พิจารณาว่าควรจะให้ผู้ขอรับเด็กไปทดลองเลี้ยงดูหรือไม่ ถ้าเห็นควรก็มอบเด็กที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรมไปทดลองเลี้ยงดู แต่ถ้าอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์หรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งว่าไม่ควรนำเด็ก

ไปทดลองเลี้ยงดู ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลเยาวชนและครอบครัวภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง คำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัวให้เป็นที่สุด

การชี้ขาดปัญหาว่าคดีใดอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๑๒ “ในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลยุติธรรมอื่น ไม่ว่าจะเกิดปัญหานั้นในศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาให้เป็นที่สุด”

คำอธิบาย ตามที่มาตรา ๑๒ บัญญัติไว้ดังนี้เนื่องจากความหมายของคำว่า “คดีครอบครัว” ตามมาตรา ๑๑ (๓) มีลักษณะที่ครอบคลุมกว้างขวางเพื่อให้ครอบคลุม เมื่อเป็นเช่นนี้จึงอาจจะมีขาคความเฉพาะเจาะจงไปจนยากที่จะวินิจฉัยว่าคดีใดอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลยุติธรรมอื่นฉะนั้นเพื่อแก้ปัญหานี้ มาตรา ๑๒ จึงกำหนดให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

สำหรับคดีอาญาไม่สู้จะมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเพราะมาตรา ๕๔ ถึง ๖๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลใดบ้าง

ส่วนคดีที่อาจจะมีปัญหาว่าจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวหรือไม่ได้แก่คดีครอบครัวตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑ (๓) แต่ในขณะที่เขียนคำอธิบายนี้มีคำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาออกมาแล้ว ๘ ฉบับ ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนท้ายของมาตรา ๑๑ เป็นการแก้ปัญหานี้เรื่องเขตอำนาจศาลทำนองเดียวกับมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลฎีกา

การโอนคดี

มาตรา ๑๓ “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการโอนคดี ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นใดในท้องที่นั้นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไว้พิจารณาพิพากษา”

คำอธิบาย มาตรา ๑๓ บัญญัติไว้เช่นนี้แสดงว่ากฎหมายไม่ประสงค์จะให้ศาลชั้นต้นอื่นใดไม่ว่าจะเป็นศาลจังหวัดหรือศาลแขวงในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้วรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไว้พิจารณาพิพากษา เว้นแต่คดีนั้นได้โอนมาตามพระราชบัญญัตินี้

ความต่อเนื่องของอำนาจพิจารณาพิพากษา

มาตรา ๑๔ “ในระหว่างการพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว แม้จำเลยจะมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์หรือเกินสิบแปดปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส แล้วแต่กรณีให้ศาลนั้นยังมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จสำนวน และถ้าจะมีอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวหรือศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวหรือศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวที่จะพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้ศาลเหล่านั้นนั้นมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

คำอธิบาย มาตรา ๑๔ บัญญัติไว้เช่นนี้ แสดงถึงความต่อเนื่องของอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวอันได้แก่ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว กล่าวคือ ภายหลังที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวได้รับคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลไว้พิจารณาแล้วต่อมาในระหว่างการพิจารณาของศาลดังกล่าว จำเลยมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์หรือเกินสิบแปดปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส ก็ยังคงถือเสมือนว่าจำเลยยังเป็นเด็กหรือเยาวชนอยู่ และศาลยังมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนต่อจำเลยได้ตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ให้อำนาจไว้ นอกจากนี้การอุทธรณ์ก็ต้องอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวแล้วแต่กรณี หรือการฎีกาก็ต้องฎีกาไปยังศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

เมื่อข้อเท็จจริงในเรื่องอายุหรือการบรรลุนิติภาวะผิดไป

มาตรา ๑๕ “ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อเท็จจริงในเรื่องอายุหรือการบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสของบุคคลที่เกี่ยวข้องจะผิดไป หรือศาลอื่นใดได้รับพิจารณาพิพากษาคดี โดยไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๓ ซึ่งปรากฏเสียแต่ต้นจะเป็นเหตุให้ศาลนั้น ๆ ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาก็ตาม ข้อบกพร่องดังกล่าวไม่ทำให้การพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาและศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเสียไป

ถ้าข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งปรากฏขึ้นในระหว่างการพิจารณา ไม่ว่าในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ให้ศาลนั้น ๆ โอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป”

คำอธิบาย บทบัญญัติในวรรคแรกเป็นการป้องกันมิให้การพิจารณาและการพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาและศาลเยาวชนและครอบครัว ที่ได้กระทำไปแล้วใช้ไม่

ได้แม้จะปรากฏในภายหลังว่า ข้อเท็จจริงในเรื่องอายุหรือการบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสของ
จำเลยหรือผู้เยาว์นั้นจะผิดพลาดไป ซึ่งถ้าปรากฏเสียแต่ต้นแล้วจะเป็นเหตุให้ศาลที่ได้พิจารณา
พิพากษาคดีนั้นไม่มีอำนาจพิจารณาและพิพากษามาแต่แรกก็ตาม

ข้อความในวรรคสองเป็นกรณีข้อเท็จจริงที่ผิดพลาดดังกล่าวในวรรคแรกปรากฏขึ้นใน
ระหว่างการพิจารณาของศาล ซึ่งอาจจะเป็นระยะเวลาก่อนศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา
มีคำพิพากษา แล้วแต่กรณี วรรคสองกำหนดให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นโอนคดีไปพิจารณาในศาล
ที่มีเขตอำนาจต่อไป เช่น ถ้าในระหว่างการพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ปรากฏ
ว่าจำเลยเป็นเยาวชนอยู่ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาก็จะโอนคดีมาให้ศาลเยาวชนและ
ครอบครัวที่มีเขตอำนาจทำการพิจารณาต่อไป ในทำนองเดียวกัน ถ้าปรากฏในชั้นพิจารณาของ
ศาลเยาวชนและครอบครัวว่าจำเลยมีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์แล้วตั้งแต่วันที่การกระทำความผิดได้
เกิดขึ้น ศาลเยาวชนและครอบครัวก็จะโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาเช่นกัน
และถ้าปรากฏขึ้นในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาว่าจำเลยเป็นผู้ใหญ่ตั้งแต่วันที่
การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นก็จะโอนคดีไปให้แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลอุทธรณ์ภาค
ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี ทำการพิจารณาพิพากษาต่อไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๕/๒๕๒๕ คดีความผิดต่อพระราชบัญญัติอาชญากรรมฯ ในวันที่
โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดนั้น ศาลได้สอบถามและจดอายุของจำเลยไว้ว่า จำเลยอายุ ๑๘ ปี
ต่อมาเมื่อศาลจังหวัดได้พิจารณาพิพากษาแล้วจำเลยอุทธรณ์อ้างว่าในวันที่โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยมีอายุ
๑๑ ปี ๑ เดือน ๘ วัน โดยแนบสำเนาทะเบียนบ้านมาทำอุทธรณ์ ปัญหาเรื่องอายุของจำเลยแม้
จะเป็นตัวจำเลยอย่างกรณีก็ต้องด้วยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กฯ การ
พิจารณาพิพากษาของศาลจังหวัดจึงมีผลใช้ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้วินิจฉัยตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กฯ ซึ่งถูกยกเลิกจน
ไปแล้ว แต่แนววินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาพอนำมาเทียบเคียงได้

จำนวนผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบในแต่ละศาล

มาตรา ๑๖ “ในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลให้มีผู้พิพากษาและผู้พิพากษา
สมทบตามจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด”

คำอธิบาย มาตรานี้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในการกำหนดจำนวน
ผู้พิพากษาและจำนวนผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งเป็นศาลชั้นต้นทุกศาล
เพื่อให้เหมาะสมกับปริมาณงานของแต่ละศาล ซึ่งโดยทั่วไปได้อาศัยหลักทางสถิติและการเก็บ
ข้อมูลในระยะเวลาหนึ่งเพื่อพิจารณาว่าคดีเพิ่มมากขึ้นน้อยเพียงใด ส่วนการจัดตั้งแผนกคดีเยาวชน
และครอบครัวขึ้นในศาลอุทธรณ์ภาคศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา รวมทั้งการกำหนดตัวผู้พิพากษา

ที่จะให้ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ หรือประธานศาลฎีกา แล้วแต่กรณี (ดู มาตรา ๑๒๓ และ ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ)

อรรถาธิบายและความประพฤตินิเทศของผู้พิพากษา

มาตรา ๑๓ “การแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นผู้มีอรรถาธิบายและความประพฤตินิเทศที่เหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนและเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว

ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะเป็นผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นอื่นด้วยก็ได้”

คำอธิบาย จะเห็นได้ว่ามาตรานี้ได้กำหนดอรรถาธิบายและความประพฤตินิเทศของผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ว่าตำแหน่งใด ๆ ไว้ว่านอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีอรรถาธิบายคือ นิสสัยใจคอ และความประพฤตินิเทศที่เหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวด้วย

การมีอรรถาธิบายและความประพฤตินิเทศที่เหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนหมายความว่า การมีความหนักแน่น มีความเห็นอกเห็นใจ มีปฏิภาณไหวพริบ และสามารถวางตนให้เด็กและเยาวชนไว้วางใจได้ ทั้งนี้เพราะผู้พิพากษาคือต้องทำให้บรรยากาศในห้องพิจารณาคดีเป็นอย่างกันเองเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่เป็นจำเลยเกิดความรู้สึกทั่วทุก ๆ คนต่างพยายามจะช่วยเหลือสงเคราะห์ตน แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องทำให้เด็กและเยาวชนนั้นรู้สึกว่าการกระทำผิดของตนเป็นสิ่งไม่สมควรกระทำ^(๑๑) และอาจได้รับผลร้ายแรงบางประการถ้าตนเป็นผู้กระทำความผิด

ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ว่าตำแหน่งใด ๆ จะต้องเป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณา มีความประพฤตินิเทศที่เหมาะสมที่จะเป็นตัวอย่างแก่เด็กและเยาวชน มีความรอบรู้ในทางจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ตลอดจนรอบรู้ในทางสังคมวิทยาและสังคมสงเคราะห์ นอกจากนี้จะต้องวางตนเสมือนบิดามารดาที่มีความซื่อสัตย์ในใจ พยายามค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนโดยทำให้เด็กมีความเชื่อถือไว้วางใจ และกล้าเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอย่างเปิดเผย

นอกจากจะมีอรรถาธิบายและความประพฤตินิเทศที่เหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนแล้ว ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ตลอดจนปัญหาครอบครัวด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้พิจารณาคดีอาญาและคดีครอบครัวได้อย่างเหมาะสมและตรงกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ

(๑๑) ดร.พุด แสงอุทัย คำอธิบายกฎหมายศาลเด็กฯ (สำนักงานประชานิติ : จัดพิมพ์ : ๑๔๕๔ หน้า ๘๖)

จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

วรรคสองของมาตรา ๑๗ บัญญัติไว้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งเป็นผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นอยู่แล้วไปทำหน้าที่ผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นอื่น ศาลใดศาลหนึ่งที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีธรรมดาอีกตำแหน่งหนึ่งด้วยก็ได้ตามความจำเป็นแห่งราชการ

ตำแหน่งผู้พิพากษาบางตำแหน่งในศาลเยาวชนและครอบครัวต่างๆ

มาตรา ๑๘ “ในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาเยาวชนและครอบครัวกลางหนึ่งคน รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางสองคน และเลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลางซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการหนึ่งคน ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมากกว่าสองคนก็ได้

ในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดศาลละหนึ่งคน ในกรณีที่จัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัดใดให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดนั้นหนึ่งคน และเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวมีฐานะเสมือนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด”

คำอธิบาย จะเห็นได้ว่า วรรคหนึ่งของมาตรา ๑๘ บัญญัติถึงตำแหน่งผู้พิพากษาบางตำแหน่งในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ซึ่งต้องรับผิดชอบงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนทั้งงานด้านตุลาการและงานด้านธุรการให้เป็นไปโดยเรียบร้อย โดยมีอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหนึ่งคนเป็นหัวหน้าส่วนราชการของศาล มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางอย่างน้อยสองคน และเลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหนึ่งคน แต่ถ้ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนคดีแพ่งและคดีอาญาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจะต้องพิจารณาพิพากษาเพิ่มขึ้นจนเกิดอัตรากำลังผู้พิพากษาที่จะพิจารณา พิพากษาให้เสร็จไปโดยรวดเร็วได้แล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจกำหนดจำนวนรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเพิ่มขึ้นให้เพียงพอแก่ราชการได้ มิฉะนั้นการที่รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางตรวจสำนวนความในแต่ละวันรวมทั้งการให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลของตนในข้อขัดข้อง เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ในทางคดีตลอดจนการควบคุมดูแลหน้าที่การงานด้านธุรการทั่วไปในศาลอาจจะไม่ละเอียดถี่ถ้วนเพราะปริมาณงานมากเกินไปก็ได้

วรรคสองของมาตรา ๑๘ ได้กำหนดผู้ที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการในศาลเยาวชนและ

ครอบครัวจังหวัดแต่ละศาลไว้ ๑ คน คือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และกำหนดให้ผู้ที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดคือ ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว (ซึ่งในทางปฏิบัติเรียกว่า ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด.....แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว) อย่างไรก็ตามเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติกร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯวรรคสองจึงได้บัญญัติให้ผู้ พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวมีฐานะเสมือนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชน และครอบครัวจังหวัดทุกประการ และในพระราชบัญญัตินี้เมื่อกล่าวถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาล เยาวชนและครอบครัวจังหวัด ข้อมหมายรวมถึงผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและ ครอบครัวในศาลจังหวัดด้วย แต่มีบางมาตราที่บัญญัติถึงผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและ ครอบครัวด้วย ซึ่งเป็นการบัญญัติซ้ำ เช่น มาตรา ๕๐ วรรคสอง เป็นต้น ทั้งนี้เพราะเห็นว่าเป็น มาตราสำคัญเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ในกรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาบางตำแหน่งว่างลงหรือไม่อาจ ปฏิบัติราชการได้

มาตรา ๑๕ “เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่างลงหรือ ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและ ครอบครัวกลางเป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้มีอาวุโสสูงสุด เป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับ เป็นผู้ทำการแทน

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้า แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการ ให้ผู้ พิพากษามีสาวุโสสูงสุดในศาลหรือแผนกนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้พิพากษามีสาวุโสสูงสุดใน ศาลหรือแผนกนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษามีสาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ยุติธรรมจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้”

คำอธิบาย วรรคแรก บัญญัติไว้ทำนองเดียวกับมาตรา ๘ วรรคสองแห่งพระธรรมนูญ ศาลยุติธรรม กล่าวคือ เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่างลง เช่น ช่างไปดำรงตำแหน่งอื่น ตายหรือลาออกก็ดี หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว กลางไม่อาจปฏิบัติราชการได้ เช่น อยู่ระหว่างลา กิจ ลาป่วย หรือไปราชการในต่างประเทศก็ดี ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีรองอธิบดีผู้

พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางอยู่ปฏิบัติหน้าที่มากกว่าหนึ่งคน ก็ให้เป็นไปตามลำดับอาวุโส ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปได้โดยไม่ขาดตอน การปฏิบัติหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางในกรณีเช่นนี้เป็นไปตามลำดับอาวุโส

วรรคสอง บัญญัติไว้ทำนองเดียวกับมาตรา ๖ วรรคสามแห่งพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม คำว่าตำแหน่งว่างลง หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้นั้นอนุโลมไว้ได้ทำนองเดียวกับวรรคแรกของมาตรานี้

วรรคสาม เป็นกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางตามวรรคหนึ่ง หรือไม่มีผู้ทำการแทนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดตามวรรคสอง จึงทำให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่จะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทน

ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาศาล เยาวชนและครอบครัวกลาง

มาตรา ๒๐ “อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นผู้รับผิดชอบงานของศาลเยาวชนและครอบครัวและของสถานพินิจทัรราชอาณาจักร และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของสถานพินิจทัรราชอาณาจักรโดยให้มีฐานะเสมือนอธิบดีตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและให้อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาและอธิบดีผู้พิพากษาศาลตามที่บัญญัติไว้ในพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม

(๒) ออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลย หรือเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ลงโทษหรือให้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว และมีอำนาจควบคุมดูแลสถานศึกษาหรือสถานดังกล่าวรวมทั้งมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตที่ได้ออกให้นั้นด้วยการออกและการเพิกถอนใบอนุญาตตาม (๒) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

คำอธิบาย ตามที่มาตรา ๒๐ บัญญัติไว้ดังกล่าวแล้ว แสดงว่านอกจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีฐานะเสมือนอธิบดีตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนแล้ว ยังมีฐานะเช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษา (ศาลต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร) และอธิบดีผู้พิพากษาศาลตามที่บัญญัติไว้ในพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรมอีกด้วย

เหตุที่มีฐานะเสมือนอธิบดีตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน เพราะอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีหน้าที่รับผิดชอบงานของสถานพินิจทัรราชอาณาจักร ซึ่งเป็นงานด้านธุรการ โดยมีเจ้าหน้าที่ธุรการและลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวเป็น

จำนวนมากที่อยู่ภายในการบังคับบัญชา นอกจากนี้ยังมีอำนาจออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลยหรือเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งตาม (๓) รongมาตรา ๒๐ ซึ่งรวมทั้งอำนาจในการควบคุมดูแลสถานศึกษาและสถานดังกล่าว ตลอดจนอำนาจในการเพิกถอนใบอนุญาตที่ได้ออกให้แล้วด้วย

ส่วนการมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษา (ศาลต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร) นั้นปรากฏตามมาตรา ๑๐ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งกำหนดให้รับผิดชอบในงานของศาลให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบการที่จะใช้ระเบียบวิธีการต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประการอื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยรวดเร็ว

(๒) ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลของตนในข้อขัดข้องเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา

(๓) ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองท้องถิ่นในบรรดากิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบและดำเนินการงานส่วนธุรการของศาล

(๔) ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งไปตามระเบียบ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

๔.๑ นั่งพิจารณาพิพากษาคดีใด ๆ ของศาลนั้น หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้วมีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งได้

๔.๒ สั่งคำร้องคำขอต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ

ส่วนการมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้นปรากฏตามมาตรา ๑๓ วรรคสามแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งกำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลมีอำนาจและหน้าที่อย่างเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาศาลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ (ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้) และให้มีอำนาจ

(๑) สั่งให้ผู้พิพากษาหรือจำศาลรายงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาลซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตน

(๒) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลทุกศาล ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตน หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้วมีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งได้

(๓) ในกรณีจำเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณบดีคนหนึ่งคนหนึ่งในศาลหนึ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำหน้าที่ชั่วคราวในอีกศาลหนึ่งก็ได้ แล้วรายงานไปยังกระทรวงยุติธรรมทันที

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางนอกจากจะต้องรับผิดชอบงานต่าง ๆ ของศาลเยาวชนและครอบครัวกลางแล้ว ยังจะต้องรับผิดชอบงานของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดซึ่งจัดตั้งขึ้นทั่วราชอาณาจักรด้วย

วรรคท้าย แสดงว่าการออกและการเพิกถอนใบอนุญาตตาม (๒) ของมาตรานี้ อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๒๑ “ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับรองอธิบดีผู้พิพากษาและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลตามที่บัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมาย”

คำอธิบาย ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชน เพราะไม่ได้กำหนดตำแหน่งนี้ไว้โดยเฉพาะเจาะจง แต่ในพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางขึ้น จึงต้องบัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้ โดยการยึดโยงกับอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษาและรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ตามมาตรา ๑๐ ทวิ และ ๑๓ วรรคสอง แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ตามลำดับ

สำหรับอำนาจหน้าที่ของรองอธิบดีผู้พิพากษานั้น มาตรา ๑๐ ทวิ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ระบุว่าให้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ใน (๑) และ (๒) ของมาตรา ๑๐ (๔) ซึ่งเป็นอำนาจทางด้านการตุลาการ กล่าวคือ (๑) มีอำนาจนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีใด ๆ ของศาลนั้น หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้วมีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งได้และ (๒) สั่งการร้องขอต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ ดังนั้นอำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้จึงเป็นอำนาจหน้าที่ส่วนหนึ่งของรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

ส่วนอำนาจของรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้น มาตรา ๑๓ วรรคสี่ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ระบุว่าให้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ใน (๓) ของมาตรา ๑๓ วรรคสาม ซึ่งเป็นอำนาจทางด้านการตุลาการเช่นกัน กล่าวคือ (๒) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลทุกศาล ซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของตน หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้ว มีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งได้ ดังนั้นอำนาจดังกล่าวนี้จึงเป็นอำนาจอีกส่วนหนึ่งของรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางด้วย

นอกจากนั้นมาตรา ๒๑ ตอนท้ายยังบัญญัติให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมาย ซึ่งในเรื่องนี้ย่อมแล้วแต่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางได้มอบหมายให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว

กลางคนใดมีหน้าที่อะไรบ้าง เช่น อาจจะมอบหมายให้ตรวจสำนวนคดีแพ่งและคดีอาญาบางส่วน
ควบคุมการเงิน สั่งการร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวบางส่วน หรือปกครองดูแลเจ้าหน้าที่ธุรการและ
ลูกจ้างของสถานพินิจบางแห่ง เป็นต้น

อำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาศาลในส่วนที่เกี่ยวกับศาลเยาวชน และครอบครัว ซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของตน

มาตรา ๒๒ “ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลมีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ วรรค
สามแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับศาลเยาวชนและครอบครัวที่อยู่ในเขต
อำนาจของตน และให้เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานธุรการของศาลเยาวชนและครอบครัว
และของสถานพินิจที่อยู่ในเขตอำนาจของตนตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว
กลางมอบหมาย เมื่อมอบหมายแล้วให้ผู้มอบหมายรายงานไปยังกระทรวงยุติธรรม”

คำอธิบาย เดิมอธิบดีผู้พิพากษาศาลไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบงานของศาลคดี
เด็กและเยาวชนจังหวัดโดยตรง และจะมีอำนาจหน้าที่ประการใดเกี่ยวกับศาลคดีเด็กและเยาวชน
ก็ต้องเป็นเรื่องที่อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางมอบหมายตามมาตรา ๔๖ วรรคสี่แห่ง
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราช
บัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๖ แต่ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
เยาวชนและครอบครัวฯ ได้กำหนดหลักการใหม่ โดยนอกจากกำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาล
เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานธุรการของศาลเยาวชนและครอบครัว และของสถานพินิจ
ที่อยู่ในเขตอำนาจของตนตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวมอบหมายแล้ว
อธิบดีผู้พิพากษาศาลยังมีอำนาจตามมาตรา ๑๓ วรรคสามแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
กล่าวคือ

(๑) สั่งให้ผู้พิพากษาหรืออำนวยการงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาล
เยาวชนและครอบครัวซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตน

(๒) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาล ซึ่งอยู่ภายในเขต
อำนาจของตน หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้ว มีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษา หรือทำ
ความเห็นแย้งได้

(๓) ในกรณีจำเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณัดคนหนึ่งในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งอยู่
ในเขตอำนาจของตน ไปช่วยทำหน้าที่ชั่วคราวในอีกศาลหนึ่งก็ได้ แล้วรายงานไปยังกระทรวง
ยุติธรรมทันที

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตว่าสำหรับการบังคับบัญชาและรับผิดชอบงานธุรการของศาล
เยาวชนและครอบครัว และของสถานพินิจที่อยู่ในเขตอำนาจของตนนั้น อธิบดีผู้พิพากษาศาล

เป็นผู้บังคับบัญชาและจะรับผิดชอบต่อเมื่อได้รับมอบหมายจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเท่านั้น และเมื่อมอบหมายแล้วอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจะต้องรายงานไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อทราบ

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้พิพากษาหัวหน้าศาล เยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๒๓ “ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลตามที่บัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบงานของสถานพินิจที่อยู่ในเขตอำนาจศาลของตนตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมาย เมื่อมอบหมายแล้วให้ผู้มอบหมายรายงานไปยังกระทรวงยุติธรรม”

คำอธิบาย จะเห็นได้ว่ามาตรา ๒๓ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ทั้งในทางตุลาการและในทางธุรการของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ซึ่งรวมทั้งผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดไว้ว่ามีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลตามที่บัญญัติไว้ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม กล่าวคือ

(๑) ระมัดระวังการที่จะใช้ระเบียบวิธีการต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย หรือโดยประการอื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยรวดเร็ว เช่น ระเบียบเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความ หรือระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมหรือศาลนั้นกำหนดขึ้น

(๒) ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลของคนในข้อขัดข้องเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาทั้งในทางคดีและในหน้าที่การงานโดยทั่วไป

(๓) ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองท้องถิ่นในบรรดากิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบ และดำเนินการงานส่วนธุรการของศาล แต่จะร่วมมือกับเจ้าพนักงานดังกล่าวในทางคดี เช่น ตกลงกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจว่าจะลงโทษจำเลยในคดีบางชนิดให้หนักเพื่อร่วมมือกันในการปราบปรามอาชญากรรมเช่นนี้หาได้ไม่

(๔) ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งไปตามระเบียบ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

๔.๑ นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีใด ๆ ของศาลนั้น หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้วมีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งได้

๔.๒ ตั้งคำร้องขอต่าง ๆ ที่ยื่นต่อคนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ

ยิ่งกว่านั้นมาตรา ๒๓ ยังได้กำหนดหลักการใหม่ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรวมทั้งรับผิดชอบงานของสถานพินิจที่อยู่ในเขต

อำนาจของคนที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมายด้วย เมื่อมอบหมายแล้วให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางรายงานไปยังกระทรวงยุติธรรม

เหตุที่คำว่า “ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด” ตามมาตรา ๒๓ หมายความว่าผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดด้วยเพราะมาตรา ๑๘ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ระบุว่าเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว (ในศาลจังหวัด) มีฐานะเสมือนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด

องค์คณะปกติของศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๒๔ “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕ ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องมีผู้พิพากษามากกว่าสองคน และผู้พิพากษาสมทบอีกสองคนซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรี จึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้ ส่วนการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้น ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งจะต้องทำโดยองค์คณะพิจารณาตัดสินหลายคน คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นจะต้องบังคับตามคะแนนเสียงฝ่ายข้างมากของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบที่เป็นองค์คณะพิจารณาคดีนั้น ในกรณีที่ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบดีกต่างมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวใด จะต้องมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะหรือไม่ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๐๘”

คำอธิบาย องค์คณะปกติตามข้อความในมาตรา ๒๔ อาจทำให้เข้าใจว่าผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวไม่น้อยกว่าสองคนและผู้พิพากษาสมทบอีกสองคน ซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรีจึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้ แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้นทั้งหมดไม่ เพราะผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวแต่เพียงคนเดียวก็อาจเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาได้^(๑๒) หากว่าคดีนั้นอยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาคณะเดียวตามมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

แต่ถ้าเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาคณะเดียวของศาลเยาวชนและครอบครัวดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว องค์คณะของศาลเยาวชนและครอบครัวต้องมี ๔ คน คือ ผู้พิพากษาประจำสองคน ผู้พิพากษาสมทบสองคน สำหรับผู้พิพากษาสมทบอย่างน้อยต้องเป็นสตรีหนึ่งคน แต่อาจมีผู้พิพากษาสมทบที่เป็นสตรีสองคนก็ได้

มีข้อสังเกตว่า ในการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวนั้น หากเป็นคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์และส่วนได้ส่วนเสียแล้ว ก่อนเริ่มพิจารณาคดีศาลจะต้องสอบถามคู่ความว่า

(๑๒) มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว

ประสงค์จะให้มิให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถึงแม้ว่ามีคู่ความเพียงฝ่ายเดียวไม่ประสงค์จะให้มิให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะก็ให้ผู้พิพากษาประจำไม่น้อยกว่า ๒ คน เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้ องค์คณะในกรณีนี้ก็ถือองค์คณะของศาลชั้นต้นธรรมดาตามมาตรา ๒๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม อีกประการหนึ่งในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแสดง ความประสงค์ที่จะไม่ให้มิให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะเช่นนี้ ศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาไป โดยผู้พิพากษาประจำสองคนเป็นองค์คณะ กรณีนี้ไม่อยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะมีอำนาจสั่งเป็นอย่างอื่น ขอให้ดูมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วย

การกำหนดองค์คณะเพิ่มขึ้นจากองค์คณะปกติ

มาตรา ๒๕ “ในคดีซึ่งอยู่ในอำนาจอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่ง ตามมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าในการพิจารณาคดีนั้นมี เหตุอันสมควร จะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบคนใดคนหนึ่งนั่งพิจารณาร่วมกับคนหรือร่วมกับผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวก็ได้ หรือจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งร่วมเป็นองค์คณะด้วยก็ให้มีอำนาจสั่งได้ และให้องค์คณะเช่นนี้มีอำนาจพิพากษาคดี ตามมาตรา ๒๒ (๕) หรือ (๖) แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้ผู้พิพากษาประจำแต่ละคนในแต่ละตำแหน่งของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งไม่รวมถึงผู้พิพากษาสมทบ มีอำนาจตามที่มาตรา ๒๑ และ มาตรา ๒๒ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมให้ไว้แก่ผู้พิพากษาคคนเดียว ซึ่งเป็นอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเล็กน้อย กล่าวคือพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ทั้งนี้จะลงโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้นอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กล่าวแล้วไม่ได้ และพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสี่หมื่นบาท อย่างไรก็ตามในการพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนเดียวมีอำนาจพิจารณานั้น ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวแล้วแต่กรณี เห็นว่าในการพิจารณาคดีนั้นมีเหตุอันสมควร เช่น จะทำให้คดีนั้นได้รับการพิจารณาที่ถี่ถ้วนยิ่งขึ้นจะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบ

คนใดคนหนึ่ง ซึ่งจะเป็นสตรีหรือบุรุษก็ได้ขึ้นนั่งพิจารณาคดีด้วยก็ได้ และให้องค์คณะเช่นว่านี้มีอำนาจพิพากษาคดีตาม มาตรา ๒๒ (๕) หรือ (๖) แห่งพระราชบัญญัติธรรม กล่าวคือ ในคดีที่ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนเดียวมีแต่เพียงอำนาจพิจารณาไม่มีอำนาจพิพากษาคดีตาม (๕) หรือ (๖) เมื่อจะพิพากษาคดีจะต้องมีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวอีกอย่างน้อยคนหนึ่งตรงส่วนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย ฉะนั้นการที่กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบนั่งพิจารณาร่วมด้วยเช่นนี้มีใช่เป็นการเพิ่มอำนาจในการพิพากษาคดีนั้น แต่เป็นการให้ผู้พิพากษาสมทบร่วมในการปรับเปลี่ยนเด็กหรือเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีต่อไป แต่กำหนดให้ผู้พิพากษาประจำร่วมเป็นองค์คณะด้วยย่อมเป็นการเพิ่มอำนาจในการพิพากษาคดีด้วย

คุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ

มาตรา ๒๖ “ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๑๖ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (๑) มีอายุไม่น้อยกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
- (๒) มีหรือเคยมีบุตรมาแล้ว หรือเคยทำงานเกี่ยวข้องกับกระทรวงการมหาดไทยหรือการอบรมเด็กมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี
- (๓) ได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลเยาวชนและครอบครัว และหน้าที่ตุลาการมาแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการตุลาการได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เว้นแต่ในเรื่องพื้นความรู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกระทรวง
- (๕) ไม่เป็นข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาหรือทนายความ
- (๖) มีอริยาศัยและความประพฤติเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องปฎิญาณต่อหน้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งตนจะเข้าสังกัด แล้วแต่กรณีว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและรักษาความลับในราชการ”

คำอธิบาย ผู้พิพากษาสมทบ คือนุคคลธรรมดา ซึ่งได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

แต่งตั้งให้มีอำนาจและหน้าที่เป็นองค์คณะร่วมกับผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวในการพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีต่าง ๆ ทั้งที่ประเภท ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๑๑

มาตรานี้กำหนดคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบไว้โดยระบุว่าบุคคลที่คณะกรรมการตุลาการจะคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบได้จะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา นี้ และการคัดเลือกต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

กฎกระทรวงที่ว่านี้ได้แก่กฎกระทรวงฉบับที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๑๕) ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๘๓ หน้า ๑ ตอนที่ ๘ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๑๕ ซึ่งกำหนดให้ผู้พิพากษาที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบจะต้องขึ้นใบสมัครต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อสมัครรับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบ และเป็นผู้ที่ได้ประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า นอกจากนี้ต้องได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลเยาวชนและครอบครัว และหน้าที่ตุลาการจากคณะกรรมการอบรมซึ่งกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งมาแล้ว เว้นแต่บุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบมาแล้ว ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการอบรมที่จะเสนอต่อคณะกรรมการตุลาการ เพื่อพิจารณานำความขึ้นกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบโดยไม่ต้องรับการอบรมอีกครั้งก็ได้ ยิ่งกว่านั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน ทั้งจะแต่งตั้งให้เป็นที่พอใจคณะกรรมการอบรมด้วยว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบได้อีกหนึ่งในการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบ คณะกรรมการตุลาการอาจเรียกให้คณะกรรมการอบรมคนหนึ่งคนใดชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการตุลาการได้

อนุมาตรา ๑ กำหนดให้มีอายุไม่น้อยกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ซึ่งค่อนข้างสูงก็เพื่อให้ได้บุคคลที่มีประสบการณ์ในชีวิตมาแล้วพอสมควร และมีความสุจริตรอบคอบมากขึ้น

อนุมาตรา ๒ กำหนดให้มีหรือเคยมีบุตรมาแล้วก็เพื่อให้บุคคลนั้นเคยอบรมสั่งสอนบุตรของตนเอง แต่เนื่องจากอาจมีบุคคลที่ยังมิได้สมรส หรือไม่มีบุตรแต่มีความสนใจในเรื่องศาลเยาวชนและครอบครัว ดังนั้นอนุมาตรา ๒ จึงกำหนดว่า ผู้ที่เคยทำงานเกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์หรือการอบรมเด็กหรือเยาวชนมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี เช่น เป็นแพทย์ พยาบาล อาจารย์ หรือครู เป็นต้น มาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี แม้จะไม่มีบุตรก็มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้พิพากษาสมทบได้

อนุมาตรา ๓ กำหนดให้ได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลเยาวชนและครอบครัวและหน้าที่ตุลาการมาแล้ว เนื่องจากจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาสมทบโดยเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาร่วมกับผู้พิพากษาประจำทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา เมื่อได้รับการอบรม

เช่นนั้นแล้ว จะได้ดำรงคนและปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องที่สุด

อนุมาตรา ๔ กำหนดให้มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการตุลาการได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการกล่าวคือมีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้พิพากษาประจำได้อย่างเหมาะสมที่สุด

อนุมาตรา ๕ เป็นบทห้ามมิให้ตั้งบุคคลผู้ที่เป็นข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือทนายความ เป็นผู้พิพากษาสมทบเพราะบุคคลเหล่านี้อาจจะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ขัดแย้งกับหน้าที่ของผู้พิพากษา โดยผู้ที่เป็นข้าราชการประจำย่อมจะอยู่ภายใต้อำนาจของทางราชการที่ตนสังกัดอยู่และเป็นช่องทางให้ฝ่ายบริหารเข้ามาเกี่ยวข้องกับฝ่ายตุลาการ ส่วนที่ห้ามมิให้แต่งตั้งจากข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกวุฒิสภา ก็เพื่อจะป้องกันมิให้ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณีเข้ามาเกี่ยวข้องอำนาจตุลาการ ส่วนผู้ที่เป็นทนายความอยู่ย่อมไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้พิพากษาสมทบเพราะอาจถูกครหาว่ามีอคติต่าง ๆ

อนุมาตรา ๖ กำหนดให้มีอัตราอายุและความประพฤติเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว เพราะผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้ที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวร่วมกับผู้พิพากษาประจำว่าจะใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนโดยเฉพาะหรือจะให้ลงโทษเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม รวมทั้งการชี้ขาดตัดสินคดีครอบครัวด้วย

วรรคสอง เป็นบทกำหนดเวลาให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปีเพื่อให้ผู้พิพากษาสมทบมีฐานะทางตำแหน่งมั่นคงพอสมควร ไม่ต้องเกรงว่าจะถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งก่อนสิ้นวาระ ซึ่งจะทำให้ผู้พิพากษาสมทบปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าการได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาเฉพาะคดีใดคดีหนึ่ง แต่โดยที่ผู้พิพากษาสมทบมิใช่ข้าราชการประจำ จึงกำหนดให้พ้นจากตำแหน่งทุกสามปี เพื่อให้มีการเปลี่ยนตัวผู้พิพากษาสมทบบางคนที่ไม่เหมาะสมได้

วรรคสาม เป็นการกำหนดหน้าที่ของบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบแล้ว จะต้องกระทำก่อนเข้ารับตำแหน่งโดยจะต้องปฎิญาณตนต่อหน้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งคนจะเข้าสังกัด แล้วแต่กรณีว่า “จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและรักษาความลับในราชการ” นอกจากนี้ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการตามที่คณะกรรมการตุลาการได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อแนะนำและแนวทางปฏิบัติแก่ผู้พิพากษาทั้งหลายทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่ราชการศาลยุติธรรมและการดำรงตนในสังคม (ซึ่งได้ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕) นั้นได้กำหนดให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบในการปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จะพึงใช้บังคับได้ด้วย

ฐานะของผู้พิพากษาสมทบ

มาตรา ๒๓ “ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา”

คำอธิบาย มาตรานี้กล่าวถึงฐานะของผู้พิพากษาสมทบว่าเป็นเจ้าพนักงาน เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ ๒ ประการกล่าวคือ

(๑) ในทางให้ความคุ้มครองผู้พิพากษาสมทบโดยให้เป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรม เช่น บุคคลใดดูหมิ่นผู้พิพากษาสมทบในการพิจารณาหรือพิพากษาคดีก็ดี หรือทำร้ายผู้พิพากษาสมทบซึ่งกระทำการตามหน้าที่ก็ดี บุคคลนั้นจะต้องรับโทษหนัก เพราะเป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม (ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๘)

(๒) ในทางลงโทษถ้าได้กระทำความผิด เพราะถือว่าผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ เนื่องจากคำว่า “เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ” มิได้หมายความว่าผู้พิพากษาประจำที่สังกัดกระทรวงยุติธรรมเท่านั้น ผู้พิพากษาสมทบก็เข้าในความหมายของคำดังกล่าวนี้ด้วย เช่น ถ้าผู้พิพากษาสมทบเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษหนักเพราะเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม (ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๐๑)

การพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ

มาตรา ๒๔ “ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๖

(๕) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติหน้าที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันควรหรือกระทำการใดๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะถูกลงโทษไล่ออกปลดออก หรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

การพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการและให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง”

คำอธิบาย กรณีที่ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งตามอนุมาตรา (๒) หรือ (๓) เป็นการพ้นจากตำแหน่งโดยอัตโนมัติ กระทั่งขุดิธรรมกับศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง มีหน้าที่คอยระมัดระวังมิให้จำนวนผู้พิพากษาสมทบศาลใดศาลหนึ่งขาดมากเกินไปจนเป็นเหตุให้ขัดข้องแก่การพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ๆ โดยจะดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบแทนตำแหน่งที่ว่างลงเพราะตายหรือลาออกเป็นจำนวนมาก ส่วนการพ้นจากตำแหน่งตามอนุมาตรา (๔) และ (๕) นั้น พ้นจะทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งในเมื่อได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตุลาการแล้ว

กรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบว่างลงก่อนครบวาระ

มาตรา ๒๕ “ในกรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบว่างลง เพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระตามมาตรา ๒๔ (๑) จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งบุคคลที่คณะกรรมการตุลาการคัดเลือกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ ให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนดำรงตำแหน่งแทน”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดว่า เมื่อผู้พิพากษาสมทบบางส่วนพ้นจากตำแหน่ง เช่น ตาย ลาออก หรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๖ คณะกรรมการตุลาการจะคัดเลือกบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งแทนผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งไปก็ได้เพื่อให้มีจำนวนผู้พิพากษาสมทบเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยเรียบร้อยและรวดเร็ว แต่ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกซ่อมเข้ามาก็คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ของผู้พิพากษาสมทบซึ่งตนดำรงตำแหน่งแทนเท่านั้น

การกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบมาปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๓๐ “ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวแล้วแต่กรณี กำหนดเวรปฏิบัติกรของผู้พิพากษาสมทบซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่

ผู้พิพากษาสมทบที่นั่งพิจารณาคดีใด จะต้องพิจารณาคดีนั้นจนเสร็จ เว้นแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้มีอำนาจตามวรรคหนึ่งจัดให้ผู้พิพากษาสมทบอื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน

ผู้พิพากษาสมทบจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำอธิบาย โดยทั่วไปผู้พิพากษาสมทบมักจะมีอาชีพหรือธุรกิจส่วนตัวอยู่แล้ว ดังนั้นการที่จะกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบมาปฏิบัติหน้าที่ทุกวันเหมือนอย่างข้าราชการประจำย่อม

เป็นไปได้ งานของผู้พิพากษาสมทบจึงเป็นงานที่ถูกขอแรง ฉะนั้นจึงควรแต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบให้มีจำนวนมากกว่าผู้พิพากษาประจำไม่น้อยกว่าสิบเท่า เพื่อจะได้กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบผลัดเปลี่ยนกันมาทำหน้าที่ของคน มาตรการนี้จึงกำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณีกำหนดเวรปฏิบัติกรของผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ โดยจะเลือกผู้พิพากษาสมทบให้เหมาะสมกับคดีอาญาหรือคดีแพ่งที่จะมอบหมายให้เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีเป็นรายคดีไป

วรรคสอง กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบที่ได้รับมอบหมายให้เป็นองค์คณะพิจารณาคดีจะต้องพิจารณาคดีนั้นจนเสร็จ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้พิพากษาสมทบชุดนั้นได้ฟังพยานหลักฐานในคดีโดยตลอด จะได้ชี้แจงนำพยานหลักฐานในคดีนั้นตลอดจนเข้าใจในตัวเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดหรือเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวในคดีนั้นได้เพราะถ้าเปลี่ยนผู้พิพากษาสมทบหลายชุดในคดีใดคดีหนึ่ง อาจทำให้การชี้แจงนำพยานหลักฐานและความเข้าใจในตัวเด็กหรือเยาวชนหรือปัญหาครอบครัวคลาดเคลื่อนไปได้ อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้พิพากษาสมทบที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเจ็บป่วยหรือมีธุรกิจจำเป็น และขออนุญาตลาป่วยหรือลากิจในระหว่างนั้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณีจะกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบคนอื่นเข้ามาเป็นองค์คณะแทนเพื่อให้ครบองค์คณะ

ในการพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวนั้นผู้พิพากษาสมทบจะปฏิบัติหน้าที่เสมือนผู้พิพากษาประจำ คือทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและในปัญหาข้อกฎหมาย เพียงแต่ไม่มีอำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม กล่าวคือไม่มีอำนาจออกหมายเรียก ออกหมายอาญา ออกหมายสั่งให้คนมาจากหรือไปยังจังหวัดอื่น และไม่มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมิใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี นอกจากนี้ยังไม่มีอำนาจตามมาตรา ๒๒ (๑) ถึง (๓) กล่าวคือไม่มีอำนาจทำการไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอที่ขึ้นต่อศาลในคดีแพ่ง ไม่มีอำนาจทำการไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษากฟ้องคดีนั้น นอกจากนี้ไม่มีอำนาจทำการไต่สวนและมีคำสั่งในการชั้นอุทธรณ์ และโดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่าในปัญหาข้อกฎหมายนั้นผู้พิพากษาประจำเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญมากกว่าผู้พิพากษาสมทบ จึงเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาประจำที่จะต้องให้คำแนะนำในปัญหาข้อกฎหมายแก่ผู้พิพากษาสมทบ แต่จะบังคับให้ผู้พิพากษาสมทบมีความเห็นคล้อยตามคนไม่ได้ เพราะเป็นอำนาจอิสระของผู้พิพากษาสมทบในการแสดงความคิดเห็นในปัญหาข้อกฎหมายเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ในการพิจารณาว่าควรจะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หรือควรลงโทษ หรือใช้วิธีการเพื่อความ

ปลดออกแก่เด็กหรือเยาวชนหรือไม่ก็ดี หรือควรจะเลือกวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแบบไหน จึงจะเหมาะสมก็ดี ผู้พิพากษาสมทบมีสิทธิเสนอความเห็นเช่นเดียวกับผู้พิพากษาประจำ (มาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ประกอบ)

วรรคสาม กำหนดไว้เนื่องจากผู้พิพากษาสมทบต้องเสียสละเวลาประกอบอาชีพ หรือ ธุรกิจส่วนตัวมาปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบ จึงให้สิทธิแก่ผู้พิพากษาสมทบในการที่จะเบิกค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

วินัยสำหรับผู้พิพากษาสมทบ

มาตรา ๓๑ “ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบโดยอนุโลม”

คำอธิบาย ด้อยค่าของมาตรานี้แสดงว่าเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบเท่านั้นที่ถือว่าผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ ดังที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๒๗ โดยผู้พิพากษาสมทบจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยวินัย และการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ด้วยโดยอนุโลม ถ้าผู้พิพากษาสมทบคนใดคนหนึ่งกระทำการใด ๆ กระทำการใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการดังกล่าวข้างต้นนี้ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการประจำแล้ว จะต้องพ้นจากตำแหน่งโดยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออก เช่นนี้แล้ว คณะกรรมการตุลาการอาจพิจารณาเห็นสมควรให้ผู้พิพากษาสมทบคนนั้นพ้นจากตำแหน่ง และให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งต่อไป

หมวด ๓ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ฐานะของสถานพินิจ

มาตรา ๓๒ “สถานพินิจเป็นหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้บังคับบัญชา

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการสถานพินิจ”

คำอธิบาย พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฯ มาตรา ๔ เพียงแต่ระบุว่า สถานพินิจ หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น มิได้ระบุว่าสถานพินิจคืออะไร แต่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติต่าง ๆ ใน

พระราชบัญญัตินี้แล้ว พอสรุปได้ว่าสถานพินิจเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นควบคู่กับการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว มีหน้าที่ดำเนินงานต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การสงเคราะห์เลี้ยงดูและพัฒนาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนผู้หลงกระทำผิด เพื่อให้กลับตนเป็นพลเมืองดี และแบ่งแยกการดำเนินงานออกเป็นสาขาและแผนกต่าง ๆ ตามความจำเป็น โดยมีผู้อำนวยการสถานพินิจแต่ละแห่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างในสถานพินิจนั้น ๆ อย่างไรก็ตามผู้ที่รับผิดชอบงานของสถานพินิจทั่วราชอาณาจักร และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของสถานพินิจ ซึ่งรวมทั้งผู้อำนวยการสถานพินิจทั่วราชอาณาจักร ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง แต่อำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งเป็นตำแหน่งที่สำคัญของสถานพินิจนั้นเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

การจัดตั้งสถานพินิจ

มาตรา ๓๓ “การจัดตั้งสถานพินิจ การกำหนดเขตอำนาจและการแบ่งแยกกิจการของสถานพินิจออกเป็นสาขาต่าง ๆ ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ในกรณีจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนอกเขตอำนาจได้”

คำอธิบาย ได้กล่าวมาแล้วว่าสถานพินิจทั่วราชอาณาจักรเป็นหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ทั้งนี้ โดยสถานพินิจแต่ละแห่งมีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด แล้วแต่กรณีเป็นผู้รับผิดชอบงานของสถานพินิจที่อยู่ในเขตอำนาจศาลของตนตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมาย ดังนั้น เพื่อให้งานของสถานพินิจแต่ละแห่งดำเนินไปโดยเรียบร้อยมาตรา ๓๓ จึงกำหนดให้การจัดตั้งสถานพินิจแต่ละแห่ง การกำหนดเขตอำนาจและการแบ่งแยกกิจการของสถานพินิจแต่ละแห่งออกเป็นสาขาต่าง ๆ ให้กระทำโดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกา

โดยผลของพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรานี้ ทำให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดแบ่งส่วนราชการออกไม่เหมือนกันเพราะปริมาณงานในส่วนกลางมีมากกว่า แต่ลักษณะของงานในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาคไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๔ กองคือ

๑. กองอำนวยการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานคลัง งานสงเคราะห์หลังปล่อย งานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายหญิง งานกักและอบรมเด็กและเยาวชนชายตลอดจนงานรับตัวเด็กและเยาวชนหญิงไว้ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างพิจารณาของศาล

๒. กองแรกรับ มีหน้าที่รับตัวเด็กและเยาวชนชายไว้ในระหว่างสอบสวนหรือระหว่างพิจารณาของศาลพร้อมกับดำเนินการฝึกอบรมเบื้องต้นรวมทั้งการอภิบาลและการพินิจเด็กและเยาวชนเหล่านั้นควบคู่กันไป

๓. กองคุมประพฤติ มีหน้าที่ประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญากับคดีแพ่ง ควบคุมและสอดส่องพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำสั่งให้มีการคุมความประพฤติในคดีอาญา กำกับการใช้อำนาจปกครองของบิดามารดา หรือผู้ปกครองผู้เยาว์ในคดีแพ่ง

๔. กองแพทย์ มีหน้าที่ตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี หรือในระหว่างการควบคุมตัวในสถานพินิจ ซึ่งรวมทั้งวินิจฉัยและบริการด้านสุขภาพจิตด้วย

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด หรืออาจเรียกแบบรวมได้ว่า สถานพินิจในส่วนภูมิภาคแบ่งหน่วยราชการออกเป็น งานบริหารทั่วไป งานคดีอาญา งานคดีแพ่ง งานสังคมสงเคราะห์ งานแพทย์และพยาบาลกับงานฝึกอบรม

บรรคสองกำหนดไว้สำหรับกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว เช่น ในการสืบเสาะสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน หรือในการสอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาล ฯลฯ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติหน้าที่นอกเขตอำนาจของสถานพินิจที่ตนประจำอยู่ได้

อำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ

มาตรา ๓๔ “ให้สถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวง เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้นรวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อรายงานต่อศาล

(๒) สอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาล

(๓) ควบคุมเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาพิพากษา หรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๔) สงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อย

(๕) จัดให้มีการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาพิพากษา หรือในระหว่างการควบคุมตัวในสถานพินิจ

(๖) จัดการศึกษา ฝึกและอบรม ดูแลและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

(๗) สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวในคดีครอบครัว รวมทั้งจัดให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจร่างกาย สุขภาพหรือจิตใจของกลุ่มความในกรณีที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๑๑๒

(๘) ประมวลและรายงานข้อเท็จจริง รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลในคดีครอบครัวตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๗

(๙) ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดโดยทั่ว ๆ ไป จัดทำสถิติการกระทำความผิดดังกล่าวของเด็กและเยาวชนและเผยแพร่วิธีป้องกันหรือทำให้ลดน้อยลง ซึ่งการกระทำความผิดนั้น

(๑๐) ดำเนินการอื่นตามคำสั่งศาลหรือตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

คำอธิบาย สถานพินิจเป็นหน่วยงานที่สำคัญของศาลเยาวชนและครอบครัว เพราะช่วยเหลือให้การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวบรรลุจุดประสงค์ที่มุ่งหมาย มาตรการที่กำหนดให้สถานพินิจมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๑. อำนาจและหน้าที่โดยทั่วไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ในพระราชบัญญัตินี้

๒. อำนาจและหน้าที่ต่างๆ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น เช่น ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๕๔ เรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพและการสงเคราะห์เด็ก ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕

๓. อำนาจและหน้าที่โดยเฉพาะเจาะจง อันเป็นอำนาจและหน้าที่หลักซึ่งระบุไว้ในมาตรานี้ และอาจแยกออกพิจารณาเป็นรายชื่อไปได้ดังนี้

(๑) การสืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงเรื่องต่าง ๆ ตามข้อ ๑ เป็นเรื่องสำคัญยิ่งในการพิจารณาพิพากษาเยาวชน สถานพินิจจึงต้องสืบเสาะให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะถือว่าอายุ ประวัติ ความประพฤติ และสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาหรือถูกฟ้องว่ากระทำความผิดเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วยตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๕๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัตินี้ บัญญัติว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจจะสั่งให้ส่งการสืบเสาะข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๓๔ (๑) ก็ได้ในกรณีที่คดีอาญานั้นเป็นคดีเล็กน้อยมีอัตราโทษอย่างสูงตามกฎหมายให้อำนาจไม่เกินสามปี หรือปรับ

ไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีเช่นนี้ผู้อำนวยการสถานพินิจจะมีหนังสือแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องทราบ พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการสอบสวนต่อไปโดยไม่ต้องมีรายงานข้อเท็จจริงของสถานพินิจไปรวมไว้ในสำนวน แต่เมื่อมีการฟ้องคดีอาญานั้นต่อศาลแล้ว ถ้าศาลเห็นสมควรศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่ง หรือทั้งหมดตามมาตรา ๓๔ (๑) และทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นตามมาตรา ๕๕ (๒) เสนอต่อศาลได้ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้

(๒) การสอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชนเป็นหน้าที่ของพ่อบ้าน ครู และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของสถานพินิจในการที่คอยสังเกตและสอดส่องความประพฤติ นิสัย ทำหน้าที่ของเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิดทุกวัน โดยจัดให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาเล่าเรียนและให้ทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถทุกวันพร้อมทั้งคอยตรวจ หรือจดแจ้งข้อผิดระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชนแต่ละคนไว้ทุกขณะ และเมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ พ่อบ้านจะเรียกตรวจบัตรประจำตัวเด็กและเยาวชนทุกคน เพื่อบันทึกผลการประพฤติปฏิบัติของเด็กและเยาวชนแต่ละคนเป็นรายวันไว้เป็นหลักฐาน เมื่อครบ 10 วันก็จะรายงานให้หัวหน้าสถานฝึกและอบรมทราบ เมื่อได้รับรายงานแล้ว หัวหน้าสถานฝึกและอบรมจะเรียกเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคลมาสัมภาษณ์เพื่อพิจารณาประกอบกับรายงานดังกล่าวในการประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำความผิดรวมทั้งข้อเสนอแนะวิธีการแก้ไขเด็กและเยาวชนแต่ละรายให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีไว้ด้วย แล้วจัดทำเป็นรายงานการพินิจตามแบบที่กำหนดไว้และตามคำสั่งศาล

(๓) การควบคุมเด็กและเยาวชนในกรณีที่เด็กและเยาวชนไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือในระหว่างพิจารณาหรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ทั้งนี้ โดยสถานพินิจจะส่งเด็กและเยาวชนไปควบคุมตัวไว้ในสถานฝึกและอบรมชายหรือหญิง ซึ่งแยกกันเป็นสัดส่วน ส่วนเด็กหรือเยาวชนที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวสถานพินิจก็จะปล่อยตัวไป หัวหน้าสถานฝึกและอบรมหรือครูเวรหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจะให้คำแนะนำชี้แจงระเบียบวินัยให้เด็กและเยาวชนที่รับตัวใหม่ตามประเภทและลักษณะคดีที่ต้องหาเพื่อส่งเข้าประจำนอนตามความเหมาะสมโดยพิจารณาจากอายุและรูปร่างของเด็กและเยาวชนประกอบด้วย

(๔) การสงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อยเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่ถูกส่งเข้ามารับการฝึกอบรม ต่างก็มาจากสภาพการศึกษา ครอบครัวยุค และความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ขาดทั้งระเบียบวินัย สถานฝึกอบรมของสถานพินิจจึงต้องให้การสงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนเหล่านี้โดยใช้วิธีการที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคลไป เพื่อให้เขากลับตัวประพฤติตนไปในแนวทางที่สังคมยอมรับได้ โดยเริ่มต้นจากการฝึกให้เป็นคนมีระเบียบวินัย ไปจนถึงการฝึกให้เคารพกฎหมายและกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น

ฝึกให้มีระเบียบในการใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงครัว การเชิฐรักษา การต้อนรับแขก การแสดง ความเคารพ การรักษาความสะอาดของอาคารรวมทั้งที่อยู่หลับนอน และให้รู้จักเคารพบิดามารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีอุปการะคุณตลอดจนเคารพกฎหมายและกฎเกณฑ์ของสังคม

(๕) การจัดให้มีการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาพิพากษา หรือในระหว่างการควบคุมตัวในสถานพินิจ เป็นหน้าที่อีกอย่างหนึ่งของ สถานพินิจซึ่งจะต้องจัดส่งเด็กหรือเยาวชนที่สถานพินิจรับตัวไว้ไปให้แพทย์ทำการตรวจสุขภาพ ทางร่างกาย และถ้าจำเป็นหรือเห็นสมควรก็จะให้จิตแพทย์ตรวจจิตใจด้วย นอกจากนี้ในกรณีที่ ศาลหรือสถานพินิจไม่ได้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปชั่วคราว หรือไม่ได้มอบตัวเด็กหรือ เยาวชนไว้กับบุคคลหรือองค์การที่เห็นสมควร ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรได้ รับการรักษาพยาบาลก่อนดำเนินคดีต่อไป ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจสั่งให้เด็กหรือ เยาวชนได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่นตามที่เห็นสมควร ในกรณี เช่นนี้จะต้องแจ้งไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องและศาลเพื่อทราบด้วย

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ หรือเคยมีประวัติเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษ หรือมีลักษณะเป็นที่น่าสงสัยว่าจะเสพยาเสพติดให้โทษ สถานพินิจในส่วน ภูมิภาคจะจัดส่งเด็กหรือเยาวชนนั้น ๆ ไปตรวจหาสารยาเสพติดให้โทษที่โรงพยาบาล ส่วน สถานพินิจในส่วนกลางซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครจะจัดส่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปตรวจหาสาร ยาเสพติดให้โทษที่กองแพทย์ของสถานพินิจฯ กลาง ทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าเด็กและเยาวชนราย นั้น ๆ ได้เสพยาเสพติดให้โทษหรือไม่ หากผลการตรวจปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นเสพยา เสพติดให้โทษก็จะให้แพทย์ทำการตรวจรักษาต่อไปจนกว่าจะแน่ใจว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นหาย ขาดจากการติดยาเสพติดให้โทษ

(๖) การจัดการศึกษา ฝึกและอบรมคุณและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ใน ความควบคุมจะเริ่มกระทำเมื่อเด็กและเยาวชนที่เข้ามารับการฝึกอบรมได้รับการส่งเสริมสุขภาพ พลานามัย จนพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพต่อไปได้แล้ว การเรียนวิชา สามัญเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่เข้ารับการฝึกอบรมจะมีพื้น ความรู้ในวิชาสามัญต่ำ ไม่จบการศึกษาภาคบังคับเป็นส่วนมาก เพราะเด็กและเยาวชนเหล่านั้น ขาดโอกาสทางการศึกษา เช่น ขาดงาน ช่วยผู้ปกครองทำงาน หรือสติปัญญาทึบ ดังนั้นสถาน พินิจจึงให้เด็กเหล่านี้ได้เรียนวิชาสามัญอย่างน้อยก็ให้จบการศึกษาภาคบังคับ และในขณะ เดียวกันเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจซึ่งได้แก่ พ่อบ้าน และ ครู ก็จะร่วมมือกันพิจารณาเด็กและ เยาวชนเป็นรายบุคคลว่าแต่ละคนมีความสามารถพื้นฐานมาอย่างไร มีความสนใจในวิชาชีพอะไรบ้าง หลังจากนั้นจึงจะบรรจุเข้าเรียนวิชาชีพที่เห็นว่ามีประโยชน์มากที่สุดคือเด็กหรือเยาวชนนั้น ใน ขณะนี้สถานฝึกและอบรมของสถานพินิจได้เปิดการฝึกอบรมวิชาชีพแก่เด็กและเยาวชนหลาย

แขนงวิชาชีพ เช่น ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไม้และก่อสร้าง ช่างตัดผม ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไฟฟ้า ช่างปูน ช่างยนต์ ช่างเสริมสวย ช่างศิลปหัตถกรรม การช่างสตรี คนตรีสากล คนตรีไทย และ เกษตรกรรม เป็นต้น นอกจากนี้เด็กและเยาวชนจะได้รับการพัฒนาจิตใจและนิสัยให้อยู่ใน กรอบของกฎหมายและกฎเกณฑ์ของสังคมและได้รับการอภิบาลปกครองดูแลให้เป็นคนดีมี ระเบียบวินัยด้วย

(๓) การสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวในคดีครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นคดี ที่มีข้อพิพาท หรือคดีที่ไม่มีข้อพิพาทก็ได้ แต่ไม่ว่าจะเป็นคดีครอบครัวประเภทใดก็ตาม เมื่อมี การฟ้องหรือร้องขอต่อศาล ศาลต้องแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำ ฟ้องหรือคำร้องขอให้ ๑ ชุด สถานพินิจจะมอบหมายให้เจ้าพนักงานในสถานพินิจดำเนินการ สืบเสาะข้อเท็จจริงต่าง ๆ ว่าเป็นคั้งที่มีการฟ้องหรือร้องขอต่อศาลเช่นนั้นหรือไม่ เพียงใด เจ้า พนักงานดังกล่าวจะสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวรวมทั้งความประพฤติของคู่ความในคดี และของผู้เยาว์กับผู้ร้องขอ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวกับคำฟ้องหรือคำร้องขอนั้น เสร็จแล้วทำรายงานเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาประกอบในการทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง อนึ่ง ใน กรณีที่ศาลเห็นเป็นการสมควรและคู่ความได้ยินยอมแล้ว ศาลจะสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจ ร่างกาย สุขภาพหรือจิตใจของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้ ซึ่งเมื่อศาลสั่งคั้งนี้แล้วก็จะเป็นของ สถานพินิจที่จะต้องจัดให้มีการปฏิบัติไปตามคำสั่งของศาล

(๔) การประมวลและรายงานข้อเท็จจริงรวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลในคดีครอบครัว จะเน้นหนักไปในเรื่องฐานะและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร้องกับผู้เยาว์ หรือระหว่างโจทก์กับ จำเลยและผู้เยาว์ ทรัพย์สินของผู้เยาว์ หรือสิทธิ หรือทรัพย์สิน ในอนาคตอันจะพึงได้ หรือจะ ตกแก่ผู้เยาว์ และความเห็นซึ่งต้องเสนอต่อศาลโดยไม่ชักช้า เพราะศาลจะต้องแจ้งความเห็น ของสถานพินิจไปในคู่ความทราบ และคู่ความมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้าน และนำสืบหักล้างความ เห็นดังกล่าวได้ตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๑๑๖ วรรคสอง

หน้าที่ของคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถาน พินิจ

มาตรา ๓๕ “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ สงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ เพื่อทำหน้าที่

- (๑) ให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการสถานพินิจ
 - (๒) ช่วยเหลือกิจการสถานพินิจ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน
- กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และ อาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้”

คำอธิบาย การดำเนินงานของศาลเยาวชนและครอบครัวจะบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ได้จะต้องประกอบด้วยความร่วมมือร่วมใจของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขเด็กและเยาวชนให้กลับตัวประพฤติตนเป็นพลเมืองดีต่อไป มาตรการนี้จึงเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกที่มีใจเมตตากรุณาอาสาสมัครเข้ามาเป็นกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจแต่ละแห่งได้โดยไม่จำกัดจำนวนและความรู้ เพราะกิจการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนเป็นกิจการกุศลอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตามมาตรการนี้ได้กำหนดให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่จะพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่อาสาสมัครเข้ามาเช่นนั้นเป็นกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจแต่ละแห่งหรือไม่ก็ได้ หากได้รับแต่งตั้งแล้วย่อมมีหน้าที่ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือสถานพินิจไม่แต่เพียงในด้านกำลังความคิดในการช่วยให้เด็กและเยาวชนกลับตัวสู่การประพฤติตนที่ดีถูกต้องตามทำนองคลองธรรมเท่านั้น แต่ยังช่วยเหลือในด้านกำลังเงินและกำลังกายในการฝึกอบรมแก้ไขเด็กและเยาวชนผู้หลงผิด เพื่อให้มีวิชาชีพพอที่จะนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ และให้ได้รับการอบรมจิตใจอย่างเพียงพอ เช่นบริจาครถจักรยานมือฝึกงานอาชีพ เครื่องกีฬา และหนังสือสารคดีกับหนังสือสอนธรรมต่าง ๆ เป็นต้น โดยปกติแล้วผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจแต่ละแห่งนั้น ประกอบด้วยบุคคลภายนอกร่วมกับผู้พิพากษาสมทบประจำศาลซึ่งสถานพินิจนั้นสังกัดอยู่

พนักงานต่าง ๆ ของสถานพินิจ

มาตรา ๓๖ “ให้มีแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ ครู และพนักงานอื่นตามที่จะมีกฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจตามสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานของสถานพินิจหรือพนักงานของสถานที่ซึ่งได้รับมอบหมายให้ควบคุม ฝึกและอบรมหรือสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชน เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

คำอธิบาย มาตรการนี้กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่พนักงานต่าง ๆ ประจำสถานพินิจแต่ละแห่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจดังต่อไปนี้

(๑) แพทย์ มีหน้าที่ตรวจรักษาพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการสอบสวน หรือพิจารณาคดี หรือในระหว่างการควบคุมตัวในสถานพินิจตามมาตรา ๓๔ (๕) ทั้งนี้ไม่ว่าโรภักษ์ไข้เจ็บนั้นจะเป็นสาเหตุแห่งการกระทำความผิดหรือไม่ ยิ่งถ้าโรภักษ์ไข้เจ็บนั้นเป็นสาเหตุแห่งการกระทำความผิดโดยตรง การรักษาโรภักษ์ไข้เจ็บย่อมจะเป็นการป้องกันเด็กหรือเยาวชนมิให้กระทำความผิดในอนาคตได้ และแม้ว่าการกระทำความผิดบางรายอาจจะเกิดจากสาเหตุหลาย

อย่างผสมกันซึ่งรวมทั้งการมีโรคภัยไข้เจ็บด้วยก็ตาม การรักษาโรคภัยไข้เจ็บให้แก่เด็กหรือเยาวชนก็อาจทำให้การที่เด็กหรือเยาวชนจะกระทำความผิดอีกในอนาคตลดน้อยลงก็ได้ นอกจากนี้ยังเป็นการสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนส่วนหนึ่งของประเทศให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ขึ้นไปในตัว การตรวจโรคทางร่างกายนั้นมาตรา ๕๕ (๓) (ข) บังคับให้ต้องทำเสมอ ทั้งนี้เพราะตามความเห็นของคณะกรรมการอาจเข้าใจว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นปกติไม่มีโรคภัยไข้เจ็บแต่อย่างใด แต่ความจริงอาจมีโรคภัยไข้เจ็บซ่อนเร้นอยู่ก็ได้ซึ่งแพทย์ที่ทำการตรวจรักษาพยาบาลเท่านั้นจึงจะรู้ได้

(๒) จิตแพทย์ (psychiatrist หรือ medicopsychologist) เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งทำให้สถานพินิจสามารถรายงานได้ว่าเด็กหรือเยาวชนมีสภาพจิตใจเป็นอย่างไร เช่น จิตบกพร่องหรือวิกลจริตหรือไม่เพียงใด เหตุที่ไม่ปกติเป็นเพราะเหตุใด จริงอยู่มาตรา ๕๕ (๓) ข ระบุว่าให้จิตแพทย์ตรวจจิตใจของเด็กหรือเยาวชนต่อเมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นสมควร ทั้งนี้เพราะการตรวจจิตใจจำเป็นต้องใช้เวลาและความอดทนมาก เด็กหรือเยาวชนบางคนมีกิริยาอาการเหมือนคนปกติ แต่อาจมีจิตใจผิดปกติ จิตบกพร่องหรือวิกลจริตก็ได้ ประวัติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนที่ถูกต้องจะเป็นช่องทางให้ผู้อำนวยการสถานพินิจวินิจฉัยได้ว่าสมควรให้แพทย์ตรวจจิตใจของเด็กหรือเยาวชนหรือไม่ หากปรากฏว่าจิตใจของเด็กหรือเยาวชนผิดปกติ จิตแพทย์มีหน้าที่รักษาจิตใจของเด็กหรือเยาวชนนั้นให้เป็นปกติด้วย

(๓) นักจิตวิทยา (psychologist) มีหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับจิตใจของเด็กหรือเยาวชน เพื่อจะทราบว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีสติปัญญาเพียงใด มีจิตไร้สำนึกซ่อนเร้นอยู่อย่างไร หรือไม่มีบุคคลิกลักษณะอย่างไร มีปมด้อยปมเด่นอย่างไรหรือไม่เพียงใด สมควรฝึกและอบรมสั่งสอนหรือให้การศึกษาอย่างไร ควรจะปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนในระหว่างควบคุมในสถานพินิจอย่างไร และเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจที่จะรายงานต่อศาลเยาวชนและครอบครัวถึงผลแห่งการตรวจในทางจิตวิทยาด้วย เมื่อพบสาเหตุแห่งการกระทำความผิดในทางจิตวิทยาแล้ว นักจิตวิทยาจะต้องหาทางรักษาในทางจิตวิทยาด้วย

(๔) พนักงานคุมประพฤติ (probation officer) นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๔ แล้ว ยังทำหน้าที่เสมือนเป็นพี่เลี้ยง ช่วยเหลือ และนำเด็กหรือเยาวชนในการปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดี และส่วนใหญ่มีความจำเป็นที่จะต้องก้าวล่วงไปเกี่ยวข้องกับกิจการอุปการะเลี้ยงดู ควบคุมดูแลเด็กหรือเยาวชน สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างเด็กหรือเยาวชนกับผู้ปกครองหรือบิดามารดา รวมทั้งความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างเด็กหรือเยาวชนกับบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว เพื่อช่วยกันเสริมสร้างเด็กหรือเยาวชนที่ดีให้แก่ครอบครัว อันเป็นการสร้างสรรค์พลเมืองดีให้แก่ประเทศชาติ งานคุมประพฤติเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่กระทำความผิด ให้มีโอกาสดำเนินชีวิตด้วยตนเองภายใต้การดูแลอย่างเอาใจใส่ของพนักงานคุมประพฤติ อย่างไรก็ตามงานคุมประพฤติจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อจำนวนเด็กและเยาวชนสมควร

กับจำนวนพนักงานคุมประพฤติ

(๕) พนักงานสังคมสงเคราะห์ (Social worker) มีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ใน มาตรา ๔ และจะต้องมีความรู้ในเรื่องสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างดี มิฉะนั้นแล้วย่อมไม่สามารถทราบได้ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิดเพราะสาเหตุอะไร ซึ่งจะเป็นเหตุให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กหรือ เยาวชนบางคนกระทำความผิดโดยมีสาเหตุแห่งการกระทำความผิดหลายสาเหตุ ซึ่งพนักงาน สังคมสงเคราะห์จะต้องทำรายงานว่าสาเหตุใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กกระทำความผิด สาเหตุใดเป็นสาเหตุข้างเคียงที่เป็นเหตุสนับสนุนให้เด็กมีความโน้มเอียงไปในทางกระทำความ ผิดยิ่งขึ้น

(๖) ครู ในสถานพินิจมีครู ๒ ประเภท คือ ครูสอนวิชาสามัญ และครูสอนวิชาชีพ เพราะ จะต้องดำเนินการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่เข้ามาสู่สถานพินิจทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ เพื่อให้ มีความรู้และเกิดทักษะ ความชำนาญ สามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับในระหว่างฝึกอบรม ไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศาล เยาวชนและครอบครัวขึ้น โดยในขั้นแรกจะตรวจสอบประวัติของเด็กหรือเยาวชนในด้านความรู้ ว่ามีความรู้ในวิชาสามัญหรือวิชาชีพแขนงใดเพียงใดหรือไม่ เพื่อจะได้จัดให้เด็กหรือเยาวชนนั้น เข้าชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง เพราะถือเป็นหลักการว่าเด็กหรือเยาวชนทุกคนอย่างน้อยในด้านวิชา สมัญญ์ต้องได้รับการสอนให้อ่านออกเขียนได้ก่อนออกไปสู่สังคมภายนอก หลักสูตรที่สถาน พินิจใช้สอนเด็กและเยาวชนในวิชาสามัญเป็นหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งแบ่ง ออกเป็น ๓ ระดับคือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมต้น และระดับมัธยมปลายส่วนการสอน ในวิชาชีพแขนงต่าง ๆ นั้น สถานพินิจจำเป็นต้องดำเนินการสอนและฝึกอบรมให้สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดแรงงานให้มากที่สุด เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่ได้รับการสอนและฝึก อบรมนั้นมีทักษะพอที่จะนำประสบการณ์ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างจริงจัง

(๗) พนักงานอื่น ๆ สถานพินิจจำเป็นต้องมีพนักงานอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือกิจการของสถาน พินิจ เช่น นางพยาบาล พ่อกครัว ฯลฯ เป็นต้น

วรรคสองของมาตรานี้กล่าวถึงฐานะของพนักงานของสถานพินิจหรือพนักงานของสถาน ที่ซึ่งได้รับมอบหมายให้ควบคุม ฝึกและอบรม หรือสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชน เป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ กล่าวคือ

(๑) ในทางให้ความคุ้มครองพนักงานของสถานพินิจ โดยให้เป็นเจ้าพนักงาน เช่น ผู้ใด แฉงข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงานดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ผู้นั้นจะ ต้องรับโทษ เพราะถือว่าเป็นความผิดต่อเจ้าพนักงาน (ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๓๗)

(๒) ในทางลงโทษถ้าได้กระทำความผิดเพราะถือว่าพนักงานดังกล่าวเป็นเจ้าพนักงาน เช่น

ถ้าพนักงานดังกล่าวปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต จะต้องรับโทษ เพราะถือว่าเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗)

อำนาจหน้าที่ทั่วไปของผู้อำนวยการสถานพินิจ

มาตรา ๓๓ “ผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทั้งปวง ตลอดจนการปกครองบังคับบัญชาพนักงานของสถานพินิจนั้น และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

คำอธิบายมาตรานี้ว่าด้วยอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้อำนวยการสถานพินิจ ซึ่งมีดังนี้

- (๑) มีหน้าที่และความรับผิดชอบในกิจการทั้งปวง ตลอดจนการปกครองบังคับบัญชาพนักงานต่าง ๆ ของสถานพินิจนั้น
- (๒) มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานคุมประพฤติตามมาตรา ๔๓ และ ๔๔
- (๓) มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสังคมสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๖ และ ๔๗
- (๔) มีอำนาจและหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของตน

มาตรา ๓๔ “ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้เด็กหรือเยาวชนได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญอย่างน้อยให้พออ่านออกเขียนได้ ฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ หรือให้ปฏิบัติการงานอื่นใดเพื่อมิให้มีเวลาว่างโดยไม่จำเป็นให้เหมาะสมกับจิตใจและสุขภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น
- (๒) ออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม
- (๓) ลงทัณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ แก่เด็กและเยาวชนที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่วหรือกระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) ส่งเด็กหรือเยาวชนซึ่งมีความประพฤติเลวชั่วนั้นจะเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่น ไปกักไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือเรือนจำโดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อนเว้นแต่กรณี

ถูกเงินอย่างอื่นจะส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังเรือนจำก่อนก็ได้ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว

(๕) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๖) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ ตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณีให้ความเห็นชอบแล้ว

คำอธิบาย มาตรานี้มีระบุถึงอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ซึ่งอาจกล่าวได้ดังนี้คือ เมื่อพนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับกุมมายังสถานพินิจแล้ว เด็กหรือเยาวชนนั้นจะอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ในระหว่างนั้นผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ หรือมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวก็ได้ เด็กหรือเยาวชนที่ไม่ได้ขอให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวก็จะถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจ ในระหว่างนั้นผู้อำนวยการสถานพินิจจะมอบหมายให้หัวหน้าสถานฝึกและอบรมชี้แจงให้เด็กหรือเยาวชนเข้าใจในหลักการ และความมุ่งหมายในการอบรม พร้อมทั้งอธิบายให้รู้กฎข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุม ซึ่งผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้ออก ต่อจากนั้นหัวหน้าสถานฝึกและอบรมจะวางแผนการฝึกอบรมเด็กหรือเยาวชนแต่ละคนให้เหมาะสมแก่อัธยาศัยโดยฝึกและอบรมทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพ ตลอดจนด้านจริยศึกษาและธรรมศึกษา ซึ่งนอกจากจะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นสามารถนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมไปประกอบอาชีพที่สุจริตเมื่อพ้นจากการฝึกและอบรมไปแล้วยังทำให้เด็กและเยาวชนได้รู้ถึงกิริยามารยาทที่ดีที่ควร และการอยู่ร่วมกันโดยสันติในสังคม รวมทั้งการอยู่ในศีลในธรรม การปกครองกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งเมื่อนำไปประพฤติปฏิบัตินาน ๆ ไปเด็กและเยาวชนเหล่านั้นก็จะกลายเป็นพลเมืองดีต่อไป อย่างไรก็ตามเมื่อเด็กและเยาวชนมาอยู่รวม ๆ กันเป็นจำนวนมากเช่นนี้ย่อมมีเรื่องยุ่งยากเป็นธรรมดา เช่น การก่อความวุ่นวาย การพยายามหลบหนี การฝ่าฝืนกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัย เป็นต้น ในกรณีเช่นนี้ผู้อำนวยการสถานพินิจย่อมมีอำนาจลงทัณฑ์แก่เด็กและเยาวชนที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่วหรือกระทำความผิดตามความเหมาะสม โทษที่วางไว้ปรากฏตามมาตรา ๓๕ แต่การลงโทษโดยการส่งเด็กหรือเยาวชนซึ่งมีความประพฤติเลวชดไปกักไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือส่งไปยังเรือนจำต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินอย่างอื่น ในขณะที่เดียวกันผู้อำนวยการสถานพินิจจะส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่มีความตั้งใจที่จะกลับตนเป็นพลเมืองดีโดยให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เช่น ยกย่องชมเชยในชั้นหรือในที่ประชุม แต่งตั้งให้มีหน้าที่พิเศษโดยให้เป็นหัวหน้าเด็กและ

เยาวชนบางกลุ่ม อนุญาตให้ลาไปเยี่ยมบ้านได้เป็นครั้งคราว ให้ออกไปเรียนหนังสือภายนอกสถานฝึกและอบรมชนิดเข้าไปเียนกลับ ให้ออกไปฝึกงานนอกสถานฝึกและอบรม และรายงานต่อศาลขอให้ปล่อยเมื่อครบกำหนดขึ้นคำหรือก่อนกำหนด แต่การอนุญาตตาม (๕) และ (๖) ของมาตรานี้ ผู้อำนวยการสถานพินิจต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี

ทัณฑ์ที่จะลงแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุม

มาตรา ๓๕ “ทัณฑ์ที่จะลงแก่เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้มีดังต่อไปนี้

- (๑) เขียนไม่เกินสิบสองที
- (๒) ทำงานหนัก
- (๓) คัดประโยชน์และความสะดวกที่สถานพินิจอำนวยความสะดวกให้บางประการ”

คำอธิบาย วิธีการลงทัณฑ์ต่าง ๆ นี้แล้วแต่จะพิจารณาว่าสิ่งใดเหมาะสม ควรใช้และพิจารณาตามความรุนแรงของการกระทำ เป็นรูปเรื่องแต่ละราย ๆ ไป ไม่เคร่งครัดนัก เพราะเราก็คงทราบดีแล้วว่าเด็กและเยาวชนเหล่านี้ มักจะทำอะไรผิดพลาดได้บ่อย ๆ ควรได้รับการกักขัง เพราะแต่ละคนมีพื้นฐานไม่เหมือนกันและมาจากครอบครัวที่ยากจน แยกแยก ขาดการศึกษา ขาดการอบรม เหล่านี้เป็นต้น ต้องจำใจจำใจ ี่เข้มงวดบ่อย ๆ บางครั้งกำลังเข้มงวดหรืออบรม ก็ยังมีทำผิด ผิดกฎก็มี อาจจะเป็นเพราะไม่รู้ ไม่คิดก็ได้

โดยทั่ว ๆ ไป สถานฝึกและอบรมทุก ๆ แห่งก็ต้องวางระเบียบของเด็กและเยาวชนไว้ในเรื่องต่าง ๆ การจัดเวรให้ทำงานทั่ว ๆ ไป เรื่องความสะอาด ความสวย อาหาร เสื้อผ้า เหล่านี้ต้องผลัดเปลี่ยนให้เป็นเวลา ตรงต่อเวลา หมุนเวียนกันทำให้เหมือน ๆ กัน ซึ่งเป็นการฝึกอบรมอย่างหนึ่ง ให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ถึงการทำงาน มีความซื่อสัตย์ รักษาเวลา และระเบียบวินัย

การแยกเด็กและเยาวชนหญิงกับชายออกต่างหากจากกัน

มาตรา ๔๐ “เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจนั้นต้องจัดแยกหญิงและชายให้มีที่อยู่ต่างหากจากกัน”

คำอธิบาย ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่ได้ร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว เด็กหรือเยาวชนนั้นจะถูกส่งตัวไปควบคุมไว้ในสถานฝึกและอบรมชาย

หรือสถานฝึกและอบรมหญิงแล้วแต่กรณี ซึ่งแยกออกจากหากจากกัน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการควบคุมและสอดส่อง ตลอดจนการให้การฝึกและอบรมวิชาชีพได้สอดคล้องเหมาะสมกับเพศของเด็กหรือเยาวชนและระยะเวลาอันสั้นที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ

การรับเด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมแบบเข้ามาเย็นกลับ

มาตรา ๔๑ “ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจรับเด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมแบบเข้ามาเย็นกลับตามคำสั่งศาล”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นมาตราที่บัญญัติขึ้นใหม่ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจรับเด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมแบบเข้ามาเย็นกลับตามคำสั่งศาล ทั้งนี้เนื่องจากมีเด็กหรือเยาวชนบางคนมีความจำเป็นจะต้องศึกษาในสายสามัญสูงกว่าระดับ ๓ (เทียบเท่า ป.๖) และเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีในสถานฝึกและอบรมจนเป็นที่ไว้วางใจได้ ผู้อำนวยการสถานพินิจจะจัดให้ไปศึกษาภายนอกโดยขออนุญาตจากศาลก่อน ซึ่งจะเป็นการศึกษานในโรงเรียนภายนอกประเภทไปมา ส่วนนอกเวลาเรียนยังจะต้องฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมด้วย

การรายงานเรื่องต่างๆที่ศาลต้องการทราบหรือเห็นว่าศาลควรทราบ

มาตรา ๔๒ “ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมหรือสถานแนะนำทางจิตที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในความควบคุม รายงานความประพฤติ สุขภาพ จิตใจ นิสัยและเรื่องอื่น ๆ ที่ศาลต้องการทราบ หรือที่เห็นว่าศาลควรทราบต่อศาลซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกเดือนต่อครั้งหรือภายในระยะเวลาเร็วกว่านั้นตามที่ศาลสั่ง”

คำอธิบาย มาตราที่กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมหรือสถานแนะนำทางจิต มีหน้าที่ที่จะต้องรายงานเรื่องต่าง ๆ ให้ศาลทราบ กล่าวคือ ความประพฤติ สุขภาพ จิตใจ นิสัย และเรื่องอื่น ๆ ที่ศาลต้องการทราบหรือเห็นว่าศาลควรทราบต่อศาล ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกเดือนต่อครั้ง หรือภายในระยะเวลาเร็วกว่านั้นตามที่ศาลสั่ง ทั้งนี้เพื่อให้ศาลทราบความเป็นไปของเด็กหรือเยาวชนนั้น ในระหว่างที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงเด็กหรือเยาวชนให้กลับตนเป็นพลเมืองดี

อำนาจหน้าที่ทั่วไปของพนักงานคุมประพฤติ

มาตรา ๔๓ “ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และตาม

กฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๔ (๑) เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาและบุคคลอื่น

(๒) คุมประพฤติเด็กหรือเยาวชนตามคำสั่งศาล ตลอดจนดูแลอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ระหว่างคุมประพฤติ

(๓) สอดส่องให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด

(๔) ให้คำแนะนำแก่บิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ในเรื่องการเลี้ยงดู อบรมและสั่งสอนเด็กหรือเยาวชน

(๕) ประมวลและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องบังคับใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในคดีแพ่งที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย เพื่อรายงานต่อศาล

(๖) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) เพื่อเสนอต่อศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ”

คำอธิบาย (๑) (๕) (๖) และ (๗) ของมาตรานี้ได้บัญญัติขึ้นใหม่ เนื่องจากศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวทั้งหมดซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาล จึงจำเป็นต้องเพิ่มอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติในส่วนที่เกี่ยวกับคดีครอบครัว แต่ในมาตรานี้ (๕) ใช้คำว่า “ในคดีแพ่งที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย” ทั้งนี้เพื่อให้ข้อความรับกับหมวด ๑๑ ที่ว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย แต่ถึงแม้ว่าจะใช้คำว่า “ในคดีแพ่ง” ก็น่าจะหมายความว่าคดีครอบครัวตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๑ (๓)

การสืบเสาะ (Investigation) เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังของเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาและบุคคลอื่น คำว่า “บุคคลอื่น” ในที่นี้หมายความว่ารวมถึงบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในคดีครอบครัวด้วย เช่น สามี ภริยา ผู้เยาว์หรือบุตรบุญธรรม เป็นต้น โดยพนักงานคุมประพฤติจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ว่านี้แล้วนำมาประมวลวิเคราะห์ และทำรายงานเสนอต่อศาลพร้อมทั้งความเห็นและข้อเสนอแนะในคดีอาญาว่าควรใช้วิธีการอย่างไร จึงจะเหมาะสมแก่เด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหา และข้อเสนอแนะในคดีแพ่งว่าควรใช้วิธีการอย่างไรจึงจะมีความสงบสุขหรือการอยู่ร่วมกันในครอบครัวปกติสุข รวมทั้งวิธีการสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรส การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลให้การศึกษาแก่บุตรที่เป็นผู้เยาว์ การคุ้มครองสิทธิของบุตรและส่งเสริมสวัสดิภาพของบุตร และมาตรการต่างๆ ที่อาจช่วยเหลือสามีภริยาให้ปรองดองกันและ

มาตรการที่อาจปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภริยา และระหว่างบิดามารดากับบุตร ทั้งนี้เพื่อศาลจะได้ใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาคดี

การสอดส่อง (Supervision) เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อแนะนำช่วยเหลือหรือ ดักเตือนเด็กหรือเยาวชนในเรื่องความประพฤติ และการประกอบอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ แก่ใจปรับปรุงเด็กหรือเยาวชนมิให้กระทำความผิด และเพื่อช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดให้สามารถดำเนินชีวิตและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ กลายเป็นประชากรที่มีคุณค่า

นอกจากนี้ถ้าศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นสมควรจะสั่งให้พนักงานคุมประพฤติ ปฏิบัติหน้าที่อื่นแล้วรายงานความเห็นเกี่ยวกับประเด็นนั้นต่อศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจก็ได้ ตามมาตรานี้ (๑)

อำนาจอย่างพนักงานสอบสวนและอำนาจพิเศษอย่างอื่นของ พนักงานคุมประพฤติ

มาตรา ๔๔ “ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๓ ให้พนักงานคุม ประพฤติมีอำนาจอย่างพนักงานสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาและให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วยคือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหา ว่ากระทำความผิด หรือของบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำงาน หรือมี ความเกี่ยวข้องกับด้วย ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ ในที่นั้น

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดา หรือผู้ปกครองผู้เยาว์หรือของบุคคลซึ่งผู้ เยาว์อาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับด้วย ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตกและสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้นเกี่ยวกับคดีแพ่งหรือคดีครอบครัวที่อยู่ใน อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ตามมาตรา ๑๑ (๓)

(๓) สอบถามครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำ ความผิดศึกษาหรือเคยศึกษาอยู่ เกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิติฯ และสถิติปัญหาของเด็ก หรือเยาวชนนั้น และถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้บุคคลเหล่านั้นทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวด้วยก็ได้

(๔) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบและสอบถามหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำ

(๕) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองวัตถุหรือเอกสารอันจะใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ส่ง วัตถุหรือเอกสารนั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลา ระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานคุมประพฤติจะกระทำได้ต่อเมื่อมีคำสั่งศาล

หรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ”

คำอธิบาย ตามมาตรา ๔๓ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นเรื่องหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติมากกว่าเรื่องอำนาจ แต่ตามมาตรา ๔๔ เป็นเรื่องอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๓ รูปแบบและโดยคำตามมาตรา ๔๔ (๑) หรือ (๒) รวมทั้งวรรคสุดท้าย เป็นไปทำนองเดียวกับการค้นในทรีโหลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ การเข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบุคคลต่าง ๆ ตาม (๑) หรือ (๒) พนักงานคุมประพฤติต้องลงมือเข้าไปตั้งแต่ในเวลากลางวัน คือระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และเมื่อลงมือเข้าไปตั้งแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังสอบถามไม่เสร็จจะสอบถามต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้ นอกจากนี้ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างอื่นจะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลากลางคืนคือระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้นก็ได้ โดยมีคำสั่งของศาลหรือคำสั่งของผู้บัญชาการสถานพินิจให้ค้นได้เป็นพิเศษในเวลากลางคืน และนอกจากการเข้าไปสอบถามบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสั่งให้บุคคลใด ๆ ทำรายงานหรือให้โดยคำหรือส่งวัตถุหรือเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่พนักงานคุมประพฤติประสงค์จะทราบด้วยก็ได้

อำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ

มาตรา ๔๕ “ให้ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติดำเนินการอย่างพนักงานคุมประพฤติเพียงเท่าที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางได้มอบหมาย”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นหลักการที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่ ขอให้สังเกตว่าเป็นเรื่องอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติซึ่งเป็นเอกชนที่อาสาสมัครเข้ามาช่วยงาน ผู้ที่แต่งตั้งได้แก่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ตามมาตรา ๔ เจตนารมณ์ก็เพื่อขอแรงมาช่วยงานในด้านการสอดส่องให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขในการคุมประพฤติตามที่ศาลกำหนด ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับการสืบเสาะ อันจะมีผลกระทบถึงการพิพากษาคดี อย่างไรก็ตามเพื่อวางมาตรการสำหรับกาลภายหน้า จึงเปิดกว้างให้เป็นอำนาจของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจะกำหนดภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ

นอกจากนั้น ยังมีข้อสังเกตอีกว่า ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติไม่ใช่เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๔๔

อำนาจหน้าที่ทั่วไปของพนักงานสังคมสงเคราะห์

มาตรา ๔๖ “ให้พนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และ

ตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ หรือที่ได้ปล่อยไปแล้ว ตลอดจนให้คำแนะนำ ควบคุมดูแลและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนนั้น

(๒) ให้คำแนะนำแก่บิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ เกี่ยวกับการเลี้ยงดู อบรมและสั่งสอนเด็กหรือเยาวชน เพื่อประโยชน์ในการสงเคราะห์และ บำบัดแก้ไขเด็กหรือเยาวชน

(๓) สอดส่องให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด

(๔) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวและใกล้เคียง ประนีประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว

(๕) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) เพื่อเสนอ ต่อศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นหลักการใหม่ในกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงาน สังคมสงเคราะห์ขึ้น ที่จริงก็รับกับทางปฏิบัติที่มีอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับอยู่แล้ว แต่มี ส่วนเพิ่มเติมในมาตรา ๔๖ (๔) เพื่อให้รองรับอำนาจของศาลที่จะสั่งให้พนักงานสังคม สงเคราะห์สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบให้คู่ความ ได้ตกลงหรือประนีประนอมในข้อพิพาท ตามมาตรา ๑๑๒ โดยปกติพนักงานสังคมสงเคราะห์ ไม่มีหน้าที่สืบเสาะ ประมวล และรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน หรือผู้เยาว์ เว้นศาล หรือผู้อำนวยการสถานพินิจสั่งให้ทำเช่นนั้น

อำนาจอย่างพนักงานสอบสวนและอำนาจพิเศษอย่างอื่นของพนักงานสังคมสงเคราะห์

มาตรา ๔๗ “เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๖ ให้พนักงานสังคม สงเคราะห์มีอำนาจอย่างพนักงานสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่า กระทำความผิด หรือของบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำการงานหรือมีความ เกี่ยวข้องด้วย ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่ นั้น

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดา หรือผู้ปกครองผู้เยาว์ หรือของบุคคลซึ่งผู้

เขาว้ออาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับด้วย หรือเข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของ
คู่ความในคดี ครอบครัวหรือของบุคคลซึ่งคู่ความนั้นอาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำงานหรือมีความ
เกี่ยวข้องกับด้วย ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่
นั้น

(๓) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบและสอบถามหรือปฎิญาณตนและให้ด้วยคำ

(๔) เรียกคู่ความหรือบุคคลที่มาพบเพื่อไต่ถามข้อประนีประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลา
ระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานสังคมสงเคราะห์จะกระทำได้อีกเมื่อมีคำสั่ง
ศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นหลักการใหม่ แต่เป็นเรื่องอำนาจของพนักงานสังคมสงเคราะห์
ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๖ ซึ่งอาจอธิบายได้ทำนองเดียวกับมาตรา ๔๔ เรื่องอำนาจ
ของพนักงานคุมประพฤติ เพราะบัญญัติไว้ในทำนองเดียวกัน จึงไม่จำเป็นต้องมีคำอธิบายซ้ำอีก

การแสดงบัตรประจำตัวในการปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔๘ “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ
พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ และพนักงานสังคมสงเคราะห์ แสดงบัตร
ประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วย
พนักงานคุมประพฤติ และพนักงานสังคมสงเคราะห์ แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง
ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปด้วยความรวดเร็วเรียบร้อย ไม่ขัดข้อง เป็น
บทบัญญัติที่คุ้มครองพนักงาน และผู้ช่วยพนักงานดังกล่าว เช่น หากมีการขัดขวางการปฏิบัติ
การตามหน้าที่ ทั้ง ๆ ที่พนักงานหรือผู้ช่วยพนักงานดังกล่าวแสดงบัตรประจำตัวให้ทราบแล้ว ผู้
ขัดขวางอาจมีความผิดฐานต่อสูหรือขัดขวางเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๓๘
ด้วย

หมวด ๔ การสอบสวนคดีอาญา

ขอบเขตการจับกุมเด็ก

มาตรา ๔๙ “ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำ
ความผิดซึ่งหน้า หรือมีผู้เสียหายชี้ตัวและยืนยันให้จับ หรือมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าได้มีการร้อง

ทุกข้อไว้แล้ว หรือมีหมายจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การจับกุมเยาวชนให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

คำอธิบาย มาตรานี้เดิมคือ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กฯ มาตรา ๒๓ ตามพระราชบัญญัตินี้ได้เพิ่มเหตุที่จะจับกุมเด็กได้ในกรณีที่มีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าได้มีการร้องทุกข์ไว้แล้ว และในส่วนของเยาวชนก็บัญญัติให้ชัดแจ้งว่าเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
อนึ่ง จะเห็นได้ว่าการจับกุมเด็กนั้นต่างจากการจับกุมผู้ใหญ่หรือเยาวชนตรงที่ว่า ถ้าไม่มีหมายจับแล้ว เพียงแต่มีเหตุอันควรสงสัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๘ (๒) หรือ (๓) ก็ยังไม่เพียงพอที่จะเป็นเหตุจับกุมได้

การดำเนินการต่อไปรวมทั้งการปล่อยชั่วคราวเมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนแล้ว

มาตรา ๕๐ “ภายใต้บังคับบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบคดีอาญา เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และคดีนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัว ให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมหรือควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นแจ้งการจับกุมหรือควบคุมไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ ตลอดจนบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่โดยไม่ชักช้า ในกรณีเช่นว่านี้ พนักงานสอบสวนจะต้องถามปากคำเด็กหรือเยาวชนให้เสร็จภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน เมื่อพนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กหรือเยาวชนแล้วให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังสถานพินิจ ผู้อำนวยการสถานพินิจดังกล่าวจะควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ยังสถานพินิจหรือจะปล่อยชั่วคราวโดยมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่โดยไม่มีประกัน หรือมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้กับบุคคลหรือองค์การที่เห็นสมควรก็ได้

เมื่อมีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาตั้งโดยพลัน หากเห็นไม่สมควรให้ปล่อยชั่วคราวให้รีบส่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวพร้อมทั้งความเห็นไปให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาตั้ง คำตั้งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวให้เป็นที่สุด แต่ไม่คัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวใหม่

ส่วนการสอบสวนนั้น ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แม้ว่าจะมีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับหรือควบคุมนั้นก็ตาม”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการหลังการจับกุมเด็กหรือเยาวชน ซึ่งจะต้องมีการแจ้งเรื่องการถูกจับกุมให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) บทบัญญัติมาตรา ๕๐ อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบคดีอาญา และคดีที่มีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นคดีที่จะต้องได้รับการพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัว

(๒) การแจ้งเกี่ยวกับการจับกุมนั้น ผู้แจ้งคือเจ้าพนักงานผู้จับกุมหรือควบคุมเด็กหรือเยาวชนและต้องแจ้งโดยไม่ชักช้า โดยแจ้งต่อผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเขตอำนาจ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๓) พนักงานสอบสวนจะต้องถามปากคำเด็กหรือเยาวชนให้เสร็จภายในระยะเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน

(๔) หลังจากดำเนินการตามข้อ ๓ ดังกล่าวแล้ว พนักงานสอบสวนต้องส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถานพินิจ

(๕) การปล่อยชั่วคราวนั้น เมื่อมีการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังสถานพินิจ ผู้อำนวยการสถานพินิจจะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในสถานพินิจหรือจะปล่อยชั่วคราวโดยมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้กับบุคคลหรือองค์การที่เห็นสมควรก็ได้

ผู้อำนวยการสถานพินิจต้องพิจารณาส่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวโดยพลัน หากเห็นไม่สมควรให้ปล่อยชั่วคราวต้องรับส่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวพร้อมความเห็นไปให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาส่งคำสั่งนั้นให้ถือว่าเป็นที่สุด แต่ไม่คัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องขออนุญาตปล่อยชั่วคราวใหม่

(๖) วรรคสามของมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่ในกรณีที่มิข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับหรือควบคุม โดยให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ ไม่เป็นอุปสรรคหรือเป็นข้อขัดข้องต่อการสอบสวนทั้งนี้เพื่อให้การสอบสวนดำเนินไปโดยไม่ชักช้า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๑๕/๒๕๑๓ การที่จำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางในชั้นสอบสวนตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กฯ พ.ศ.๒๕๔๔ มาตรา ๒๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๐๖ มาตรา ๓ (ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ

มาตรา ๕๐) เป็นการควบคุมในอำนาจของผู้อำนวยการสถานพินิจ ไม่เกี่ยวกับศาล เมื่อจำเลยหลบหนีไปจากสถานพินิจฯ ก่อนฟ้องก็ไม่ชอบที่ศาลจะสั่งประทับฟ้องไว้

กำหนดระยะเวลายื่นฟ้องและการมัดฟ้อง

มาตรา ๕๑ เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดแล้ว ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบรีบดำเนินการสอบสวน และส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้ทันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม

ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินหกเดือนแต่ไม่เกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อศาลให้ทันภายในระยะเวลาดังกล่าวในวาระหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณียื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอมัดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้มัดฟ้องครบสองครั้งแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอมัดฟ้องต่อไปอีก โดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาตตามคำขอนั้นได้ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้แสดงถึงเหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ในกรณีเช่นว่านี้ ศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตให้มัดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

ในการพิจารณาคำร้องขอมัดฟ้อง เด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาจะตั้งที่ปรึกษากฎหมายเพื่อแสดงข้อคัดค้านหรือซักถามพยานก็ได้

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแห่งท้องที่นอกเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นผู้ดำเนินการสอบสวน แต่พนักงานสอบสวนเช่นว่านี้จะต้องรีบดำเนินการสอบสวนและส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาลให้ทันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม เว้นแต่ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินหกเดือน แต่ไม่เกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ขยายระยะเวลาเป็นหกสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม และความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินห้าปีจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ขยายระยะเวลาเป็นเก้าสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม

คำอธิบาย หลักการในมาตราที่ ๕๑ มีอยู่ ๓ ประการคือ การฟ้องศาลเยาวชนและครอบครัวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม การขอคัดฟ้อง และกรณีที่ไม่ต้องขอคัดฟ้อง ซึ่งอาจแยกออกพิจารณาได้ดังนี้

๑. การฟ้องเด็กหรือเยาวชนภายในสามสิบวัน ตามวรรคแรกของมาตรานี้กำหนดให้พนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบรับดำเนินการสอบสวนคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดให้เสร็จโดยเร็ว แล้วส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้ทันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม มิใช่นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐

๒. การขอคัดฟ้อง ถ้าไม่สามารถฟ้องเด็กหรือเยาวชนให้ทันภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุมเนื่องจากมีเหตุจำเป็น พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณีอาจขอคัดฟ้องต่อศาลได้ดังนี้

(ก) ถ้าเป็นความผิดซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินหกเดือนแต่ไม่เกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม อาจขอคัดฟ้องได้ไม่เกินสองครั้ง ๆ ละไม่เกิน ๑๕ วัน ในคำร้องขอคัดฟ้องเพียงอ้างเหตุจำเป็น เช่น ยังสอบสวนไม่เสร็จเพราะต้องสอบพยานอีกเท่านั้นเท่านั้นปาก หรือต้องส่งพยานเอกสารหรือวัตถุพยานไปตรวจพิสูจน์เช่นนี้ก็เป็นเพียงพอที่ศาลจะอนุญาตให้คัดฟ้องได้

(ข) ถ้าเป็นความผิดซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามอาจขอคัดฟ้องได้อีก ๒ ครั้ง ๆ ละไม่เกิน ๑๕ วัน โดยแต่ละครั้งนอกจากจะต้องอ้างเหตุจำเป็นเช่นเดียวกับข้อ ๒ (ก) แล้ว จะต้องนำพยานมาบอกความประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาลด้วย เมื่อศาลไต่สวนพยานแล้ว เห็นว่ามีเหตุจำเป็นดังที่อ้างมาในคำร้องขอคัดฟ้อง ศาลมีอำนาจอนุญาตให้คัดฟ้องได้ตามคำร้อง

เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดจะตั้งที่ปรึกษากฎหมายเพื่อแสดงคัดค้านการขอคัดฟ้อง หรือชักจูงพยานเพื่อให้ศาลเห็นว่าไม่มีเหตุจำเป็นที่จะขอคัดฟ้องและจะทำให้เด็กหรือเยาวชนเสียหายอย่างไรก็ได้

๓. กรณีที่ไม่ต้องขอคัดฟ้อง ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๑ วรรคสี่ซึ่งเป็นการกำหนดหลักการใหม่ กล่าวคือ เดิมพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็ก ๆ มาตรา ๒๔ ทวิ วรรคท้าย บัญญัติในทำนองว่าหลักกฎหมายที่บังคับให้ฟ้องภายในกำหนด และการขอคัดฟ้องไม่ใช่ว่าบังคับแก่พนักงานสอบสวนนอกเขตอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชนจึงตีความกันไปว่าจะควบคุมเด็กหรือเยาวชนในชั้นสอบสวนนี้นานเท่าใดก็ได้ ถือว่าไม่ใช่กรณีที่จะต้องวกกลับมาใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๘๑ เลขกลายเป็นว่าพนักงานสอบสวนในกรณีดังกล่าว

ไม่ต้องขอคัดฟ้องหรือขอฝากขัง สามารถใช้ระยะเวลาการสอบสวนออกไปโดยไม่มีระยะเวลาจำกัดที่แน่นอน เด็กหรือเยาวชนจึงอาจถูกควบคุมตัวไว้นานเกินความจำเป็นก็ได้

แต่ตามพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติหลักการใหม่ซึ่งกำกับระยะเวลาบังคับให้ฟ้องภายในกำหนดในกรณีที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแห่งท้องที่นอกเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนเริ่มตั้งแต่พนักงานสอบสวนที่ว่ามีต้องรีบดำเนินการสอบสวนและส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม แต่ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินหกเดือนแต่ไม่เกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ขยายระยะเวลาอื่นฟ้องเป็นหกสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม นอกจากนี้ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ขยายระยะเวลาอื่นฟ้องเป็นเก้าสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม

คำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งวินิจฉัยตามกฎหมายเดิมแต่นำมาปรับกับมาตรานี้ได้ เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑/๒๕๒๒ “คดีเรื่องพยายามฆ่าผู้อื่นพนักงานสอบสวนขอคัดฟ้อง ๕ ครั้ง แล้วขอปล่อยผู้ต้องหาโดยมิได้ขอคัดฟ้องอีก อัยการฟ้องคดีนั้น ถือว่าพ้นระยะเวลาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนฯ มาตรา ๒๔ ทวิ และ ๒๔ จัตวา (ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ มาตรา ๕๑ และ ๕๒ ตามลำดับ) เมื่อไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอัยการ (อัยการสูงสุด) ก่อน ศาลไม่รับฟ้องจะนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๑ มาใช้บังคับไม่ได้ เพราะพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนฯ (ตรงกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ) บัญญัติไว้โดยเฉพาะอยู่แล้ว”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๗๘/๒๕๒๕ “ฟ้องคดีเด็กและเยาวชนเกินกำหนด ๓๐ วันนับแต่ถูกจับกุมจะต้องขอคัดฟ้องเป็นคราว ๆ ไป หากเกินกำหนดนั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอัยการตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนฯ มาตรา ๒๔ จัตวา คำชี้ขาดของอธิบดีกรมอัยการให้ฟ้องตามความเห็นแย้งของอธิบดีกรมตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕ เป็นคนละเรื่องกับการอนุญาตให้ฟ้องเกินกำหนดตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน มาตรา ๒๔ ทวิ”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๘/๒๕๓๐ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยมิได้ถูกจับกุมในคดีนี้ แต่ถูกเจ้าพนักงานจับกุมในคดีอื่น หลังจากนั้นพนักงานสอบสวนจึงแจ้งข้อหาคดีนี้ให้จำเลยทราบ ตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์ จำเลยมิได้ถูกจับกุมในคดีนี้แต่อย่างใด การควบคุม

จำเลยในระหว่างสอบสวนก็มิได้ถูกควบคุมในคดีนี้ แต่เป็นการควบคุมในคดีอื่น การนับระยะเวลาตามมาตรา ๒๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๕๔ สำหรับคดีนี้ยังไม่เกิดขึ้น การฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๒๔ ทวิ และมาตรา ๒๔ จัตวา

กรณีของเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาหลบหนี

มาตรา ๕๒ “ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาหลบหนีจากการควบคุมในระหว่างสอบสวน มิให้นับระยะเวลาที่หลบหนีนั้นรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑

คำอธิบาย ในทางปฏิบัติอาจมีกรณีที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดได้หลบหนีไปจากการควบคุมในระหว่างสอบสวนไม่ว่าจะหลบหนีไปกี่วันก็ตาม มาตรานี้ระบุว่ามิให้นับระยะเวลาที่หลบหนีนั้นรวมเข้าในระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการสอบสวนให้เสร็จหรือระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๕๑ เพราะเป็นกรณีจำเป็นที่เห็นได้ชัดเจนไม่อาจสอบสวนหรือยื่นฟ้องให้ทันระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๑ ได้

การขออนุญาตฟ้องคดีจากอัยการสูงสุด

มาตรา ๕๓ “ห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุด”

คำอธิบาย มาตรานี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้พนักงานอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาที่อาจยื่นฟ้องได้ตามมาตรา ๕๑ แต่ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้เพื่อเป็นทางแก้ไขข้อขัดข้องในการฟ้องคดี โดยให้ขออนุญาตจากอัยการสูงสุด ซึ่งถ้าได้รับอนุญาตให้ฟ้องคดีได้จากอัยการสูงสุดแล้ว พนักงานอัยการย่อมฟ้องคดีนั้นได้ อย่างไรก็ตามคำสั่งอนุญาตของอัยการสูงสุดจะต้องมีลักษณะให้เห็นว่าเป็นการอนุญาตให้ฟ้องคดีตามที่เข้าใจกันทั่วไป การที่อัยการสูงสุดมีความเห็นชี้ขาดให้ฟ้องคดีตามความเห็นแย้งของอธิบดีกรมตำรวจไม่ถือว่าเป็นการอนุญาตให้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕๓ เพราะเป็นคนละเรื่องกับการอนุญาตให้ฟ้องเกินกำหนด (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๗๘/๒๕๒๒)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๔/๒๕๒๓ บทบัญญัติมาตรา ๒๔ จัตวาแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน (ซึ่งตรงกับมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้) ซึ่งห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ ทวิ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอัยการ (อัยการสูงสุด) นั้น ไม่ได้ระบุว่า ห้ามฟ้องต่อศาลใด จึงมีความหมายว่า ห้ามฟ้องคดีดังกล่าวต่อศาลทุกศาล หากจะให้ฟ้องต่อศาลอื่นได้เมื่อจำเลยมีอายุพ้นกำหนดที่จะอยู่ในอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางแล้ว ก็ต้องบัญญัติไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะกรณีที่พ้นผลร้ายแก่จำเลยนั้น จะต้องตีความตามตัวบทกฎหมายโดยเคร่งครัด

วิธีการควบคุมเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหา

มาตรา ๕๔ “ในกรณีที่พนักงานสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจจำต้องควบคุมเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาไว้ก่อนส่งตัวไปยังสถานพินิจตามมาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหานั้นไว้ปะปนกับผู้ใหญ่ และห้ามมิให้ควบคุมไว้ในห้องขังที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่”

คำอธิบาย เดิมคือ พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีเด็กฯ มาตรา ๒๕ แต่ขอให้สังเกตว่า ตามพระราชบัญญัตินี้ ข้อที่ว่าต้องแยกควบคุมเด็กหรือเยาวชนมิให้ปะปนกับผู้ใหญ่นั้นได้กำหนดไว้โดยเด็ดขาด ซึ่งต่างจากของเดิมที่วางหลักเกณฑ์เปิดทางไว้ว่า ถ้าสามารถทำได้ก็ให้แยกควบคุม มาตราฉบับนี้บัญญัติถึงการควบคุมในช่วงแรกคือ การควบคุมก่อนส่งตัวไปยังสถานพินิจโดยได้ห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนในลักษณะดังนี้คือ

(๑) ห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาปะปนกับผู้ใหญ่ คำว่า “ผู้ใหญ่” ในที่นี้หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์แล้ว ทั้งนี้ เพราะเกรงว่าเด็กหรือเยาวชนจะได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมที่ไม่ดีจากผู้ใหญ่ เนื่องจากเด็กหรือเยาวชนมักจะถือว่าผู้ใหญ่เป็นตัวอย่าง ผู้ใหญ่ทำอะไรก็อยากเจริญรอยตาม

(๒) ห้ามมิให้ควบคุมไว้ในห้องขังที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ เพราะเป็นภัยแก่จิตใจเด็กหรือเยาวชนเป็นอย่างมาก บางรายอาจจะเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ จมมองโลกและคนอื่นในแง่ร้าย ยิ่งถ้าถูกคนอื่นล้อเลียนหรือดูหมิ่นเหยียดหยาม ยิ่งเป็นการทำลายสุขภาพจิตของเด็กหรือเยาวชนนั้นมากขึ้น

การดำเนินการของผู้อำนวยการสถานพินิจเมื่อได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาแล้ว

มาตรา ๕๕ “เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๕๐ แล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ตั้งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ (๑) เว้นแต่ในคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าการสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่จำเป็นแก่คดี จะสั่งการสืบเสาะข้อเท็จจริงนั้นเสียก็ได้ แล้วให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้อง

(๒) ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะเพื่อแสดงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ (๑) และแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน แล้วส่งรายงานและความ

เห็นนั้นไปยังพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี และถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลให้เสนอรายงานและความเห็นนั้นต่อศาลพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษหรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย

(๓) ในกรณีที่ไม่ได้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปชั่วคราว หรือไม่ได้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้กับบุคคลหรือองค์การตามมาตรา ๕๐ ให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(ก) ทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย

(ข) ให้แพทย์ตรวจร่างกายและถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจจิตใจด้วย

(ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรจะได้การรักษาพยาบาลก่อนดำเนินการคดีให้มีอำนาจสั่งให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่นตามที่เห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดวิธีดำเนินการของผู้อำนวยการสถานพินิจเมื่อได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนมาจากพนักงานสอบสวนแล้ว จะต้องดำเนินการต่อไปตาม (๑) ถึง (๓) ดังนี้

อนุมาตรา ๑ กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๔ (๑) ดังที่ได้อธิบายมาแล้วโดยละเอียดในมาตราดังกล่าวนี้อย่างไรก็ตามถ้าคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดนั้นมิอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าว จะสั่งให้งดสืบเสาะข้อเท็จจริงนั้นเสียก็ได้แล้วแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ไม่คัดอำนาจศาลในการที่จะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมด หรือสืบเสาะเพิ่มเติม แล้วทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาลได้ตามมาตรา ๑๕ และ ๔๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้

อนุมาตรา ๒ กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทำรายงานแสดงถึงข้อเท็จจริงตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๔ (๑) พร้อมทั้งแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำของเด็กและเยาวชนด้วย

อนุมาตรา ๓ กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการต่าง ๆ เพื่อทำความสะอาดร่างกายและเครื่องแต่งกายของเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนให้แพทย์ตรวจร่างกายและจิตใจรวมทั้งให้การรักษาพยาบาลแก่เด็กหรือเยาวชนในกรณีที่ปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นป่วยเจ็บ

มาตรานี้เดิมคือ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนซึ่งได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๕๓ ทวิ และพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาตรา ๒๒ (๕)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๖/๒๔๕๖ “ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ผู้อำนวยการสถานพินิจต้องรายงานและแสดงความเห็นถึงสาเหตุแห่งการกระทำของจำเลยด้วย

ทุกเรื่องถึงแม้ว่าจำเลยจะให้การปฏิเสธว่ามีได้กระทำความผิดก็ตาม”

อำนาจศาลในการคิดหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ใน ความควบคุม

มาตรา ๕๖ “ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำตามมาตรา ๕๐ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีก็กระหว่างการตรวจร่างกายหรือจิตใจ หรือรับการรักษาพยาบาลก็ดี ไม่ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าศาลพิพากษาลงโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ศาลจะคิดหักจำนวนวันที่อยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำหรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้ก็ได้”

คำอธิบาย การเอาตัวเด็กหรือเยาวชนมาควบคุมไว้ในสถานพินิจก็เพื่อจะส่งเคราะห์เด็กดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้น ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมในระหว่าง

(ก) การสอบปากคำตามมาตรา ๕๐ (ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องทำให้เสร็จภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อส่งตัวไปยังสถานพินิจ)

(ข) ในระหว่างสอบสวน

(ค) ในระหว่างพิจารณาคดี

(ง) ในระหว่างตรวจร่างกายหรือจิตใจ หรือ

(จ) ในระหว่างรับการรักษาพยาบาล

มาตรานี้ไม่ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งมีผลให้เด็กหรือเยาวชนที่หลบหนีการควบคุมไม่ว่าในชั้นใดที่กล่าวมา ไม่มีความผิดฐานหลบหนีที่คุมขังตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๐

อย่างไรก็ตามมาตรานี้ได้ให้อำนาจศาลในการที่คิดหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำหรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจก็ได้หรือไม่หักให้ก็ได้แต่ในทางปฏิบัติศาลมักจะคิดหักให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕๔/๒๕๑๑ “การที่จำเลยถูกคุมขังตามอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นการควบคุมตามอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ มาตรา ๒๗ (ซึ่งตรงกับมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ) ไม่ถือเป็นการคุมขังตามประมวลกฎหมายอาญาดังนั้นเมื่อจำเลยหลบหนีไปจึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๐”

อำนาจศาลในการสั่งเพิ่มกำหนดเวลาที่ต้องฝึกและอบรมในกรณีของเด็กหรือเยาวชนหลบหนีไป

มาตรา ๕๗ “ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกและอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลหลบหนีไปจากการควบคุมแล้วภายหลังจับตัวมาได้ ให้ศาลชั้นต้นที่พิพากษาหรือมีคำสั่งหรือศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกและอบรมมีอำนาจสั่งเพิ่มกำหนดเวลาที่ต้องฝึกและอบรมขึ้นตามที่เห็นสมควร แทนการลงโทษอาญาก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์”

คำอธิบาย มาตรานี้ใช้บังคับเฉพาะกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งไปควบคุมไว้เพื่อฝึกและอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าคดีนั้นศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งแล้วให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปรับการฝึกและอบรม ถ้าเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวนี้หลบหนีไปจากการควบคุมของเจ้าพนักงาน มาตรานี้ให้อำนาจศาลสั่งเพิ่มกำหนดเวลาที่ต้องฝึกและอบรมขึ้นจากคำพิพากษาหรือคำสั่งเดิมได้ตามที่เห็นสมควร แต่กำหนดเวลาที่เพิ่มขึ้นเมื่อรวมกับกำหนดเวลาตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเดิมบวกด้วยอายุของเด็กหรือเยาวชนในขณะที่ศาลมีคำสั่งเพิ่มกำหนดเวลาเช่นนั้นจะต้องไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์

ศาลที่มีอำนาจสั่งตามมาตรานี้ไม่ได้จำกัดว่าต้องเป็นศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเดิมเท่านั้น ศาลชั้นต้นอื่นที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งไปควบคุมเพื่อฝึกหรืออบรมก็มีอำนาจสั่งเช่นนั้นได้ด้วย ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยไม่เป็นการเสียความยุติธรรมแก่ฝ่ายใด

หมวด ๕ อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา

หลักเรื่องศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด

มาตรา ๕๘ “คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดนั้นแต่ถ้า

(๑) ในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวแต่มีศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ศาลซึ่งความผิดได้เกิดในเขตนั้นมีอำนาจพิจารณาคดี

(๒) มีศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติและในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด เพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจพิจารณาตัดสินได้ด้วย

(๓) ถ้าไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติและในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาตัดสินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจพิจารณาตัดสิน

คำอธิบาย มาตรานี้ว่าด้วยเขตอำนาจศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด โดยวางหลักว่าศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้นหรือกล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือเด็กหรือเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ซึ่งจะต้องขึ้นศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ตามมาตรานี้ให้ถือถิ่นที่อยู่ปกติของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ ถ้าเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดมีถิ่นที่อยู่ปกติอยู่ในเขตศาลเยาวชนและครอบครัว ถึงแม้เด็กหรือเยาวชนผู้นั้นไปกระทำความผิดนอกเขตศาลเยาวชนและครอบครัวก็ตาม ก็ต้องนำตัวขึ้นศาลเยาวชนและครอบครัว นอกจากนี้เด็กหรือเยาวชนซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติอยู่ในเขตศาลที่มีไซ้ศาลเยาวชนและครอบครัว หากไปกระทำความผิดในเขตศาลเยาวชนและครอบครัวก็ต้องนำตัวไปฟ้องยังศาลเยาวชนและครอบครัวที่เด็กหรือเยาวชนไปกระทำความผิดขึ้น

โดยที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวใช้คำว่าถิ่นที่อยู่ปกติของเด็กและเยาวชนมิได้ใช้คำว่า “ภูมิลำเนา” จึงทำให้เห็นได้ว่าถิ่นที่อยู่ตามปกติตามความหมายแห่งกฎหมายนี้อาจมิใช่แห่งเดียวกับภูมิลำเนาก็ได้ เช่นผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดลำปาง โดยมีบิดามารดาซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ต่อมาผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนได้มาศึกษาเล่าเรียนหรือมาทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครนี้ก็ต้องถือว่าผู้ต้องหา มีถิ่นที่อยู่ปกติที่กรุงเทพมหานครต้องฟ้องผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนนั้นยังศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง มิใช่ฟ้องยังศาลจังหวัดลำปาง

สำหรับเด็กหรือเยาวชนซึ่งไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมและอยู่เร่ร่อนไม่ปรากฏหลักฐานทะเบียนบ้านว่าอยู่ ณ แห่งใด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๘ บัญญัติว่าพบตัวแห่งใด ก็ถือว่าที่นั้นเป็นถิ่นที่อยู่ปกติ แต่ถ้าปรากฏหลักฐานทะเบียนบ้านบิดามารดาว่าอยู่แห่งใด ถึงแม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะหลบหนีจากบ้านไปอยู่เร่ร่อนที่อื่น ก็ต้องถือตามทะเบียนบ้านว่าเป็นถิ่นที่อยู่ปกติ ตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๑ ได้บัญญัติไว้

แต่ถ้าไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติและในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ก็ต้องให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาตัดสินคดีตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะนำไปฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้

อุทาหรณ์ จำเลยเป็นเยาวชนซึ่งย้ายจากเขตจังหวัดปทุมธานีไปอยู่จังหวัดนนทบุรีตั้งแต่ยังเล็กแต่ไม่ได้แจ้งย้ายทะเบียนบ้าน ต่อมาจำเลยทำงานรับจ้างเป็นเด็กกระเปาะรถยนต์สองแถวและกินอยู่หลับนอนกับนายจ้างที่จังหวัดนนทบุรี ดังนั้นที่อยู่ปกติของจำเลยจึงอยู่ในจังหวัดนนทบุรี หากใช้เป็นแห่งเดียวกับภูมิลำเนาของจำเลยที่จังหวัดปทุมธานีไม่ การกระทำความผิดของจำเลยเกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรี โจทก์ก็ต้องฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งเป็นศาลที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นในเขตของศาลตามมาตรา ๕๘ (๑)

ส่วนกรณีที่มีศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติและในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดก็อยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวอีกศาลหนึ่งเช่นนี้ ก็คงให้ถือศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่เป็นหลักในการฟ้องคดี แต่ถ้ามีเหตุเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนก็ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจชำระคดีด้วย เช่น เด็กมีถิ่นที่อยู่จังหวัดเชียงใหม่ ไปกระทำความผิดในจังหวัดสงขลา โดยหลักก็ต้องกลับไปฟ้องที่เยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ แต่ถ้ามีเหตุเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนเช่น พยานของเด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ที่จังหวัดสงขลา จะฟ้องที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาก็ได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถ้าศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้วพิพากษาให้ส่งไปฝึกและอบรมในสถานพินิจก็น่าจะส่งไปฝึกและอบรมยังสถานพินิจในท้องที่ที่เด็กมีถิ่นที่อยู่ปกติด้วย (มาตรา ๓๓) สถานพินิจดังกล่าวยอมรับเด็กหรือเยาวชนไว้ฝึกและอบรมได้ เพราะถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ขอมมีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ทำนอกเขตอำนาจได้

กรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชน

มาตรา ๕๘ “ถ้าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนให้แยกฟ้องคดีเด็กหรือเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องเด็กหรือเยาวชนร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีธรรมดา แต่ต่อมาความปรากฏแก่ศาลนั้นว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชนและถ้าศาลเห็นสมควร ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีธรรมดามีอำนาจโอนคดีเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณายังศาลเยาวชนและครอบครัวตามกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๘ แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรโอนคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีธรรมดามีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นไปตามระบบกฎหมายที่ให้แยกพิจารณาคดีสำหรับเด็กหรือเยาวชนกับคดีสำหรับผู้ใหญ่ออกต่างหากจากกัน ซึ่งมีประโยชน์ในข้อที่ว่าเด็กหรือเยาวชนจะได้ไม่ปะปนกับผู้ใหญ่ซึ่งเป็นจำเลยทำให้ผู้ใหญ่ไม่มีโอกาสเสื่อมส่อนหรือชักชวนให้เด็กประพฤติชั่ว และเด็กหรือเยาวชนจะได้ไม่เห็นวิธีพิจารณาคดีสำหรับผู้ใหญ่ซึ่งเข้มงวดและอาจแสดงต่อจิตใจของเด็กหรือเยาวชน จึงระบุว่าในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดร่วมกับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนให้แยกฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

แต่ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องเด็กหรือเยาวชนร่วมกับผู้ใหญ่ ก็บุคคลตั้งแต่อายุสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต่อมาข้อเท็จจริงปรากฏแก่เห็นว่าจำเลยบางคนเป็นเด็กหรือเยาวชนมาตรานี้วางหลักกว่าให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจโอนคดีเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวตามกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๘ อย่างไรก็ตามคดีมาตรานี้ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ว่า ในกรณีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาดังกล่าวเห็นว่าไม่สมควรโอนคดี ก็ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้

ขอให้สังเกตว่าเป็นกรณีเดียวที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ แต่ต้องเป็นเรื่องที่ผ่านมาตรา ๕๘ มาแล้ว

กรณีที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีตั้งแต่สองศาลขึ้นไป (โดยเป็นความผิดเกี่ยวพันหรือต่อเนื่องกัน)

มาตรา ๖๐“ภายใต้บังคับมาตรา ๕๘ ในกรณีที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีตั้งแต่สองศาลขึ้นไปและเป็นศาลซึ่งอยู่ต่างท้องที่กัน หากศาลใดศาลหนึ่งเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว ให้พิจารณาณที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจพิจารณาคดีมีมากกว่าหนึ่งศาลจะพิจารณาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวในศาลใดศาลหนึ่งก็ได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นหลักการใหม่ เพราะเป็นกรณีที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนฯ ไม่ได้บัญญัติไว้ เป็นกรณีที่ความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกันหรือต่อเนื่องกันอันเป็นเหตุให้คดีอยู่ในอำนาจของศาลตั้งแต่สองศาลขึ้นไปและเป็นศาลซึ่งอยู่ต่างท้องที่กัน ในกรณีเช่นนี้ถ้าศาลใดศาลหนึ่งในศาลเหล่านั้นเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว ให้พิจารณาณที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าในจำนวนศาลเหล่านั้นเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวมากกว่าหนึ่งศาลคือตั้งแต่สองศาลขึ้นไป จะฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวศาลใดศาลหนึ่งในจำนวนศาล

เยาวชนและครอบครัวที่ว่านี้ได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดเป็นสำคัญ ประโยชน์ในที่นี้หมายความว่าประโยชน์ที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพซึ่งรวมทั้งประโยชน์ทางด้านจิตใจของเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น เช่น ให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่อยู่ในจังหวัดซึ่งใกล้บ้านบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชน ทำให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีโอกาสไปเยี่ยมเยียนได้บ่อยครั้งโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก เช่นนี้ย่อมเป็นประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนตามมาตรา

การโอนคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาไปยังศาลเยาวชนและครอบครัว และโดยนัยกลับกัน

มาตรา ๖๑ “เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิตและนิสัยแล้ว เห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ก็ให้มีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิตและนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะที่กระทำความผิดหรือในระหว่างพิจารณาเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปก็ให้มีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้”

คำอธิบาย วรรคแรกของมาตรานี้ให้อำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาพิจารณาสั่งให้โอนคดีที่พิจารณาอยู่ในศาลนั้นไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวได้ในกรณีที่

(๑) มีการฟ้องคดีในข้อหาว่ากระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งหรือหลายฐานต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา

(๒) จำเลยที่ถูกฟ้องนั้นอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) ศาลที่พิจารณาคดีนั้นได้คำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิต และนิสัยของจำเลยในคดีนั้นแล้ว เห็นว่าจำเลยยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน และ

(๔) มีศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจอยู่แล้วสำหรับคดีนั้นถ้าหากจำเลยยังเป็นเด็กหรือเยาวชน

เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ทั้งสี่ข้อนี้แล้วย่อมอยู่ในดุลพินิจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาที่จะสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจตามข้อ ๔ ข้างต้นหรือไม่ก็ได้

เมื่อมีการโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวเช่นนี้แล้ว จำเลยจะได้รับการปฏิบัติ ตามกฎหมายเสมือนว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชนอยู่

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตามความหมายของมาตรานี้หมายถึงศาลชั้นต้นเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่ารวมถึงศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์แผนกคดี เยาวชนและครอบครัวและศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ทั้งนี้เพราะศาลเยาวชนและ ครอบครัว (ตามคำนิยามในมาตรา ๔) หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาล เยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งเป็นศาล ชั้นต้นเท่านั้น

ส่วนมาตรา ๖๑ วรรคสอง เป็นหลักการใหม่ที่ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวใน การใช้ดุลพินิจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ ถ้าเห็นว่าร่างกาย และจิตใจของบุคคลที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ คือผู้ที่มีอายุสิบแปดปี บริบูรณ์ขึ้นไป โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) มีการฟ้องคดีในข้อหาว่ากระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง หรือหลายฐานต่อศาล เยาวชนและครอบครัว (ตามคำนิยามของพระราชบัญญัตินี้มาตรา ๔)

(๒) จำเลยที่ถูกฟ้องนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน (ตามคำนิยามของพระราชบัญญัตินี้มาตรา ๔)

(๓) ศาลเยาวชนและครอบครัวที่พิจารณาคดีนั้นได้คำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิตและนิสัยของจำเลยในคดีนั้นแล้ว เห็นว่าในขณะที่กระทำความผิดก็ดีหรือในระหว่าง การพิจารณาก็ดีจำเลยมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป

เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ทั้งสามข้อนี้แล้วย่อมอยู่ในดุลพินิจของศาลเยาวชนและครอบครัว ที่จะ ส่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา (ซึ่งมีประจำอยู่ในทุกจังหวัด) ได้ เมื่อมีการโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาเช่นนี้แล้ว จำเลยจะได้รับการ ปฏิบัติตามกฎหมายเสมือนว่าจำเลยเป็นผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปแล้ว

การโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๒๖ แห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๒ “ในกรณีที่มีการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปยังศาลอื่นตามมาตรา ๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะโอนคดีไปยังศาลอื่นที่ใช้วิธีพิจารณาคดี ต่างกับศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้

คำอธิบาย ตามปกติโจทก์หรือจำเลยมีสิทธิยื่นเรื่องราวต่อประธานศาลฎีกาขอโอนคดี อาญาจากศาลหนึ่งไปพิจารณาในศาลอีกศาลหนึ่งที่มีอำนาจพิจารณาคดีนั้นได้ถ้าหากมีเหตุต่าง ๆ

ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่มาตรานี้จำกัดว่า โจทก์หรือจำเลยจะขอโอนคดีอาญาจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปยังศาลอื่นที่ใช้วิธีพิจารณา ต่างกับศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้ ได้แต่ขอโอนคดีไปยังศาลเยาวชนและครอบครัวด้วยกัน ซึ่งตรงกับแนวคำสั่งคำร้องของศาลฎีกา ซึ่งเคยวินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐาน คือ

คำสั่งคำร้องของศาลฎีกาที่ ๔๗๑/๒๔๕๘ คดีที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนรับไว้ พิจารณาแล้ว จะโอนไปยังศาลธรรมดาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๒๖ ไม่ได้

หมวด ๖ การฟ้องคดีอาญา

อำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนเพราะเห็นว่าอาจกลับตนเป็นคนดีได้

มาตรา ๖๓ “ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด เมื่อผู้อำนวยการ สถานพินิจพิจารณาโดยคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ฐานะ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์ ต่าง ๆ แห่งคดีแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง และเด็กหรือ เยาวชนนั้นยินยอมที่จะอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจด้วยแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ แจ้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วย ให้มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็ก หรือเยาวชนนั้นได้ คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการนั้นให้เป็นที่สุด

การควบคุมเด็กหรือเยาวชนในสถานพินิจตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาตามที่ผู้อำนวยการ สถานพินิจเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสองปี

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินกว่าห้าปีขึ้นไป”

คำอธิบาย มาตรานี้ให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจในการแจ้งความเห็นไปยังพนักงาน อัยการว่าไม่ควรฟ้องเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ซึ่งถ้าพนักงานอัยการเห็น ชอบด้วยก็ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ และให้คำสั่งไม่ฟ้องของ พนักงานอัยการให้เป็นที่สุด

แต่ผู้อำนวยการสถานพินิจจะแจ้งความเห็นว่าไม่ควรฟ้องไปยังพนักงานอัยการได้ จะ ต้องมีหลักเกณฑ์ดังนี้คือ

(๑) ผู้อำนวยการสถานพินิจได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็น คนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ทั้งนี้โดยคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม

สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ฐานะ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนและ
พฤติกรรมต่าง ๆ แห่งคดีแล้ว

(๒) เด็กหรือเยาวชนนั้นยินยอมที่จะอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ และ

(๓) ความผิดที่เด็กหรือเยาวชนต้องหานั้นมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้
ให้จำคุกไม่เกินห้าปี

เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องตามความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว ผู้
อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในสถานพินิจมีกำหนดเวลาตามที่ผู้
อำนวยการสถานพินิจเห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินสองปี

หลักเรื่องห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาต่อศาลเยาวชนและ ครอบครัว

มาตรา ๖๔ “ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำ
ความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็ก
หรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ

เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับการร้องขอของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีอาญามารวด
หนึ่งแล้วให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการสืบสวนและสอบสวนว่าข้อกล่าวหาอันนั้นมีมูล
สมควรอนุญาตให้ผู้เสียหายฟ้องหรือไม่ แล้วแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่าอนุญาตให้ฟ้องหรือไม่
อนุญาตให้ฟ้อง

ในกรณีที่ผู้อำนวยการสถานพินิจไม่อนุญาตให้ฟ้อง ผู้เสียหายจะร้องต่อศาลขอให้สั่ง
อนุญาตก็ได้ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจมาสอบถามแล้วส่งตามที่เห็นสมควร
คำสั่งศาลให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องของผู้เสียหายแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ
ดำเนินการตามมาตรา ๕๕ ตามควรแก่กรณี”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดอำนาจผู้เสียหายในการฟ้องคดีอาญาที่เด็ก
หรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด จึงแตกต่างจากวิธีพิจารณาความอาญาทั่วไป ซึ่งผู้เสียหาย
ก็มีอำนาจฟ้องผู้ที่กระทำความผิดได้ในเมื่อคนเป็นผู้เสียหายตามกฎหมาย

ในการวินิจฉัยคำร้องขอของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีอาญาเองนั้น ผู้อำนวยการสถานพินิจ
ย่อมอาศัยข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(๑) เด็กหรือเยาวชนที่จะถูกผู้เสียหายฟ้องนั้นอยู่ในเขตอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว
ที่สถานพินิจแห่งนั้นมีเขตอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถานพินิจแห่งนั้น
หรือไม่

(๒) ข้อกล่าวหาอันนั้นมีมูลเป็นความผิดทางอาญาหรือไม่

(๓) มีเหตุผลสมควรอนุญาตให้ผู้เสียหายฟ้องหรือไม่

ข้อเท็จจริงทั้งสามประการนี้ ผู้อำนวยการสถานพินิจอาจได้มาโดยการดำเนินการสืบสวน และสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กตามมาตรา ๓๔ (๑) ของพระราชบัญญัตินี้เท่าที่จะกระทำ ได้โดยไม่ต้องมีการควบคุมตัวเด็ก ส่วนกรณีที่เกิดหรือเยาวชนนั้นเคยต้องหาว่ากระทำความผิด และเคยได้รับการสืบเสาะและพินิจมาแล้ว จากสถานพินิจก็ย่อมมีสำนวนและรายงานความเห็น สำหรับเด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่บ้างแล้วซึ่งอาจนำมาประกอบการพิจารณาได้ เมื่อได้พิจารณา แล้วไม่ว่าผู้อำนวยการสถานพินิจมีคำสั่งอนุญาตให้ฟ้องหรือไม่อนุญาตให้ฟ้องก็ตาม ผู้อำนวยการสถานพินิจจะต้องแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้เสียหายทราบ โดยเฉพาะในกรณีที่มิได้สั่งไม่อนุญาตให้ ฟ้องจะต้องแจ้งเหตุผลที่มีคำสั่งเช่นนั้นให้ผู้เสียหายทราบด้วย

วรรคสามของมาตรานี้บัญญัติว่า ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจไม่อนุญาตให้ฟ้อง ผู้เสียหาย มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้สั่งอนุญาต ในกรณีเช่นนี้ศาลจะเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจมา สอบถามถึงเหตุผลที่สั่งไม่อนุญาตให้ฟ้อง แล้วศาลจะมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฟ้องก็ได้ สุดแล้วแต่ศาลจะเห็นสมควรคำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องของผู้เสียหายไว้พิจารณาแล้ว เป็นหน้าที่ของผู้ อำนวยการสถานพินิจที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๕๕ เช่น สั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบ เสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะเพื่อ แสดงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เป็นต้น

วิธีการพิเศษก่อนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ ถอนฟ้อง

มาตรา ๖๕ “ก่อนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องคดีที่เด็ก หรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชน นั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบก่อน ในกรณีเช่นนี้ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาโดยคำนึงถึงข้อ เท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๖๓ แล้วเห็นว่าเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็ก หรือเยาวชน สมควรให้มีการคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นก็ให้เสนอความเห็นต่อศาล ถ้าศาลเห็นสมควร ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน ได้และให้นำมาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

คำอธิบาย มาตรานี้บัญญัติถึงการถอนฟ้องคดีไม่ว่าคดีนั้นพนักงานอัยการหรือผู้

เสียหายโจทก์ โดยระบุว่าก่อนที่จะศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบก่อน ทั้งนี้เนื่องจากศาลเยาวชนและครอบครัวมีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษและการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ทำให้สถานพินิจมีโอกาสนับเสาะบุคคลลักษณะสุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป ซึ่งทำให้ศาลเยาวชนและครอบครัวสามารถลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง การให้ถอนฟ้องคดีดังกล่าวไปจากศาลเยาวชนและครอบครัวได้โดยง่ายอาจจะมีผลเท่ากับเป็นการกระทำที่เด็กหรือเยาวชนที่ถูกฟ้องในคดีนั้นพ้นไปจากการสงเคราะห์ที่ควรได้รับ ผู้อำนวยการสถานพินิจจะต้องพิจารณาว่าการที่ศาลจะดำเนินการพิจารณาคดีนั้นต่อไปจะเป็นผลดีแก่นาคตของเด็กหรือไม่ แล้วทำความเห็นเสนอต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

อย่างไรก็ตาม ศาลเยาวชนและครอบครัวย่อมมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการสั่งอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องหรือไม่อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องก็ได้ตามที่เห็นสมควร โดยอาศัยหลักการมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้

ถึงแม้จะเป็นกรณีที่อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องได้ตามคำขอของโจทก์ก็ตาม ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนตามความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจได้และให้นำเรื่องเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามมาตรา ๑๐๑ และหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ตามมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่ดำเนินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด

มาตรา ๖๖ “ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดดำเนินการแล้ว ให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการคนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็นเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดและจะต้องฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัว”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการขึ้นตามความจำเป็นเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีเกี่ยวกับศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งเปิดดำเนินการแล้วโดยเฉพาะแต่ในขณะเดียวกันยังทำหน้าที่ดำเนินคดีเกี่ยวกับศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ด้วย

หมวด ๗ การพิจารณาคดีอาญา

การสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา

มาตรา ๖๗ “ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นเป็นการสมควร ที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ยัง สถานพินิจหรือสถานอื่นใดที่ตนเองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือ เยาวชน มีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังศาลตามคำสั่งศาล”

คำอธิบาย วรรคแรกของมาตรานี้ กำหนดว่า ในระหว่างพิจารณา ศาลอาจสั่งให้ ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในสถานพินิจ หรือสถานอื่นใดที่ตนเองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร สถานอื่นใดนั้นรวมถึง สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ของเอกชน ที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวออกใบอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นได้ตามมาตรา ๒๐ (๒) และหมายรวมถึงเยาวชนสถานบ้านห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทยอย่างไรก็ตามปกติเยาวชนสถานบ้านห้วยโป่งนั้นตามหนังสือกระทรวงยุติธรรม น.ว. ๖๔/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๑ มุ่งหมายที่จะให้เป็นโรงเรียนหรือสถานฝึก และอบรมในกรณีพิพาทคดีอาญาให้ส่งเด็กหรือเยาวชนไปฝึกและอบรมตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๗๔ และ ๗๕

วรรคสองของมาตรานี้ บัญญัติไว้ให้รับกับความในวรรคแรก กล่าวคือ เมื่อศาลเยาวชน และครอบครัวส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมตัวไว้ในสถานพินิจหรือสถานอื่นใดที่ตนเอง เดียวกันแล้วต่อมาเมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลตามคำสั่งเรียก ผู้อำนวยการสถานพินิจก็ดี หรือผู้ปกครองสถานที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือ เยาวชนย่อมมีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลเยาวชนและครอบครัวตามคำสั่งเรียก มิฉะนั้นย่อมมีความผิดฐานขัดคำสั่งศาล

คำพิพากษานิติฎีกาที่ ๑๖๑๕/๒๕๑๗ “การกักขังตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญามาตรา ๒ (๒๒), ๑๔๒ หมายถึง การกักขังจำเลยหรือผู้ต้องหาโดยศาลใน คดีธรรมดา (ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา) ซึ่งตัวจำเลยอยู่ในอำนาจของศาลอยู่แล้ว แต่ คดีซึ่งอยู่ในอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้นการควบคุมตัวจำเลยในระหว่างสอบสวนเป็นการ ควบคุมโดยผู้อำนวยการสถานพินิจตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนมาตรา ๒๔ พ.ศ. ๒๔๙๔ แก้ไข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๖ มาตรา ๗ (ซึ่งตรงกับมาตรา ๕๐ แห่งพระราช บัญญัตินี้) ตัวจำเลยยังมิได้ผ่านเข้ามาอยู่ในความควบคุมของศาล พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา

คดีเด็กและเยาวชนฯ มาตรา ๓๓ (ซึ่งตรงกับมาตรานี้) ยังไม่มีข้อความชี้ให้เห็นด้วยว่าจำเลยจะเข้ามาอยู่ในความควบคุมของศาลก็ต่อเมื่อโจทก์ได้ฟ้องจำเลยต่อศาล ดังนั้น หากในชั้นสอบสวนเด็กหรือเยาวชนหลบหนีไปจากสถานพินิจ แล้วโจทก์มาฟ้องคดี ก็ต้องถือว่าไม่มีตัวจำเลยมาฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ ศาลจะประทับฟ้องไม่ได้

หลักเรื่องห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็ก

มาตรา ๖๘ “ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กนั้นไว้เพื่อการพิจารณาคดี เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินสิบปี”

คำอธิบาย มาตรานี้บัญญัติห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็ก เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินสิบปี เหตุผลก็เพื่อไม่ต้องการให้มีการประจานเด็ก ในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมไว้เพื่อการพิจารณาคดี ซึ่งอาจจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นปมด้อยว่าตนได้เสียผู้คนไปแล้วจึงต้องถูกพันธนาการ ทั้งอาจจะทำให้เด็กไม่มีจิตใจที่จะกลับตัวขึ้นได้ แต่กฎหมายก็ห้ามเฉพาะเด็ก ไม่ห้ามใช้เครื่องพันธนาการแก่เยาวชน แต่ในทางปฏิบัติแม้เยาวชนที่ถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญา เจ้าหน้าที่ก็มีได้ใช้เครื่องพันธนาการขกเว้นแต่จะเห็นว่าเป็นการจำเป็นในเมื่อเยาวชนนั้นเคยหลบหนีการควบคุมมาแล้ว หรือมีความประพฤติเกะกะเกรไ่ม่สำนึกตนในทางที่ดีเลย เป็นต้น

การแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนทราบวันเวลานัดพิจารณา

มาตรา ๖๙ “เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ และแจ้งให้บิดามารดาผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันและเวลานัดพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้าในกรณีที่ศาลเห็นสมควรศาลจะส่งให้บุคคลดังกล่าวมานั่งฟังการพิจารณาคดีก็ได้

ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่พนักงานอัยการฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๕๓ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามมาตรา ๕๕ ตามควรแก่กรณี”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวแจ้งการฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ

และแจ้งให้บิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์หรือคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ การที่กำหนดให้แจ้งให้ทราบเช่นนี้ก็เพื่อให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนต่อศาลได้ทันกำหนดนัดพิจารณาของศาล และเพื่อให้บิดามารดา ผู้ปกครองที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ด้วยได้มีโอกาสมาแถลงข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็นตลอดจนระบุและซักถามพยานในคดีนั้นได้เต็มที่ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น

นอกจากนี้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดังกล่าว บิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ด้วยมานั่งฟังการพิจารณาด้วยก็ได้ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรเพื่อศาลจะได้สอบถามข้อเท็จจริงบางประการ ซึ่งอาจจะปรากฏขึ้นในชั้นพิจารณา เช่น ข้อเท็จจริงที่ว่ามีเหตุผลอย่างไรในการที่เด็กกระทำไปเช่นนั้น มีวิธีใดบ้างที่จะป้องกันมิให้เด็กกระทำอย่างนั้นซ้ำอีก เป็นต้น

วรรคสองกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริง ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะและปฏิบัติการต่าง ๆ เกี่ยวกับสุขภาพพลานามัยของเด็กหรือเยาวชน ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๕ ตามควรแก่กรณีสำหรับกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่พนักงานอัยการฟ้องต่อศาล เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาขึ้นฟ้องและผิดฟ้อง โดยได้รับอนุญาตให้ฟ้องจากอัยการสูงสุดตามมาตรา ๕๓

การกำหนดให้ผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวเป็น เจ้าของสำนวน

มาตรา ๗๐ “เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้ว อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวจะเป็นเจ้าของสำนวนหรือจะให้ผู้พิพากษาคณัดคนหนึ่งในศาลนั้นเป็นเจ้าของสำนวนก็ได้”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้ผู้พิพากษาคณัดหนึ่งในศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นเจ้าของสำนวนซึ่งอาจจะเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด แล้วแต่กรณีก็ได้ นอกจากนี้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวตลอดจนผู้ทำการแทนจะกำหนดให้ผู้พิพากษาคณัดคนหนึ่งในศาลนั้น ๆ เป็นเจ้าของสำนวนก็ได้ แต่ผู้พิพากษาที่จะเป็นเจ้าของสำนวนต้องเป็นผู้พิพากษาประจำไม่ใช่ผู้พิพากษาสมทบเพราะผู้พิพากษาสมทบมีหน้าที่ในการช่วยเหลือการพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาประจำเท่านั้น

การที่จำเป็นต้องกำหนดให้มีเจ้าของสำนวนก็เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ประสงค์จะให้ มีผู้พิพากษาคนหนึ่งทำหน้าที่ดูแลเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหากระทำความผิดในคดีที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าของสำนวนโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะคดีอาญาที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้ พิจารณาแล้วนั้นไม่ได้เสร็จเมื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเหมือนอย่างคดีอาญาธรรมดา ผู้พิพากษา ยังต้องติดตามผลว่าวิธีการที่ได้ใช้หรือโทษที่ลงแก่เด็กหรือเยาวชนไปแล้วนั้นได้ผลที่จะทำให้ เด็กหรือเยาวชนกลับตนเป็นพลเมืองดีหรือไม่ ซึ่งตามมาตรา ๕๕ ศาลอาจเปลี่ยนแปลงคำ พิจารณาหรือคำสั่งให้เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนได้ ฉะนั้นการเป็นเจ้าของสำนวนคดีอาญาใน ศาลเยาวชนและครอบครัวจึงมีภาระชดเชยมากกว่าการเป็นเจ้าของสำนวนคดีอาญาในศาลธรรมดา

การเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัว

มาตรา ๗๑ “ไม่ว่าเวลาใดก่อนศาลชี้ขาดคดีสันดาน ถ้าผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นสมควรให้มีอำนาจเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัวเพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อ หาและสาเหตุแห่งการกระทำความผิด บุคลิกลักษณะ ท่วงที วาจา และข้อเท็จจริงตามมาตรา ๗๔ ซึ่ง จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ทั้งนี้ให้กระทำในท้องที่ที่เหมาะสมซึ่งมิใช่ห้อง พิจารณาคดีนั้น”

คำอธิบาย มาตรานี้ให้อำนาจผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนที่จะสอบถามเด็กหรือเยาวชนที่ เป็นจำเลยเป็นการเฉพาะตัวได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีการสนทนากันในลักษณะเป็นกันเองหรือเป็นการภายใน เสมือนบิดาหรือมารดาพูดกับบุตร โดยผู้พิพากษจะต้องพยายามค้นหาสาเหตุของการกระทำ ความผิด การให้ผู้พิพากษาได้สนทนากับเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยสองต่อสองย่อมทำให้ผู้ พิจารณามีโอกาสหยั่งทราบวาเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดหรือไม่ และกระทำความผิด เพราะเหตุใด เพราะการได้พูดจากันสองต่อสองอาจทำให้เด็กหรือเยาวชนกล้าพูด ไม่ตื่นเต้น และไม่เกรงกลัวผู้อื่น นอกจากนี้ในระหว่างที่พูดจากันนั้นอาจทำให้ผู้พิพากษารู้จักนิสัย บุคลิก ลักษณะ ท่วงที วาจา และสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจำเลย และของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจำเลย ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๔ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ส่วนห้องที่จะ ใช้เป็นห้องสอบถามต้องเป็นห้องที่เหมาะสม และเป็นการเฉพาะตัวแต่ไม่ใช่ห้องพิจารณา

ลักษณะห้องพิจารณาคดีอาญา

มาตรา ๗๒ “การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยให้กระทำในห้องที่มี ไซ้ห้องพิจารณาคดีธรรมดา แต่ถ้าไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้นัดพิจารณาคดีดังกล่าวในห้อง สำหรับพิจารณาคดีธรรมดาแต่ต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดา”

คำอธิบาย ห้องพิจารณาคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน มีลักษณะพิเศษซึ่งกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้ใช้ห้องพิจารณาคดีธรรมดาแต่ให้ใช้ห้องพิจารณาคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน แต่ถ้ามองอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้นับเวลาพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนต่างกับเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการพิจารณาคดีธรรมดา ในทางปฏิบัติตามที่เป็นอย่างจริง ศาลเยาวชนและครอบครัวมีห้องพิจารณาคดีเป็นเอกเทศและได้จัดห้องพิจารณาโดยไม่มีบัลลังก์มีแต่โต๊ะเก้าอี้ธรรมดาสำหรับผู้พิพากษา และโจทก์กับจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนนั่งอยู่ด้วยกัน โดยไม่มีคอกพยาน ผู้พิพากษาไม่สวมเสื้อครุย ทั้งนี้ก็เพื่อให้มีบรรยากาศเป็นกันเอง ไม่ทำให้เด็กหรือเยาวชนตื่นตระหนกตกใจ

การพิจารณาให้กระทำการเป็นกรลับ

มาตรา ๗๓ “การพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวให้กระทำการเป็นกรลับ และเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ ซึ่งได้แก่

- (๑) จำเลย ที่ปรึกษาทนายความของจำเลย และผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (๒) บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่
- (๓) พนักงานศาล และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร
- (๔) โจทก์ และทนายโจทก์
- (๕) พยาน ผู้ชำนาญการพิเศษ และล่าม
- (๖) พนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานอื่นของสถานพินิจ
- (๗) บุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรอนุญาต”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาเป็นการลับ และให้บุคคลเฉพาะที่ระบุไว้ใน (๑) ถึง (๗) เท่านั้นที่มีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดี เป็นบทบัญญัติที่เป็นไปตามหลักการของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งพยายามที่จะไม่ประจานเด็กหรือเยาวชนในขณะที่เขากำลังมุ่งแก้ไขเด็กและเยาวชนให้กลับคนเป็นพลเมืองดีและอยู่ในสังคมได้อย่างไม่มีปมด้อย นอกจากนี้การพิจารณาเป็นการลับยังมีลักษณะคล้ายกับเป็นการปรึกษาหารือกันระหว่างศาล เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ด้วย ทำให้เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดกล้าพูดความจริง ไม่ตื่นเต้น

อำนาจพิเศษของศาลในการสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้

มาตรา ๗๔ “ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าจำเลยไม่ควรฟังคำให้การของพยานในตอนหนึ่งตอนใด ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้

แต่เมื่อศาลสั่งให้จำเลยกลับเข้ามาฟังการพิจารณา ให้ศาลแจ้งข้อความที่พยานเบิกความไปแล้ว ให้จำเลยทราบเท่าที่ศาลเห็นสมควร”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดข้อยกเว้นจากหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ว่า การพิจารณาต้องทำต่อหน้าจำเลย การที่กำหนดข้อยกเว้นไว้เช่นนี้ก็เพื่อมิให้เกิดผลกระทบกระเทือนจิตใจของเด็กหรือเยาวชน เพราะทำให้การตอนหนึ่งตอนใดของพยานอาจมีข้อความที่ปรักปรำหรืออาจกล่าวโดยมีอคติต่อเด็กหรือเยาวชน หรืออาจมีผลกระทบในรูปแบบอื่น ซึ่งไม่เป็นผลดีแก่เด็กหรือเยาวชน เช่น พยานอาจเบิกความว่าเด็กหรือเยาวชนเคยกระทำการอันไม่สมควรหรือกระทำความผิดอย่างใดมาแล้ว ซึ่งถ้าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยได้ฟังข้อความเช่นนั้นตามที่พยานเบิกความถึงก็อาจจะรู้สึกอับอาย(โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ) หรือเข้าใจว่าถึงแม้จะกลับตนอย่างไรก็จะมีผู้ใดมาคบหาสมาคมด้วย นอกจากนี้ในด้านพยานเอง พยานอาจจะไม่กล้ากล่าวความจริงบางอย่างต่อหน้าเด็กหรือเยาวชนก็ได้ เช่น ในเรื่องความประพฤติกิเลสขี้ขลาดของเด็กหรือเยาวชนนั้น ซึ่งถ้าเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวได้ฟังข้อความเช่นนั้นตามที่พยานเบิกความถึงก็อาจจะทำให้เด็กหรือเยาวชนขาดความเคารพศรัทธาของตนเองก็ได้ ฉะนั้น มาตรานี้จึงให้อำนาจศาลที่จะสั่งให้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้ แต่เมื่อศาลสั่งให้จำเลยกลับเข้ามาฟังการพิจารณาต่อไป ศาลจะแจ้งข้อความที่พยานเบิกความไปแล้วให้จำเลยทราบเฉพาะเท่าที่ศาลเห็นสมควร กล่าวคือ ศาลไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อความทั้งหมดตามที่พยานเบิกความถึงให้จำเลยทราบก็ได้

อำนาจพิเศษของศาลในการสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลใด บุคคลหนึ่งออกไปนอกห้องพิจารณาได้

มาตรา ๗๕ “ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นสมควรที่จะพูดกับจำเลยโดยเฉพาะ หรือเห็นว่าบุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณา ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาออกไปนอกห้องพิจารณาได้”

คำอธิบาย มาตรานี้มีความมุ่งหมายในการให้เด็กหรือเยาวชนได้มีโอกาสแสดงข้อเท็จจริงและความรู้สึกต่อศาลเยาวชนและครอบครัว โดยไม่น่าจะอับอายหรือโดยไม่น่าจะเกรงกลัวหรือเกรงใจผู้อื่นที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีนั้น

สำหรับกรณีตัวอย่างที่ไม่ประสงค์จะให้เด็กหรือเยาวชนรู้สึกอับอาย เช่น กรณีที่ศาลสอบถามเด็กหรือเยาวชนหญิงที่เป็นจำเลยโดยเฉพาะว่าเป็นหญิงโสเภณีตั้งแต่เมื่อใด เพราะเหตุใด

ส่วนกรณีตัวอย่างที่ประสงค์จะให้เด็กหรือเยาวชนแสดงข้อเท็จจริงโดยไม่ต้องเกรงกลัวหรือเกรงใจผู้อื่นที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีนั้น เช่น กรณีที่ศาลรู้สึกว่ามีบิดามารดาเด็กหรือเยาวชนบังคับให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ศาลมีอำนาจสั่งให้บิดามารดาออกไปจากห้องพิจารณา แล้วศาลจึงสอบถามเด็กหรือเยาวชนว่าถูกบิดามารดาบังคับให้กระทำความผิดเช่นนั้นหรือไม่

อย่างไรก็ตามศาลควรระมัดระวังในการที่จะสั่งให้ที่ปรึกษากฎหมาย บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ออกไปนอกห้องพิจารณา เพราะตามปกติบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ระมัดระวังประโยชน์หรือส่วนได้เสียของเด็กหรือเยาวชนในการพิจารณาคดี

อำนาจพิเศษของศาลในการเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเป็นพยาน

มาตรา ๗๖ “เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษา หรือให้การทำงานหรือมีความเกี่ยวข้องมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับจำเลยได้”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้ ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจเรียกบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษาหรือให้การทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับจำเลย เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ ทั้งนี้ เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กหรือเยาวชน จึงอาจทราบข้อเท็จจริงบางประการที่พนักงานคุมประพฤติไม่ได้สืบเสาะหรือสืบเสาะไปไม่ถึงก็ได้

วิธีพิจารณาคดีอาญาที่แตกต่างไปจากคดีธรรมดา

มาตรา ๗๗ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด และให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจได้ง่าย กับต้องให้โอกาสจำเลยรวมทั้งบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษา หรือให้การทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องด้วย แสดงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็น ตลอดจนระบุและซักถามพยานได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น

คำอธิบาย มาตรานี้บัญญัติขึ้นเพราะมุ่งหมายจะให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยทุกแห่งทุกมุม รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของจำเลยด้วย จึงบัญญัติในเรื่องการพิจารณาคดีไว้ดังนี้

(๑) ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด เช่น ในเรื่องการสืบพยาน และการซักถามพยานเป็นต้น

(๒) ให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจได้โดยง่าย เพราะโดยทั่วไปสติปัญญาของเด็กหรือเยาวชนยังน้อยอยู่ อาจไม่เข้าใจในถ้อยคำที่ผู้ใหญ่เข้าใจก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้หลีกเลี่ยงถ้อยคำหรือภาษากฎหมายและ

(๓) ต้องให้โอกาสจำเลยรวมทั้งบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษานี้ หรือให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับตัวแสดงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็น ตลอดจนระบุและซักถามพยานได้เต็มที่ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น เช่น ศาลอาจจะยอมให้เด็กหรือเยาวชนนั้นได้แย้งกับพยานที่กำลังเบิกความอยู่ หรือถ้าเด็กหรือเยาวชนประสงค์จะบรรยายความรู้สึก หรือแสดงความคิดเห็นอะไรออกมา แม้จะไม่เกี่ยวกับประเด็นในคดี ศาลก็อาจจะไม่ยอมให้บรรยายหรือแสดงออกมาได้ เพราะอาจทำให้ศาลได้เห็นบุคลิกลักษณะและนิสัยใจคอที่แท้จริงของเด็กหรือเยาวชนนั้น เพื่อนำไปประกอบในการพิจารณาพิพากษาคดีได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑/๒๕๑๕ “แม้ข้อความในตอนต้นของมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน” (ซึ่งตรงกับมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้) จะได้บัญญัติว่าการพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนให้พยายามกระทำโดย ไม่ต้องคำนึงการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาโดยเคร่งครัดก็ตามแต่การที่ศาลจะอนุญาตให้โจทก์เลื่อนคดีไปได้หรือไม่ อยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะพึงสั่งตามพฤติการณ์ที่เห็นสมควรเป็นราย ๆ ไป

ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจำเลยและของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณา

มาตรา ๗๘ “ในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวถือว่าอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่หรือบุคคลที่ให้การศึกษานี้หรือให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วย”

คำอธิบาย มาตรานี้ แสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ว่าในคดีอาญามีประเด็นสำคัญซึ่งศาลที่มีอำนาจพิจารณาเยาวชนและครอบครัวจะต้องวินิจฉัยถึงเสมอคือ

(๑) ได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น

(๒) ความผิดนั้นเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยเป็นผู้กระทำ และ

(๓) บุคลิกลักษณะของเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย ตลอดจนสาเหตุแห่งการกระทำ

ความผิดเช่นนั้น

ส่วนคดีอาญาที่ผู้ใหญ่เป็นจำเลยนั้น ตามปกติจะมีประเด็นในคดีที่จะต้องวินิจฉัยเพียง ๒ ประเด็นคือ

(๑) ได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และ

(๒) จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น (ตามมาตรา ๒๒๗ วรรคแรกแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา)

การที่จะทราบบุคลิกลักษณะของเด็กหรือเยาวชนได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนสาเหตุแห่งการกระทำความผิดจำเป็นจะต้องสืบถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษา หรือให้การทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับจำเลย ดังนั้น มาตรการนี้จึงกำหนดให้ข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วยเสมอ จะไม่ยอมให้สืบโดยอ้างว่าไม่ใช่ข้อเท็จจริงในประเด็นและอ้างว่าประเด็นในกรณีนี้เพียงว่ามีการกระทำความผิดจริงหรือไม่ และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นหรือไม่เท่านั้นไม่ได้

อำนาจในการสั่งให้สืบเสาะข้อเท็จจริงที่ไม่มีการสืบเสาะ

มาตรา ๓๕ “ในกรณีที่ไม่มี การสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๕๕ (๑) ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมดตามมาตรา ๓๔ (๑) และทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นตามมาตรา ๕๕ (๒) เสนอต่อศาลก็ได้”

คำอธิบาย แม้ตามมาตรา ๕๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัตินี้มีถ้อยคำว่า ในคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ (๑) ไม่จำเป็นแก่คดี จะสั่งงดการสืบเสาะข้อเท็จจริงนั้นเสียก็ได้ แล้วให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจทำให้เข้าใจไปว่า คำสั่งของผู้อำนวยการสถานพินิจที่สั่งให้งดการสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นที่สุด มาตรการนี้จึงบัญญัติว่า ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมดตามมาตรา ๓๔ (๑) ซึ่งยังไม่ได้สืบเสาะและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นตามมาตรา ๕๕ (๒) เสนอต่อศาลก็ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๖/๒๔๘๖ “ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ผู้อำนวยการสถานพินิจต้องรายงานแสดงความคิดเห็นถึงเรื่องสาเหตุแห่งการกระทำของจำเลยด้วยทุกเรื่อง ถึงแม้จำเลยจะให้การปฏิเสธว่ามีได้กระทำความผิดก็ตาม

อำนาจในการสั่งให้สืบเสาะข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

มาตรา 80 ในกรณีที่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ (๑) หรือมาตรา ๗๕ แล้วถ้าศาลเห็นว่ารายงานของสถานพินิจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามมาตรา ๗๕ ยังมีข้อที่ควรสืบเสาะเพิ่มเติม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาลได้

คำอธิบาย การที่ศาลจะกำหนดโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแก่จำเลยในคดีอาญาให้เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนแต่ละคนได้นั้น ศาลต้องพิจารณาถึงต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน และของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ และต้องคำนึงถึงสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วย ในกรณีที่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ (๑) ซึ่งเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพินิจก็ดี หรือในกรณีที่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๗๕ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามคำสั่งศาลก็ดี ถ้าศาลเห็นว่ารายงานของสถานพินิจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามมาตรา ๗๕ ยังมีข้อที่ควรสืบเสาะเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นจำเลย ก็ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาลได้

กรณีที่ศาลจะรับฟังรายงานของสถานพินิจเป็นผลร้ายแก่จำเลย

มาตรา ๘๑ “การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวจะรับฟังรายงานที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามมาตรา ๗๕ ที่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ถูกฟ้องโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบรายงานนั้นก็ได้ แต่ถ้าศาลจะรับฟังรายงานเช่นนั้นให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยแล้ว ให้ศาลแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้จำเลยทราบ ในกรณีเช่นว่านี้ จำเลยมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและสืบพยานหักล้างได้”

คำอธิบาย ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามมาตรา ๗๕ เป็นแต่แสดงให้เห็นบุคลิกลักษณะและสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน ไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้กระทำความผิดหรือไม่ มาตรานี้จึงให้อำนาจศาลในการที่จะรับฟังรายงานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามมาตรา ๗๕ ได้โดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบรายงานนั้นก็ได้ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เช่นพนักงานคุมประพฤติ แพทย์ หรือ จิตแพทย์ ฯลฯ ผู้ทำรายงานมีหน้าที่ร่วมกันสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนเช่นเดียวกันน่าเชื่อได้ว่าทำรายงานอย่างตรงไปตรงมาและถูกต้องกับความเป็นจริง อย่างไรก็ตามศาลมีอำนาจเรียกเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านั้นมาเบิกความประกอบรายงานนั้นก็ได้ แต่ถ้ารายงานนั้นเป็นผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยแล้ว ศาลจะแจ้งข้อความตามรายงาน

นั้นให้จำเลยทราบ และจำเลยมีสิทธิที่จะแสดงคัดค้านและนำพยานมาสืบหักล้างได้ เช่น นำสืบว่ารายงานนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือความเห็นตามรายงานนั้นไม่ถูกต้องตามหลักวิชา ฯลฯ เป็นต้น

หลักในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา

มาตรา ๘๒ “ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับการฝึกอบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการพิพากษาคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดหลักสำคัญในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งเด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย เป็นวัตถุประสงค์ในทางอาญาในการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งพอจะแยกหลักเกณฑ์ออกพิจารณาได้ดังนี้

(๑) ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญานั้น ให้ศาลคำนึงถึงสวัสดิภาพ (welfare) และอนาคตของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งควรจะได้รับการฝึกอบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ คำว่า “ยิ่งกว่าการที่จะลงโทษ” หมายความว่า มาตรานี้ไม่ได้ห้ามมิให้ลงโทษเด็กหรือเยาวชนเสียเลย เพราะในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดและสมควรจะถูกลงโทษจึงจะกลับตนเป็นพลเมืองดีได้ ก็จำเป็นจะต้องลงโทษ ข้อสำคัญก็คือไม่ว่าศาลจะลงโทษแก่จำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนหรือจะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๐๔ แก่จำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชน ศาลจะต้องมุ่งหมายถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นสำคัญ โดยพยายามใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ไม่พยายามลงโทษจำคุก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนได้รับฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจ ซึ่งมีบรรยากาศเสมือนโรงเรียนกินนอนสำหรับเด็กและเยาวชน แตกต่างไปจากบรรยากาศในเรือนจำซึ่งอาจจะอยู่ปะปนกับผู้ใหญ่ (อายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) ทำให้ผู้ใหญ่มีโอกาสเลื้อมสอนแนะนำสิ่งที่ไม่ดีงามแก่เด็กหรือเยาวชนได้

(๒) ในการพิจารณาคดีนั้น มาตรานี้กำหนดให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ ภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และให้ลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน และเหมาะสมแก่พฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นได้กระทำความผิดร่วมกันก็ตาม

การแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้จำเลย

มาตรา ๘๓ “ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว จำเลยจะมี
ทนายความแก้คดีแทนไม่ได้ แต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมาย เพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับ
ทนายความได้ ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ไว้แต่
จำเลยนั้นไม่ต้องการ และศาลเห็นว่าไม่จำเป็นแก้คดี จะไม่แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ก็ได้”

คำอธิบาย มาตรานี้ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยในคดีอาญามีทนายความ แต่
อนุญาตให้มีที่ปรึกษากฎหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ กล่าวคือ ช่วย
เหลือดำเนินคดีแทนเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาข้อเท็จจริงและใน
ส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

เหตุที่กำหนดให้มีที่ปรึกษากฎหมายแทนที่จะให้มีทนายความเหมือนอย่างคดีอาญาของ
ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ก็เนื่องจากที่ปรึกษากฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ต้องมี
ลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือจำเลยตามมาตรา ๘๔ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือในทางที่ถูกที่ควร
เห็นแก่ความสัตย์ความจริงเป็นใหญ่ ไม่เห็นแก่ความชนะคดีเป็นที่ตั้ง เช่น ไม่นำพยานเท็จมา
เบิกความช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย เป็นต้น

ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย มาตรานี้กำหนดให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมาย
ให้จำเลย ทั้งนี้ไม่ว่าความผิดที่จำเลยถูกฟ้องนั้น มีโทษร้ายแรงเพียงใดหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่

(๑) จำเลยไม่ต้องการที่ปรึกษากฎหมาย และ

(๒) ศาลเห็นว่าที่ปรึกษากฎหมายไม่จำเป็นแก้คดี

เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ทั้งสองข้างต้นนี้แล้ว ศาลจะไม่แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้จำเลยก็ได้

ส่วนคดีแพ่งที่เด็กหรือเยาวชน (ซึ่งในทางแพ่งเรียกว่า ผู้เยาว์) เป็นโจทก์หรือจำเลย และ
มีการฟ้องคดีนั้นต่อศาลเยาวชนและครอบครัวด้วยเช่นนี้ ไม่ห้ามเด็กหรือเยาวชนนั้น ในการที่จะ
มีทนายความว่าต่างหรือแก้ต่าง

คุณสมบัติของที่ปรึกษากฎหมาย

มาตรา ๘๔ “ที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๘๓ ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ หรือ

(๒) ได้รับปริญญาทางกฎหมายไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และได้จด
ทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๘๕”

คำอธิบาย มาตรานี้แสดงว่าที่ปรึกษากฎหมายมี ๒ ประเภท คือ

(๑) ผู้ที่เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ ซึ่งหมายความว่า ผู้ใดเป็น

ทนายความผู้นั้นก็เป็นที่ปรึกษากฎหมายได้ แต่ศาลอาจใช้อำนาจสั่งเพิกถอนการเป็นทนายความในคดีใดคดีหนึ่งก็ได้ ตามมาตรา ๘๔ หรือ

(๒) ผู้ที่ได้รับปริญญาทางกฎหมายไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้จดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๘๕ ที่ปรึกษากฎหมายตาม (๒) นี้ จะต้องมาจดทะเบียนที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งต่างกับทนายความตามข้อ ๑ ที่ทำหน้าที่ที่ปรึกษากฎหมายได้โดยไม่ต้องมาจดทะเบียนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวอีก การจดทะเบียนเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งได้มีกฎกระทรวงกำหนดให้มีการอบรมที่ปรึกษากฎหมายตาม (๒) นี้ก่อน

การจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมาย

มาตรา ๘๕ “ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลมีหน้าที่รับจดทะเบียนผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๘๔ (๒) ซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง และการลบชื่อออกจากทะเบียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้ผู้ที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๘๔ (๒) ซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมาขอทะเบียนเฉพาะที่ศาลเยาวชนและครอบครัวแต่ละศาล เช่น ที่ปรึกษากฎหมายจดทะเบียนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจะไปทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอื่นไม่ได้ นอกจากจะได้จดทะเบียนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวในจังหวัดอื่นนั้นด้วย

วรรคสองของมาตรานี้กำหนดให้การจดทะเบียนและการลบชื่อออกจากทะเบียนเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งในเวลานี้กฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาเด็กและเยาวชนพ.ศ.๒๕๕๔ ใช้บังคับอยู่ เช่น ผู้ที่ประสงค์จะเป็นที่ปรึกษากฎหมาย จะต้องได้รับการอบรมตามระเบียบที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดซึ่งตนประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่ได้กำหนดไว้ และใบสำคัญแสดงการรับจดทะเบียนครั้งหนึ่งให้ใช้ได้เป็นกำหนดเวลา ๒ ปี เป็นต้น

ค่าป่วยการสำหรับที่ปรึกษากฎหมาย

มาตรา ๘๖ “ที่ปรึกษากฎหมายซึ่งศาลแต่งตั้ง ให้ได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

คำอธิบาย ในกรณีที่ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้แก่เด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๘๑ เท่ากับว่าศาลขอแรงที่ปรึกษากฎหมายให้แก่เด็กหรือเยาวชน ศาลจึงต้องส่งจ่ายค่าปฎิการให้แก่ที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลแต่งตั้ง ซึ่งตามมาตราที่กำหนดให้ส่งจ่ายค่าปฎิการตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งเดิมกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๕๔) ฯลฯ กำหนดว่าที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลแต่งตั้งให้ได้รับค่าปฎิการสำหรับคดีหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสองร้อยบาท แต่ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๕๘) เป็นให้ได้รับค่าปฎิการสำหรับคดีหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินห้าร้อยบาท

ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย

มาตรา ๘๓ “ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีอำนาจวางระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมายในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว”

คำอธิบาย มาตรานี้ให้อำนาจอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางในการวางระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย เพราะมีวัตถุประสงค์สองประการคือ

(๑) เพื่อให้เป็นระเบียบเดียวกันในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลในราชอาณาจักร

(๒) เพื่อให้ตรงกับหลักวิชาที่ว่าด้วยการกระทำคามผิดของเด็กหรือเยาวชน เช่น ให้ที่ปรึกษาไม่สวมเสื้อครุยในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลเช่นเดียวกับผู้พิพากษาและพนักงานอัยการประจำศาลเยาวชนและครอบครัว เนื่องจากประสงค์จะให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่มีแบบพิธีเป็นต้น

การสั่งเพิกถอนที่ปรึกษากฎหมาย

มาตรา ๘๔ “ถ้าปรากฏแก่ศาลว่าที่ปรึกษากฎหมายซึ่งจำเลยหรือศาลแต่งตั้งนั้นไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือจำเลยในคดีใด ก็ให้ศาลสั่งเพิกถอนเสีย”

คำอธิบาย มาตรานี้แสดงให้เห็นเหตุผลในการที่พระราชบัญญัตินี้ไม่ให้จำเลยมีทนายความแต่ให้มีที่ปรึกษากฎหมายแทน ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนการเป็นที่ปรึกษากฎหมายในคดีนั้นเสียได้ตามมาตรานี้

ความไม่เหมาะสมของที่ปรึกษากฎหมายอาจจะเป็นเพราะความประพฤติไม่เหมาะสม เช่น ที่ปรึกษากฎหมายเป็นผู้คิดยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง เป็นต้น หรือแนะนำเด็กหรือเยาวชนไปในทางที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นการเพาะนิสัยหรือความประพฤติที่ไม่ดีให้แก่เด็กหรือเยาวชน ในกรณีเช่นนี้ศาลจะสั่งเพิกถอนผู้นั้นจากการเป็นที่ปรึกษากฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ว่าที่ปรึกษากฎหมายนั้นได้รับแต่งตั้งโดยจำเลยหรือโดยศาลก็ตาม

วิธีการพิเศษในการส่งคำร้องขอให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราว

มาตรา ๘๕ “ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ แต่ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บุคคล หรือองค์การดังกล่าว ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนแล้วแต่กรณี มาสอบถามความเห็นก่อน

ถ้าบุคคลหรือองค์การที่รับมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้จากศาล แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่าไม่สามารถจะอบรมดูแลเด็กหรือเยาวชนต่อไปได้ และขอมอบตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ก็ให้ศาลส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมไว้ในสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นเรื่องการปล่อยชั่วคราวนับตั้งแต่เวลาที่ศาลได้ประทับฟ้อง และคดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณา เมื่อศาลสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ยังสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๖๑ แล้ว การยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวจึงต้องยื่นต่อศาล ไม่ใช่ยื่นต่อผู้อำนวยการสถานพินิจ

เมื่อมีการยื่นคำร้อง ขอให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวตามมาตรา นี้ ศาลมีอำนาจสั่งดังต่อไปนี้

(๑) ให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวโดยไม่มีประกันหรือมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันก็ได้หรือ

(๒) มอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ แต่ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บุคคลหรือองค์การดังกล่าวใน (๒) นี้ศาลจะเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนแล้วแต่กรณีมาสอบถามความเห็นก่อนทั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนว่ามีความจำเป็นต้องควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนต่อไปในสถานที่ดังกล่าวหรือไม่ เพื่อที่ศาลจะได้พิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร เช่น เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมเพื่อรับการรักษาโรคจิตอยู่ในโรงพยาบาลโรคจิต ศาลจะเรียกผู้อำนวยการโรงพยาบาลโรคจิตแห่งนั้นมาสอบถามความเห็นก่อน ถ้าผู้อำนวยการโรงพยาบาลโรคจิตมาแถลงให้ศาลทราบว่า เด็กหรือเยาวชนยังไม่หายจากโรคจิต การมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือ

บุคคลต่าง ๆ หรือองค์การอื่นตามที่ระบุไว้ในมาตรานี้อาจเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นได้ ศาลก็จะไม่สั่งให้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บุคคลหรือองค์การดังกล่าว เป็นต้น

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บุคคลหรือองค์การดังกล่าวแล้ว ต่อมาบุคคลหรือองค์การที่ได้รับมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้จากศาลได้มาแถลงและแสดงให้เป็นที่ยอมรับแก่ศาลว่าไม่สามารถจะอบรมดูแลเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไปได้ และขอมอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อศาล ศาลจะส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปควบคุมไว้ในสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

กรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา

มาตรา ๕๐ “ในกรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะสั่งให้สืบพยานในข้อที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ถัดหลังจำเลยได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยนั้น”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดไว้เพื่อให้การพิจารณาคดีของศาลดำเนินไปโดยรวดเร็ว เพราะการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยไม่ได้พิจารณาแต่เพียงว่า เด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่เท่านั้น แต่ยังมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า การที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเป็นเพราะสาเหตุอะไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ว่า การพิจารณาคดีอาญาคงต้องทำต่อหน้าจำเลยนั้น หมายความว่า การพิจารณาในประเด็นที่ว่า จำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่เท่านั้น ส่วนประเด็นที่ว่า การที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเป็นเพราะสาเหตุอะไรนั้นไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ มาตรานี้จึงให้อำนาจศาลในการที่จะสั่งให้สืบพยานในประเด็นที่ว่านี้ถัดหลังจำเลยได้ในกรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา แต่ให้สืบต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยนั้น ทั้งนี้เพราะที่ปรึกษากฎหมายมีหน้าที่ต้องระมัดระวังผลประโยชน์ในทางคดีแทนเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย

วิธีการให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมาสถานพินิจหรือศาล

มาตรา ๕๑ “การให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมาสถานพินิจหรือศาล ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลได้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้กับบิดามารดา ผู้ปกครองบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่หรือบุคคลหรือองค์การอื่นตามมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๔๘ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลออกหมายเรียกให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมาสถานพินิจหรือศาล ถ้า

ได้ส่งหมายเรียกให้บุคคลดังกล่าวรับไว้แล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับหมายเรียกแล้ว ให้บุคคลซึ่งได้รับหมายเรียกส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมาสถานพินิจหรือศาลตามหมายเรียก ถ้าไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาโดยจงใจหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลเช่นนั้นชำระเงินจำนวนไม่เกินห้าพันบาทแก่สถานพินิจหรือศาลแล้วแต่กรณี ภายในเวลาที่ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลเห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

คำอธิบาย กรณีตามมาตรานี้เป็นเรื่องครอบคลุมกว้างขวาง ตั้งแต่ในชั้นสอบสวนตามมาตรา ๕๐ และในชั้นศาลตามมาตรา ๘๕ กล่าวคือ อาจจะเป็นเรื่องที่ผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้มอบตัวให้บิดา มารดา ฯลฯ ไปก่อนฟ้องก็ได้ หรือศาลมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไปหลังจากมีการฟ้องคดีแล้วก็ได้

มาตรานี้เพิ่มเติมหลักการใหม่ ให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจที่จะออกหมายเรียกด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีที่ผู้อำนวยการสถานพินิจออกหมายเรียกแล้ว บุคคลซึ่งได้รับหมายเรียกนั้นไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาโดยจงใจหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร และผู้อำนวยการสถานพินิจสั่งให้บุคคลเช่นนั้นชำระเงินตามที่ผู้อำนวยการสถานพินิจกำหนด แต่บุคคลเช่นนั้นไม่ชำระ เช่นนี้ผู้อำนวยการสถานพินิจก็จะต้องขอหมายบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๑๕ เพราะผู้อำนวยการสถานพินิจจะบังคับคดีเองไม่ได้ ต่างจากกรณีศาลหมายเรียกให้ส่งตัวมาแล้วไม่ส่ง ศาลสั่งให้ชำระเงินแต่บุคคลเช่นนั้นไม่ชำระ ศาลก็จะออกหมายบังคับคดีเองได้

เดิมกฎหมายใช้คำว่า “ปรับ” ซึ่งมีลักษณะเสมือนเป็นโทษทางอาญา ในพระราชบัญญัตินี้จึงใช้คำว่า “ชำระเงิน” แทน เทียบเคียงได้กับทัณฑ์บนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๕

การควบคุมเด็กหรือเยาวชนจะปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นผู้ใหญ่ไม่ได้

มาตรา ๕๒ “ในการควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยมาหรือไปจากศาล หรือในระหว่างควบคุมตัวไว้ก่อนนำเข้าห้องพิจารณา ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากศาลห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่”

คำอธิบาย มาตรานี้ใช้บังคับกับผู้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในกรณีดังต่อไปนี้ คือ

- (๑) ในกรณีที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นมาหรือไปจากศาล หรือ

(๒) ในระหว่างควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ก่อนนำเข้าห้องพิจารณา

ทั้งสองกรณีนี้ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากศาล มาตรการนี้ห้ามมิให้เจ้าพนักงานทำการควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่

ความมุ่งหมายที่ห้ามมิให้ผู้ควบคุมทำการควบคุมเด็กหรือเยาวชนปะปนกับผู้ใหญ่ ตามมาตรการนี้เป็นไปทำนองเดียวกับการห้ามมิให้พนักงานสอบสวนพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจควบคุมเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหานั้นไว้ปะปนกับผู้ใหญ่ ตามมาตรา ๕๔ ซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ขอบเขตการโฆษณาเกี่ยวกับคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด

มาตรา ๕๓ “ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้นักคนอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติ การกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยได้รับอนุญาตจากศาลหรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ”

คำอธิบาย มาตรการนี้มีความมุ่งหมายที่จะรักษาสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด และป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนถูกดูหมิ่นเกลียดชัง ถูกประจานหรือตั้งข้อรังเกียจจากเพื่อนฝูงหรือคนทั่วไป ซึ่งจะทำให้ยากลำบากแก่เด็กหรือเยาวชนในการหาอาชีพหรือทำมาหากินในอนาคต แต่มีข้อยกเว้นไว้ในกรณีที่ต้องกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยได้รับอนุญาตจากศาล หรือเป็นการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ เช่น ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดที่ร้ายแรงเป็นภัยต่อสาธารณชนอย่างยิ่งแล้วหลบหนีไป ทางราชการได้ออกหมายจับและมีความจำเป็นต้องพิมพ์รูปหรือโฆษณาข้อความประกอบกับหมายจับเช่นนี้ เป็นต้น

หมวดที่ ๘ การพิพากษาคดีอาญา

การพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

มาตรา ๕๔ “ในกรณีที่ได้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ (๑) ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานและความเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจตามมาตรา ๕๕ (๒)

หรือมาตรา ๑๕ และมาตรา ๔๐ แล้ว และถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจขอแถลงการณ์เพิ่มเติมด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ก็ให้ศาลรับไว้ประกอบการพิจารณาด้วย

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดว่า ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาลงโทษจำคุกก็ดีหรือจะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแก่จำเลยก็ดี ศาลดังกล่าวจะต้องได้รับทราบและพิจารณารายงาน และความเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจตามมาตรา ๕๕ (๒) หรือมาตรา ๑๕ และมาตรา ๔๐ ประกอบการพิจารณาพิพากษา นอกจากนี้ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจขอแถลงการณ์เพิ่มเติมด้วยวาจา ก็ให้ศาลรับไว้ประกอบการพิจารณาพิพากษาดูด้วย

อย่างไรก็ตามในกรณีที่ศาลจะพิพากษายกฟ้องและปล่อยเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยไป เช่นในกรณีที่ศาลพิพากษายกฟ้องโจทก์เพราะพยานหลักฐานโจทก์เป็นที่น่าสนใจ จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย ในกรณีเช่นนี้ศาลมีอำนาจพิจารณารายงานและความเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจแล้วกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ตามมาตรา ๑๐๐

ส่วนกรณีที่ศาลพิพากษายกฟ้องโดยยังไม่ทันได้แจ้งให้ผู้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบ เช่นโจทก์บรรยายข้อความในคำฟ้องไม่เป็นความผิดทางอาญา ศาลจึงยกฟ้องโจทก์ เป็นต้น ในกรณีเช่นนี้ศาลไม่จำเป็นต้องรอฟังรายงานและความเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจ เพราะแม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ตามคำฟ้อง ก็ไม่มีทางลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแก่เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยได้

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษา

มาตรา ๕๕ “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษาศาลจะมีคำสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวหรือจะส่งตัวไปควบคุมไว้ยังสถานพินิจแห่งใดแห่งหนึ่งชั่วคราว หรือจะให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไปพลางก่อนก็ได้”

คำอธิบาย มาตรานี้ให้อำนาจศาลในการที่จะมีคำสั่งชั่วคราวหรือมีคำสั่งไปพลางก่อนได้ในกรณีที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษา ซึ่งอาจมีได้ใน ๒ กรณีคือ

(๑) ศาลเห็นว่าการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนที่มีการสืบเสาะแล้วยังไม่เพียงพอที่จะทราบบุคลิกลักษณะของเด็กหรือเยาวชนและสาเหตุของการกระทำความผิด ถึงแม้ว่าคดีเสร็จการพิจารณาแล้ว ก็สมควรที่ศาลจะรอการพิพากษาไว้เพื่อสั่งให้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าวเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยให้ศาลทราบบุคลิกลักษณะและสาเหตุของการกระทำความผิดได้ดีขึ้น

(๒) ศาลยังไม่แน่ใจว่าวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนในลักษณะใดจึงจะเหมาะสมแก่เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย

สำหรับกรณีตามข้อ ๑ ข้างต้นนี้ ศาลจะมีคำสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยไปชั่วคราวหรือจะส่งตัวจำเลยไปควบคุมไว้ในสถานพินิจแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นการชั่วคราวก็ได้

ส่วนกรณีตามข้อ ๒ ข้างต้นนี้ ศาลจะมีคำสั่งให้ใช้วิธีการชั่วคราวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งไปพลางก่อนก็ได้ เช่น ศาลอาจส่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปอยู่กับบิดามารดาชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ชั่วคราว โดยแจ้งให้เด็กหรือเยาวชนนั้นทราบว่า เป็นเพียงคำสั่งชั่วคราวเท่านั้น

กรณีที่ศาลยังไม่พิพากษาให้เด็ดขาดไปเช่นนี้ เป็นประโยชน์ให้ศาลได้มีโอกาสทราบพฤติการณ์และสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กได้ดีขึ้น ตลอดจนทราบพฤติการณ์ของเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่มีการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไปพลางก่อนเป็นระยะเวลาหนึ่ง เมื่อทราบแน่ชัดแล้วศาลจึงจะใช้ดุลพินิจในการพิพากษาคดีเพื่อประโยชน์ในการที่จะแก้ไขเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยให้กลับตัวเป็นคนดีได้เหมาะสมและถูกต้องยิ่งขึ้น

การประชุมเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา ๕๖ “ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้พิพากษาอาวุโสเป็นประธานและให้ประธานของที่ประชุมนั้นตามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบก่อน”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้ผู้พิพากษาอาวุโสที่ร่วมเป็นองค์คณะในคดีนั้นเป็นประธานในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดประเด็นแห่งคดี และกำหนดให้ประธานตามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบ (เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี) ก่อน แต่ไม่ห้ามผู้พิพากษาประจำที่จะชี้แจงข้อกฎหมายให้ผู้พิพากษาสมทบเข้าใจ เพราะโดยปกติแล้วผู้พิพากษาประจำมีความเข้าใจในตัวบทกฎหมายดีกว่าผู้พิพากษาสมทบซึ่งไม่ได้ประกอบอาชีพทางกฎหมายและมักจะไม่มีความรู้ในสาขาอื่นซึ่งไม่ใช่วิชากฎหมาย เมื่อชี้แจงข้อกฎหมายแล้วผู้พิพากษาประจำ ซึ่งเป็นประธานต้องตามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบก่อน

การอ่านคำพิพากษาให้กระทำการเป็นกรณี

มาตรา ๕๗ “การอ่านคำพิพากษาให้กระทำการเป็นกรณี และให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าอยู่ในวันที่จะกระทำได้ ให้ศาลเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่มาฟังคำพิพากษาด้วย”

คำอธิบาย วรรคแรกของมาตรานี้กำหนดให้ศาลอ่านคำพิพากษาเป็นการลับเพื่อให้เป็นไปตามหลักสำคัญของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จะไม่ให้ประจานเด็กหรือเยาวชน และบุคคลอื่น ๆ ตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้เฉพาะที่เกี่ยวข้องเท่านั้นที่มีสิทธิเข้าฟังคำพิพากษาได้คือ ที่ปรึกษาากฎหมายของจำเลย ผู้ควบคุมตัวจำเลย บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ พนักงานศาล เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย โจทก์ ทนายโจทก์ พนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นของสถานพินิจที่เกี่ยวข้อง

ส่วนวรรคสองของมาตรานี้กำหนดว่า ถ้าอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้ศาลเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่มาฟังคำพิพากษาด้วย

ดังนั้นตามความในวรรคแรกของมาตรานี้ เป็นการให้สิทธิแก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่มาฟังคำพิพากษาได้ตามมาตรา ๘๓

ส่วนตามความในวรรคสองของมาตรานี้ เป็นหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ที่จะต้องมาฟังคำพิพากษาด้วย เพราะเป็นกรณีที่ศาลออกหมายเรียกมาเพื่อให้รับทราบคำพิพากษาและจัดการตามคำพิพากษา และเพื่อศาลจะได้ซักถามบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด

หลักการห้ามโฆษณาคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา ๘๔ “ในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ห้ามมิให้ระบุชื่อหรือแสดงข้อความ หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล”

คำอธิบาย มาตรานี้ไม่ได้ห้ามมิให้โฆษณาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว เป็นแต่ห้ามมิให้ระบุชื่อเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เพราะการระบุชื่อเด็กหรือเยาวชนลงไปนั้นไม่มีสาระประโยชน์อะไรเลย เพียงแต่ใช้อักษรย่อ เช่น ก. ข. แทนชื่อจำเลยก็ได้ผลเช่นเดียวกัน เพราะสิ่งที่เป็สาระประโยชน์แก่ประชาชนก็คือข้อความของคำพิพากษานั้นว่าศาลได้พิพากษาในปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายไว้อย่างไรบ้างซึ่งจะเป็นแบบอย่างของศาลที่พิพากษาคดีในภายหลังที่มีประเด็นอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันที่อาจพิพากษาไปในทำนองเดียวกัน ส่วนการที่จะระบุชื่อเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยย่อมเป็นการประจานเด็ก ซึ่งทำให้เกิดผลเสียหลายต่าง ๆ แก่เด็กหรือเยาวชนดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ยิ่งกว่านั้นมาตรานี้ยังห้ามมิให้แสดงข้อความหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เช่น ข้อความที่แสดงถึงชื่อบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือแสดงถึงสถานที่อยู่ของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือของบิดา

มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่หรือแสดงถึงโรงเรียนที่เด็กหรือเยาวชนนั้นศึกษาเล่าเรียน หรือแสดงถึงชื่อผู้เสียหาย ตลอดจนสถานที่อยู่ของผู้เสียหาย หรือแสดงถึงสถานที่ที่เด็กกระทำความผิด เป็นต้น

อำนาจพิเศษของศาลในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา ๕๕ “เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว และต่อมาความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองโรงเรียนหรือสถานกักและอบรมหรือสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจ หรือปรากฏจากคำร้องของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตตามมาตรา ๒๐ (๒) ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๔๒ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง หรือที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่ เห็นว่ามีเหตุอันสมควรก็ให้มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ ในกรณีที่ศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งให้แจ้งให้ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งทราบ และถ้าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำหนดในภายหลังหนักกว่าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับอยู่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

ในกรณีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีธรรมดา ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรมยังสถานพินิจ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในวรรคหนึ่ง

คำอธิบาย มาตรานี้ต่างกับมาตรา ๕๔ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาให้เด็ดขาด เพราะศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษา แต่มาตรานี้เป็นกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้วแต่ ต่อมาปรากฏว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๔๒ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไม่เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไป ทั้งนี้ไม่ว่าเป็นเพราะความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองโรงเรียนหรือสถานกักและอบรมหรือสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจ หรือปรากฏจากคำร้องของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ หรือสถานศึกษา หรือสถานฝึก

และอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตตามมาตรา ๒๐ (๒) ก็ตาม

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นอาจเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ เช่น เดิมคิดว่าถ้าเด็กหรือเยาวชนได้รับการฝึกและอบรมในสถานพินิจเป็นเวลา ๒ ปี แล้วเด็กอาจจะกลับตัวเป็นคนดีได้ แต่ต่อมาปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นกลับตัวได้แล้วก่อนระยะเวลา ๒ ปี ผู้อำนวยการสถานพินิจอาจรายงานต่อศาลขอให้แก้คำพิพากษาโดยส่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปได้ตามมาตรานี้

ศาลที่มีอำนาจแก้คำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรานี้ ไม่จำกัดเฉพาะศาลที่เป็นเจ้าของคำพิพากษานั้นเองเท่านั้น กล่าวคือนอกจากศาลเยาวชนและครอบครัวที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง จะมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้คำพิพากษาหรือคำสั่งได้แล้ว มาตรานี้ยังได้ให้อำนาจ “ศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่ด้วย”

นอกจากนี้ได้มีการเพิ่มเติมหลักการใหม่ในมาตรา ๕๕ วรรคสอง อันมีผลให้เด็กหรือเยาวชนที่ถูกศาลที่มีอำนาจพิจารณาตัดสินคดีกรรมคำสั่งตัวมาฝึกและอบรมตามนัยประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๔ (๕) และ ๘๕ นอกจากจะตกอยู่ในอำนาจของศาลเดิมที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นแล้ว ยังต้องตกอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่ อีกด้วย

ในกรณีที่ศาลแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่ง ไม่ใช่ที่พิพากษาหรือมีคำสั่งนั้น ให้ศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวแจ้งให้ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งทราบ

ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ถูกแก้ไขเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากขึ้น กล่าวคือโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำหนดในภายหลังหนักกว่าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับอยู่ เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

อำนาจพิเศษของศาลในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไม่มีความผิด

มาตรา ๑๐๐ “ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไม่มีความผิด และปล่อยเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าศาลเห็นว่ามีความสมควรจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วย ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อไว้ในคำพิพากษา ดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะก่อให้เกิดหรือเยาวชนประพฤติดัง

(๒) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นหรือได้รับอนุญาตจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๓) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลหรือประเภทบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร

(๔) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำการใดอันจะก่อให้เกิดหรือเยาวชนนั้นประพฤติดัง

(๕) ให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อศาลหรือพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมายเป็นครั้งคราว

(๖) ให้เด็กหรือเยาวชนไปศึกษาเข้ารับการฝึกอบรมหรือประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ ในการกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จะให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วย แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามวรรคหนึ่งนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของบุคคลตามมาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่งว่า ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวแก่การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กหรือเยาวชนนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อศาลเห็นสมควร อาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดหรือทุกข้อก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้

คำอธิบาย วรรคแรกของมาตรานี้กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ในการสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชน ซึ่งเป็นจำเลย โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ในคำพิพากษาก็ได้ถ้าศาลเห็นว่ามีเหตุอันสมควร ถึงแม้ว่าคดีนั้นศาลพิพากษาว่าจำเลยไม่มีความผิดและให้ปล่อยจำเลยไปก็ตาม แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ศาลได้ประทับฟ้อง และดำเนินการพิจารณาจนกระทั่งคดีนั้นเสร็จการพิจารณา ทั้งนี้เพื่อจะได้มีการพินิจพิเคราะห์เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยโดยสถานพินิจ แล้วทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาล ซึ่งศาลจะนำมาพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามที่ปรากฏในทางพิจารณาได้ละเอียดถี่ถ้วนขึ้น

(๒) ศาลพิพากษายกฟ้อง โดยเห็นว่า จำเลยไม่มีความผิดและให้ปล่อยเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไป

(๓) ศาลเห็นว่า ตามข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยตามที่ปรากฏแก่ศาลประกอบกับตามที่ปรากฏในรายงานพร้อมทั้งความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจมีเหตุอันสมควรจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้น เพื่อประโยชน์แก่สวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนนั่นเอง

(๔) เงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้น มีลักษณะต่าง ๆ ทยอยตามทีระบุไว้ในมาตรานี้ ซึ่งศาลอาจกำหนดไว้ข้อเดียวหรือหลายข้อเพื่อให้จำเลยปฏิบัติตาม

วรรคสองของมาตรานี้ให้อำนาจศาลที่จะใช้ดุลพินิจในการที่จะกำหนดระยะเวลาที่จะให้เด็กหรือเยาวชนนั้นปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนดไว้ โดยให้

กำหนดระยะเวลาขั้นสูงซึ่งศาลจะกำหนดให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวต้องไม่
เกินกว่าระยะเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

วรรคสามของมาตรานี้ กำหนดไว้เพื่อให้เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือ
เยาวชนนั้นมีลักษณะยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงได้ตามข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
ซึ่งอาจจะปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏจากรายงานของพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงาน
สงเคราะห์ที่ได้รับมอบหมายให้สอดส่องและทำรายงานเสนอต่อศาลตามมาตรา ๑๐๑ ก็ได้ ใน
กรณีเช่นนี้ ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจแก้ไขเพิ่มเติม หรือเพิกถอนเงื่อนไขดังกล่าวข้อใดข้อหนึ่ง
หรือทุกข้อก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

คำพิพากษฎีกาที่ ๕๔๓/๒๕๐๕ เมื่อพิเคราะห์ถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติและ
พฤติการณ์ของจำเลยเกี่ยวกับคดีแล้ว ศาลจะวางเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของจำเลยไว้
เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของจำเลยเองตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน
พ.ศ.๒๔๘๔ มาตรา ๖๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่
๒) พ.ศ.๒๕๐๖ มาตรา ๑๔ (ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ มาตรา
๑๐๐) ก็ได้

กรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าว

มาตรา ๑๐๑ “เมื่อศาลได้กำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐๐ แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของ
พนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมายที่จะ
สอดส่องและทำรายงานเสนอต่อศาล

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลมีอำนาจออกหมาย
เรียกหรือหมายจับเด็กหรือเยาวชนนั้นมาตักเตือน หรือส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปกักและ
อบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจหรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๐ (๒)
แห่งหนึ่งแห่งใดเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีก็ได้แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบ
ปีบริบูรณ์”

คำอธิบาย วรรคแรกของมาตรานี้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติหรือ
พนักงานสังคมสงเคราะห์ที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมายในการที่จะสอดส่องและทำ
รายงานเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนที่ศาลปล่อยตัวไปตามมาตรา ๑๐๐ เสนอต่อศาล
ในกรณีที่ศาลได้กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวแล้ว

วรรคสองของมาตรานี้เป็นสภาพบังคับ (Sanction) ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนที่ศาล
ปล่อยตัวไปตามมาตรา ๑๐๐ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวที่ศาลได้กำหนดไว้
กล่าวคือ ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกเด็กหรือเยาวชนนั้นมาตักเตือน และให้โอกาสแก่เด็กหรือ

เยาวชนนั้นในการที่จะไม่กระทำผิดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติอีกก็ได้ นอกจากนี้เมื่อศาลคัด
เตือนแล้ว เด็กหรือเยาวชนนั้นได้กระทำผิดเงื่อนไขดังกล่าวอีก ศาลก็มีอำนาจเรียกมาตักเตือน
และให้โอกาสอีกได้หลายครั้งตามที่ศาลเห็นสมควร ส่วนในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่มา
ตามหมายเรียก โดยไม่ปรากฏเหตุอันสมควร ศาลจึงจะออกหมายจับมาตักเตือน ส่วนในกรณีที่
ศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำผิดเงื่อนไขเสมอ ๆ และมีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าเด็กหรือ
เยาวชนนั้นจะกระทำความผิดอาญาในอนาคตอันใกล้ ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกหรือหมายจับ
เด็กหรือเยาวชนนั้นมาศาล แล้วแต่กรณี เมื่อเด็กหรือเยาวชนนั้นมาหรือได้ตัวมาศาลแล้ว ศาลมี
อำนาจส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรม แล้วแต่กรณี ในสถานพินิจ
หรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๐ (๒) แห่งหนึ่งแห่งใดเป็นเวลาไม่เกิน
หนึ่งปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าระยะเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ เพราะ
ถ้าเด็กหรือเยาวชนนั้นกลายเป็นผู้ใหญ่จนมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว การคุมประพฤติดังนี้
เป็นผลก็ต้องเลิกไป หลังจากนั้นเด็กหรือเยาวชนที่กลายเป็นผู้ใหญ่แล้วไปกระทำความผิดขึ้น ก็
จะได้รับการปฏิบัติอย่างผู้ใหญ่ทั่วไปที่กระทำความผิด

การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติในกรณีที่ปล่อยตัว เด็กหรือเยาวชน

มาตรา ๑๐๒ “ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่จะมีการปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชน
ซึ่งได้รับการกักและอบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรม
ที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ (๒) ควบคุมตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือตามที่ศาลมีคำสั่ง
แก้ไขเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๘๕ ถ้ามีเหตุอันสมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความ
ประพฤติของเด็กหรือเยาวชนก่อนปล่อยตัวไป เมื่อศาลเห็นเองหรือเมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจ
หรือเมื่อผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไข
ดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐๐ ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ ให้นามตรา ๑๐๐ วรรคสองและวรรค
สามและมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

คำอธิบาย มาตรานี้ให้อำนาจศาลในการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของเด็ก
หรือเยาวชนดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐๐ ได้ในกรณีที่จะมีการปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้รับ
การกักและอบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับ
ใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ (๒) ควบคุมตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด หรือควบคุมระยะเวลาตามที่ศาล
มีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๘๕ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้คือ

- (๑) มีเหตุอันสมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน

ก่อนปล่อยตัวไป กล่าวคือศาลเห็นว่าถ้าปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นออกไปจากสถานพินิจหรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับอนุญาตโดยไม่ได้กำหนดเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐๐ เด็กอาจจะกระทำความผิดขึ้นได้

(๒) เหตุอันสมควรตามข้อ (๑) นั้น ศาลเห็นเอง หรือปรากฏตามคำร้องขอของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมเด็กหรือเยาวชนนั้น

(๓) เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนนั้น ศาลจะกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อก็ได้ แต่ต้องเป็นเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐๐

(๔) ระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดให้เด็กหรือเยาวชนนั้นปฏิบัติตามเงื่อนไขในข้อ (๓) จะต้องไม่เกินกว่าระยะเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๕) ในกรณีที่มีการปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในระหว่างระยะเวลาระหว่างขั้นต่ำและขั้นสูง และศาลได้กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้แล้วตามมาตรา ๑๐๕ ศาลก็จะไม่กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนนั้นตามมาตรา ๑๐๐

ผู้ที่มีอำนาจตรวจสอบสถานพินิจหรือสถานที่แห่งอื่นซึ่งเด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้

มาตรา ๑๐๓ “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงยุติธรรม รองปลัดกระทรวงยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวภาค ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวและผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว มีอำนาจตรวจสอบสถานพินิจ สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม สถานแนะนำทางจิต สถานพยาบาล หรือเรือนจำ รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน ซึ่งถูกส่งตัวไปควบคุมไว้”

คำอธิบาย มาตราที่กำหนดให้

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

(๒) ปลัดกระทรวงยุติธรรม

(๓) รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

(๔) อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

(๕) รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

(๖) อธิบดีผู้พิพากษาศาล

(๗) รองอธิบดีผู้พิพากษาศาล

(๘) ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด

(๙) ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว (ในศาลจังหวัด) (ตามมาตรา ๑๘
วรรคสองประกอบ) และ

(๑๐) ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งหมายความว่าผู้พิพากษาศาลเยาวชน
และครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และผู้พิพากษาแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด (ดูคำนิยามคำว่า “ศาลเยาวชนและครอบครัว” ในมาตรา ๔)
มีอำนาจในการตรวจตราสถานที่ที่ควบคุมเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย และที่ศาล
พิพากษาแล้วว่าได้กระทำความผิด สถานที่ดังกล่าวได้แก่สถานพินิจ สถานศึกษา สถานฝึกและ
อบรม (ซึ่งรวมทั้งสถานกักและอบรมของสถานพินิจตาม (๑) ของมาตรา ๑๐๔) สถานแนะนำ
ทางจิต สถานพยาบาล หรือเรือนจำ นอกจากนี้ข้าราชการทั้งสิบประเภทนี้ยังมีอำนาจให้คำ
แนะนำเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกส่งตัวไปควบคุมไว้ด้วยตามที่เห็นสมควร

หมวด ๕ การเปลี่ยนโทษ และการใช้วิธีการ สำหรับเด็กและเยาวชน

วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๐๔ “ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจใช้วิธีการ
สำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ดังต่อไปนี้

(๑) เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๓๕ (๑) แห่งประมวล
กฎหมายอาญา เป็นกักและอบรม ซึ่งจะต้องกักและอบรมในสถานกักและอบรมของสถานพินิจ
ตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๒) เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและอบรมยังสถานพินิจ สถานศึกษา
หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็ก
หรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๓) เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมความประพฤติ โดยกำหนดเงื่อนไขข้อเดียวหรือหลายข้อ
ตามมาตรา ๑๐๐ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นำมาตรา ๑๐๐ วรรคสองและวรรค
สามและมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์วิธีการกักและอบรมหรือการฝึกและอบรมเด็กหรือเยาวชนให้เป็นไปตามที่
กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ศาลได้พิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว เห็นว่าควร
จะกักตัวหรือควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนตาม (๑) หรือ (๒) ต่อไปหลังจากที่เด็กหรือเยาวชน

นั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ให้ศาลระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด”

คำอธิบาย มาตรานี้แสดงให้เห็นว่าศาลเยาวชนและครอบครัวมิได้พิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวกับอายุ ประวัติความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจนถึงแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวกับจำเลย และของผู้ที่เกี่ยวข้องกับจำเลย ฯลฯ ตามมาตรา ๘๘ เพื่อหาสาเหตุของการกระทำความผิดด้วยทุกคดี ฉะนั้นศาลเยาวชนและครอบครัว จึงมีโอกาสดังที่ทราบได้คือการเปลี่ยนโทษ เป็นการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนจะเป็นประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยหรือไม่ และจะเป็นการทำให้เด็กที่หลงผิดหรือผิดพลาดไปได้มีโอกาสกลับตนเป็นคนดีได้หรือไม่ มาตรานี้จึงกำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ตามที่เห็นสมควร

ตาม (๑) ของมาตรานี้มีวัตถุประสงค์จะให้เด็กหรือเยาวชนไม่ได้รับโทษจำคุกหรือกักกัน (ตาม (๑) ของมาตรา ๓๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา) โดยให้เปลี่ยนโทษจำคุกหรือกักกันเป็นกักและอบรม ซึ่งจะต้องกักและอบรมในสถานกักและอบรม ของสถานพินิจเท่านั้นตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าระยะเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ระยะเวลากักและอบรม อาจจะเกินกว่าระยะเวลาที่เด็ก หรือเยาวชนนั้น มีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ก็ได้ ถ้ากรณีต้องด้วยข้อยกเว้นตามวรรคท้ายของมาตรานี้

ตาม (๒) ของมาตรานี้มีวัตถุประสงค์จะให้เด็กหรือเยาวชนไม่ได้รับโทษจำคุกทำนองเดียวกับ (๑) ของมาตรานี้ โดยให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าระยะเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ ตาม (๓) ของมาตรานี้เป็นกรณีที่ศาลเห็นว่าเพียงแต่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปฝึกและอบรม ก็อาจทำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นกลับตนเป็นคนดีได้ ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีกักและอบรมตาม (๑) อย่างไรก็ตามระยะเวลาฝึกและอบรมมีข้อยกเว้นตามวรรคท้ายของมาตรานี้เช่นเดียวกัน

ตาม (๓) ของมาตรานี้ให้เปลี่ยนโทษปรับซึ่งเป็นโทษที่มากกว่าโทษจำคุก เป็นการคุมประพฤติเด็กหรือเยาวชนนั้นโดยศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๑๐๐ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ซึ่งถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นามาตรา ๑๐๐ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การดำเนินการฝึกและอบรมรวมทั้งการกักและอบรมในสถานฝึกและอบรมและสถานกักและอบรมของสถานพินิจนี้ใช้ระบอบบ้านประกอบกับระบบส่งเสริมความตั้งใจกลับตัวของ

เด็กและเยาวชน โดยจัดให้เด็กและเยาวชนที่ปฏิบัติตัวก้าวหน้าได้รับการเพิ่มความไว้วางใจมากขึ้นเป็นลำดับ จนเป็นที่ประจักษ์ว่าเด็กและเยาวชนนั้นกลับตัวเป็นคนดีแล้ว ผู้อำนวยการสถานพินิจจะรายงานเสนอต่อศาลขอให้ปล่อยตัว วิธีดำเนินการที่กระทำอยู่ในปัจจุบันเป็นเช่นนี้ ส่วนหลักเกณฑ์วิธีการกักและอบรม ฯลฯ ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๔) ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๔ วรรคสามของมาตรานี้ เป็นกรณีที่ศาลได้พิจารณาความหนักเบาของข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นว่าการกักตัวหรือการควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ตาม (๑) หรือ (๒) ของมาตรานี้จนอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นกลับตัวเป็นคนดีได้ และศาลเห็นว่าสมควรจะกักตัวหรือควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไปหลังจากที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ให้ศาลระบุไว้ในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด เช่น เยาวชนอายุ ๑๕ ปี กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยทรมานแล้วหลบหนีไป ต่อมาถูกจับกุมและส่งฟ้องในขณะที่มีอายุ ๑๗ ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวพิพากษาโทษจำคุก แต่ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นให้ส่งตัวไปกักและอบรมในสถานพินิจจนกว่าจะมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่เมื่อได้พิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นว่าจำเลยยังไม่รู้สำนึกในความผิด ไม่ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการถูแกล่โทษหรือบรรเทาผลร้ายแห่งความผิด ทั้งลักษณะของความผิดเป็นความผิดที่ร้ายแรง สมควรที่จะควบคุมตัวจำเลยต่อไปหลังจากที่จำเลยมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว โดยให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำจังหวัด.....มีกำหนด ๑๘ ปี เป็นต้น

วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนนอกจากนี้บัญญัติไว้โดยเฉพาะในมาตรานี้แล้ว ยังมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔ (๑) ถึง (๕) ซึ่งใช้สำหรับบุคคลที่มีอายุกว่าเจ็ดปี แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปี ตามมาตรา ๑๔ และใช้สำหรับบุคคลที่มีอายุกว่าสิบสี่ปี แต่ยังไม่เกินสิบเจ็ดปี ทั้งนี้โดยให้อำนาจที่จะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่ว่านี้ได้ตามที่เห็นสมควร

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๓/๒๕๐๘ “จำเลยอายุ ๑๗ ปีเศษ เป็นคนเรียบร้อย ไม่เกะกะ ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับโสเภณี ไม่เล่นการพนัน ไม่เที่ยวเตร่กลางคืน จำเลยเชื่อฟังและปฏิบัติตาม คำสั่งหัวหน้างานเป็นอย่างดี ขยันทำงานเพื่อเก็บเงินส่งไปให้บิดามารดาและน้อง ๆ เป็นผู้พุดจาสุภาพเรียบร้อย รู้จักกาลเทศะดีมาก เพียงแต่มีนิสัยสู้คน สมควรที่จะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญาแก่จำเลย”

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๘๒/๒๕๐๘ “เมื่อพิจารณาถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ และสิ่งแวดล้อมแล้ว ปรากฏว่า จำเลยมีอายุ ๑๘ ปีเศษ กระทำความผิดในระหว่างมอบตัวแก่มารดาโดยมีเงื่อนไขมิให้ก่อเหตุร้ายตามสำนวนคดีอาญาที่ศาลพิพากษาไปแล้วและมีบุคลิกภาพในทางรุกรานชอบพอกอาวุธ และคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม สมควรส่งตัวจำเลยไปฝึกและอบรมในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง”

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๐๘/๒๕๐๘ “มาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา คำว่า “และศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้น” หมายความว่า จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจริง ๆ คดีนี้ศาลวางโทษจำคุก ๓ เดือน แต่ได้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นให้ส่งตัวไปฝึกและอบรมยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ไม่เรียกว่าให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้น โจทก์จะขอให้ศาลกำหนดโทษที่รอกการลงโทษไว้ในคดีก่อนมาบวกเข้ากับโทษในคดีนี้ย่อมไม่ได้”

การปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในระหว่างระยะเวลายันต่ำและชั้นสูงที่ศาลกำหนดไว้

มาตรา ๑๐๕ “การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจ หรือส่งตัวไปยังสถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ (๒) ถ้าศาลได้กำหนดระยะเวลาชั้นต่ำและชั้นสูงไว้ ศาลจะปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในระหว่างระยะเวลายันต่ำและชั้นสูงนั้นก็ได้ ในกรณีดังกล่าวศาลจะกำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐๐ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ ให้นำมาตรา ๑๐๐ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และระยะเวลาที่จะกักและอบรมหรือฝึกและอบรมนั้นจะเกินหนึ่งปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาที่เหลืออยู่”

คำอธิบาย มาตรานี้ใช้บังคับในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจ หรือส่งตัวไปยังสถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ (๒) โดยกำหนดระยะเวลากักและอบรมหรือฝึกและอบรมชั้นต่ำและชั้นสูงไว้ เช่น ชั้นต่ำ ๑ ปี และชั้นสูง ๒ ปี ดังนี้เป็นต้น และต่อมาศาลเห็นว่าผลของการรับการอบรมก้าวหน้าดี เป็นที่น่าพอใจ และเห็นว่าถ้าปล่อยตัวไปเด็กหรือเยาวชนนั้นน่าจะไม่กระทำความผิดอีก ศาลมีอำนาจปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปในระยะเวลาใดที่ไม่น้อยกว่าชั้นต่ำ แต่ยังไม่ถึงชั้นสูงได้ตลอดเวลา ในกรณีดังกล่าวนี้ศาลจะปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปโดยกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติตามมาตรา ๑๐๐ ด้วยก็ได้ แต่ถ้าเด็กหรือเยาวชนที่ออกไปแล้วไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ศาลก็จะส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรม เป็นระยะเวลาเท่าใดก็ได้แต่ต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาที่เหลืออยู่ ซึ่งในตอนท้ายของมาตรานี้แตกต่างจากมาตรา ๑๐๑ ที่จะส่งไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรมได้ไม่เกินหนึ่งปี ส่วนมาตรานี้จะเป็นระยะเวลาเกินหนึ่งปี หรือเท่าใดก็ได้ แต่มีเงื่อนไขอยู่อย่างเดียวคือต้องไม่เกินระยะเวลายันสูงที่เหลืออยู่

หลักในการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษซึ่งแตกต่างจากคดีธรรมดา

มาตรา ๑๐๖ “คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาให้รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาก็ได้ แม้ว่า

- (๑) เด็กหรือเยาวชนนั้นได้เคยรับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว
- (๒) โทษจะลงแก่เด็กหรือเยาวชนเป็นโทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก
- (๓) ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสองปี”

คำอธิบาย มาตรานี้ได้บัญญัติมาจากการรอกการกำหนดโทษและการรอกการลงโทษตาม มาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาเพื่อให้เป็นเครื่องมือของศาลเยาวชนและครอบครัวในการแก้ไขเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดี

ตาม (๑) ของมาตรานี้ แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นเคยได้รับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว ศาลก็มีอำนาจรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษได้ในเมื่อศาลเห็นว่าควรให้ออกาสเด็กหรือเยาวชนนั้นในการที่จะกลับตัวเป็นคนดีอีกครั้งหนึ่ง ยังไม่สมควรที่จะลงโทษในขณะนั้น

ตาม (๒) มีความหมายว่า นอกจากโทษจำคุกแล้ว โทษปรับก็รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษได้ การที่อนุมาตรา ๒ ใช้คำว่า “โทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก” เนื่องจากเป็นการบัญญัติกฎหมายที่เพื่อไว้ในอนาคตซึ่งอาจจะมีโทษอย่างอื่นเพิ่มขึ้นจากโทษตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันนี้

ตาม (๓) ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการที่จะรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษได้ แม้ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสองปี ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์แก่อนาคตของเด็กหรือเยาวชนนั้น ถ้าศาลรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษไว้ ยังไม่สมควรลงโทษในเวลานั้น

กรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ

มาตรา ๑๐๗ “ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับไม่ว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ ห้ามมิให้ศาลส่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี”

คำอธิบาย “มาตรานี้มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากมาตรา ๒๕ และ ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งกำหนดให้จำเลยที่ไม่ชำระค่าปรับจะต้องถูกยึดทรัพย์ใช้ค่าปรับหรือถูกกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งไม่นำมาใช้บังคับในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับ แล้วไม่ชำระค่าปรับ

โดยมาตรานี้ห้ามมิให้ศาลกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปควบคุม เพื่อฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษา หรือ สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามเวลาที่ศาลกำหนดตามที่เห็นสมควร แต่จะควบคุมเพื่อฝึกและอบรมเกินหนึ่งปีหาได้ไม่ ทั้งนี้โดยไม่ต้องคำนึงว่าค่าปรับที่ไม่ชำระจะเป็นจำนวนเงินมากน้อยเพียงใดก็ตาม

หมวด ๑๐ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว

หลักการเปรียบเทียบให้คู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมกัน

มาตรา ๑๐๘ “การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวนั้นไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว เพื่อการนี้ให้ศาลคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้เพื่อประกอบดุลพินิจด้วยคือ

(๑) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิงที่สมควรใจเข้ามาอยู่กันด้วยกันฉันสามีภริยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ

(๒) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ครอบครัวนั้นต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่บุตรที่เป็นผู้เยาว์

(๓) การคุ้มครองสิทธิของบุตรและส่งเสริมสวัสดิภาพของบุตร และ

(๔) หามาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภริยาให้ปรองดองกันและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร”

คำอธิบาย มาตรานี้บัญญัติมาจากมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่มีข้อที่แตกต่างกัน เพราะตามมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง นั้นให้อำนาจศาลที่จะพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันในข้อที่พิพาทนั้น ซึ่งศาลจะใช้อำนาจ เปรียบเทียบหรือไม่ก็ได้ อยู่ในดุลพินิจของศาล ส่วนตามมาตรานี้ระบุว่าให้ศาลพยายามเปรียบเทียบ ซึ่งน่าจะมีความหมายว่า ศาลมีหน้าที่พยายามเปรียบเทียบทุกคดี จะไม่พยายามเปรียบเทียบเลยหาได้ไม่ นอกจากนี้ในการเปรียบเทียบนั้นมิใช่การเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดคดีเสร็จไปอย่างเดียวนั้น ศาลต้องคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัวเป็นสำคัญ โดยมีหลักการตาม (๑) ถึง (๔) ของมาตรานี้มาประกอบดุลพินิจในการเปรียบเทียบ

การกำหนดองค์คณะในคดีครอบครัว

มาตรา ๑๐๕ “ในการกำหนดองค์คณะตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง ถ้าศาลเห็นว่าคดีครอบครัวใดที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเป็นคดีที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียก่อนเริ่มพิจารณาคดี ให้ศาลสอบถามคู่ความว่าประสงค์จะให้เป็นผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ประสงค์จะให้เป็นผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ให้ผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้

ในระหว่างการพิจารณาของศาลที่ไม่มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลว่าคดีนั้นเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียให้ศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๒๔ เป็นองค์คณะ แต่ทั้งนี้ไม่มีผลกระทบกระเทือนกระบวนพิจารณาที่ได้ดำเนินไปแล้ว”

คำอธิบายมาตรานี้มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ โดยให้คดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยผู้พิพากษาธรรมดา ๒ คน และผู้พิพากษาสมทบอีก ๒ คน ซึ่งร่วมกันเป็นองค์คณะ ทั้งนี้เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้พิพากษาสมทบซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่อาจมีประสบการณ์ในเรื่องครอบครัว และอาจแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว

คำว่า “ผลประโยชน์” ตามมาตรานี้มีความหมายอย่างกว้างซึ่งนอกจากผลประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินแล้ว ยังหมายความรวมถึงผลประโยชน์ในลักษณะที่ไม่ใช่ทรัพย์สินด้วย เช่นเดียวกับคำว่า “ประโยชน์” ในมาตรา ๑๕๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^(๑) เช่นการฟ้องขอให้ถอนนาย ก. ออกจากการเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์นั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของผู้เยาว์ (ดูคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๕๕/๒๕๑๑)

คำว่า “ส่วนได้เสีย” มีความหมายอย่างกว้างซึ่งนอกจากส่วนได้เสียในลักษณะที่เป็นสิทธิหรือทรัพย์สินในปัจจุบันแล้ว ยังหมายความรวมถึงส่วนได้เสียในลักษณะที่เป็นสิทธิหรือทรัพย์สินในอนาคต ซึ่งจะได้หรือพึงได้ หรือจะตกแก่ผู้เยาว์ด้วย

ในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งเป็นศาลชั้นต้นนั้น โดยปกติผู้พิพากษาธรรมดา ๒ คน ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว ถึงแม้จะอยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาสองคนตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๒ ก็ตาม ต้องมีผู้พิพากษาสมทบอีกสองคนร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาคดี ซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรีตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ แต่ถ้าศาลเห็นว่าคดีครอบครัวใดที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเป็นคดีที่ไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์แล้ว ก่อนเริ่มพิจารณาคดีให้ศาลสอบถามคู่ความทั้งสองฝ่ายว่าประสงค์จะให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือแม้แต่ฝ่ายใด

(๑) ประสพสุข บุญเดช คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ (พิมพ์ครั้งที่ ๔) : พ.ศ. ๒๕๑๕ หน้า ๖๑๕

ฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ให้ผู้พิพากษาธรรมดาไม่น้อยกว่าสองคนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้

ดังนั้น ในคดีครอบครัวที่มีผลกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ตามความหมายของมาตรานี้ แม้คู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะให้ผู้พิพากษาสมทบ และศาลได้กำหนดองค์คณะอื่นประกอบด้วยผู้พิพากษาธรรมดาเพียง ๒ คน หรือมากกว่า ๒ คนขึ้นไป เช่นนี้ถือว่าไม่ครบองค์คณะตามมาตรานี้ประกอบด้วยมาตรา ๒๔ วรรคสองกระบวนพิจารณาตลอดจนการมีคำพิพากษาที่ได้ดำเนินไปแล้วย่อมไม่ชอบตามมาตรานี้

แต่ถ้าข้อเท็จจริงพึงจะปรากฏในระหว่างการพิจารณาของศาลที่ไม่มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะเช่นนั้น ว่าคดีนั้นเป็นคดีที่มีผลกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ วรรคสองของมาตรานี้ให้ศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบอีก ๒ คน ร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาคดี ซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่ง ต้องเป็นสตรีตามมาตรา ๒๔ นอกจากนี้กระบวนพิจารณาที่ได้ดำเนินไปแล้วก่อนหน้านี้ เป็นอันสมบูรณ์ ไม่เสียไป

การตั้งบุคคลอื่นมาให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศาลในการไต่ถามถ้อย

มาตรา ๑๑๐ “เพื่อประโยชน์ในการประนีประนอมในคดีครอบครัว ศาลอาจตั้งผู้ประนีประนอมประกอบด้วยบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควร เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศาลในการไต่ถามถ้อยให้คู่ความได้ประนีประนอมกัน หรืออาจมอบหมายให้พนักงานสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์หรือบุคคลใดช่วยเหลือไต่ถามถ้อยให้คู่ความได้ประนีประนอมกันก็ได้

เมื่อผู้ประนีประนอมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแล้ว ให้รายงานผลการประนีประนอมต่อศาลด้วย ในกรณีที่การประนีประนอมเป็นผลสำเร็จ บุคคลดังกล่าวจะจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความขึ้นหรือจะขอให้เรียกคู่ความมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันต่อหน้าศาลก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ให้ศาลพิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น เว้นแต่คดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย และศาลไม่เห็นชอบด้วยกับการยอมความนั้น”

คำอธิบาย การไต่ถามถ้อยในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดานั้นยึดหลักตามมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งให้อำนาจศาลเปรียบเทียบให้คู่ความตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันโดยศาลเป็นคนกลางช่วยไต่ถามถ้อย กล่าวคือ ให้ศาลเท่านั้นที่จะเป็นคนกลางในการไต่ถามถ้อยเปรียบเทียบไม่ได้บัญญัติให้อำนาจศาลในการตั้งหรือมอบหมายให้ผู้อื่นให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศาลในการไต่ถามถ้อย

ส่วนการไกล่เกลี่ยเปรียบเทียบในคดีครอบครัวตามมาตรา นี้ นอกจากศาลจะมีอำนาจเป็น
คนกลางในการไกล่เกลี่ยเปรียบเทียบแล้ว ยังให้อำนาจศาลดังต่อไปนี้คือ

(๑) ตั้งผู้ประนีประนอมประกอบด้วยบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง
ญาติของคู่ความหรือบุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรมาให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศาลในการ
ไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกันหรือ

(๒) มอบหมายให้พนักงานสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลใด (เช่น
บุคคลภายนอกที่คู่ความมีความเคารพยำเกรง) มาช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกัน

เมื่อบุคคลตามข้อ (๑) หรือ ข้อ (๒) ได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยตามคำสั่งศาลแล้ว จะต้อง
รายงานให้ศาลทราบว่าคู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันในประเด็นแห่งคดีหรือไม่
ในกรณีที่คู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันในประเด็นแห่งคดีโดยมิได้มีการ
ถอนคำฟ้อง บุคคลดังกล่าวตามข้อ (๑) หรือข้อ (๒) แล้วแต่กรณี จะจัดให้มีการทำสัญญา
ประนีประนอมขึ้น หรือมิฉะนั้นจะขอให้ศาลเรียกคู่ความมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความ
ต่อหน้าศาล โดยให้ศาลบันทึกข้อความแห่งข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นไว้
แล้วพิพากษาไปตามนั้น ทั้งนี้ศาลจะต้องพิจารณาดูก่อนจะพิพากษาว่าข้อตกลงหรือสัญญา
ประนีประนอมยอมความนั้นเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ ซึ่งถ้าไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ศาลจึง
จะพิพากษตามยอม

อย่างไรก็ตามในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย และศาลไม่เห็น
ชอบด้วยกับการยอมความนั้นเนื่องจากการยอมความดังกล่าวมีผลกระทบกระเทือนต่อผล
ประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ศาลก็จะไม่พิพากษาไปตามนั้น แต่จะหาทางไกล่เกลี่ย
เปรียบเทียบต่อไปอีก เพื่อให้คู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมกันใหม่ เพื่อให้ไม่มีผลกระทบ
กระเทือนต่อผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ ซึ่งถ้าหากตกลงกันหรือประนีประนอม
ใหม่ได้เช่นนั้น ศาลจึงจะพิพากษาไปตามนั้น แต่ถ้าตกลงกันใหม่ไม่ได้ศาลจะสั่งให้ดำเนิน
กระบวนการพิจารณาต่อไป

กรณีต่าง ๆ ที่คู่ความไม่อาจประนีประนอมกัน

มาตรา ๑๑๑ “ถ้าคู่ความไม่อาจประนีประนอมกันได้หรือศาลเห็นว่าสัญญา
ประนีประนอมยอมความฝ่าฝืนต่อกฎหมาย หรือคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียและ
ศาลไม่เห็นชอบด้วยกับการตกลงยินยอมนั้น หรือลักษณะของคดีนั้นไม่อาจประนีประนอมยอม
ความกันได้ ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป”

คำอธิบาย มาตรานี้ได้บัญญัติถึงกรณีต่าง ๆ ที่คู่ความไม่อาจประนีประนอมกัน ซึ่ง
ได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

- (๑) คู่ความตกลงกันไม่ได้ในเรื่องการระงับข้อพิพาทซึ่งมีอยู่หรือจะมีขึ้นให้เสร็จไป
- (๒) ศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นฝ่าฝืนกฎหมาย
- (๓) คดีนั้นเป็นคดีที่คู่เขี่ยวมีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย และศาลไม่เห็นชอบด้วยกับการตกลงยินยอมนั้น เพราะมีผลกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของคู่เขี่ยว หรือ
- (๔) โดยลักษณะของคดีนั้นไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ เช่น การทำสัญญาประนีประนอมยอมความอันเกี่ยวแก่ทรัพย์สินของคู่เขี่ยวหากมิได้รับอนุญาตจากศาลย่อมไม่มีผลผูกพันคู่เขี่ยว เป็นต้น

ในกรณีต่าง ๆ เหล่านี้ ศาลจะสั่งให้ดำเนินการพิจารณาต่อไป

การสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวและการให้แพทย์ตรวจสุขภาพของคู่ความ

มาตรา ๑๑๒ “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรที่เป็นคู่เขี่ยวในระหว่างการพิจารณาคดีศาลมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาดำเนินการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาท หรือเมื่อเห็นเป็นการสมควร และคู่ความได้ยินยอมแล้ว จะสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจร่างกาย สุขภาพหรือจิตใจของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้”

คำอธิบาย มาตรานี้ให้อำนาจศาลมอบหมายหรือสั่งดังต่อไปนี้

(๑) มอบหมายให้พนักงานสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาดำเนินการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาท หรือ

(๒) สั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจร่างกาย สุขภาพหรือจิตใจของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย ในเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร และคู่ความฝ่ายที่จะได้รับการตรวจร่างกาย สุขภาพหรือจิตใจได้ยินยอมแล้ว

ขอให้สังเกตคำว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรที่เป็นคู่เขี่ยว” ซึ่งบัญญัติไว้ทำนองเป็นเงื่อนไขบังคับก่อน ว่าหากศาลจะมอบหมายพนักงานสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยาให้สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัว ฯลฯ แล้ว จะต้องเป็นเรื่องที่ทำเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรคู่เขี่ยวของคู่ความ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะคณะรัฐมนตรีในชั้นพิจารณารับหลักการได้มีมติลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๒๑ ที่ให้พิจารณาระมัดระวังมิให้มีการดำเนินการของศาลตามพระราชบัญญัตินี้เข้าไปเกี่ยวข้องกับชีวิตในครอบครัวจนเกินสมควร

ขอบเขตการโฆษณาเกี่ยวกับคดีครอบครัว

มาตรา ๑๑๓ “ในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำคู่ความ ข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ใด ๆ ในคดี หรือคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีครอบครัว ห้ามมิให้ระบุชื่อหรือแสดงข้อความ หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้รู้จักตัวคู่ความ หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือถูกกล่าวถึงในคดี เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล”

คำอธิบาย คดีครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว ซึ่งไม่น่าจะมีการโฆษณา ไม่ว่าจะทาง หนังสือพิมพ์ ทางโทรทัศน์หรือทางอื่น ๆ แต่ประการใดซึ่งเป็นการบัญญัติไว้ครอบคลุมกว้างขวางให้ความคุ้มครองคู่ความยิ่งกว่าบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๓๖ (๒) (ข) ซึ่งคุ้มครองเฉพาะคดีฟ้องขอหย่าหรือฟ้องชายชู้ หรือฟ้องให้รับรองบุตรเท่านั้น และ มาตรา ๑๑๓ นี้ยังห้ามมิให้โฆษณาคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีครอบครัวที่จะทำให้รู้จักตัวคู่ความ หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือถูกกล่าวถึงในคดีอีกด้วย ดังนั้นถ้าจะมีการเผยแพร่คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องตั้งชื่อสมมุติให้คู่ความเสียใหม่ อนึ่งผู้ฝ่าฝืน จะมีความผิดตามมาตรา ๑๓๑

ตอนท้ายของมาตรา ๑๑๓ นี้มีข้อยกเว้นไว้ว่า ถ้าจะโฆษณา ฯลฯ แล้ว อาจทำได้หากศาล อนุญาต ทั้งนี้เจตนารมณ์ของกฎหมายให้รวมถึง กรณีจะต้องส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องโดย วิธีประกาศทางหนังสือพิมพ์ด้วย หากไม่มีข้อยกเว้นเช่นนี้ก็อาจเกิดข้อติดขัด ในกระบวนการ พิจารณาของศาลได้

ข้อยกเว้นเรื่องความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๑๑๔ “ในการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเพื่อชำระค่า อุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพนั้น สิทธิเรียกร้องเป็นเงินทองของลูกหนี้ตามคำพิพากษามาตรา ๒๔๖ (๑) (๒) และ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบ แห่งการบังคับคดีเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัว ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจำนวนบุพการีและผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำ พินิจฉัยด้วย”

คำอธิบาย โดยหลักตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๒๑๔ เจ้าหนี้ย่อมมี สิทธิที่จะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิง รวมทั้งเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกต่างชำระแก่ลูกหนี้ แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๖ ได้บัญญัติข้อยกเว้นสิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีเอาไว้

สรุปแล้วรวม ๔ ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

- (๑) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้และเงินรายได้เป็นคราว ๆ
- (๒) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ฯลฯ ของข้าราชการ หรือลูกจ้างรัฐบาล
- (๓) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ฯลฯ ของพนักงานลูกจ้างหรือคนงานที่นายจ้างให้
- (๔) เงินฌาปนกิจสงเคราะห์

โดยแต่ละรายการมีเงื่อนไขต่างกัน อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๑๔ นี้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นของข้อยกเว้นเฉพาะใน ๓ รายการแรก ดังนั้นถ้าจะมีการบังคับคดีเพื่อชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพแล้ว ๓ รายการแรกจะตกอยู่ในการบังคับคดีด้วยอย่างเต็มที่ ศาลจะกันเอาไว้ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาอย่างไรในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไม่ได้เลย

หมวด ๑๑ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว ที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย

หลักในการพิจารณาพิพากษา

มาตรา ๑๑๕ “ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียนอกจากการพิจารณาพิพากษาคดีจะอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวด ๑๐ แล้ว ยังอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวดนี้ด้วย”

คำอธิบาย คดีครอบครัวเป็นคดีประเภทหนึ่งที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว นอกจากนี้ถ้าคดีนี้มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์เข้าไปเกี่ยวข้องแล้ว นอกจากการพิจารณาจะต้องดำเนินไปตามหมวด ๑๐ มาตรา ๑๐๘ ถึง ๑๑๔ แล้ว ยังต้องตกอยู่ในบังคับของหมวด ๑๑ มาตรา ๑๑๖ ถึง ๑๒๐ ด้วย ซึ่งทั้งหมด ๕ มาตรานี้ล้วนแต่เป็นเรื่องของอำนาจหน้าที่ ของผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งจะเข้ามามีส่วนปกป้องผลประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้เยาว์ในทุกกรณี

อนึ่งขอให้สังเกตว่าคดีที่บังคับใช้มาตรา ๑๑๖ ถึง ๑๒๐ นี้จะต้องมีองค์คณะเต็มรูป ๔ คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้พิพากษาธรรมดา ๒ คน กับผู้พิพากษาสมทบอีก ๒ คน เสมอ ตามมาตรา ๒๔ ประกอบมาตรา ๑๐๕

การกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานอัยการ

มาตรา ๑๑๖ “การดำเนินคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียให้ผู้

อำนาจการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่น”

คำอธิบาย มาตรานี้ไม่ได้ตัดอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่น แต่อำนาจของผู้อำนาจการสถานพินิจตามมาตรานี้ย่อมจำกัดเฉพาะกรณีและผู้เยาว์มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของสถานพินิจแห่งนั้นเท่านั้น และจำกัดเฉพาะกรณีที่จะต้องฟ้องหรือร้องขอต่อศาลเยาวชนและครอบครัวที่สถานพินิจแห่งนั้นสังกัดอยู่

อย่างไรก็ตาม ผู้อำนาจการสถานพินิจจะใช้อำนาจตามมาตรานี้ต่อเมื่อปรากฏว่าพนักงานอัยการปฏิเสธไม่ดำเนินคดีนั้น และผู้อำนาจการสถานพินิจเห็นว่าการใช้อำนาจตามมาตรานี้จะเป็นการสงเคราะห์ผู้เยาว์ในด้านผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์

การแจ้งให้ผู้อำนาจการสถานพินิจทราบว่ามีคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียมาฟ้องร้อง

มาตรา ๑๑๗ “เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับคำฟ้องหรือคำร้องขอใด ๆ ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนาจการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบ

เมื่อได้รับแจ้งจากศาลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนาจการสถานพินิจประมวลและรายงานข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อศาลโดยไม่ชักช้า เมื่อศาลได้รับความเห็นของผู้อำนาจการสถานพินิจแล้ว ให้ศาลแจ้งความเห็นนั้นให้คู่ความทราบ คู่ความมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้”

คำอธิบาย วรรคหนึ่งของมาตรานี้กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่ได้รับคำฟ้องหรือคำร้องขอคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียทุกคดี แจ้งให้ผู้อำนาจการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตทราบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อำนาจการสถานพินิจดำเนินการสืบเสาะว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามคำฟ้องหรือคำร้องขอต่อศาลหรือไม่ เช่น บิดาร้องขออนุญาตขายที่ดินของผู้เยาว์โดยอ้างว่าจะนำเงินที่ได้มาจากการขายที่ดินแปลงนั้นไปใช้จ่ายในการศึกษาของผู้เยาว์ เมื่อศาลแจ้งให้ผู้อำนาจการสถานพินิจทราบ ผู้อำนาจการสถานพินิจจะสั่งให้พนักงานของสถานพินิจไปสืบเสาะข้อเท็จจริงว่าเป็นดังคำร้องขอนั้นหรือไม่ เป็นต้น ดังนั้นการที่มาตรานี้กำหนดให้แจ้งผู้อำนาจการสถานพินิจทราบถึงคำฟ้องหรือคำร้องขอเช่นนั้น ย่อมทำให้ศาลได้ทราบข้อเท็จจริงตามรายงานของผู้อำนาจการสถานพินิจ ซึ่งศาลจะนำไปพิจารณาประกอบในการมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์ต่อไป

วรรคสองของมาตรานี้ได้กำหนดเวลาให้ผู้อำนวยการสถานพินิจประมวลและรายงานข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อศาลโดยไม่ชักช้า ศาลจะต้องแจ้งความเห็นนั้นให้ผู้ความในคดีนั้นทราบและให้โอกาสผู้ความในการแถลงคัดค้านและนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างความเห็นนั้นได้ กล่าวคือศาลไม่จำเป็นต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจ

การฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจก่อนทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา ๑๑๘ “ก่อนที่จะศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเมื่อได้รับความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้วให้ศาลแจ้งความเห็นนั้นให้ผู้ความทราบในกรณีเช่นว่านี้ ผู้ความมีสิทธิ ที่จะแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้”

คำอธิบาย มาตรานี้บัญญัติให้รับกับมาตรา ๑๑๗ โดยวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๑๗ เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในชั้นรับคำฟ้องหรือคำร้องขอ ส่วนวรรคสองของมาตรา ๑๑๗ เป็นกรณีที่คดียังไม่เสร็จการพิจารณา ส่วนมาตรานี้เป็นกรณีที่คดีเสร็จการพิจารณาแล้ว แต่เป็นระยะเวลาก่อนที่จะศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ศาลรับฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจมาประกอบในการทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่ศาลต้องแจ้งความเห็นนั้นให้ผู้ความทราบและให้โอกาสผู้ความแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้ เช่น ในคดีที่บิดาร้องขอทำนิติกรรมขายที่ดินของผู้เยาว์ ศาลได้สืบพยานของผู้ร้องขอจนเสร็จการพิจารณาแล้ว และอยู่ในระยะเวลาก่อนที่ศาลจะมีคำสั่ง ศาลจะต้องฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจก่อน ปรากฏว่าผู้อำนวยการสถานพินิจเสนอความเห็นต่อศาลว่าไม่ควรอนุญาตตามคำร้องขอ เพราะบิดาของผู้เยาว์จะเอาเงินที่ได้มาจากการขายที่ดินไปเล่นการพนัน ศาลต้องแจ้งความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจให้ผู้ร้องขอทราบและให้โอกาสผู้ร้องขอแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้าง ซึ่งในคดีดังกล่าวนี้ผู้ร้องขออาจแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างว่า ผู้ร้องขอเล่นการพนันจริง แต่ผู้ร้องขอมีเงินฝากเป็นส่วนตัวอยู่ในธนาคารเป็นจำนวนมากกว่าราคาที่ดินที่ร้องขอให้ศาลอนุญาตให้ขายเพื่อประโยชน์ของผู้เยาว์เป็นจำนวนหลายเท่าตัว ผู้ร้องประสงค์จะขายที่ดินแปลงนั้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนของผู้เยาว์โดยแท้ เนื่องจากมีความตั้งใจจะส่งเขาเรียนนั้นไปศึกษาต่อในต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งหากผู้ร้องขอมีข้อต่อสู้เช่นนั้น ศาลเขาวชนและครอบครัวก็ย่อมจะวินิจฉัยขังนักพยานหลักฐานของทุกฝ่ายในคดี แล้วมีคำสั่งไปตามรูปคดี

การตั้งผู้กำกับการปกครอง

มาตรา ๑๑๙ “ศาลมีอำนาจตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็น

ผู้กำกับการปกครอง และให้ผู้กำกับการปกครองมีอำนาจหน้าที่สอดคล้องว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ได้ใช้อำนาจปกครองเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์หรือไม่ และให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่ศาลมอบหมาย รวมทั้งรวบรวมและรายงานข้อเท็จจริงและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้กำกับการปกครองต่อศาลเป็นครั้งคราว

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ผู้อนุบาลของผู้เยาว์ซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถ หรือผู้พิทักษ์ของผู้เยาว์ซึ่งเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถโดยอนุโลม

ในระหว่างการทำกับการปกครองตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากผู้อยู่ได้การทำกับการปกครองเห็นว่าการกระทำหรือคำวินิจฉัยของผู้กำกับการปกครองไม่เป็นไปเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์หรือตามที่ศาลมอบหมาย ผู้อยู่ได้การทำกับการปกครองอาจร้องต่อศาลที่แต่งตั้งผู้กำกับการปกครองภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้ทราบการกระทำหรือคำวินิจฉัยนั้น ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขการกระทำหรือสั่งยื่น กลับ หรือ แก้ไขคำวินิจฉัยของผู้กำกับการปกครองหรือสั่งการอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร”

คำอธิบาย มาตรานี้ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้กำกับการปกครองโดยให้มีอำนาจหน้าที่สอดคล้องว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ได้ใช้อำนาจปกครองเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์หรือไม่ และให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่ศาลมอบหมาย รวมทั้งรวบรวมและรายงานข้อเท็จจริงและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้กำกับการปกครองเสนอต่อศาลเป็นครั้งคราว

เมื่อศาลสั่งให้กำกับการปกครอง ผู้อำนวยการสถานพินิจจะต้องดำเนินการวางข้อกำหนดในการทำกับการปกครอง คือวางกรอบที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้นจนกระทั่งผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะแล้ว ผู้อำนวยการสถานพินิจจึงหมดหน้าที่ในการทำกับการปกครอง นอกจากนี้ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้ปกครอง ผู้อำนวยการสถานพินิจอาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งแทนผู้เยาว์ในเรื่องการจัดการทรัพย์สินได้

ขั้นตอนในการปฏิบัติงานของการกำกับการปกครองของผู้อำนวยการสถานพินิจ มีดังนี้

(๑) จัดให้มีการทำสำนวนเกี่ยวกับการกำกับการปกครอง ซึ่งจะมีคำสั่งของศาลที่สั่งให้มีการกำกับการปกครอง ตลอดจนเอกสารสิทธิต่าง ๆ ของผู้เยาว์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำข้อกำหนดในการทำกับการปกครอง

(๒) จัดทำข้อกำหนดในการทำกับการปกครอง แล้วทำหนังสือเชิญ บิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์มาพบและรับทราบข้อกำหนดนั้น เช่น กำหนดให้นำเงินสดของผู้เยาว์เข้าฝากธนาคารเพื่อให้ได้ดอกเบี้ยหรือซื้อพันธบัตรของรัฐบาลหรือค้ำสัญญาใช้เงินจากสถาบันการเงินที่เชื่อถือได้ และกำหนดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้เยาว์ เป็นต้น

(๓) จัดการอาชัฏและการร่วมไปปรับรู่การรับเงินและการทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์เพื่อป้องกันมิให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ใช้จ่ายเงินของผู้เยาว์ได้โดยลำพัง ซึ่งอาจจะเป็นการเสียหายหรือไม่เกิดประโยชน์แก่ผู้เยาว์

(๔) จัดการสืบเสาะแสวงหาทรัพย์สินของผู้เยาว์ให้ได้ครบถ้วน เพื่อจะได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการกำกับการปกครองได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

(๕) จัดการในเรื่องการหาผลประโยชน์ของผู้เยาว์เกี่ยวกับทรัพย์สินโดยให้ผู้เยาว์ได้รับประโยชน์พอสมควรและเสี่ยงต่อความเสียหายน้อยที่สุดในการแสวงหาผลประโยชน์เช่นนั้น เช่นอาจจะยินยอมให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์นำเงินของผู้เยาว์ไปซื้อคัฏสัญญาใช้เงินจากสถาบันการเงิน ถ้าหากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าสถาบันการเงินแห่งนั้นมี ความมั่นคงพอ เป็นต้น

(๖) จัดทำบัญชีทรัพย์สินของผู้เยาว์ เพื่อควบคุมจำนวนทรัพย์สินของผู้เยาว์ตลอดจนการรับจ่ายเงินของผู้เยาว์

(๗) กำกับดูแลการขอเบิกเงินของผู้เยาว์ ซึ่งบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์เป็นผู้ขอเบิก ทั้งนี้ เพื่อให้การเบิกเงินนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ผู้เยาว์และเป็นไปตามข้อกำหนดในการกำกับการปกครอง

(๘) กำกับดูแลการขอลอเงินของผู้เยาว์ไปซื้อบ้านและที่ดินให้ผู้เยาว์ตลอดจนการซ่อมแซมบ้านของผู้เยาว์ ทั้งนี้เพื่อให้ซื้อในราคาที่พอสมควร และซ่อมแซมตามความจำเป็นและเหมาะสม ทั้งค่าจ้างซ่อมแซมก็เป็นค่าจ้างที่พอสมควรกับการซ่อมแซมเช่นนั้น

(๙) จัดการดูแลความเป็นอยู่ของผู้เยาว์ บิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ เช่น ให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาลองของผู้เยาว์ และของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาลองในด้านครอบครัว การเล่าเรียนของผู้เยาว์ ความประพฤติและปัญหาลองอื่น ๆ ของผู้เยาว์ ในทางปฏิบัติจะต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทุกวิถีทาง เช่น พาเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล หมั่นไปเยี่ยมให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ในการแก้ปัญหาลองต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้เยาว์ เป็นต้น

(๑๐) จัดการอย่างอื่นตามที่ศาลมอบหมายให้ทำ

วรรคสองของมาตรานี้กำหนดให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ผู้อนุบาลของผู้เยาว์ ในกรณีที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ และใช้บังคับแก่ผู้พิทักษ์ของผู้เยาว์ในกรณีผู้เยาว์ถูกศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถโดยอนุโลม

วรรคสามของมาตรานี้บัญญัติขึ้นเพื่อให้ปรากฏชัดแจ้งว่าการกำกับการปกครองนั้นอยู่ภายใต้การดูแลของศาล ดังนั้นศาลจึงมีอำนาจสั่งแก้ไขการกระทำหรือสิ่งอื่น กลับหรือ แก้ไขคำวินิจฉัยของผู้อำนวยการสถานพินิจในฐานะที่เป็นผู้กำกับการปกครองหรือศาลจะสั่งการเป็น

อย่างอื่นก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

การตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้ปกครองหรือผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์

มาตรา ๑๒๐ “ในกรณีที่ศาลจะตั้งผู้ปกครองของผู้เยาว์ถ้าผู้เยาว์ไม่มีบิดามารดาหรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง หรือความเป็นผู้ปกครองของผู้เยาว์สิ้นสุดลง หรือมีเหตุจะถอนผู้ปกครองของผู้เยาว์ และศาลเห็นว่าไม่มีผู้เหมาะสมที่จะปกครองผู้เยาว์ หรือจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ ศาลจะตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์ หรือผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ก็ได้”

คำอธิบาย มาตรานี้ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวที่จะคุ้มครองผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของผู้เยาว์อีกวิธีหนึ่ง โดยการตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์หรือผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่ผู้เยาว์ไม่มีบิดามารดา
- (๒) ในกรณีที่บิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง
- (๓) ในกรณีที่ความเป็นผู้ปกครองของผู้เยาว์สิ้นสุดลง หรือ
- (๔) ในกรณีที่มีเหตุจะถอนผู้ปกครองของผู้เยาว์

ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่ผู้เยาว์เป็นบุคคลผู้ไม่อยู่ และเวลาได้ล่วงเลยไปหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เยาว์ไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ และไม่มีผู้ใดได้รับข่าวเกี่ยวกับผู้เยาว์นั้นประการใดเลยก็ดี หรือหนึ่งปีนับแต่วันมิผู้ใดพบเห็นหรือได้ทราบข่าวมาเป็นครั้งสุดท้ายก็ดี เมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการร้องขอ ศาลจะตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ก็ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๘

หมวด ๑๒ อุทธรณ์

หลักเรื่องอุทธรณ์ได้เหมือนคดีธรรมดา

มาตรา ๑๒๑ “คดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่งแล้วให้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความเหมือนคดีธรรมดา เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดให้ใช้วิธีการตามมาตรา ๙๔ (๑) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา
- (๒) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๐๔ เว้นแต่ในกรณีที่การ

ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นเป็นการพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งเด็กหรือเยาวชนไปเพื่อกักและอบรม มีกำหนดระยะเวลาเกินสามปี

(๓) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๐๕ เว้นแต่การกักและอบรมนั้นมีกำหนดระยะเวลายาวขึ้นสูงเกินสามปี”

คำอธิบาย การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัวมีหลักสำคัญอยู่ว่า หากคู่ความไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้เหมือนคดีธรรมดา แต่มีข้อห้ามอุทธรณ์ดังต่อไปนี้

(ก) ข้อห้ามอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามความในมาตรานี้ประกอบด้วยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ และ

(ข) ข้อห้ามอุทธรณ์โดยเฉพาะตามมาตรา ๖ ซึ่งได้แก่กรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้ใช้วิธีการตามมาตรา ๙๔ (๑) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันได้แก่วิธีการว่ากล่าวตักเตือนเด็กหรือเยาวชนนั้นแล้วปล่อยตัวไป ทั้งนี้ไม่ว่าศาลจะเรียกบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาตักเตือนด้วยหรือไม่ หรือวิธีการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรมหรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็กหรือเยาวชนตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งไม่เกินกว่าระยะเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี

(๒) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๐๔ เว้นแต่ในกรณีที่การใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นเป็นการพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งเด็กและเยาวชนไปเพื่อกักและอบรม มีกำหนดระยะเวลาเกินสามปี

(๓) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ตามมาตรา ๑๐๕ เว้นแต่การกักและอบรมนั้นมีกำหนดระยะเวลายาวขึ้นสูงเกินสามปี

สรุปแล้วตามบทบัญญัติ มาตรา ๖ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา มีการห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญาดังต่อไปนี้ คือ

(๑) การห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัตินี้ ห้ามเฉพาะตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ เท่านั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๗๑/๒๔๙๖ “คดีที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนพิพากษาหรือมีคำสั่งแล้วขอมอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ได้ทุกเรื่องเว้นแต่กรณีที่เข้าข้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง

ศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๒๗ (ซึ่งตรงกับมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้) จำเลยอุทธรณ์เพียงข้อเท็จจริงว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดดังฟ้อง มิใช่อุทธรณ์ในกรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจให้ส่งไปควบคุมไว้ในสถานพินิจ จำเลยอุทธรณ์ได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๗”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๓๖/๒๕๕๐ “เมื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนพิพากษาเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งไปยังสถานฝึกและอบรมอันเป็นการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๓๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ แล้ว คู่ความจะอุทธรณ์ขอให้เปลี่ยนแปลงดุลพินิจของศาลคดีเด็กและเยาวชนไม่ได้ เพราะต้องห้ามตามมาตรา ๒๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๖/๒๕๕๑ “ศาลคดีเด็กและเยาวชนพิพากษาว่าจำเลยอายุ ๑๗ ปี กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๔๕, ๗๖ จำคุก ๑ ปี เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กมีกำหนด ๑ ปีถึง ๒ ปี ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ มาตรา ๓๑, ๓๒ รัชของกลาง ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้องในข้อเท็จจริงได้ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ มาตรา ๒๗ ห้ามอุทธรณ์เฉพาะกรณีดุลพินิจในการเปลี่ยนโทษเป็นวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ไม่ได้ห้ามคู่ความที่จะอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงว่าจำเลยมิได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

(๒) นอกจากการห้ามอุทธรณ์ตามข้อ ๑ แล้ว หากมีกรณีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คู่ความก็อุทธรณ์ไม่ได้ ทั้งนี้โดยอาศัยมาตรา ๑๒๑, และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๓) กรณีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามข้อ (๑) และข้อ (๒) ข้างต้นนี้แล้วคู่ความย่อมอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ เช่น อุทธรณ์ว่าจำเลยไม่ได้ประมาทหรือไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง เป็นต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๑/๒๕๕๖ “คดีอาญาที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยประมาท ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๕๒ แต่จำเลยเป็นเด็กจึงเห็นสมควรให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางตามมาตรา ๓๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ นั้น จำเลยย่อมอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงว่าจำเลยมิได้ประมาทได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ”

อนึ่ง ขอให้สังเกตมาตรา ๑๒๑ (๓) ซึ่งมีข้อความว่า “เว้นแต่การกักและอบรมนั้นมิกำหนดระยะเวลาขึ้นสูงเกินสามปี” ซึ่งข้อความนี้ตามกฎหมายเดิมไม่ได้บัญญัติไว้เหตุผลมีอยู่ว่าถ้าศาลให้อ่านาจตามมาตรา ๑๐๔ ให้ส่งไปกักและอบรมเกิน ๓ ปี อย่างนี้อุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๑๒๑ (๒) แต่ ถ้าศาลให้อ่านาจตามมาตรา ๑๐๕ กำหนดขึ้นต่ำและขึ้นสูง โดยมีขึ้นสูงเกิน ๓ ปี

หากไม่มีข้อความตามมาตรา ๑๒๑ (๓) อาจจะต้องตีความว่า คู่ความจะอุทธรณ์ได้หรือไม่ ข้อความที่เพิ่มเติมเข้ามานี้ได้ขจัดปัญหาดังกล่าวออกไป กล่าวคือคู่ความย่อมอุทธรณ์ได้

การอนุญาตให้อุทธรณ์

มาตรา ๑๒๒ “ในคดีซึ่งห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๑ ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคและอนุญาตให้อุทธรณ์ ก็ให้อุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาต่อไป”

คำอธิบายมาตรานี้เป็นหลักการใหม่เพื่อเปิดทางให้มีการอุทธรณ์ได้แม้ต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๑ แต่จะอุทธรณ์ได้ต้องเป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งหมายความว่ารวมถึงผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดตาม ๑๘ ด้วย

คำว่า “อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว” นั้นหมายความว่า “อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง”

ส่วนหลักเกณฑ์ที่จะอนุญาตให้อุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๒ ได้ยึดหลักการทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์ในการที่ผู้พิพากษาอนุญาตให้อุทธรณ์ตามมาตรา ๑๕๓ ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดพิจารณาเห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคและอนุญาตให้อุทธรณ์ ก็ให้อุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาต่อไป

มาตรานี้กล่าวถึงคดีอาญาที่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น ไม่ได้กล่าวถึงคดีอาญาซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๕๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยเฉพาะ ซึ่งนำมาใช้บังคับในการอุทธรณ์คดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวด้วยตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้นคดีอาญาของศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๕๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยเจตานั้น ถ้าผู้พิพากษาค้นผิดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้น พิจารณาเห็นว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์และอนุญาตให้อุทธรณ์ หรืออัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมาย ลงลายมือชื่อรับรองในอุทธรณ์ว่ามีเหตุอันควรที่ศาลอุทธรณ์จะได้วินิจฉัย ก็ให้อุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาต่อไปได้ เช่นเดียวกัน

แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค

มาตรา ๑๒๓ “ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค จัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีหรือ หลายแผนกตามความจำเป็น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีอุทธรณ์จากศาลเยาวชนและครอบครัว”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาคจัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีการอุทธรณ์มาจากศาลเยาวชนและครอบครัว ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือให้คดีเยาวชนและ ครอบครัวได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยผู้พิพากษาซึ่งมีความชำนาญชัดเจนในการพิจารณา พิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัว เพราะต้องพิจารณาพิพากษาคดีประเภทนี้ที่มีอุทธรณ์มาจาก ศาลเยาวชนและครอบครัวอยู่เสมอ

แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวเป็นแผนกคดีที่กฎหมายบังคับให้จัดตั้งขึ้น ไม่เหมือนกับ แผนกคดีล้มละลาย แผนกคดีพาณิชย์ แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาหรือแผนกคดีปกครอง ซึ่งเป็นแผนกที่ตั้งขึ้นเป็นการภายในของแต่ละศาล โดยไม่มีกฎหมายบังคับว่าจะต้องมีหรือจัดตั้งขึ้น ดังนั้นในการกำหนดองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวโดยเฉพาะคดีอาญา ซึ่ง เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยก็ดี หรือคดีครอบครัวตามมาตรา ๑๑ (๓) ก็คือ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ต้องกำหนดให้ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ที่เป็นผู้ พิพากษาในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลอุทธรณ์ ในขณะที่นั่นเท่านั้นที่จะเป็นองค์คณะ พิจารณาพิพากษาได้ ถ้ามีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์คนหนึ่งคนใดที่มีผู้พิพากษาในแผนกคดี เยาวชนและครอบครัวในขณะที่นั้นมาร่วมพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวคดีนั้นด้วย ย่อมถือว่าอาจทำให้มีการงู้อะ เป็นเหตุให้ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ในแผนกคดีเยาวชนและ ครอบครัวมีความเห็นแปรปรวนไปอย่างไรก็ได้ และอีกประการหนึ่งหากได้ปรึกษาคดีกับผู้ พิพากษาศาลอุทธรณ์ในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวอีกคนหนึ่งที่ยังไม่ได้กำหนดให้เป็น องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีด้วย ผู้พิพากษานั้นอาจไม่เห็นด้วย และอาจทำความเห็นแย้งได้ ซึ่ง ทำให้ฎีกาข้อเท็จจริงในคดีที่ต้องห้ามฎีกาได้ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์นั้นย่อมไม่ชอบ (คำพิพากษา ฎีกาที่ ๑๒๐๓/๒๔๓๓, ๕๕/๒๕๐๔ (ประชุมใหญ่))

นอกจากนี้ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาหรือคดีครอบครัวของศาลอุทธรณ์แผนกคดี เยาวชนและครอบครัว หรือของศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้น ไม่ต้องมีผู้ พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ เพราะผู้พิพากษาสมทบได้ร่วมมือในการพิจารณาพิพากษามาแล้ว ในศาลชั้นต้น และผลงานของผู้พิพากษาสมทบก็ปรากฏอยู่ในสำนวนของศาลเยาวชนและครอบครัว

หมวด ๑๓ ฎีกา

หลักเรื่องฎีกาได้เหมือนคดีธรรมดา

มาตรา ๑๒๔ “คดีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง ให้ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไปยังศาลฎีกาได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความเหมือนคดีธรรมดา เว้นแต่กรณีที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๑”

คำอธิบาย มาตรานี้ว่าด้วยการฎีกาซึ่งกำหนดให้คู่ความฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวได้เป็นหลัก ยกเว้น

(๑) มีข้อห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๒๑ ซึ่งระบุว่าเหมือนกับกรณีที่มีข้อห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๒๑

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๕/๒๕๑๔ “เมื่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีเด็กและเยาวชนพิพากษาโดยใช้ดุลพินิจให้ส่งตัวจำเลยไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๔ (๕) แล้ว จำเลยฎีกาขอให้เปลี่ยนแปลงดุลพินิจของศาลอุทธรณ์ยอมเป็นฎีกาต้องห้ามตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ มาตรา ๒๕ (ซึ่งตรงกับมาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้)

(๒) นอกจากข้อห้ามฎีกาตามข้อ (๑) แล้ว หากมีกรณีเข้าข้อห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คู่ความก็ฎีกาไม่ได้ ทั้งนี้โดยอาศัยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๓๖/๒๕๑๐ “มาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ (ซึ่งตรงกับมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้) ห้ามอุทธรณ์เฉพาะกรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจเปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน บางประการเท่านั้น มิได้ห้ามจำเลยที่อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงว่าจำเลยมิได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ฉะนั้นจำเลยจะฎีกาข้อเท็จจริงดังกล่าวได้หรือไม่ต้องพิจารณาคดีนี้ตามที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวจำเลยไปฝึกอบรมที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางนั้น มิได้ลงโทษจำคุกโดยจำคุกเกิน ๕ ปี จึงต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๔/๒๕๑๕ “คดีอาญาของศาลคดีเด็กและเยาวชนที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวจำเลยไปฝึกอบรม ยังสถานพินิจและ

คุ้มครองเด็กกลาง มิได้ลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปี จึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหา ข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘

ฎีกาว่า การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำที่ไม่มีเจตนาฆ่า เพราะไม่ปรากฏมูลเหตุจริง ว่าจำเลยยิงผู้ตายเพราะเหตุใด เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง(อ้างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๓๖/๒๕๑๐)”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๑/๒๕๓๐ “ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ จำคุกจำเลยคนละ ๒ ปี แต่ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวจำเลยไปฝึกอบรมยังสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กกลาง มีกำหนด ๓ ปี เป็นกรณีลงโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ฎีกาจำเลยที่ว่าจำเลยไม่ได้ กระทำผิดตามฟ้อง จึงเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามฎีกาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๕ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๘”

(๓) หากไม่ต้องด้วยข้อห้ามตามข้อ (๑) และ (๒) ดังกล่าวแล้ว คู่ความย่อมฎีกาใน ปัญหาข้อเท็จจริงได้ เช่น ฎีกาว่าจำเลยไม่ได้ประมาทหรือ ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง เป็นต้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๑/๒๕๕๖, ๑๒๓๖/๒๕๑๐, ๓๐๖/๒๕๒๑)

แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลฎีกา

มาตรา ๑๒๕ “ให้ประธานศาลฎีกาจัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาล ฎีกาแผนกคดีเยาวชนหรือหลายแผนกตามความจำเป็น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีฎีกาจากศาล อุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้ประธานศาลฎีกา จัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ขึ้นในศาลฎีกา เป็นกรณีที่ถูกกฎหมายบังคับให้จัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีฎีกาจากศาล อุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลฎีกาจะมีแผนกเดียวหรือหลายแผนกก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความจำเป็นและปริมาณคดีเยาวชนและครอบครัวที่ขึ้นมาสู่ศาลฎีกา

ในการกำหนดองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวนั้น ประธานศาลฎีกา ต้องกำหนดให้ผู้พิพากษาศาลฎีกาที่เป็นผู้พิพากษาในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลฎีกา ในขณะนั้นเท่านั้นที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาได้ มิฉะนั้น คำพิพากษาศาลฎีกาย่อมไม่ชอบ (ดูคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕/๒๕๐๔ (ประชุมใหญ่))

อนึ่ง ในการพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวของศาลฎีกานั้น ไม่ต้องมีผู้พิพากษา สมทบเป็นองค์คณะด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับในการพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ดังที่ได้ กล่าวมาแล้ว

หมวดที่ ๔ บทกำหนดโทษ

ฐานขัดขืนไม่ยอมให้เจ้าพนักงานสถานพินิจเข้าไปในสถานที่ที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

มาตรา ๑๒๖ “ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ตามมาตรา ๔๔ (๑) หรือ (๒) หรือ มาตรา ๔๗ (๑) หรือ (๒) ขัดขืนไม่ยอมให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์เข้าไปในสถานที่ดังกล่าวในระหว่างเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นบทลงโทษผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ตามมาตรา ๔๔ (๑) หรือ (๒) หรือมาตรา ๔๗ (๑) หรือ (๒) ซึ่งขัดขืนไม่ยอมให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ หรือ เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด หรือของบุคคลซึ่งผู้เยาว์หรือเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องด้วย เข้าไปในสถานที่ดังกล่าวในระหว่างเวลากลางวัน หรือมิฉะนั้นในระหว่างเวลากลางคืนโดยมีคำสั่งของศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจแล้วแต่กรณี ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๔๗

ฐานเจ้าของสถานที่ ฯลฯ ไม่ยอมตอบคำสอบถามของเจ้าพนักงานสถานพินิจหรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ

มาตรา ๑๒๗ “ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือเป็นผู้อยู่ในสถานที่ตามมาตรา ๔๔(๑) หรือ (๒) หรือมาตรา ๔๗ (๑) หรือ (๒) ไม่ยอมตอบคำสอบถามของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นบทลงโทษผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือผู้อยู่ในสถานที่ตามมาตรา ๔๔ (๑) หรือ (๒) หรือมาตรา ๔๗ (๑) หรือ (๒) ซึ่งไม่ยอมตอบคำสอบถามของพนักงานต่าง ๆ ตามมาตรานี้โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือให้คำตอบซึ่งเป็นการให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จต่อพนักงานดังกล่าว

ฐานครูไม่ยอมตอบคำสอบถามของเจ้าพนักงานสถานพินิจหรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ

มาตรา ๑๒๘ “ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาตามมาตรา ๔๔ (๓) ไม่ยอมตอบคำถามของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ หรือผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นบทลงโทษครู อาจารย์หรือผู้จัดการสถานศึกษาตามมาตรา ๔๔ (๓) ซึ่งไม่ยอมตอบคำถามของพนักงานต่าง ๆ ตามมาตรานี้โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือตอบคำถามซึ่งเป็นการให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จต่อพนักงานดังกล่าว

ฐานไม่ยอมทำรายงานตามมาตรา ๔๔ (๓) หรือทำรายงานเท็จ

มาตรา ๑๒๙ “ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษา ไม่ยอมทำรายงาน ตามมาตรา ๔๔ (๓) หรือทำรายงานเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นบทลงโทษครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษา ซึ่งไม่ยอมทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติ การศึกษา นิติและสติปัญญา ของเด็กหรือเยาวชนตามที่พนักงานคุมประพฤติสั่งให้ทำตามมาตรา ๔๔ (๓) หรือทำรายงานแต่รายงานนั้นเป็นความเท็จ

ฐานไม่มายังสถานพินิจ ไม่ยอมสาบานหรือปฏิญาณตัว ไม่ยอมให้ถ้อยคำหรือไม่ยอมส่งวัตถุหรือเอกสาร

มาตรา ๑๓๐ “ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ โดยไม่มายังสถานพินิจไม่ยอมสาบานหรือปฏิญาณตัว ไม่ยอมให้ถ้อยคำตามมาตรา ๔๔ (๔) หรือมาตรา ๔๗ (๓) หรือไม่ยอมส่งวัตถุหรือเอกสารอันจะใช้เป็นพยานหลักฐานตามมาตรา ๔๔ (๕) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นบทลงโทษผู้หนึ่งผู้ใดที่ไม่มายังสถานพินิจ ไม่ยอมสาบานหรือปฏิญาณตัวไม่ยอมให้ถ้อยคำต่อพนักงานคุมประพฤติตามมาตรา ๔๔ (๔) ไม่ยอมให้ถ้อยคำต่อพนักงานสังคมสงเคราะห์ตามมาตรา ๔๗ (๓) หรือไม่ยอมส่งวัตถุหรือเอกสารอันจะใช้เป็นพยานหลักฐานต่อพนักงานคุมประพฤติ ตามมาตรา ๔๔ (๕) อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์

ฐานฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๑๑๓

มาตรา ๑๓๑ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๑๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นบทลงโทษแก่ผู้หนึ่งผู้ใดที่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) บันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกลายเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือในทางพิจารณาคดีของศาลซึ่งอาจทำให้นุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือ

(๒) โฆษณาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว โดยระบุชื่อหรือแสดงข้อความหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยโดยมิได้รับอนุญาตจากศาล ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ หรือ

(๓) โฆษณาคำคู่ความ ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ใด ๆ ในคดี หรือคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีครอบครัวโดยระบุชื่อ หรือแสดงข้อความหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้รู้จักตัวคู่ความ หรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือถูกกล่าวถึงในคดี โดยมิได้รับอนุญาตจากศาล ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ

ฐานเปิดเผยความลับของผู้อื่นซึ่งตนได้รู้มาเพราะการปฏิบัติกรตามหน้าที่

มาตรา ๑๓๒ “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และได้รู้ความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ กระทำการโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำอธิบาย มาตรานี้เป็นบทลงโทษแก่เจ้าพนักงานที่มีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ เพราะเหตุที่

(๑) ได้รู้ความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ของตน และ

(๒) กระทำการโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น และ

(๓) การกระทำการตาม (๒) อาจจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด กล่าวคือไม่จำเป็นต้องเกิดความเสียหายขึ้นจริง ๆ เพียงแต่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดก็เป็นความผิดตามมาตรานี้ได้

มาตรานี้บัญญัติไว้เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใด เช่น คู่ความ บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือถูกกล่าวถึงในคดีได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายว่า ความลับของเขาจะไม่ถูกเจ้าพนักงานดังกล่าวเปิดเผยให้ผู้อื่นล่วงรู้ เพราะเจ้าพนักงานดังกล่าวจะมีความผิดตามมาตรา

ฐานช่วยเหลือให้เด็กหรือเยาวชนหลบหนี

มาตรา ๑๓๓ “ผู้ใดช่วยเหลือหรือกระทำความผิดประการใด ๆ ให้เด็กหรือเยาวชนหลบหนีไปจากการควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งควบคุมไว้เพื่อฝึกและอบรมตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย วรรคหนึ่งของมาตรานี้เป็นบทลงโทษแก่ผู้หนึ่งผู้ใด เพราะเหตุที่

(๑) ช่วยเหลือหรือกระทำการใด ๆ ให้เด็กหรือเยาวชนหลบหนีไปจากการควบคุมของเจ้าพนักงาน และ

(๒) การควบคุมดังกล่าวเป็นการควบคุมไว้ เพื่อฝึกและอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

วรรคสองของมาตรานี้ กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งต้องระวางโทษหนักขึ้นในกรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นเจ้าพนักงาน แต่กลับกระทำความผิดเสียเอง

บทเฉพาะกาล

การแปรสภาพแผนกคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม

มาตรา ๑๓๔ “ให้แผนกคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในแผนกคดีเด็กและเยาวชนดังกล่าวได้ต่อไป”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้แผนกคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ แปรสภาพเป็นแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ทันทีที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ไม่ว่าแผนกคดีเด็กและเยาวชนนั้นเป็นแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดหรือศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค หรือศาลฎีกา ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการพิจารณาต่อเนื่องกัน และให้ผู้พิพากษาในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีค้างพิจารณาอยู่ในแผนกคดีเด็กและเยาวชนดังกล่าวต่อไปได้

การแปรสภาพสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม

มาตรา ๑๓๕ “ให้สถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้สถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนฯ แปรสภาพเป็นสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ทันทีที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานพินิจซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิมและตามกฎหมายใหม่มีความต่อเนื่องกัน

ความต่อเนื่องของอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นต้นที่รับฟ้องคดีตาม มาตรา ๑๑ ไว้พิจารณาตามกฎหมายเดิม

มาตรา ๑๓๖ “คดีตามมาตรา ๑๑ ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติศาลยุติธรรม ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวให้ศาลชั้นต้นดังกล่าวคงพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จ แต่ถ้าศาลนั้นเห็นว่าคดีมีเหตุอันสมควรจะโอนคดีนั้นไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่โอนไปก็ให้โอนไปได้”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดว่าคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๑๑ ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับนั้น ให้ศาลชั้นต้นดังกล่าวนั้นพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จ แต่ถ้าศาลชั้นต้นนั้นเห็นว่าคดีมีเหตุอันสมควรจะโอนคดีดังกล่าวไปให้ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาทำการพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวต่อไปก็ให้ออนไปได้

การโอนคดีตามมาตรา นี้ ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องรับคดีดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาต่อไปจะปฏิเสธไม่ได้

การโอนอำนาจหน้าที่ของศาลและเจ้าหน้าที่ของศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๓๓ “ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของศาลคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศาลคดีเด็กและเยาวชนดังกล่าว ไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวและของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี”

คำอธิบาย มาตรานี้กำหนดให้โอนอำนาจหน้าที่ของศาลคดีเด็กและเยาวชน โอนไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวทันทีที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เพราะศาลคดีเด็กและเยาวชนได้แปรสภาพไปเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว นอกจากนี้ยังกำหนดให้โอนอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของศาลคดีเด็กและเยาวชนโอนไปเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย กล่าวคือ เดิมศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจหน้าที่อยู่เช่นใด ก็ให้ถือศาลเยาวชนและครอบครัวหรือเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นผู้รับโอน อำนาจหน้าที่เช่นนั้นตามมาตรา นี้

การโอนอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจและเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจ

มาตรา ๑๓๔ “ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับราชการของสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจดังกล่าวไปเป็นของสถานพินิจ หรือของเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจตามพระราชบัญญัติแล้วแต่กรณี”

คำอธิบาย การแปรสภาพศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว มีผลทำให้สถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนฯ แปรสภาพเป็นสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ตามมาตรา ๑๓๕ ดังนั้นเดิมสถานพินิจหรือเจ้าหน้าที่ของสถาน

พินิจซึ่งสังกัดอยู่ในศาลคดีเด็กและเยาวชน มีอำนาจหน้าที่อยู่เช่นใด ก็ให้ถือว่าสถานพินิจหรือเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจซึ่งสังกัดอยู่ในศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นผู้รับโอนอำนาจหน้าที่เช่นนั้นมาตามมาตรานี้

การโอนกิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๓๕ “ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับศาลคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง”

คำอธิบาย เมื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนได้แปรสภาพเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว บรรดากิจการทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้างและเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับศาลคดีเด็กและเยาวชนซึ่งหมดสภาพจากการเป็นศาล ย่อมโอนไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวตามความหมายในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้

การโอนกิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้างและเงินงบประมาณของสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม

มาตรา ๑๔๐ “ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้”

คำอธิบาย เมื่อสถานพินิจซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิมได้แปรสภาพเป็นสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว บรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับสถานพินิจเดิมซึ่งหมดสภาพจากการเป็นสถานพินิจตามกฎหมายแล้ว ย่อมโอนไปเป็นของสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้

การแปรสภาพตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้พิพากษาในศาลคดีเด็กและเยาวชนกับการขยายวาระดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๔๑ “ให้อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชน

จังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัด ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัด เลขาธิการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด เลขาธิการศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี

ให้ขยายวาระดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชนตามวรรคหนึ่งออกไปมีกำหนดสามปีนับแต่วันที่ผู้พิพากษาสมทบนั้นได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในศาลคดีเด็กและเยาวชน

คำอธิบาย เมื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนได้แปรสภาพเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว ตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้พิพากษาในศาลคดีเด็กและเยาวชนย่อมหมดสภาพตามไปด้วย โดยต้องเปลี่ยนชื่อตำแหน่งใหม่ให้สอดคล้องกับชื่อศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งเป็นชื่อใหม่ของศาล ดังนั้น ชื่อตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ กล่าวคืออธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัด ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัด เลขาธิการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชน ย่อมเปลี่ยนเป็นชื่อตำแหน่งใหม่ทั้งหมด โดยเปลี่ยนเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด เลขาธิการศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวแล้วแต่กรณี

ส่วนวรรคสองของมาตรานี้กำหนดว่าในกรณีที่ผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชนจะต้องออกตามวาระสองปีตามกฎหมายเดิม ก็ให้ขยายวาระในการดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบออกไปอีก ๑ ปี นับแต่วันที่จะต้องออกตามวาระตามกฎหมายเดิม ซึ่งมีผลเท่ากับว่าผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชนรุ่นสุดท้ายได้ดำรงตำแหน่งเป็นเวลาสามปีนับแต่วันที่ผู้พิพากษาสมทบนั้นได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชน (รุ่นสุดท้าย)

กรณีที่มีการอ้างถึงศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม

มาตรา ๑๔๒ “ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งอื่นใด อ้างถึงศาลคดีเด็กและเยาวชน สถานพินิจตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนและกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งนั้นอ้างถึงศาลเยาวชนและครอบครัว สถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี”

คำอธิบาย มาตรานี้บัญญัติขึ้นเพื่อให้ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งอื่นใด ซึ่งอ้างถึงศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิม มีผลเท่ากับว่าเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งที่อ้างถึงศาลเยาวชนและครอบครัวหรือสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณีทั้งนี้เพราะศาลคดีเด็กและเยาวชนตลอดจนสถานพินิจประจำศาลคดีเด็กและเยาวชน ถูกยกเลิกไปแล้วตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ โดยแปรสภาพเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวหรือสถานพินิจประจำศาลเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี จึงถือว่าอ้างถึงศาลเยาวชนและครอบครัวหรือสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้

การมีผลใช้บังคับของพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งที่ออกตามกฎหมายเดิม

มาตรา ๑๔๓ “ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๕๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๕๔ ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

คำอธิบาย ในระหว่างที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๕๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๕๔ ใช้บังคับอยู่นั้น ได้มีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนั้นใช้บังคับเป็นจำนวนหลายฉบับมาตราบนี้จึงกำหนดให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งเหล่านั้นยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออก

ตามพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแทน

ส่วนเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ปรากฏตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ ดังนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนและกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมหลายประการ เช่น

(๑) มิได้ให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการเปรียบเทียบปรับคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

(๒) ศาลไม่อาจควบคุมการตั้งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวของผู้อำนวยการสถานพินิจได้อย่างเต็มที่

(๓) ไม่มีบทบัญญัติที่เร่งรัดให้พนักงานสอบสวนรีบส่งสำนวนการสอบสวนเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาล และ

(๔) ศาลไม่อาจแต่งตั้งบุคคลภายนอกมาเป็นผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติได้ นอกจากนี้

(๕) การพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับครอบครัวเป็นอำนาจของศาลธรรมดา โดยไม่มีวิธีการเป็นพิเศษที่จะช่วยเหลือและคุ้มครองสถานภาพของการสมรส สามี ภริยา และบุตรได้อย่างเต็มที่

(๖) สมควรปรับปรุงวิธีพิจารณาพิพากษาคดีเด็กและเยาวชนให้เหมาะสม เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้การช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้า

(๗) ทั้งให้คดีเกี่ยวกับครอบครัวซึ่งเป็นคดีที่มีปัญหาละเอียดอ่อนเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับคดีเด็กและเยาวชนได้รับการพิจารณาในศาลที่มีวิธีพิจารณาเป็นพิเศษแตกต่างจากคดีธรรมดา โดยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นแทนศาลคดีเด็กและเยาวชน

(๘) เพื่อปรับปรุงคุณภาพและเสริมสร้างค่านิยมทางจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของเด็กและเยาวชน

(๙) ตลอดจนลดปัญหาความแตกแยกของครอบครัวและปัญหาเด็กและเยาวชนที่เกิดจากครอบครัวไม่ปกติสุข จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บรรณานุกรม

(ก) พระราชบัญญัติและประมวลกฎหมาย

(๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๓๔

(๒) กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.๑๒๗

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

รวมกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน (โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ.๒๕๒๕)

(ข) หนังสือ บทความในหนังสือและเอกสารอื่น ๆ

ศาสตราจารย์ ประภาศน์ อวยชัย

เอช.เอกูต์

ศาสตราจารย์ สว่าง ถิ่นะสมิต

ธานินทร์ กรัยวิเชียร, วิชา มหาคุณ

ศาสตราจารย์ หยุต แสงอุทัย

ศาสตราจารย์ ไชยเจริญ ตันติศิริ

ศาสตราจารย์ ไชยเจริญ ตันติศิริ

บทบาทศาลคดีเด็กและเยาวชนกับความมั่นคงแห่งชาติ, เอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา, พระนคร, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๕๑๗

การยกเลิกกฎหมายลายลักษณ์อักษร, ธรรมศาสตร์ (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์) พ.ศ.๒๔๗๗

กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน, พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ ห.จ.ก.อรุณการพิมพ์ พ.ศ.๒๕๒๔

การตีความกฎหมาย พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ พ.ศ.๒๕๒๓

คำอธิบายกฎหมายศาลเด็ก พระนคร โรงพิมพ์อุดม, พ.ศ.๒๔๕๕

คำบรรยายวิธีการปฏิบัติต่อเด็กเมื่อกระทำผิดและการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

คำบรรยายอาญาวิทยาและทัณฑวิทยา, พ.ศ.

ม.จ. สกลวรรณากร วรธรรม	๒๕๐๖
ผ.ศ. ปราโมทย์ จารุณิล	อาชญาและทัณฑวิทยา
รองศาสตราจารย์ ประธาน วัฒนวาณิชย์	กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและ เยาวชน : พิมพ์ครั้งที่ ๔ โรงพิมพ์สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.๒๕๒๕
คมกริช วัฒนเสถียร	กฎหมายเกี่ยวกับความผิดของเด็กและเยาวชน พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์และทำปก เจริญผล, พ.ศ.๒๕๓๐
เสนอ บุญเกียรติ	ศาลคดีเด็กและเยาวชน, พิมพ์ครั้งที่ ๓ พระนคร แพรวพิทยา พ.ศ. ๒๕๑๕
ประสพสุข บุญเดช	พระธรรมนูญศาลยุติธรรม, คำสอนชั้น ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓ พ.ศ.๒๕๑๓
กระทรวงยุติธรรม	คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, พ.ศ.๒๕๓๖
กระทรวงยุติธรรม	คู่มือตุลาการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒ โรงพิมพ์ชุดิมา การพิมพ์ พ.ศ.๒๕๓๓
กระทรวงสาธารณสุข	หนังสือ คู่มือ (ประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๑- ๒๕๑๕)
สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ	อนามัยคดีเริ่มที่บ้าน พ.ศ.๒๕๑๖
ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง	รายงานการประชุมสัมมนาระดับชาติเรื่องเด็ก และเยาวชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง	การแก้ไขเด็กกระทำผิด
ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง	นันทาพรรณนะ
พ.อ.สัมพันธ์ กลิ่นเฟื่อง	ก้าวต่อไป
บริการส่งเสริมงานตุลาการ	เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่องปัญหาเยาวชนวัย รุ่นกับความมั่นคงแห่งชาติ
เนติบัณฑิตยสภา	รวมย่อข้อกฎหมายจากคำพิพากษาศาลฎีกา
สหกรณ์ออมทรัพย์กระทรวงยุติธรรม	คำพิพากษาศาลฎีกา

คณะกรรมการพัฒนาศาลคดีเด็ก
และเยาวชน

ศาสตราจารย์ สง่า ลินะสมิต

ศดศรึ ตัดขธรรม

Central Juvenile Court

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง
ร่วมกับมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก

โครงการขยายงานของศาลคดีเด็กและเยาวชน
และการจัดตั้งศาลครอบครัว พ.ศ. ๒๕๑๕ (อัด
สำเนา)

บันทึกรายงานการประชุมของคณะกรรมการ
พิจารณาปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.จัดตั้งศาลคดี
เด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๑๔ และ พ.ร.บ. วิธี
พิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๑๔,
พ.ศ.๒๕๑๕ (อัดสำเนา)

กระบวนการพิจารณาคดีอาญาเกี่ยวกับเด็กและ
เยาวชนวิทยานิพนธ์นิติศาสตร์บัณฑิต คณะ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

The Juvenile Court of Thailand, Bangkok, 1989
การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กในสถานฝึก-อบรม,
กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์บ้านกรูณาพ.ศ.๒๕๓๔

ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่

ดิจิตอล จีเอสเอ็ม

อำนาจยิ่งใหญ่แห่งโลกดิจิตอล

ผู้ให้บริการ

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

ผู้แทนจำหน่าย

บริษัท จักรวาลลิขซึ่ง จำกัด

141-5 นิพัทธ์อุทต 1 อ.หาดใหญ่
จ.สงขลา โทร. (074) 354921-4

DIGITAL
GSM

ดิจิตอล จีเอสเอ็ม มาตรฐานจีเอสเอ็ม

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส
35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

CONGRATULATION

on occasion of the 35th anniversary
songkhla juvenile and family court

มูลนิธิบุญสว่าง (เตี้ยเอี้ย) จังหวัดสงขลา

78/199 ซอย 3 ถนนคลองเรียน 2 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส
35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ลงมือการช่าง

26/14 ถนนราษฎร์ยินดี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

โทรศัพท์ (074) 290459

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส
35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ตั้งอยู่
ใจกลางเมือง
หาดใหญ่

ประกอบด้วยห้องพัก 133 ห้อง พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน
โทรศัพท์ติดต่อกับทั่วโลก ล้อมรอบด้วยร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าจากทั่วโลก
มีรถบริการรับส่งระหว่างโรงแรมกับท่าอากาศยาน
เคาร์เตอร์ทัวร์ และรถแท็กซี่บริการนำเที่ยว
ห้องประชุม ห้องอาหารที่มีแอร์เย็นฉ่ำ เสียงเพลงและ วิ.ดี.โอ.

โรงแรมแหลมทอง

เลขที่ 46 ถ.ธรรมานุญูวิที อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา โทร. (074) 352301-7 โทรสาร. 237574

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ดร.เวท ไทหนูกุล
ผู้จัดการ

สมาคมยางพาราไทย

45-47 ถ.โชติวิทย์กุล 3 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 230867

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

นายโสภณ จันทรโชติ
หุ้นส่วนผู้จัดการ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด หาดใหญ่ ที เอส.

48/39 ถ.เพชรเกษม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

☎ (074) 359550-2

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

คอนกรีตผสมแล้ว และเจาะสำรวจดิน

บริษัท สตาร์กรีต จำกัด

610/1 ถ.กาญจนวนิช ต.พตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 333251-2, (01) 9699759

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

คอนกรีตผสมเสร็จ

บริษัท ชันกรีต จำกัด

637 ถ.กาญจนวนิช ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

☎ (074) 210905-6, (01) 9574545

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ด้วยความปรารถนาดีจาก

ชมรมสถาบันการเงิน หาดใหญ่
FINANCIAL ASSOCIATION OF HATYAI

18-22 ถ.นิพัทธ์อุทิศ 1 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
☎ (074) 230960 Fax. 238235

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

PONGSIN

บริษัท แสงเสียงทอง จำกัด
บริษัท พงษ์สินค้าวัสดุ จำกัด

สำนักงาน กทม. : 10/24 ถ.พหลโยธิน ซ.5 กทม. 10400

โทร. (02) 279-9972, 271-4131

โทรสาร (02) 279-9972

สำนักงานใหญ่ : 2/32/9 ถ.นครใน อ.เมือง จ.สงขลา 90000

โทร. (074) 324231-2

โทรสาร (074) 314858

ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

จาก

บริษัท ติโพนพัฒนาที่ดิน จำกัด

19/3 ถ.ทะเลหลวง ต.บ่อยาง อ.เมือง จ.สงขลา

Tel. (074) 437425-6, 436100 Fax. (074) 314750

....บริหารโดย....

คุณวีรพจน์ สุจิตธรรมกุล คุณวีระศักดิ์ เกียรติไพบูลย์

คุณวิชัย จินตโกศล คุณสนั่น เสงี่ยมวิวัฒน์

และคุณวรรณ โชติ

1. โครงการสืบทอดย์เหล็ก จากห้าแยกน้ำกระจาย เพียง 5 กม.
ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา
2. โครงการสืบทอดย์ริเวอร์พาร์ค จากหอนาฬิกา เพียง 10 นาที
ถ.สาครมงคล อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
3. โครงการบ้านสืบทอดย์ จาก ม.ทักษิณสงขลา (มศว.) เพียง 1 กม.
ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา
3. อาคารพาณิชย์ 3 ชั้นครึ่ง ใจกลางเทศบาลเมืองสงขลา
ถ.เพชรมงคล-ชัยมงคล อ.เมือง จ.สงขลา

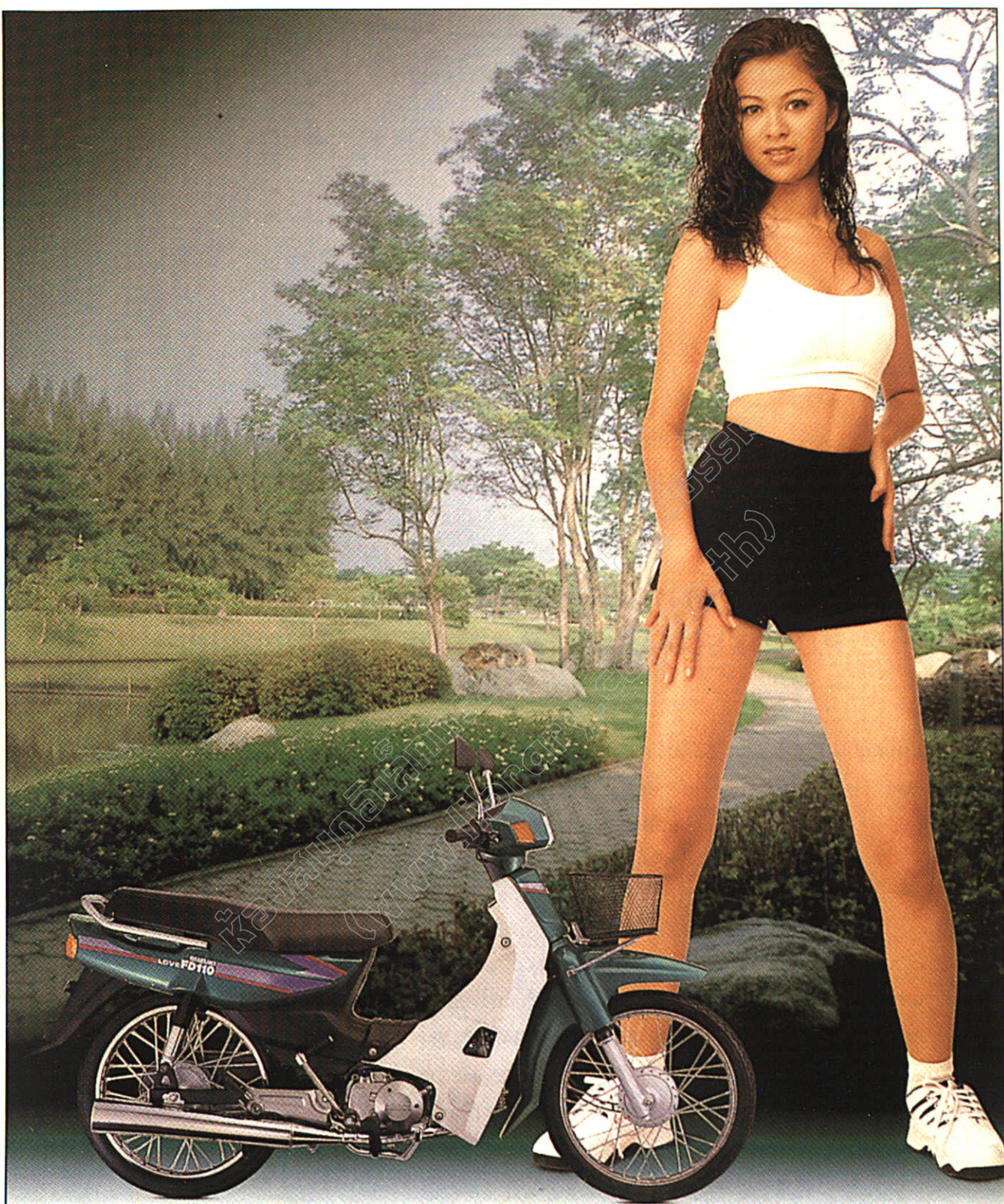
ขอแสดงความยินดี

35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

เพื่อนคู่คิด มีตรคู่บ้าน

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
สาขาสงขลา

SUZUKI
Ride the Winds of Change

บริษัท ไทยซูซูกิมอเตอร์ จำกัด
31/1 ถนนรังสิต-นครนายก รัชบุรี ปทุมธานี 12130
โทร. 533-1160-9 แฟกซ์ 533-1171

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส
35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

พิสิฐ - สุกัญญา กิจรุ่งโรจน์
PHISIT - SUKANYA KITRUNGROJ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด พ.โชคเจริญ
P.CHOKECHAROEN LIMITED PARTNERSHIP

แผนกแก๊ส : 1 ถ.จะนะ อ.เมือง จ.สงขลา ☎ (074) 312684, 324416, 441456

Gas Dept. : 1 Chana Rd., Muang Songkhla Fax. (074) 441457

แก๊ส LPG (หุงต้ม) เตาแก๊ส อุปกรณ์แก๊สทุกยี่ห้อ
พร้อมบริการติดตั้ง เดินท่อ (โลโก้)

แผนกอาหารสัตว์ : 532-534 ถ.สงขลา-เกาะยอ (ศูนย์การค้าธนดี) อ.เมือง จ.สงขลา

Animal Foods Dept.: 532-534 Songkhla-Koh Yoh Rd., Muang Songkhla

☎ (074) 333679-80 447311-2 Fax. (074) 441457

อาหารสัตว์ทุกชนิด หมู เป็ด ไก่ นกกระทา โค กุ้ง ปลา พันธุ์สัตว์
ยารักษาสัตว์ อุปกรณ์เครื่องมือการเลี้ยงสัตว์และบริการ ให้คำปรึกษา

แผนกไฟฟ้า : 70-72 ถ.พัทลุง อ.เมือง จ.สงขลา ☎ (074) 311315, 436225-6

Electrical Dept. : 70-72 Pattalung Rd., Muang Songkhla Fax. (074) 324202

สายไฟ หลอดไฟ ท่อ PVC และอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าพร้อมบริการติดตั้ง

คณะกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึก 35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

นายไมตรี สุเทพากุล
นายบุญช่วย จังศิริวัฒนธำรง

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
ประธานผู้พิพากษาสมทบ

บรรณาธิการ

นายพนพนธ์ นฤปิยะกุล

ผู้พิพากษาสมทบ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายศรัณย์ สมะแอ
นายประสิทธิ์ ขวัญแก้ว

จำศาล
รองจำศาล

กองบรรณาธิการ

ว่าที่ร้อยตรี วิจิตร วิจิตรสงวน
นางศิรินรี แขวงโสภา
นางมัลลิกา เจริญพานิช

ผู้พิพากษาสมทบ
ผู้พิพากษาสมทบ
ผู้พิพากษาสมทบ

ผู้พิพากษาศมทบศาลเยาวชน และครอบครัว
พ.ศ. 2539 - 2542

358
สืบ ศาลา
3 35 ปี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด
2540 ศาลา
4.2

35th ANNIVERSARY
SONGKHLA JUVENILE AND FAMILY COURT